

Flacăra

anul XXXIV

17

(1558)

VINERI
26 APRILIE

1985

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

GLORIE MUNCII!

„In mai, cind rozele-nfloresc... Se apropie scinteietorul Armindeni, ziua muncii și a frăției muncii, fericită secundă astrală în care ghiociei de pe Dimbovița devin contemporani cu trandafirii din Nisa și cu orhideele Caraibilor, aliniați pe sfoara latitudinilor, pe fusuri orare, într-un răsărit continuu de flori caste și pline de strălucire.

Lumea, de la un timp, se pare că nu mai are timp de flori. După o iarnă cruntă, primăvara își face de cap mai mult singură. Vinturi fără frontiere străbat continentele, topesc ultimele zăpezi, scutură Alpii, despoale Carpații, smulg negurile din Pirinei, transformându-se uneori în furtuni. Alte furtuni și seisme, refracții ale unui pământ convulsivat și fierbinte, confruntat cu recesiuni și cu crize, cu besmetica goană a inarmărilor, cu infruntări, deseori detonante, de interes și patimi, neliniștesc anotimpul, tinzind să-i provoace metamorfoza culorilor spre cenușiu și spre sumbru. Dar acum, în prag de Armindeni, de ziua muncii și a frăției muncii, biruie totuși florile. Flori-simboluri, flori-steaguri ale unei umanități truditoare pe umerii căreia, puternici în ciuda tuturor încercărilor și furtunilor vremilor, se sprijină, neclintită, planeta, cu valorile și cu strălucirile, cu temeuriile și cu speranțele ei.

La noi, la români, scinteietorul Armindeni se prăznuiește de mult — e aproape un veac de cind organizațiile politice și de breaslă ale muncitorimii noastre l-au transformat într-o sărbătoare a celor mulți! — cu acel cult pe care poporul nostru l-a închinat muncii de cind se știe. Sărbătorim, în această zi, munca și slujitorii ei, sărbătorim eroica, dirza, harnica, întrepida, miraculoasa noastră muncitorime, forța de avangardă a unei întregi istorii, clasa care, polarizând în juru-i toate energiile naționale, a ridicat, pe vechea și vrednica vatră țărănească a României, o Românie nouă, tot atât de diferită de peisajul social de care s-a despărțit pe cît sint de diferite la noi anotimpurile, iarna monocromă și rece față de policromia toridă, încercată cu roade, a primăverii. Sărbătorim neasemuita noastră muncitorime și, odată cu ea, îi sărbătorim pe țărani, pe cărturarii, pe toți fiii acestui pământ, deveniți făurari de nouă și mare istorie într-o epocă generoasă, prielnică muncii, prielnică gestului creator, prielnică visurilor celor mai îndrăznețe, sub o conducere luminată, care și-a făcut din ascensiunea în progres și civilizație a acestui neam cauza sa slintă și neabătută. „Tot ce am înfăptuit — arăta cirmaciul muncii și al destinului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la tribuna Congresului al XIII-lea al partidului — este rezultatul muncii eroice, pline de abnegație, a minunatei noastre clase muncitoare, care își îndeplinește cu succes misiunea istorică de clasă conducătoare a societății socialiste românești, a minunatei țărâni cooperatiste, care, în alianță cu clasa muncitoare, aduce o contribuție de seamă la întreaga dezvoltare a patriei, a noii noastre intelectualități, strîns legată de clasa muncitoare și țărâni, care are un rol tot mai important în transformarea revoluționară a societății. Mersul nostru neabătut înainte este rodul activității tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, strîns unit în jurul partidului — forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste“.

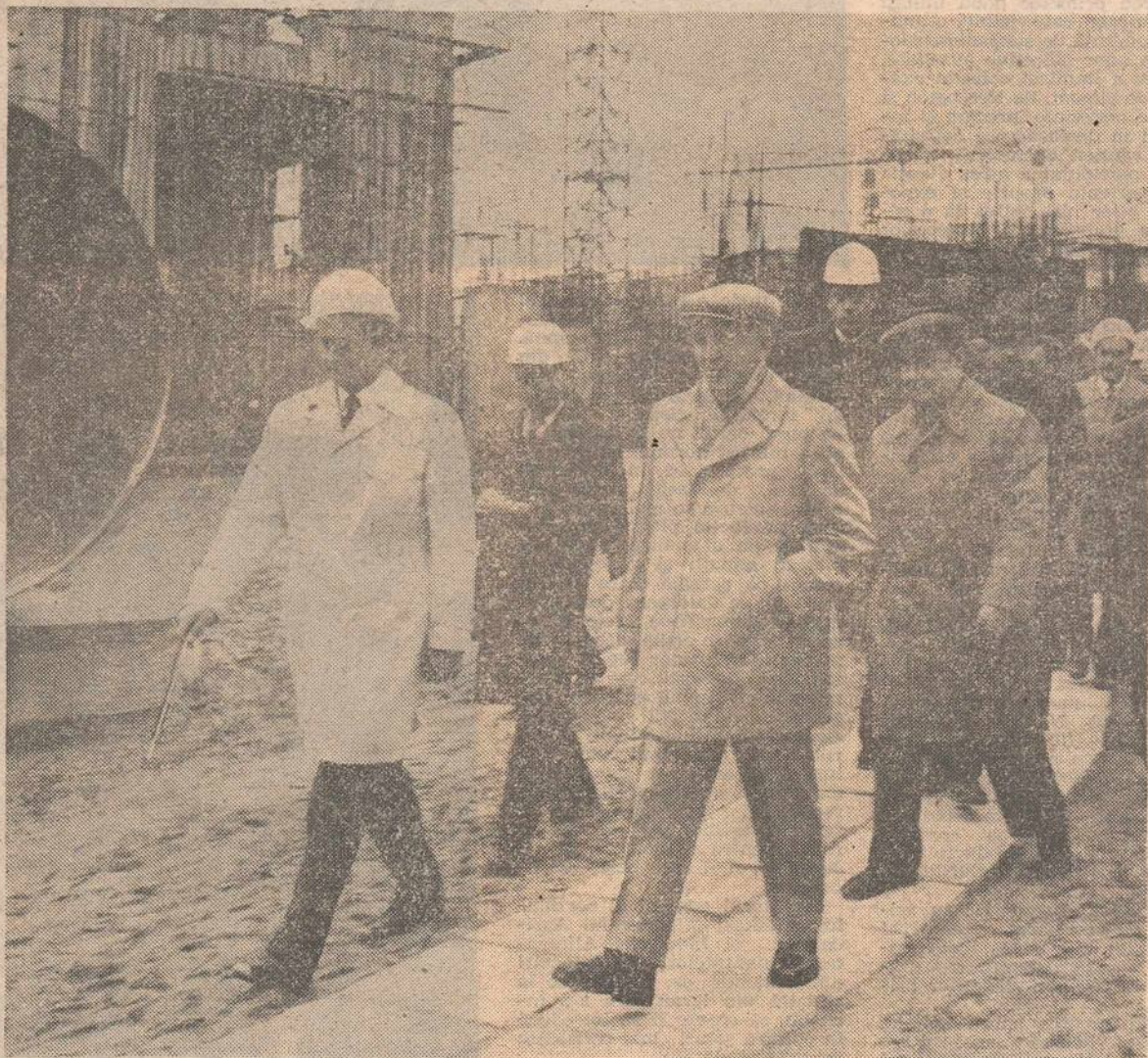
Înaltă, vibrind de nețărmarite seve și energii, făcîndu-ne să simțim anotimpul luminii ca pe un vast fenomen al Terrei, biruitor peste toate negurile și cețurile, peste toate potrivnicile vremii și ale istoriei ziua Întîiului de Mai 1985 se leagă, în memoria noastră, de evenimentele unor primăveri care aici, la Dunăre și Carpați, și-au vădit capacitatea cosmică de transfigurare a peisajului și a vieții oamenilor, decizîndu-le altă înfățișare, alt loc, alt rost, și căpătînd prin aceasta dimensiune de ere.

Se împlinesc, în acest mai 1985, patru decenii de la victoria războiului antihitlerist, victorie în balanța căreia noi, românii, am aruncat uriașe rezerve de vitejie, uriașe jefuri de sînge, uriașe eforturi materiale, sacrificîndu-ne cu neprecupețire pentru libertatea noastră și pentru libertatea celor de-o seamă cu noi. Abia descinși de pe baricadele revoluției, înfăptuim la chemarea partidului comunist, ne-am avîntat, sub aceeași nobilă chemare, în marele și dreptul răz-

(Continuare în pag. 2)

ILIE PURCARU ■

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU în vizită de lucru pe șantierul primei centrale nucleare-electrice românești

Comentariu în pagina 2

MUNCA armă a revoluției

pagina 3

Cinci zile înainte de o dorită victorie

pagina 26

Cenaclul Flacăra în județul Mureș

paginile 24-25

ÎMPRIMĂVĂRARE

Uit alfabetul. Sint poet oral,
Cu primăvara transhumind prin țară
și-n timpuri rotunjesc, ca pe-o brătară
Armindeni: cere roșu, de coral.

Zi onomastică a muncii, — grupul
de anotimpuri prins în bulb de crini, —
ieșirea noastră-n oaze de lumini
cînd, cald, pămîntul ne-nfloreste trupul.

Cu primăvara tînd spre munți, din lunci,
re-ntipărînd paginile agape,
sub aștri puri, la cumpăna de ape,
spre zeii amurgii și orbi și ciungi.

O! veacul meu pozitivist — uimitul,
neliniștitul veac, deschide-n an
Armindeni: cere roșu de mărgean
mezaliînd istoria eu mitul.

Azi sint, ca fiecare, la plural
și sufletul deschis mi-e ca o carte
de care numai eu nu mai am parte,
semet și infrunzit poet oral.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU ■

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

În efervescența activitate economică din întreaga noastră patrie, care precede Ziua Internațională a Muncii, consemnăm un eveniment cu bogate semnificații în realizarea programului energetic național și în impulsionarea întregii vieți economico-sociale a țării. Marți, 23 aprilie 1985, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a vizitat șantierul Centralei nucleare-electrice de la Cernavodă. Aceasta face parte dintr-un întreg sistem de astfel de obiective energetice care urmează să fie realizate în mai multe zone ale țării. Conducătorul partidului și statului nostru a fost întâmpinat cu dragoste, cu călduroase manifestări de stimă și prețuire de către constructorii și specialiștii de pe șantierul de la Cernavodă, de mii de cetățeni din oraș și din localitățile învecinate.

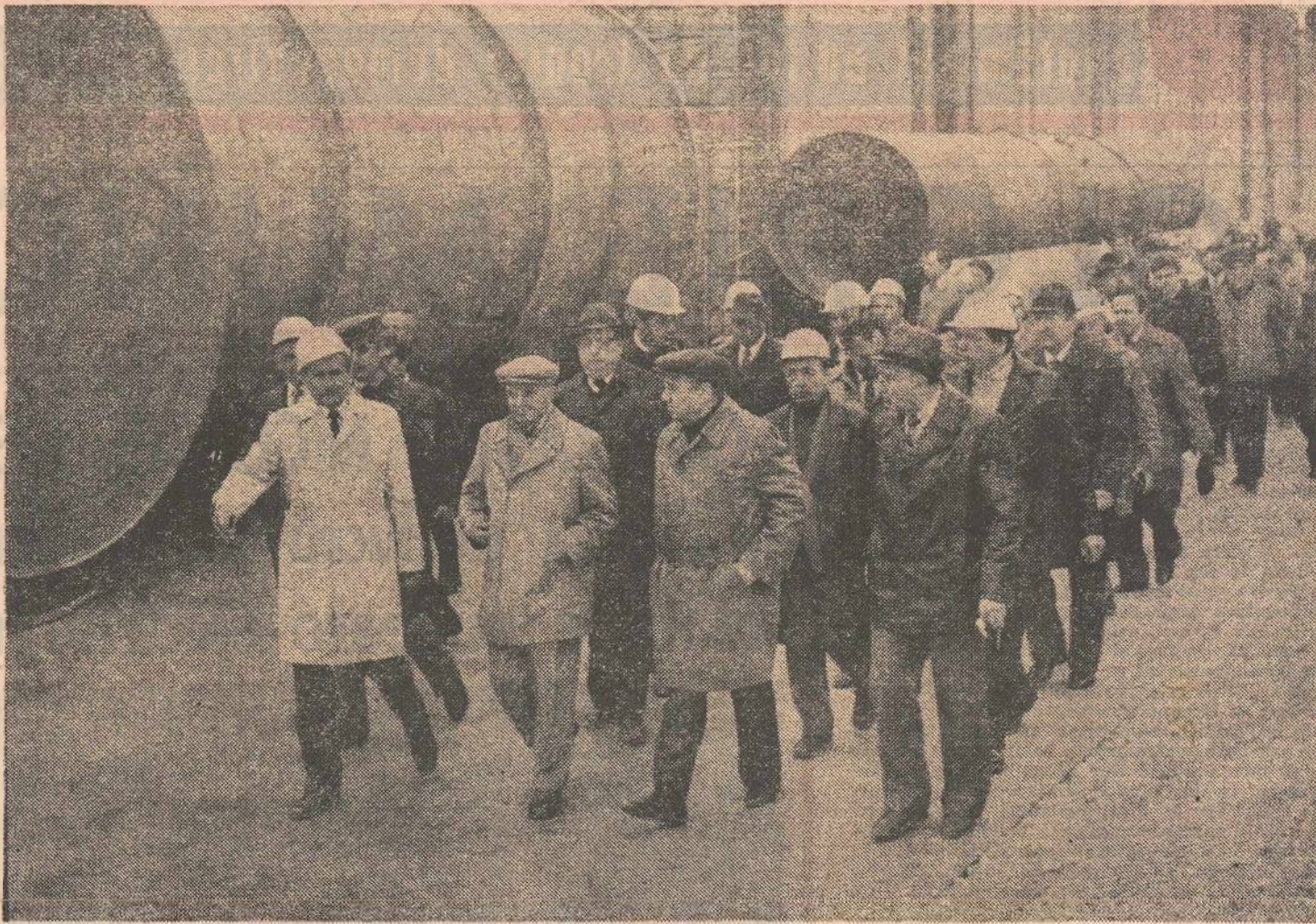
Ca la o mare lecție deschisă, utilizându-se grafice și panouri, a fost prezentat stadiul lucrărilor la unitățile I și a II-a ale centralei, precum și măsurile tehnico-organizatorice care s-au luat pentru intensificarea ritmului în construcții și montaj.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat, între altele, că, la înălțarea primelor două unități ale centralei, este vizibilă o anumită tendință de supradimensionare a unor obiective auxiliare, ceea ce implică consum exagerat de ciment, de fier-beton și de alte materiale, precum și întâzieri în desfășurarea activității pe șantier. Secretarul general al partidului a atras atenția că experiența proprie și experiența altor țări obligă la o rezolvare grabnică a proiectelor pentru unitățile următoare. Proiectanților și constructorilor li s-a indicat să revadă soluțiile constructive pentru celelalte trei unități ale centralei, să găsească noi căi, de eficiență maximă, pentru a reduce consumurile de materiale. Prin efortul comun al tuturor specialiștilor care-și dau mina la realizarea acestui obiectiv, va trebui să se ajungă la o sporire generală a eficienței economice a Centralei nucleare-electrice de la Cernavodă, mai ales prin reducerea costului construcției și prin creșterea randamentului instalațiilor și utilajelor. Iar centralele nucleare-electrice care se vor construi în Transilvania și în Moldova trebuie să încorporeze profitabil lecția de la Cernavodă, experiența ce se va acumula pe acest prim șantier al energiei nucleare românești.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să fie luate măsuri ferme pentru recuperarea tuturor rămășițelor în urmă și încadrarea grabnică în graficele de execuție la zi, indicând că concrete în vederea creșterii substanțiale a productivității muncii, a scurtării ciclurilor de execuție.

Specialiștii prezenți l-au asigurat pe secretarul general al partidului că vor lua toate măsurile necesare pentru transpunerea în fapt a indicațiilor primite.

La întoarcerea spre Capitală, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit pe terenurile cooperativei agricole de producție din Seimenii Mici din județul Con-

stanța, unde a examinat stadiul vegetației la unele sole semănate cu orz și cu griu de toamnă. Gazdele au informat că, din cauza secetei prelungite din toamnă, a gerurilor puternice din iarnă, pe circa o sută de hectare, orzul nu a răsărit și nu a înfrățit normal, iar specialiștii apreciază că, în momentul de față, densitatea este prea mică pentru a se mai putea asigura producția planificată. Numai că, la o analiză atentă a întregii situații și a soarelui, a reieșit că actuala stare de lucruri nu se datorează doar condițiilor climatice grele și că ea decurge, în egală măsură, din nerespectarea unor reguli agrotehnice obligatorii, cum ar fi semănatul în timpul optim și asigurarea densității prevăzute. Acum trebuie luate toate măsurile ca, în momentul cînd culturile acestea vor ajunge la maturitate, să fie strinse foarte repede, iar în locul lor să se semene imediat porumb pentru furaj, pentru a întoarce, pe cât se poate, răul spre bine, gospodărește.

Secretarul general al partidului a indicat Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, institutelor de cercetări din domeniu ca, plecînd de la situația din iarnă care s-a încheiat, să creeze și să introducă în cultură soiuri mai rezistente de griu și de orz.

DORIN GHERGHINESCU ■

(Urmare din pag. 1)

boi al umanității, un război la care am participat cu sufletul, pînă la ultima răsufare, cu trupul, pînă la singe și cămașă, dovedind, cum am dovedit în toate marile ceasuri ale istoriei, că sintem dintre cei care nu ne tocmim la jertfe. Sintem dintre cei care n-am răbdat niciodată jugul, indiferent cum s-a numit, indiferent cine a încercat să ni-l pună pe grumaz. Sintem dintre cei care n-am răbdat și nu răbdăm umilința aservirii, pentru noi numele României fiind tot una cu libertatea, independența și suveranitatea ei.

Am celebrat, în această primăvară, un eveniment care, pus pisc peste piscurile noii noastre istorii, i-a deschis acesteia orizonturi de epocă, de o cuprindere și o adîncime unice. S-au împlinit, în primăvara aceasta, două decenii de cînd la cirna Partidului Comunist Român au fost instaurate înțelepciunea, spiritul revoluționar, legătura nestrămutată cu țara, gîndirea vizionară, luciditatea, dinamismul gestului creator pe toate planurile înaintării, adevărul și omenia, dreptatea și demnitatea, simbolizate printr-un singur om: Nicolae Ceaușescu. Ceea ce o pătrime

din an e numită la noi anotimp, cu o frenetică distribuție de culoare, lumină, farmec în geografia zilelor, s-a concentrat, în aceste ultime două decenii, pe semnificația unui anotimp-primăvară, a unei perpetue primăveri sociale, a unei necurmate și explozive renașteri a României și a românilor. Am deschis, în aceste două decenii, un arc — un arc de triumf — prin care am unificat primăverile și continuăm, mai însuflețiți ca oricînd, să lucrăm cu mîstrile sub bolta lui. Am edificat, în aceste două decenii al căror focar de idee și faptă a fost Congresul al IX-lea al partidului, o industrie de 6 ori mai puternică decît în 1965, o agricultură în plină modernizare, o fără de precedent înflorire a științei, culturii și artelor, o epocă în care munca și viața omului, casa și agora, omul însuși, ridicat la rang de personalitate plenară și creatoare, stau sub semnul ferm și durabil al noului, al unor împliniri ce, pentru prima oară, răspund din plin nădejdlor care din veac scinteiază pe chipul țării. Am edificat, prin răsunătoarele inițiative de pace și de colaborare ale omului care ne conduce destinele, prestigiul de aură mondială al României și al românilor, locul lor nou pe harta spirituală a lumii. Privită din unghiul acestui

mai, în care, la patru decenii de la sfîrșitul războiului, singele încă se mai scurge din vinele omului contemporan sub tifonul îmbălsămat al unei păci aparente, asaltată de destui vrăjmași, opera de concordie planetară inițiată de România, prin președintele ei, ne așază în rîndul forțelor mari, al umanității mari, pe care te poți bizui.

Trăim cu toții mindria acestei epoci, mindria că ideile noastre, ideile care dau sens existenței noastre, ideile muncii pașnice, ale independenței, suveranității, colaborării universale, își croiesc drum în lume și biruie. Biruie, fiindcă sint raționale și drepte. Biruie, fiindcă sint cu răspicte și urmate, în primul rînd, de noi înșine.

Această interferență de oglinzi face ca soarele să ardă mai tare, la noi și pretutindeni în lume. Am intrat într-o vîrstă a anului în care nopțile sint din ce în ce mai scurte. Cosmic, lumina își face dreptate, biruind negurile și cețurile, făcînd să irumpă florile lumii într-un continuu și cast răsărit al speranțelor. Și ne bucurăm că putem ajuta acest anotimp al planetei prin gestul nostru. Desigur, nu noi am inventat soarele. Dar am fost printre primii care l-am salutat și îl salutăm.

MUNCA — armă a revoluției

■ În societatea noastră munca este izvorul sporirii avuției naționale, sursa de creștere a gradului de civilizație al popoului, cadrul de afirmare plenară a personalității umane ! Noi aplicăm consecvent principiul socialismului științific, „De la fiecare după capacitatea sa, fiecăruia după munca sa”. Pornim de la principiul socialist „nici muncă fără piine, nici piine fără muncă”. În societatea noastră nu mai este și nu va mai exista niciodată loc pentru asupritori, pentru cei ce nu muncesc ! Societatea socialistă și comunistă este societatea muncii libere, a oamenilor liberi, stăpini pe destinele lor !

■ Noi avem, într-adevăr, alte înțelesuri despre drepturi și despre libertăți ; în înțelesul nostru, principalele drepturi sînt dreptul la muncă, dreptul la viață liberă, dreptul de a fi pe deplin stăpîn pe munca ta și pe roadele ei, dreptul de a putea spune deschis cuvîntul și de a participa activ la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, la conducerea întregii țări.

■ Construim o societate a muncii, în care fiecare trebuie să muncească după posibilitățile sale, primind după munca depusă.

■ Trebuie ca fiecare om să-și aibă justificarea deplină în producție, la locul unde muncește. Putem să ajungem din urmă țările avansate în ce privește nivelul de viață numai pe calea creșterii productivității muncii, sporirii eficienței economiei noastre.

■ Progresul impune ca fiecare cetățean să producă atît pentru sine, cît și pentru societate ; între munca pentru

sine și munca pentru societate nu există contradicții, deoarece cu cît este mai mare partea destinată societății, cu atît sporește mai rapid avuția națională și, pe această bază, bunăstarea întregului popor, veniturile fiecărui om al muncii.

■ În orînduirea noastră, criteriul fundamental de apreciere a omului îl reprezintă activitatea socială utilă, munca.

Din gîndirea președintelui

NICOLAE CEAUȘESCU

■ Este necesar să pornim permanent de la faptul că întreaga dezvoltare a lumii este rezultatul evoluției dialectice neîntrerupte a naturii și universului, precum și rezultatul muncii omului, al lărgirii orizontului său de cunoaștere. Prin muncă și gîndire omul s-a format pe sine și s-a autoperfecționat mereu, transformînd totodată natura și societatea.

■ Formarea omului nou trebuie să pornească de la adevărul bine cunoscut după care munca, activitatea socială utilă constituie factorul determinant în formarea conștiinței socialiste, în educarea morală și politică a maselor. De aceea, este necesar să punem pe primul plan educarea oamenilor, îndeosebi a tineretului, prin muncă și pentru muncă. Societatea pe care o edificăm este societatea celor ce muncesc, ea se întemeiază

nemijlocit pe munca creatoare a tuturor membrilor săi. Fiecare cetățean trebuie să depună o activitate utilă societății, să contribuie activ la progresul general al țării.

■ Nimeni nu poate trăi din munca altuia, nimeni nu poate trăi fără să muncească ! Munca în raport cu capacitatea și specializarea constituie o onoare și o îndatorire pentru fiecare cetățean al patriei noastre socialiste.

■ Vechea lozincă „nici muncă fără piine, nici piine fără muncă” trebuie să fie permanent trează în mintea copiilor, a tineretului, a tuturor cetățenilor patriei noastre.

■ Munca este uriașul laborator în care se plămădesc personalitățile cu adevărat proeminente, se afirmă talentele autentice, se nasc geniile, se făuresc capodoperele — atît pe planul creației materiale, cît și al culturii.

■ Diferențiere în capacitatea de muncă există, va exista și în comunism și va fi cît lumea. În raport cu aceasta, pornind de la principiul retribuției egale la muncă egală — să dăm posibilitatea celor care muncesc mai bine să cîștige mai mult. Nu trebuie să avem nici o teamă, chiar dacă unii vor cîștiga de două ori mai mult, dacă acesta este rezultatul muncii lor !

■ Patriotismul, dragostea și atașamentul față de patrie își găsesc și trebuie să-și găsească expresie în faptele de muncă ale oamenilor, în eforturile și contribuția fiecăruia la succesele măreței opere istorice pe care o înfăptuim.

Reportajul unei performanțe

Munca este legea
lumii moderne

M. Eminescu

Cîștigătorii
în așteptarea
cununii

Trăiește. Nu s-a lăsat fotografia niciodată. E un om modest. Ar fi în stare să moară fără să spună nimănui nimic. Mulți au auzit de el fără să-l fi cunoscut niciodată. Alții îl știu și unii îi spun tata Kaizer, nenea Kaizer sau, mai simplu, moșu. Culmea e că de asta se bucură cel mai mult. Într-o zi i-au adus fotografia unei mașini. I-au spus că ar avea mare nevoie de ea. De mașină, nu de fotografie. Moșu, zis nenea Kaizer sau Tata, un bărbat scund și firav, cu ochelari rotunzi cu ramă de bachelită, cu un basc pe cap și văzut mereu prin oraș în timp ce călărea o bicicletă, s-a uitat la fotografia. A privit-o îndelung și și-a fugiat buzele, vorbind mereu cu el, ridicându-și ochelarii și stergându-se la rădăcina nasului. Le mai spunea uneori dacă vreau fac și un om de fier, numai să îmi dai materiale și să-mi scoateți aprobarea. Atunci nu trebuia să facă un om ci o mașină de la care avea doar fotografia și știa ce operațiuni trebuia să facă. Bătrînul a luat fotografia, și-a pus creionul după ureche și și-a văzut de treabă. De mai multe ori l-au tot văzut uitându-se la ea și mizgăind la hirtii. De obicei îi plăcea să lucreze cu tocuri cu tuș negru. Avea compasul lui. Își pierduse încrederea în compasul clasic, produs de stat și vândut în librării, zicea că mințe. Îi aruncase și și-a construit compasul lui. Își făcuse o riglă de calul, de teană ca nu cumva cea standard să nu-l fure la cifre. Și l-au văzut desenind, făcînd tot felul de calcule, ba la un moment dat l-au găsit pe malul unui lac la pescuit și moșul, zis și tata Kaizer, pe numele său adevărat Iosif Kaizer, uitase de undiță și tot făcea la schițe pe genunchi. Culmea e că mașina pe care a făcut-o semăna perfect cu cea din fotografie și executa exact aceleași operații. Toți știau că moșul este un mare artist în materie de mașini, dar nimeni nu crezuse că va reuși să o reproducă numai după o fotografie. Era lăcătus într-o echipă de cîțiva oameni folosiți pentru autoutilare. În cîțiva ani a făcut o sumedenie de mașini automate. Le concepea, discuta cu un proiectant, o modifica, o bîbila pînă cînd funcționa perfect. La unele din aceste mașini nu mai existau nici proiectul, nici desenele. Cînd a plecat, a avut grijă să-l ia pe un băiat din echipa lui, unul Drăgan, ca să-i arate tot felul de smecherii la respectivele mașini. Cum funcționează, cum se repară, cum se întrețin. În prețul promisiunii că va avea grijă de ele l-a lăsat o mare parte din sculele lui. Și discret, zimbînd, refuzînd orice fotografie, s-a retras de pe baricadele Electroaparatajului, în casa lui

din apropierea stației de metrou Muncii, unde are tot felul de dulapuri cu scule. Unii zic că și-ar fi confecționat o mîghină mică, mică, de mărimea unei jumătăți de cutii de chibrite. Din cînd în cînd îl mai sună ca să-l întrebe de sănătate și el, în loc să răspundă, îi întrebă cum merge una sau cealaltă din acele mașini unicate ale întreprinderii. N-am încercat să-l cunosc. În mod sigur ar fi refuzat un dialog și în loc să-mi spună ceva s-ar fi apucat de mesterit cine știe ce. Drept pentru care l-am întrebat pe ceilalți despre el. Pînă și copiii cartierului, cei care își prind urechile cînd încearcă să repare un aparat de radio, au auzit că la Electroaparataj era sau mai este un tip, mic, tăcut, genial în orice relație cu o mașină. În întreprindere îl știu pînă și sirmcele și lăzile de ambalaj. E un personaj celebru. A plecat la pensie de 2 ani, dar despre el se discută în fiecare zi. E un subiect care revine la cîteva minute, de fiecare dată cînd se întimplă ceva la o mașină sau cînd unul trece pe lângă aparatele făcute de tata Kaizer. Sînt cîteva, așezate în linie care funcționează ca niște ceasornice făcute, ca niște copii sirguincioși puși pe lucru cînd tatăl este plecat de acasă.

Cînd tata Kaizer a plecat la pensie, chiar dacă toată lumea spunea ce păcat că nu mai avem alt Kaizer, echipa de la autoutilare, înjehbită cu decenii în urmă, devenită atelier. Acum are 108 oameni și într-un singur an realizează 3.000 de dispozitive sau mașini care execută automat mai multe operațiuni. Subinginerul Dorel Nedeliescu este șeful acestui atelier și orice discuție începe și se întoarce la moșu, la tăcerile lui și la hazul tuturor cînd, prins de treburi ajunge să și caute ochelarii, să-l roage pe unul mai tînăr să dea telefon acasă ca să întrebe de ei și acela se ducea și se făcea că dă telefon și se întorcea și spunea că nu sînt și se mai jucau puștin, pînă cînd el, scăpat de un gînd sau de o schemă electrică pe care o tot „rumega” în gînd, descoperea că ochelarii săi rotunzi, demodați și vechi sînt chiar pe fruntea lui. Acum atelierul de autoutilare inventează și asimilează mașini și dispozitive și în același timp le întreține pe cele făcute de Kaizer și de colegii lui în anii precedenți. Moșul a fost talpa acestui atelier. A trăit din plin o stare, să gîndim cu capetele noastre, devenită documentul unei epoci. Anii au trecut, Electroaparatajul a devenit firmă cu nume și renume, și-a făcut și o secție de cercetare și proiectare, are calculator, are o sculărie între cele mai bune din sudul țării, are laboratoare de încercare și are oameni. Nu

stă la cheremul nimănui. Are nevoie de o mașină? Stabilesc performanțele ei, își cheamă oamenii, are loc o discuție după care se trece la cercetare, se proiectează, se execută rapid în atelierul de autoutilare și, la puțin timp, pe linia tehnologică a aparatului mașina. Cu ani în urmă un institut de cercetări a cerut Electroaparatajului 2.000.000 de lei pentru doi ani ca să facă o cercetare și un proiect pentru o mașină strict necesară. Tata Kaizer, pentru că multe din poveștile acestei firme încep fie cu directorul, inginerul Panaite Drăguș, și el dintre primii pe baricadele firmei, fie cu tata Kaizer, a zis că „n-or fi alții mai ai dracului decît noi”, și împreună cu un proiectant a tot discutat și pînă la urmă, într-un an, cu un milion au făcut mașina pentru al cărei proiect ceruseră doi ani și 2 milioane. Ei, într-un milion, făcuseră și proiectul și construiseră și smecheria. Din asemenea gesturi hotărîte Electroaparatajul a devenit o instituție puternică. Trei ani la rînd a ocupat locul I pe țară și există toate premisele ca în anul trecut să fie în frunte pentru a patra oară. Oamenii au și lăsat loc pe frontispiciu pentru o veste mai mare. Exportă, produc rapid orice are nevoie economia națională, au introdus pe piață tot felul de aparaturi cu care le mîncă piinea celorleneși, fără să le ia un om. Ba au început să ridice și pretenții mai mari. Încearcă să elimine de pe piața europeană tot felul de concurenți „incomoz”. Evident, o fac nu lovînd în plex sau sub centură, ci lăsînd aparatele într-o competiție mai acerbă decît celelele bătălii între cocosi. Și în timp ce afară firma luptă pentru cucerirea de piețe, înlăuntru, ea creștea, creștea și făcea pui mai mici. Din Electroaparataj s-au născut Electrocontactul din Botoșani, I.A.E.I. Titu, Relele din Medias și Contactoarele din Buzău.

Într-un birou banal, curat și ordonat l-am cunoscut pe un om cu înfățișare de artist de cinema, suplu, înalt, arătînd cu mult mai tînăr, îmbrăcat impecabil, vorbind greoi din cauza unei răgușeli. Se numește Aldea și se trage de prin partea Moldovei. Are gesturile scurte, precise, de om sigur de el și de scenă. Nici nu știu dacă vreodată n-a fost ispitit de actorie. Florentin Aldea a absolvit Facultatea de electrotehnică din București (pe atunci electrotehnică era un fel de ultima modă) și are (ținuta unui mare purtător de cuvînt, el fiind în realitate un cercetător cu certă vocație. Are cîteva brevete și în Electroaparataj, deși tînăr, are un nume. E un fel de Kai-

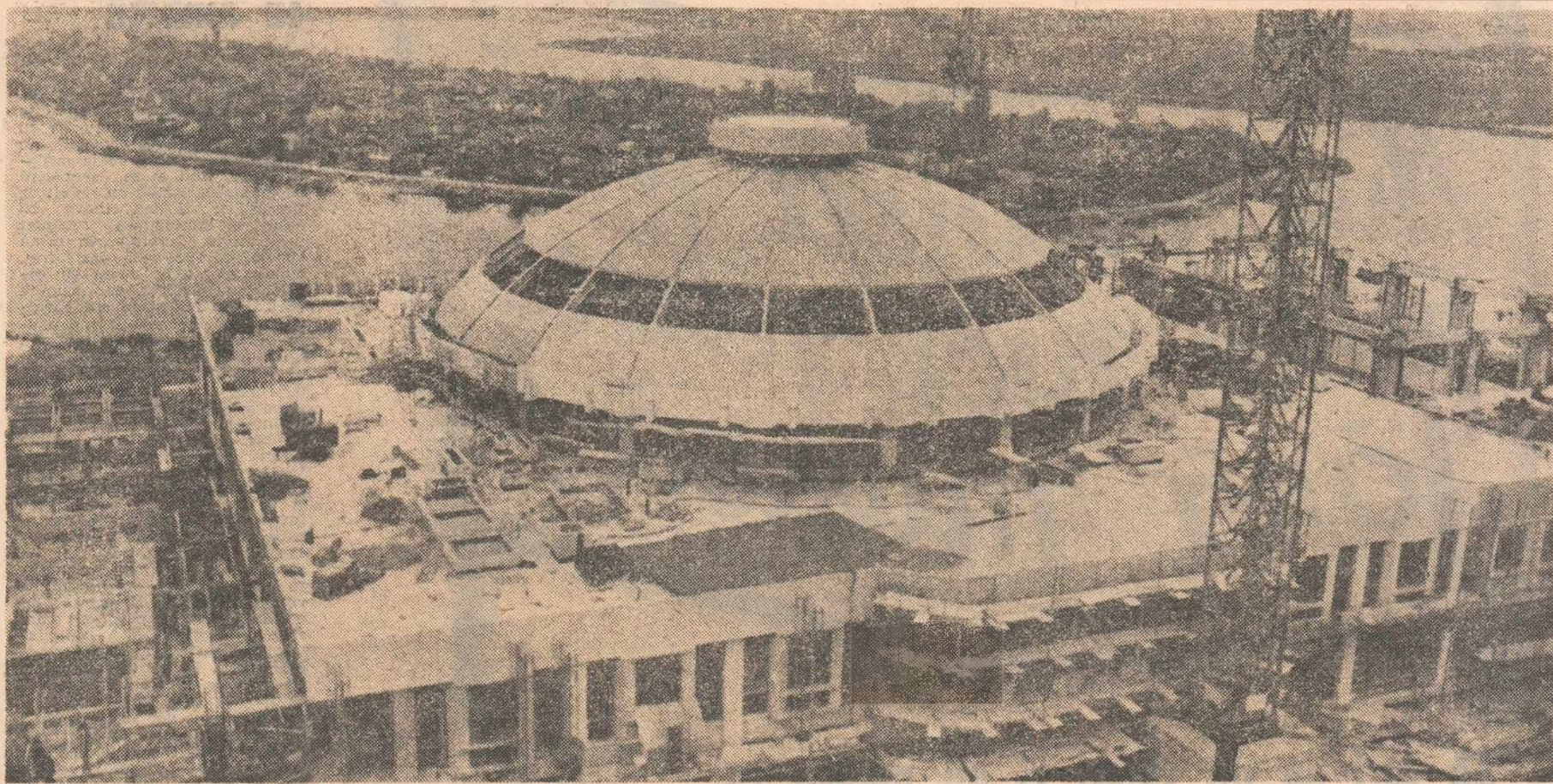
zer. Cu ani în urmă, cînd a venit în întreprindere peste care se prelungea lungi și subțiri ca niște gituri de girafă umbrele reflectoarelor de la stadionul 23 August, Florentin Aldea a trecut și el pe la această instituție celebră în autoutilare. A stat alături de Ion Kaizer nu mai mult de o jumătate de an. „Nu avea școală, dar era un geniu în felul lui. Avea o intuiție aparte și era mai mult autodidact. Ani la rînd el a dat tonul la autoutilare. Acum numai mașinile de bază le aducem din afară. Restul ni le facem singuri. Mulți au învățat de la el. Explica la toată lumea. Mulți îl ascultau dar nu toți pricepeau. Dar a făcut școală”.

Inginerul Florentin Aldea este o personalitate mai puțin celebră dincolo de granițele întreprinderii, deși ar merita o pe deplin și nu mai are mult pînă acolo. A făcut producție, a trecut la laborator, a făcut încercări, omologări și asimilări și încet, încet a făcut pași mai mici sau mai mari spre cercetare. A lucrat apoi la proiectare. Prin 1968 a făcut un dispozitiv de măsurarea forței electromagnetice. Poate că este, poate că nu este mare lucru. Dar pentru el a însemnat un pas înainte. Apoi, cu încă trei oameni, a proiectat unele elemente pentru o stație de încercări, a făcut niște dispozitive cu fotocelulă pentru presele cu excentric. Prin 1972—1973 a început lucrul la o serie complexă de contactoare devenită subiect de brevet. A fost singura serie de aparate create în țară, competitive și pe piața mondială. A lucrat mereu aproape de un tehnician proiectant, pe numele său Ion Rășină, un proiectant cu vocație înăscută. De 4—5 ani, inginerul Aldea a devenit șef de secție și în biroul său se mai află și acum o planșetă pe care niciodată nu apucă să se aștearnă praful. Cînd te aștepti mai puțin se ridică de la masă și desenează ceva. E primul contur al unei idei. El este autorul unei tendințe inoculate progresiv în Electroaparataj și devenită regulă. Inginerul Aldea, deși știa că firma sa este de departe cea mai bună din țară în domeniul aparatelor de joasă tensiune, a simțit că piața mondială bate spre electronezarea tuturor produselor și din entuziasmul său pentru electronica aplicată s-a născut întii un colectiv de 8 electroniști și mai apoi tot felul de sisteme cu comandă electronică. Chiar dacă mulți încă nu cred în sistemele de comandă tranzistorizate și rămîn tot la manetă și la opritoare, cum rămîn contabilii la creion cînd au la îndemînă calculatoare, inginerul Aldea și oamenii săi au pus la cale sisteme de comandă tranzistorizate care înlocuiesc toată

releistica electromecanică. Cu ani în urmă lucrau la un detector de proximitate, un aparat mititel, extrem de scump pe piața mondială. L-au făcut peste noapte și l-au trimis la Galați și de acolo li s-a răspuns simplu, ura, merge ceas! și așa au ajuns de la o căutare aproape „confidențială” la o producție de detectoare de proximitate care să fie preluate de toți cei care vor să-și simplifice existența tehnică. Ce sînt aceste detectoare de proximitate și cum s-au născut ele? Stăm într-un birou și pe cristallul lui curat se află un mic obiect ca un guler metalic de otel și cu un cablu de legătură. Arată banal. Eficiența este teribilă. După ce Dan Purice și Vasile Matei, doi ingineri tineri cu idei scripitoare, au făcut schema, lucrînd la ea aproape o jumătate de an, lor li s-au alăturat două fete, Simona Popa și Viorela Dumitrescu. Prima serie au montat-o ei, era o vară fierbîntă, atît își aduc aminte. Soarele îi plezneau fierbinte prin ferestrele mari și ei lucrau la detectoarele de proximitate, niște aparate mici, cilindrice, despre care, dacă nu te pricepi, chiar nu poți spune nimic. Între timp, echipa de la detectoarele de proximitate s-a destrămat, Dan Purice trecînd la altceva mai interesant. Detectoarele au ajuns în atelierul de serii mici, la echipa lui Ilie Balaure. Balaure are 3 copii și este cel mai în vîrstă dintre cei 33 de electroniști. Dintre aceștia numai doi au terminat un liceu de specialitate. Ceilalți erau lăcătusi montatori. Electronica au furat-o sau au prins-o din zbor. Și acum Zoia Sirbu, Constantin Irimia, Gheorghe Raifăr și ceilalți au ajuns să producă într-o lună 1.000—1.200 de detectoare, rămînînd în așteptarea unei hirtii care să confirme că sînt electroniști deși ei au dovedit asta de cîțiva ani.

Detectoarele de proximitate sînt ultimele produse noi devenite deja vechi despre care cei de la Electroaparataj sînt dispuși să vorbească. Ce mai pun la cale e greu de aflat. Vorbesc numai după ce obiectul a ieșit pe „teavă” și a intrat în sufragiile beneficiarilor. Pînă atunci firma merge la pas și viața oamenilor se împarte între un eveniment personal și un eveniment tehnic. Și în cele din urmă desoperă că o poveste ca a lui tata Kaizer lingă care se adaugă și ale altora și o mică istorie a unui aparat cum este detectorul de proximitate fac chiar viața unei întreprinderi care în acest caz se numește România.

CORNEL NISTORESCU ■

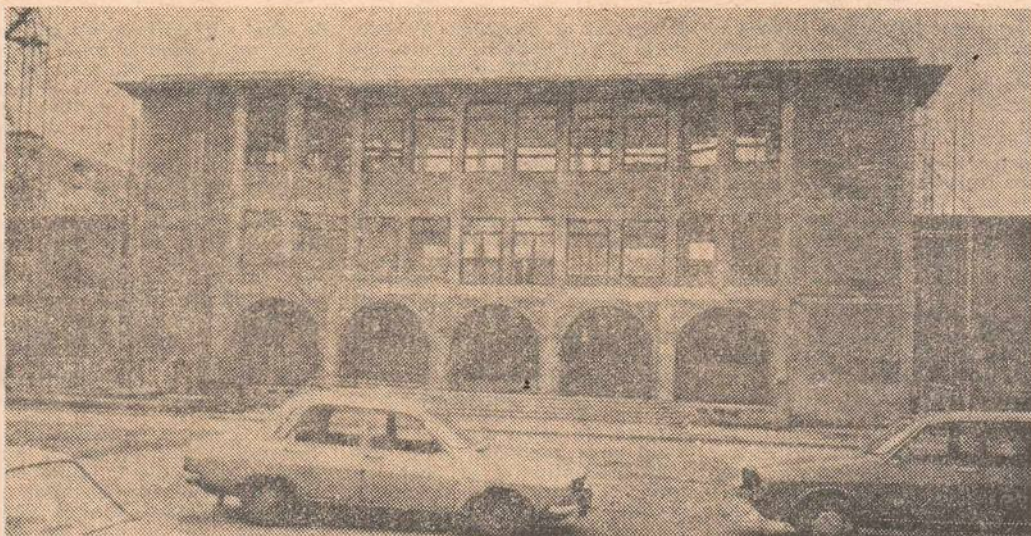

Fotografii de ELENA GHERA ■

PANTELIMON

CONSTRUCȚII UNICAT,

MEȘTERI DE ELITĂ

„Lucrăm într-un ritm extraordinar aproape foc continuu. Eu stau pe Dobrina, în blocul 49, lipit de viitoarea piață. De la balcon, cumpăr întâi din ochi. Nevastă-mea îmi spune mereu: „Gică, grăbiți-vă, să mai prindem din trufandale aici. Cînd ies din bloc și vin la lucru, am impresia că tot cu de-ale casei mă ocup. Sînt de 24 de ani în București și ce-mi place mie în Pantelimon, zic de cartier, acum, sînt magazinele. În plus, am prins gustul unicitelor. Parterele pline de vitrine, blocurile turn, bloc avînd apartamente cu scara interioară, la doi pași, pe Socului, primul Complex de sănătate, iar aici, cea mai mare piață din țară”.

Cupola halei i-a intrigat pe mulți. Așezată pe malul lacului Fundeni, în imediata apropiere a insulei care va deveni unul dintre cele mai frumoase locuri de agrement ale Bucureștiului, hala marelui complex agroalimentar aminteste de o sală polivalentă. Încet lucrurile au început să se lămurească, se profilează apoi platoul unde-și vor vinde marfa producătorii individuali, tunelul și alcea de acces a mașinilor de aprovizionare. Așa cum spunea Gheorghe Ciobanu, dulgher, om de nădejde al Antreprizei de construcții montaj 2, botosănean harnic, venit să se tină serios de dulgherie aici, pe malurile Dimbovitei, meser care și-a lăsat semnătura pe numeroase edificii ale Capitalei, Intercontinentalul, Facultatea de arhitectură, magazinele Unirea și Corul. Sala Polivalentă și multe altele asadar, cum zicea Gheorghe Ciobanu, s-a muncit și se muncește foc continuu, cu aproape trei sute de oameni din toate meseriile, cite îi sînt necesare unei asemenea construcții, astfel încît „construcătorul s-o dea comerciantului” cu sase luni mai devreme, adică la 30 iunie 1985.

Ridicată din beton și sticlă, clădirea va bucura privirea din orice parte ai privi-o, chiar și din personalul 8002 de Constanța. Realizat la indicația și sub îndrumarea secretarului general al partidului, de a cărui neodihnă Pantelimonul își leagă devenirea, întreaga lui istorie modernă, complexul va avea trei corpuri și va cuprinde magazine pentru vânzarea legumelor și fructelor, spații comerciale pentru vânzarea de produse alimentare, nealimentare și de uz casnic, precum și unități de alimentație publică.

Soful brigăzii nr. 4, brigada care construiește complexul, este inginerul Cornel Bucur, om care a făcut de toate, toate cite încap într-o viață de constructor. A ridicat și podurile peste magistrala București — Pitești pînă la kilometrul 36, și Fabrica de in și cîneapă Balotesti, și blocuri, cu totul, 25 de ani în construcții. Mărturiseste că nu-și aminteste ușor să mai fi construit atît de repede ca aici. „Repede și bine. Oamenii sînt meseriasi pricepuți, trecuți prin multe santiere mari, oameni care știu ce înseamnă graficul dar și calitatea. Piața Pantelimon este realizată într-o concepție nouă și va avea prin dotările sale un caracter multifuncțional. Are 14 000 metri pătrați suprafață și totul, se vede ușor, este din prefabricate, grinzi, sticlă. Cupola este acoperită cu solzi de tablă și geam pentru a permite într-o mai mare măsură pătrunderea luminii naturale, așa cum ne-a indicat secretarul general al partidului încă de la prima sa vizită. Mașinile de aprovizionare vor veni prin spate, pe o alee special amenajată, printr-un tunel, vor descărca mărfurile la rampele largi de unde vor fi depozitate. 14 lifturi le vor ridica, la timpul potrivit, spre raioanele de vânzare. La

subsol sînt depozitele și halele frigorifice. Toate acestea vor asigura un înalt grad de servire a cumpărătorilor”.

Acum, în ultima săptămîna a lunii aprilie, se lucrează intens la structuri — corpul C — și la finisaje — corpurile A și B. În iarnă, în iarna asta cumplită, s-au „închis sudurile în umbrele de polițienă ca să iasă treaba ca lumea.” Gheorghe Boboc este fierar betonist. A lucrat doar giganti, lucrări care te „îmbătrînesc” dar îi fac și nume: Portile de Fier I, combinatele chimice de la Arad, Năvodari, și Tirgu Mures, Spitalul din Resita. Sînt doar cîteva, cele la care ține și despre care e gata oricînd să povestească. Dacă s-ar trece în Cartea de muncă, toate lucrurile pe unde a muncit, aceasta ar arăta ca un fel de hartă economică a României, desigur mai incompletă, dar destul de bogată pentru un constructor care și-a făcut din viața personală reper pentru multe din construcțiile țării. „Vi-o spun așa, ca un om care a tot umbilat, zice el, pe mine m-a impresionat faptul că poli să vezi lacul și insula. Te duci la piață și uiți de sacose trezindu-te turist. Dar cînd va fi și insula amenajată ca să încinte ochiul”.

Pantelimonul se întregeste, începe să-și ajungă sîesi. Odată cu schimbarea lui din temelii, cu mulți ani în urmă, prejudecățile au dispărut una cîte una. Soseaua sau bulevardul cartier legal, trîinic de viața gigantiilor industriali, „23 August”, Republica, I.M.U.A.B., vorbește singură despre tot ce s-a construit în Bucureștiul ultimilor două decenii. La numai doi pași de cupola complexului de pe malul lacului Fundeni, pe Socului, o arteră care a intrat în limbajul curent al bucuresteanului în ultimii cîțiva ani, ar-

tera prin care se va face legătura între alte două mari cartiere ale Capitalei, Balta Albă și Colentina, pe Socului deci, la un singur pas de intersecția cu Pantelimonul, o altă construcție unicat va fi în curînd gata: Complexul de sănătate Socului. Construit, de asemenea, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, noul edificiu social, primul de acest gen din țara noastră, va permite tratarea simultană a aproape 400 de persoane cu cele mai moderne proceduri de fizioterapie, balneologie, gimnastică medicală.

Inginer Ștefan Petroff, de la Antrepriza de construcții montaj 3, șef de brigadă: „În cîteva cuvinte, lucrurile vor sta cam așa: intri obosit frînt și după un duș, o saună și un masaj pierzi trei kilograme dar uiți și de griji. Vi-o spune un fost sportiv de performanță”. Ștefan Petroff este bucureștean get-beget, din Oborul vechi, a făcut inot și rugby la C.S. Școlar și Rapid, a terminat Facultatea de construcții din București și are la activ cam 12 000 de apartamente. Din acestea, vreo 10 000 sînt structuri și marea sa satisfacție este că la cîntremur n-a avut nici cea mai mică problemă cu vreun bloc ridicat de el. Este un tip de-o conștiințiozitate dusă pînă la pedanterie în ceea ce privește meseria. „La mine olnita e olniță, nu discut, uități la grinziile astea cum sînt lucrate, cu vută, muchia la muchie, linie dreaptă de la un cap la altul, snur”, căruia construirea complexului de sănătate îi vine ca o mînușă.

Printre schelele interioare încep să distingă cabinetul medical, saloanele de cosmetică, cabinele de dușuri sau masaj și împachetări, saunele, piscina, sălile de gimnastică, cabinele de baie etc. Există în acest com-

plex, menit nu să te scape de kilograme, ci să-ți apere sănătatea, cîteva elemente care-ți dau imaginea a ceea ce va fi nu peste multă vreme: pereții din cărămidă de sticlă, cîteva băi placute cu faianță, Nicolae Goșa este faianțar și șef de echipă. Numără 25 de ani de meserie, fapt care, socotind după înfățișarea sa tinăra, te face să pricepi că a intrat în meserie foarte devreme, timp în care a pus sute și sute de metri pătrați de faianță la Hotelul Dobrobanti, la Opera din București, la Televiziune, în numeroase apartamente din Titan, Balta Albă și Mihai Bravu, la Hotel București, la Circul din Ulan Bator, precum și la Casa memorială „Lenin” din Ulianovsk. Nu-i lipsesc, asadar, obiective de elită și din faptul că el a fost trimis să lucreze și la Complexul de sănătate Socului reiese că aici se impunea „o mină fină de faianțar cu experiență”. Spune Nicolae Goșa: „Este o lucrare deosebită, cu un specific aparte. Fiind vorba de un mediu în permanență umed, de o temperatură ridicată, placajele, multele placaje cu faianță și gresie antiderapantă din cea mai bună calitate se fac cu mortar de ciment marca M 100. Asta înseamnă că o placă montată de noi nu va mai cădea nici odată, desi umiditatea va fi de peste 60 la sută”.

Ca și dincolo, la noul Complex agroalimentar, se lucrează într-un ritm care dă garanția că în luna fierbinte a lui august, bucureștenii vor putea beneficia de dușurile (de cîteva tipuri), de masajele, de sălile de gimnastică și de saună, de bazinul olimpic și de terasele complexului unicat. În ceea ce privește calitatea lucrărilor, așa cum ați văzut, la construcții de elită, meșteri de elită.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Primăvară cu ambiții

Primăvara ar trebui să vină în fiecare dimineață dar astăzi n-a venit decît spre amiază, pînă atunci oamenilor parcă le cam stătuse ceasul în urmă cu o lună, ai fi zis că e martie, nu aprilie, dar tocmai pe la mijlocul zilei, cînd ei se așezaseră să mănince, norii s-au risipit de parcă i-ar fi luat cînova cu mina și lumina s-a revărsat peste cîmp, fierbinte. În urmă cu un sfert de oră era frig, cine-a plecat de acasă cu căciula bine a făcut, dar acum e prea cald, unii și-au pus căciulile în serviete și scurtind pauza de prînz au apucat din nou volanul în mîini. Roțile din față ale tractoarelor se îndreaptă cînd într-o parte, cînd în alta, și ca să fie aduse pe direcția de înaintare volanul trebuie răsucit brus, cu miștile încordate ca într-o lovitură ba de dreapta, ba de stînga, și oamenii sînt concentrați asupra lucrului și în strădania lor par un pic înstrăinați de lumea din jur ca niște sportivi în momentele hotărîtoare ale luptei. Ce e de spus, se poate spune în cuvinte puține. Astăzi nu, dar miine vor termina cu siguranță de semănat. Mai e puțin și' gata, zice directorul S.M.A.-ului Izvoru, Sandu Radu. La Izvoru și la Popești, la Recea și la Rica, au avut de semănat în această primăvară 5 000 de hectare și pentru miine vor mai rămîne doar vreo cîteva zeci. S-ar părea că ei vor fi primii pe județ care termină această lucrare, zice directorul Trustului S.M.A. al județului Argeș, Gheorghe Isbășoiu. Dar locul al doilea poate să fie cîștigat la o diferență foarte mică de primii. O diferență poate chiar de numai cîteva ore! Acum, cînd toată lumea se grabeste, acele ceasurile se invîrt parcă mai repede și ziua e o unitate de măsură prea mare, sub umbrela căreia nu-i mai dă nimănuî mîna să se ascundă și să tragă la fit. În comuna alăturată, Mirosi, la S.M.A.-ul despre care aflăm că ar fi singurul din țară care a fost distins cu titlul de Eroii Muncii Socialiste, directorul Ion Neamu crede că oamenii lui or să termine de semănat tot miine. Niște mecanici de aici, Gheorghe Pătrașcu și Gheorghe Ghiță, au pus la punct în urmă cu vreo doi ani un așa-numit dispozitiv inercial de pornire a motoarelor iar ideea lor, care a făcut și obiectul unui dosar depeș la O.S.I.M., pentru obținerea unui brevet de invenție, a ușurat în bună măsură munca mecanizatorilor și i-a ajutat să nu mai fie nevoiți să dea din colț în colț cînd în timpul pauzei de la mijlocul zilei erau întrebați de ce n-au oprit motoarele. Răspunsul lor venea drept ca și realitatea dură a pămîntului Spuneau că n-au baterii și că dacă ar oprim motoarele n-ar mai avea cum să le pornească din nou. Asta era situația, mai multe tractoare erau pornite, dimineața, cu o singură baterie, atunci cînd plecau din incinta secției de mecanizare, și numai în ora cît dura pauza de prînz și de odihnă a mecanizatorului un tractor consuma cam 4 litri și jumătate de motorină. Dar tot din lumea lor, a mecanizatorilor, s-au găsit niște oameni care să propună soluții, unii de pe la Craiova, alții de la Galați, folositoare s-a dovedit și ideea mecanicilor de la Mirosi, din județul Argeș, unde s-au făcut pînă acum vreo 18 000 de dispozitive de pornire, și se vorbește acum, după cum aflăm de la directorul Gheorghe Isbășoiu, că o rezolvare definitivă a problemei o vor aduce niște meșteri de la Bacău, unde se lucrează la un dispozitiv cu ajutorul căruia motorul se poate porni printr-o simplă apăsare de buton, nu invîrtind din greu la manivelă. În orice caz, în această primăvară e sigur că în cîmpia din sudul județului Argeș nimeni n-a mai ars motorina degeaba și că oamenii și-au scurtat pauzele de masă și de odihnă nu ca să nu mai fie luați la întrebări de felul celor de mai sus ci pentru că așa au vrut ei, pentru că lingă știința lor mai nouă, de cunoscători ai mensului motoarelor, se întinde mai vechiul instinct al țaranului care nu muncește pămîntul doar ca să fie fotografiat de reporterii ci chiar cu credința că, uneori, dacă pierzi ziua poți să fii sigur că ai pierdut anul. La Mozăceni, unii mărunțesc pămîntul cu discurile și erbicidează, numele lor fiind Ion Teșanu, Marin Sasu, Ion Izvoranu, sau Marin Mocanu și încă un Maru Mocanu iar

Nici munca fără
pîine nici pîine
fără muncă!

Să juri nu pe timp, ci pe munca ta

Noroc bun! Pe cîmpul neted... E neted și nu tocmai neted acest cîmp al Burnasului. Aici, la Putineiu, pămîntul e vîlurit, cuprins în volute și bucle care dau peisajului un balans ca de valuri de mare, o ritmare în registre mereu diferite a motivelor ce coboară și urcă tinzînd spre cer. Orizonturile se îngîna cu alte orizonturi printre coline, ripe și curmături pe care semănătorile (sintem în ultimul ceas al semănătorilor, petrecut cu cîteva zile în urmă, n.n.) se cațără ca oile. Pămînt gras, mînos, cernoziom ciocolatiu sau brun, dar și podzol, dar și alte soiuri, unele „grele”, din care uneltele mușcă lacom, dar citeodată cu noduri. Pe moșia C.U.A.S.C.-ului au fost de pregătît, în toamnă și în primăvara asta, 17 134 de hectare, din care 9 300 de însămîntat. S-a desfășurat deci și aici, ca în pretutindena pămîntului românesc, o narațiune dramatică palpitantă, în care personaje, conflicte, evenimente cosmice sau diurne, întimplări ale cerului, ale pămîntului și ale oamenilor s-au întretăiat și întreșit în creșteri pline de tensiune, în etape de răsplată care au modificat, de la o zi la alta relațiile din întregul tablou. S-a muncit, ne spune Dumitru Mitran, directorul S.M.A.-ului, ca o încăpăținare rivală asprimilor vremii. Brazdele doldora de seminte par trasate pe hartă cîmpului de un deget gigant, ca niște șanțuri în materia cenușie a pămîntului. Un tablou incuind un miez de viață pe care omul l-a gîndit, l-a meditat, l-a trudit, pînă cînd, iată pămîntul a căpătat circumvoluțiuni, ca și creierul unui ins de geniu.

A fost și aici, ca și în pretutindena pămîntului românesc, un „an greu”. În iarnă, stratul de zăpadă a tot crescut, abia de s-a oprit la 75 de centimetri. Prin decembrie, vreo 40 de tractoriști de la Troianu, în frunte cu șeful de secție Iacob Dumitru, au încheiat arăturile (nu pe-ale lor, pe acelea le isprăviseră, ci pe-ale altora din județ) printr-o aventură de

Robinsoni ai zăpezilor. Veneau, pe la ceasul amiezii, cu uriașele lor „A”-uri 1800, dinspre cîmpiile Sloboziei, dar undeva, între Turnu și Putineiu, redutele de zăpadă n-au mai putut fi zdrobite. S-a prăvălit asupra-le, brus, și ninsoarea, îngroșînd și crescînd parapetii de nea și orbîndu-le ochii și eforturile dez-zăpezirii. S-au salvat abia pe la 1 din noapte, cu ajutoare din Putineiu. Iernile Burnasului sînt ierni în lege de cînd se stie, albesc pămîntul și albesc și omul. Dar acum omul, mai mult ca oricînd, a trebuit să urce spre piscul anului, aburcînd muntii cei aprigi ai vremii, împietriți sub zăpezi gigantice, tot în răspăr, nevoindu-se a smulge din calea plugului bolovanii unor împotriviți fără seamăn, neclintii și în epoca în care pe locul lor calendarele așezau ghiociei și tămioarele. Lucrările au întîrziat, s-au aglomerat, s-au încălecat, bătrînul Hesiod s-a supărat, au fost munci și zile care au trebuit — și încă trebuie! — prinse din urmă și potrivite în rostul lor. Într-un fel, pentru tractoriști a fost un noroc, zice directorul Mitran. Toate mașinile au fost reparate în tihnă, verificate și ferchezuite atent, minus cele de intervenție, pe care trînta cu iarna le-a lăsat fără viață. Deci a fos timp destul, prea destul, pentru pregătirea tehnică a campaniei, cu consecințe ce se vor vădi fertile în timp. S-a bătut mult pe recondiționări (căci piesele de schimb vin ori nu vin...), s-au recondiționat sculele muncii „pînă la blană”, pînă la saturație, pînă cînd ai fi zis că din respectiva sculă, supusă unor repetate operații de corijare, n-o să se mai aleagă decît praful. Nu s-a ales, grație unor meșteri dedați la niște priceperi pe care nevoia le revelează și le ascute. Planul de recondiționări al lui '85 este de 2 200 000 lei, dar peste 1 800 000 s-au și realizat în primul trimestru. El, și cînd iarna s-a isprăvit, cînd tractoriștii au pătruns primii, în cîmpul în care pînă atunci nu pătrunseseră nici vietate, necum aburul răsufării

de om, s-a dovedit că primăvara nu e decît o copie. Cerul a explodat din nou, s-au revărsat în torente ploile, nu despărțînd, ci cosînd anotimpurile într-o nesfîrșită perdea de apă. Tot începutul lui aprilie a fost cu ploi, cu cite 12—15 litri de apă pe metru pătrat. Un accident, o întimplare sau o calamitate din care, adaugă directorul Mitran, ne rămîne totuși o constatare utilă: cit de incert, de nedecis se despart la noi anotimpurile, pînă în zilele hotare deloc statornice, astfel ca omul să nu răsufle ușurat nici o clipă, să nu se lase în voia sorții ori în cîntec din frunză, ci zi și noapte să stea la pîndă.

Dar acum, îi spuneam interlocutorului nostru, acum, nu-i așa?, e frumos! Dimineața ultimei clipe a semănatului e o invazie de soare. Cîmpia vîlurită din juru-ne pare un golf al unei uriașe mări, mirifica marea de griie a zilei de miine, care ține pînă în soare sau pînă în capătul timpului, dincolo de curbura dealurilor ori a planetei, de unde astrul răsare mereu, ivindu-se peste culmi ca un harnic semănat. Frumos? Inginerul Mitran zîmbește. Ar zîmbi, desigur, dacă ne-ar auzi, și tractoriștii Ștefan Z. Mitică, Ionel Ciurea ori Costică Bălan, care din zori sînt călări pe semănători și care numai de zîmbet n-ar sta acum, în febra ultimului asalt al celei mai scurte și mai intense campanii din cite au străbătut vreodată, decisă așa de aglomerarea de munci și zile a calendarului care a luat-o anapoda. (Practic, campania acestui sezon, constrînsă la doar 20 de zile, ba nici atît, a însemnat o viteză de lucru de 3 ori mai mare ca în primăverile „clasice”, cu steaua recoltei proptită bine în zodiac.) Frumos? Cei ai locului sînt oameni vechi, iar „frumosul”, ca și „pitorescul”, să zicem, sînt categorii estetice tinere, datînd din clipa cînd oamenii au văzut artistic natura. Oamenii vechi „nu vad” natura, nu iau act artistic de ea.

Cîmpul, pentru ei, e frumos cînd este fertil, primăvara e frumoasă cînd este cu soare la timp și cu ploii la timp. Ei nu contemplă natura, sau ceea ce noi ne-am obișnuit să numim așa, cu extaze sau poze livrești, ci de-a dreptul cu inima, cu pulsația ei alarmată la fiecare întimplare neprevăzută a vremii, suferînd de insolajie odată cu cîmpiile calcinate de secetă, rîbdînd reumatisme odată cu plantele înghețate, și ei, fie că se numesc precum cei de mai sus, fie că li se zice Ion Gojne, Vlad Petre ori Alexandru Petcu, dau acestei naturi, ca s-o facă „frumoasă”, adică rodnică, totul. Dau totul nepăstrînd nimic, pentru sine. Dau totul, fiindcă își dau munca, își dau existența, dau totul, fiindcă anul, pentru ei, are 365 de zile lucrătoare, inclusiv sîrbătorile, inclusiv nopțile. Și-au făcut, în primăvara asta, dormitoare în cîmp, improvizate în corturi și în autobuze. Încep truda de cum se crapă de zi, după ce noaptea, la lumina felinarelor, și-au alimentat cu carburanți tractoarele și și-au încărcat toate mașinile cu seminte, cu îngrășăminte și erbicide. Și tot noaptea pregătesc terenul, trecînd peste el primul disc.

Ora prînzului. „Ora” aceasta, în campania primăverii '85, înseamnă 15 minute. Doar 15, drastic măsurate pe ceasornic. Lingă tractoare, oamenii mînîncă în fugă. Prînz frugal, țărănesc, prînz de inși ostentivi, dar grăbiți, care abia de-si întorc privirea, inviorînd-o o clipă, spre bucuria simplă a roadelor pămîntului. Un cer verde, vegetal, pune fundal cosmic bucăților calme de piine din care mușcă, negre și aromate ca și pămîntul, generoase ca și el.

În seara asta, ultimul bob de porumb va dormi sub brazdă. Iar miine totul va fi luat de la capăt, alte și alte munci și zile își vor despletii fierbîntele peste nesfîrșirile Burnasului.

Campania s-a încheiat, campania începe. Campania recoltei, adică primăvara-vara-toamna-iarna omului din cîmpie, rotundă și indivizibilă ca și piinea și ca și țara.

ILIE PURCARU ■

al treilea Marin Mocanu vine pe urma lor cu semănătorile împreună cu Ion Bentoiu, Gheorghe Ștefan, Florea Anghel, Ion Vochin. Tot o zi ar mai fi de lucrat și aici, se zice, și la fel stau lucrurile și la Slobozia, după cum i se raportează prin stația de radio directorului Trustului S.M.A. al județului încă nu ne mirăm că la Negrași, unde ne oprim din drum, oamenii zic tot cam așa, că mai e puțin și gata! De aceea primarul comunei, Ion Iordache, aduce vorba mai mult despre alte munci. Fiecare dintre C.A.P.-urile din județ, mai bine de 100 la număr, trebuie să-și facă solarul pe un hectar, așa că la Negrași unii plantează răsadurile pe sub foliile de plastic pe care vântul le-a sfîșiat de vreo două ori până acum.

alții întind conductele pentru a aduce apă din spatele barajului ridicat pe gîrla Berivoaiei, iar cine nu e chemat cu alte treburi, la cîmp, a venit să lucreze în sectorul zootehnic, unde sînt destule de făcut. La fel se muncește peste tot, spune directorul Gheorghe Isbăsoiu. În urma unei inițiative a conducerii județului s-a trecut la modernizarea tuturor grajdurilor, la repararea drumurilor peste tot se văd oameni care vîruiesc sau vopsesc. Și astfel se luminează parcă o față nouă a pămîntului și-a oamenilor. În primăvara aceasta, în județul Argeș pare că se întimplă ceva mai mult decît o oarecare ieșire din iarnă.

DUMITRU ELIADE ■

Un mare noroc în viață: norocul de muncă

Unitate de 3 ori distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, C.A.P. „Infrățirea” Buzău are ca președinte, din 1970, pe Iordan Iordan. După ce obosese căutîndu-l, căci cooperativa are terenul fîșpîndit pe cîteva zeci de kilometri, pînă spre Poșta Cilnău, îi găsesc în punctul numit Verguleasa tocmai încheind porumbul (400 de hectare) cu 3 semănători. Am terminat, zice, gata, tractoriștii aștia pe care-i vedeți, Vasile Cocos, Ion Roșu și Costică Ivan, au făcut treabă pe cinste, iar eu, dacă vreți să știți, n-am decît 8 clase, dar acționez pe linie de practică. Deși stau în Buzău, pe strada Decembrie 5, mă consider țărăn și mă mindresc cu asta. Apoi, surprinzîndu-mi privirea: ca încălțări de bază port teniși sau, pe zăpădă mare, cizme imblănite, nu port pantofi decît cînd mă duc la manifestație, la 23 August, sau la vreo nuntă, iar atunci mă string. Cît despre căciula, că văd c-o priviți, ea ține mai puțin de frig și mai mult de obicei. Unii mai rid, mă, nea Iordane, crapă lumea de cald și matală tot cu căciula?!, îi las în pace și-mi văd de-ale mele. Viteza gospodarului trebuie să vină, cred eu, din două părți, care trebuie îngrijite: de la cap și de la picioare. Aici sînt motoarele, restul e trupul.

Acesta e omul, ca să zic așa, sub conducerea căruia „Infrățirea” a ajuns să plătească 60 de lei o normă. Cînd Iordan Iordan a fost ales, în urmă cu 15 ani, norma era de 22, dar președintele nu s-a împăcat cu puțin. A hotărît să dea exemplu timp de o lună, două, sculîndu-se primul și culcîndu-se ultimul, numai că trezitul devreme i-a intrat în singe și, cum recunoaște, „din acest punct de vedere, mă scold din pat la 5, de poți privi ceasul după mine”. De la 2 la 5, noapte de noapte, Iordan Iordan gîndește și face planuri. Din motive de vîrstă, ride, că merg pe 64 de ani, dar și din motive de nevoie. Pentru că e bine, 4500 la griu, 6000 la porumb, cu toate calamitățile, dar mai ales pentru că poate și trebuie să fie și mai bine. Au renunțat, de pildă, la soiuri ca 208 sau 260, apelînd la sămînța de porumb 412 și 420, și aceea tratată, mai tîrzie, dar mai sigură. Toamna se numără bobocii, acceptă Iordan Iordan, dar greșește cel care își inchipuie că ei nu se numără și acum! Totul e pornirea, adică însămișatul, de aia i-am și acordat, mai

mult decît în alți ani, o atenție specială, încheind porumbul, floarea-soarelui și cartofii, iarovizati, pe 30 de hectare, în grînic și cum scrie la carte. La fel cum, în iarnă, buzoienii au fertilizat 6000 de hectare de griu.

La „Infrățirea”, cultura mare e foarte importantă, dar nu e totul. Multi bani provin aici din legumicultura, meserie trecută în familia Iordan, și nu numai, din tată-n fiu, în sensul în care președintele de azi a deprins ce și cum încă de la 8 ani. Nu s-a mai despărțit de grădinarit nici o clipă, pînă și în armată tot asta a făcut, la Vaslui („unde am pregătit niște roșii cit capul”), și dacă-i pare rău de ceva, îi pare că în neamul său, cu două fete, tradiția se cam stinge. În general, regretă, se cam stinge, deși mai sînt cooperatori, ca Ion Florea, Anton Capagea, Gheorghe Dumitru sau Marin Ciresaru, toți în jur de 70 de ani, Ciresaru chiar de 74, care muncesc cot la cot cu feciorii și ginerii, luînd fiecare cîte 150 de norme. Mindria lor e, întii și întii, ceapa de apă, cunoscută și cerută în toată țara și mai departe. Cu ea, plantată prin răsad, e o poveste întreagă: se tunde, se numără, se bagă în pămînt cu țarușul și doar printr-o minune un om poate realiza mai mult de 5 brazde într-o zi. „Campionii” sînt soții Tircici, Lenuța și Anghel, cărora le merge mîna ca o bandă rulantă și care, mă a-nunță președintele, „depășesc norma ca și cînd n-ar fi”, raportînd scara, la lăsarea întinericului, și 10 brazde! Lucrînd bine, adică punînd suflet și experiență, grădinarii Buzăului, majoritatea cooperatori, o duc în consecință, adică au case, mașini și așa mai departe. Fiecare cîștigă, în medie, 25 de mii pe an, fără a pune la socoteală și ce scot de pe loturile personale, alte 4—5 tone de legume pe an, împărțite între fondul de stat și buzunarul propriu. Dacă ambiția lor e mare, ziua lor de muncă nu-i altfel. Mulți irigă noaptea, intrucît arpagicul, îl aud pe brigadierul Dumitru Neagu, nu suferă udătura pe soare și se sfarmă. De la același om, și el (ca și președintele Iordan) în C.A.P. de la înființare, mai află că frații Ion și Dumitru Vilcu, chit că sînt muncitori la I.U.T., și-au luat angajament la „Infrățirea” și se descurcă bine. Încă mai mult: Vasile Uzun sau Ion Bragagiu au renunțat la industrie și, după 20

de ani de lucru la „Metalurgica”, s-au tras la C.A.P. Nu la căldurică, ci la foc continuu, riguroasa și disciplina lor devenind un exemplu și pentru ceilalți cooperatori. Foc continuu, insistă Iordan Iordan, pentru că în agricultură timpul muncii e tot timpul, iar oamenii noștri nu pregetă!

Ar mai fi, firește, destule de semnalat. Cum ingenerașefa Victoria Năstase („femeie harnică”, îi dai cu 20 de ani mai puțin), o caracterizează președintele) e poreclită, pentru că aleargă de colo pînă dincolo, „titirezul”, cum solarile, 5 hectare, au fost asigurate cu folie și răsad, cum S.M.A. Săgeata a pus la dispoziție 21 de tractoare care merg strună, 3 din ele cu 6 brazde, cum C.A.P. vinde pui de-o zi și rațe de 3 săptămîni, „ținute la uscat ca să iasă

un preț mai bun” etc. etc. Oamenii întreprinzători, cei din Buzău s-au străduit și se străduiesc să scoată bani din orice. Proverbul zice că din piatră seacă, dar proverbul e proverb și viața, viață, ceea ce vrea să însemne că vreo 250 de mii pe an intră în vistieria cooperativei din nunți! Mirării mele, Iordan Iordan îi răspunde așa: avem o sală încăpătoare la scdiu și ce ne-am zis?, măi fraților, de ce să stea ea de pomână, hai s-o inchiriem. Zis și făcut, am adăugat la anexe un venit frumușel! Tot în ideea eficienței, întîind că e legal și avantajos, unitatea i-a cooptat între membrii ei pe căruțașii care transportau, în oraș, lemnele de la depozit. Mai aduc și ei cîteva sute de mii de lei pe an, oameni de cuvînt, camioa-

ne pe pneuri etc., iar cînd e cazul, și e în fiecare toamnă, cară în cîteva zile și două mii de tone de stiuțci în hambare.

Lui Iordan Iordan, nu-i place să cauze tenișilor, nu-i place să stea locului. Am parcurs cu dînsul, în cîteva ceasuri, o sută de kilometri, de la Pogoaenele la Cochirleanca, încolo, încoace, descoperind rosturile unui cîmp peste care domnea o rîndială fără cusur. Vedeti, mi-a mărturisit președintele la despărțire, am avut eu un mare ghinion în viață, că mi s-a prăpădit băiețutul la 33 de ani, dar am avut și un mare noroc: norocul de muncă. I-am strîns mîna cu respect, simțînd în palma mea o alta, bătătorită și mirosînd a pămînt. Proaspăt.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Satul nu trăiește doar din amintiri

Fiu, nepot și strănepot de risnoveni, Ioan Terța își leagă amintirile copilăriei de satul Risnov, un sat — pe vremea cînd micul Ioan începuse a umbla la școală și-și petrecea vacanțele mergînd cu vitele la păscut — oarecare din Țara Birsei, un sat trăind din aduceri aminte — ehe, aici a fost o așezare făloasă, căreia-i zicea pe latinește Villa Rosarum și avea ca emblemă trei trandafiri, a fost cetate mare, țîrg însemnat căruia Mihai Viteazul îi zicea „orașul domniei mele”... Povestește frumos Ioan Terța, vicepreședintele consiliului popular orășenesc, fiu de țărani, fost muncitor ceferist, doctorul în științe juridice de azi. E un bun cunoscător al locurilor și al istoriei lor, un subtil descifrator de tilcuri ale faptelor pe care le alege cu grijă. Aflu că risnovenii au constituit întotdeauna o colectivitate unită, așezînd la temelii relațiilor dintre locuitorii săi solida întrajutorare țărânească. Dacă îi murea cuiva o vită, ceilalți puneau mîna de la mîna și-i cumpărau alta. Acesta e fost suportul existenței și trecerii demne prin timp a străvechiului sat, neocolit de necazuri și cumpene. Rezistînd invaziilor și asediilor, ferecăt în marea lor cetate țărânească,

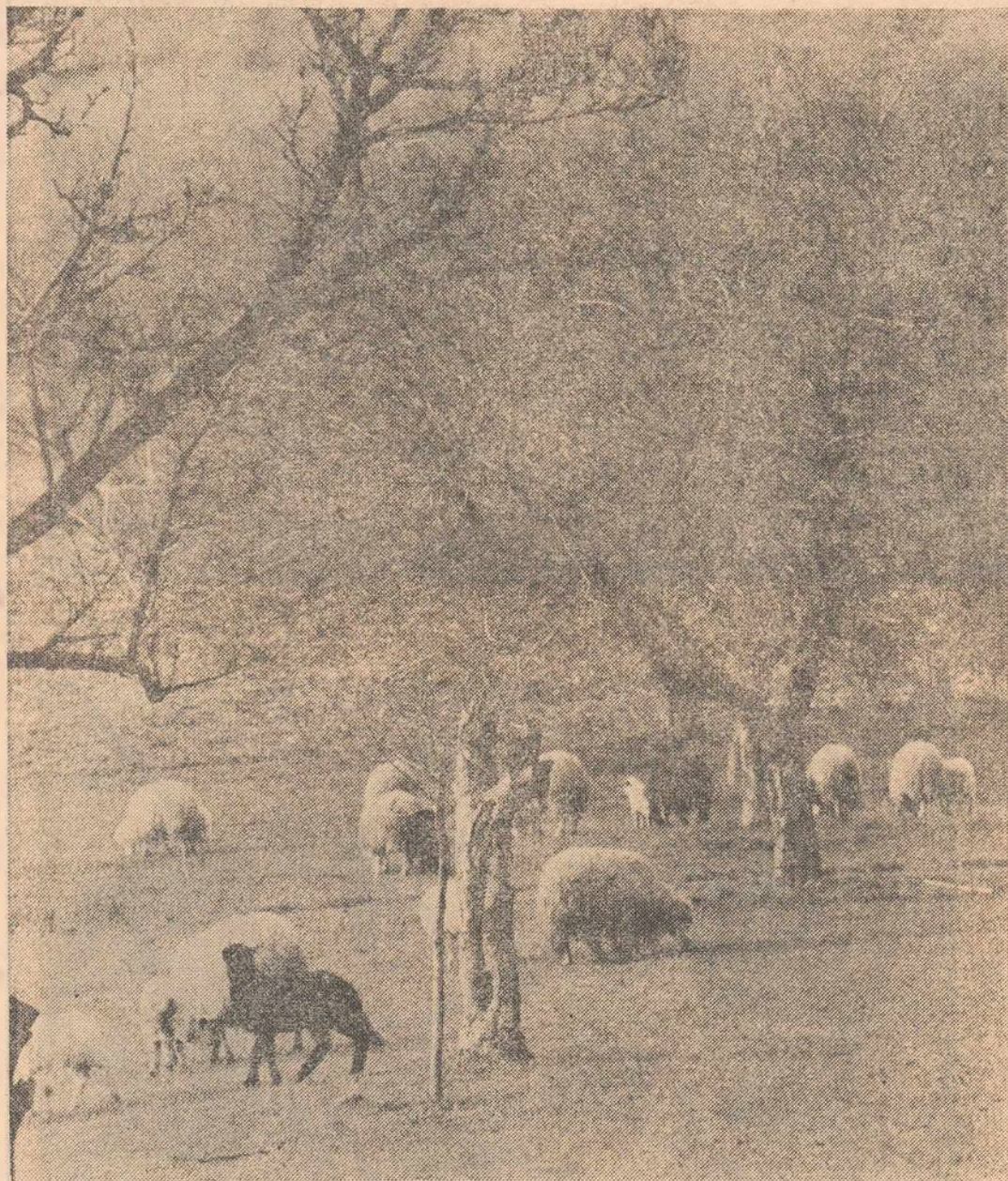
risnovenii au avut de depășit multe momente grele: incendii, ciumă, cutremure. Și au rezistat. Și-au reconstruit casele și au trăit mai departe, pe aceleași locuri. Despre țaria lor vorbește limpede un singur exemplu — au săpat, vreme de 17 ani, o fîntînă în stîncă, adîncă de 146 de metri, pentru a asigura alimentarea cu apă a cetății de pe deal în timpul asediilor!

După ce a devenit (de fapt — redevenit) oraș, în '50, Risnovul a început să uite satul care a fost. S-au ridicat vreo două mii de apartamente, s-a făcut industrie serioasă și chiar în anul trecut a ocupat primul loc în întrecerea dintre orașele județului Brașov. Dar nici de această dată satul nu s-a lăsat învins. A evadat din amintiri și a prins a se instala alături de noua urbe. Și faima de centru agricol, cu buni cultivatori de cereale și cartofi și pricepuți crescători de animale, a fost reactualizată. Acum, atît întreprinderea agricolă de stat (cu un complex de îngrășare a taurinilor de 10000 de capete și un altul, cu aceeași capacitate, de îngrășare a mieilor), cit și cooperativa agricolă de producție — avînd în inginerii Virginia Frincu, Floarea Jiga și Viorel Cotinghiu niște specialiști

serioși, devotați meseriei lor — sînt unități cu rezultate bune și foarte bune.

— În privința agriculturii mai sînt încă multe de făcut — remarcă, plin de obiectivitate, Ioan Terța. Chiar dacă sintem orășeni, trebuie să vedem că n-am uitat ce înseamnă să muncești țărânește. Pentru că este nevoie de asta. Anul agricol a început bine, nu avem motive de nemulțumire. Problema numărul unu este de a-i stimula mai mult pe producătorii individuali. Să remediem, în acest sens, niște anomalii. Iată una dintre ele: Virginia Frincu, ingenera noastră de la ferma vegetală a C.A.P., locuiește la bloc! Și asta nu din vina ei. Ne-a solicitat de mai multă vreme o locuință unde să aibă posibilitatea de a crește animale, angajîndu-se să contracteze pînă la o tonă de carne anual. Și are, în mod real, această posibilitate, beneficiînd, legal, de o cotă de sîclică furajeră, cartofi etc., cu care ar putea să țină a gospodărie frumoasă. Noi am fost cei care am cam tergiversat rezolvarea acestei situații, dar vom îndrepta foarte curînd lucrurile. Cu atît mai mult cu cît există condiții.

DAN MUCENIC ■

Fesul care, totuși, poartă interesul

Iarna a trecut pe la Hulubești de Giurgiu ca o lovitură care doare încă. Lupii flămânzi ai gorurilor ei au avut cu ce să se sature, în orice caz, în acest sat care a fost un sat de ciobani pe când se chema Strimba și tot așa a rămas și de vreo cincisprezece ani încoace, de când i se zice Hulubești. Oamenii locului au fost și au rămas, asadar, baci din tată-n fiu. Banaoara, Ion Uzuneanu are 125 de oi și ar fi trebuit să aibă cu zece mai mult, dar astora zece le-a pus pielea pe băț, în iarna care a trecut, când i-au murit și 30 de miei. Nutreț a avut pentru ele cit să-i mai și rămână, nici măcar n-a fost nevoie să mai cumpere. Nu degeaba lucrează la C.A.P. și el și nevasta, și fiu-său și noră-sa. Pe lângă tot ce-au primit de-acolo au mai strâns în bînză și lucerna de pe loturile în folosință ce. Li s-au convenit, loturi pe care le-au semănat numai și numai cu lucernă, însă concentratele pe care ar fi urmat să le primească în urma celor 400 de kilograme de lînă și-a celor 10 oi, și-a celor 10 miei predați

anul trecut la contracte nu le-a primit nici pînă acum și recunoaște că nici nu știe exact cit ar fi avut dreptul să cumpere la preț de stat. Nu pentru că în general i-ar plăcea să-și ignore drepturile, dar, zice el, dacă ar fi știut exact la ce i-ar fi folosit? Străduința lui de-a crește oi de-adevăratelea, nu niste arături care să pară doar prin registrele primăriei că ar fi oi, l-a cam obosit, cinstit vorbind, pentru, că succesul parțial al acestei străduințe a mers mină în mină cu însuccesul, desigur tot parțial. N-a putut să dea în fiecare zi cite o mină de porumb fiecărei oi, și de-aceia unele au rezistat mai puțin, ori au murit, ori au lepădat miei, ori n-au dat lapte cit trebuie, ori li s-a cam scuturat blana, căp-lușind cu lînă așternturile de paie din saivan, toate acestea fiind neazuri care ar fi putut să-l mai ocolească dacă s-ar fi putut pregăti altfel pentru lunile de iarnă, zice Ion Uzuneanu. Acum e bucuros, bineînțeles, că oile, cite i-au mai rămas sînt sănătoase și că a ieșit în primăvară cu 97 de miei, e bine și așa, zice el, pentru că ar fi putut să fie mult mai rău dacă nu-și scutura de bani toate rudele, dacă nu se imprumutase multe mii de lei și dacă nu umbra din poartă în poartă prin alte sate, pe la Grădiște, Budeni și Brănistari, întrebînd cine are ceva grăunte de vin-

zare. Bucuria lui de-acum, cită este, a fost plătită cu un preț aspru, asadar, și nu e de mirare că Ion Uzuneanu parcă ar fi înotat din greu și, ajuns la mal, stă să-și mai tragă nișel sufletul. Despre ce-l așteaptă mai departe știe el, ce știe și de-aceia nici nu-și îngăduie să dea cuvintelor optimismul facil, caracteristic celor ce se lasă pradă iuzicii că în virful pantofilor lor răsare brusc, la fiecare pas, un strat de zambile. Pe Ion Uzuneanu îl așteaptă iarna următoare și, pînă atunci, o grijă de care ar putea să fie scutit numai prin simpla bunăvoință a unor săteni din Hulubești. Ișlazul satului are vreo 250 de hectare, ceea ce reprezintă o întindere apreciabilă, chiar dacă unii spun că tot n-ar ajunge pentru cite vite crește ei cu totii, la un loc. O fi și așa fiindcă altfel poate n-ar vorbi. Dar sigur e că, spre deosebire de alte sate pe ale căror ișlazuri abia dacă ai loc unde să întorci căruța, Hulubești e un sat norocos. Din păcate, unii oameni de pe-aci cam dau cu piciorul norocului. Regula zice că vitele să fie scoase la ișlaz pe la începutul lunii mai, nu mai devreme, pentru că pînă atunci iarba se infiripă mai bine, însă unii, tot dintr-aceia cu citeva oi, se grăbesc și oile lor scoase la păscut în aprilie smulg din rădăcini abia răsăritele firicele de iarba. Astfel încit, de

Ciobănașului îi place sus la munte, sus la munte, la izvor

pe la începutul lunii mai, abia dacă vitele mai au ce să pască vreo citeva săptămîni. După ce ișlazul devine în bună parte inutilizabil, începe să aibă căutare iarba de pe șanțuri și de pe lîngă canalele de irigații. Și o de înțeles că pe-acolo se strecoară mai repede tot cei cu citeva oi decît aceia, vreo citiva la Hulubești, care au peste o sută. Unul dintre aceștia, Gheorghe Bercu, a ieșit din iarnă cu 150 de oi și un cird apreciazabil de miei. Dar iarna asta i-a tepit și lui vreo 30 de miei și 13 oi. Cei patru ciini pe care-i ține în bățatură s-au cam îngrașat în ultimul timp. Norocul lor a fost chiar ghinionul stăpînului. Și ghinionul lui Gheorghe Bercu ar fi fost, după toate probabilitățile, ceva mai mic dacă ar fi primit repartitia pentru cele 1500 de kilograme de spărtură de boabe, de de-seuri de la o moară, cum zice el, nu la începutul lunii aprilie ci chiar la începutul iernii. Dreptul la această repartitie și l-a cîștigat de pe urma contractelor încheiate în '84, contracte pe care le achitase la începutul iernii. Măcar pentru iarna următoare, zice el, ar fi bine să primească o astfel de repartitie de îndată ce-și onorează contractele încheiate pentru acest an. Asta ar fi și prima propunere care, dacă s-ar împlini, i-ar feri pe ciobanii din Hulubești de multe neazuri. A doua, cum dădeam de înțeles, ar fi supravegherea cu ceva mai multă atenție și organizarea cu ceva mai multă minte a pășunatului pe ișlazul de lîngă sat. În această privință, primăria nu trebuie să lase lucrurile la voia întâmplării, nici să aștepte minuni din partea opiniei publice a satului, ci își poate aduce aminte că are dreptul să aplice amenzi. Există și aici, ca pretutindeni, oameni care dacă ar purta fes n-ar putea să poarte decît un fes cu moț. Dar nu există pe lume fes care să nu poată fi turcit, la urma urmei, mai ales atunci cînd începe în discuție un interes ceva mai larg decît unul strict personal.

DUMITRU ELIADE ■

E nevoie de mîini tinere

Foarte tînărul și meticulosul primar al comunei Sintimbru — Vasile Alba — deschide citeva caiete cu situații, privește, compară și spune cu mulțumire:

— Situația reieșită în urma ultimului recensămint al animalelor este îmbucurătoare și, în același timp, cit se poate de reală. S-au înregistrat, în ultimii ani, creșteri ale efectivelor de animale din gospodăriile populației — și la porcine, și la bovine și la oi. Zona noastră nu este una de mare tradiție în creșterea animalelor, pășunile sînt destul de sărace, așezate în locuri greu accesibile și doar cu mare greutate, ajutate de aviația utilitară, putem să le mai îngrașăm din cînd în cînd. Cu toate acestea, efectivele de animale sporesc datorită, în primul rînd, hărniciei și priceperii sătenilor. Nu este vorba de creșteri

prea spectaculoase, dar tot creșteri se numesc a fi. În 1984, cele 936 de familii ale comunei aveau 1 410 oi. În acest an, numărul oilor a ajuns la 1 498. Nu există aici mari oieri, cea mai mare turmă deținută de o familie abia dacă trece de 50 de oi. Ar fi putut fi înregistrate creșteri și mai mari? Il întreb pe primar, iar el e puțin descumpărit, cum adică?, pare e-ar vrea să spună, în loc să fiu lăudat pentru această creștere, sînt luat și la întrebări? Dar răspunde cu exactitatea celui ce ia lucrurile în serios, care s-a gîndit și se gîndește, fără prejudecăți și menajamente, la starea reală a comunei în fruntea căreia se află:

— La nivelul consiliului popular am căutat să-i sprijinim pe toți cei care cresc animale, asigurîndu-le pășunatul oilor, baza furajeră pentru perioada de iarnă. A fost, știți bine, o iarnă din cale afară de grea. Oile n-au putut ieși deloc și au avut nevoie de multă hrană. Spre bucuria noastră, cu toată asprimea altor luni geroase, n-am pierdut nici un animal, atît în sectorul de stat, cit și în cel particular. Apoi, tot spre bucuria noastră, oile au fătat tîrziu anul acesta, încît a dispărut, orice pericol privind pierderea mieilor. Referitor la întrebarea pe care mi-ai pus-o, vă spun cu toată sinceritatea că sînt mulțumit de această creștere — chiar foarte mică — a efectivelor, avînd în vedere considerabila îmbătrînire a sătenilor noștri. Multe, foarte multe gospodării sînt acum numai în grija unui singur bătrîn sau cel mult doi. Fac și ei ce pot. Citeodată mai vin feciorii de la oraș și-i ajută la treburile mai grele. Dar animalele le crește ei singuri. Iată de ce cred că puterea obișnuinței este aceea care susține, în prezent, munca vîrstnicilor noștri. Așa au apucat și nu se pot lepăda de obiceiul acesta al pămîntului, nu-și pot lăsa ogrăzile pustii. Chiar dacă au două-trei oi, chiar dacă nu se aleg cu prea multe de pe urma lor, le crește, le îngrijesc cu dragoste și nu pot concepe să le piardă. Acesta e adevărul adevărat. Am încheiat contractările, sîntem siguri că ne vom realiza planul, că toate cantitățile de lînă și lapte, toate cele 360 de oi prevăzute a fi livrate vor intra în fondul de stat. Cu atît mai mult cu cit planul din acest an este mult mai realist decît cel de anul trecut. Dar, în cazul în care lucrurile vor decurge ca și pînă acum, dacă tinerii vor continua să părăsească satul și să nu se mai înfocăre aici, oricît de mare ar fi puterea obișnuinței, creșterea firească a mediei de vîrstă a oamenilor comunei își va spune cuvîntul. Indiferent de sprijinul nostru, indiferent de dragostea pe care o poartă sătenii animalelor.

Da, există mulți gospodari vrednici și pricepuți la Sintimbru, în Alba. Niciodată, atîta vreme cit vor mai fi în puteri, Silviu Jurcă, Aurica Cîmbean, Nicolae Sălăjan, Viorel Ispas, Ion Oancea și alții asemenea lor nu vor concepe să-și lase animalele în voia soartei. Dar va veni și un timp în care nu vor mai putea să le îngrijească. Averea marii gospodării țărănești a Sintimbrului are nevoie de mîini tinere, vînjoase, care să o întrețină și să o sporească. Pînă atunci, o creștere de 88 de oi într-un an înseamnă, fără discuție, un succes. O izbîndă a vîrstnicilor care-și poartă frumos, voincește vîrstă.

DAN MUCENIC ■

ARO UN SECOL PE ROSTI

Lupta pentru cucerirea pieței de desfacere

Piața de desfacere era în mințea lor aproape o invenție. Nici nu luau în serios cuvîntul. Era

intr-o perioadă în care țara avea relații externe oarecum limitate. Unii dintre cei care cucereau piața de desfacere pe continente abia dacă știau pe de rost continentele globului.

Victor Frintu, inginer: „Am cunoscut mari tehnicieni: Waschievici, Ștefan Armeanu, tinichigiu, Grigore Negoiță, Nea Georgică — roată dințată. Făceau din nimic automobilul. Cînd era gata, venea Naghi, se uita la el și spunea:

— Nu-mi place oglinda, a pleac-o cu unșpe grade! Sau, fiind nevoie de ritm: — Lăsați-le dracu de proiecte, hai să mai lucrăm și pe schite!

Dădeam repede lucrările executate în condiții foarte grele. De multe ori nu ieșeau bine. — Una dintre primele mele piese a fost o planetară pe care am dat-o strîmbă. La nea Rusnicu, la forjă, unul a uitat ciuperca metalică. Mergea și așa. Nu imi convenea, dar n-aveam ce face. În 1957 am reușit să producem o sută de bucăți. Un singur produs nu este suficient, mai ales cînd ești în postura de a exporta. În 1965, aveam ce produce, dar nu aveam comenzi. M. 241 trebuia dat. Făceam ședințe deseori și la 12 noaptea, să vedem ce e de făcut. Ștefănescu era foarte bun la aprovizionare, 1966-1967 sînt anii pregătirii pentru exportul masiv. În următorii trei ani ne-am extins rapid în 140 de state.

În 1968, am plecat cu mașina la probe în Cehoslovacia. Naghi ne-a atras cu seriozitate atenția că mergem să ne batem cu ăia care au de 80 de ani producție de automobile. Mai înainte trimiseseam două automobile în Cehoslovacia la probe. Băieții le-au vîndut unor cabanieri care transportau sucuri. Am ajuns la agenție. M-au lăsat înții să fac ce cred că trebuie. M-am dus cu două sticle de coniac la un cetățean care lucra la un institut de cercetări pentru agricultură. I-am făcut o demonstrație în „Valea plîngerii”. I-am arătat superioritatea automobilului față de Gaz. Diferența de consum de 2,5 l era în favoarea noastră, automobilul făcut de noi avea o mai mare viteză comercială de deplasare. Aceasta mi-a dat ideea de a fixa peste șapte zile o demonstrație urmată de un cocteil. Am înțormat conducerea agenției, am informat secretarul la ambasadă. Am primit încuviințare și sprijin organizatoric.

Au venit 30 de automobile, au fost prezenți reprezentanții ai diferitelor firme. Mașina noastră a invins. Primul contract a fost de 1 750 automobile. A fi bun cunoscător al produsului pe care îl vinzi, înseamnă a fi constructorul a ceea ce vinzi. Reprezentantul unei firme străine era geolog. A venit curînd la mine să-mi spună că s-a păcălit cu automobilul nostru. Acesta costă 1 850 ruble, pe cînd Gazul costă 1 200 ruble. I-am făcut pe loc socoteala la benzină și i-am demonstrat că, la 1 700 automobile, 170 sînt cumpărate gratis. N-a mai avut ce spune. Probabil mi-a și mulțumit în sinea lui. Avea cum să se justifice superiorilor. Începuse uzina să cîștige mult, noi luam de asemenea bani mulți. Mi-l amintesc cu plăcere pe Zotta care striga: „Luați prea mulți bani, vine banca peste noi!”

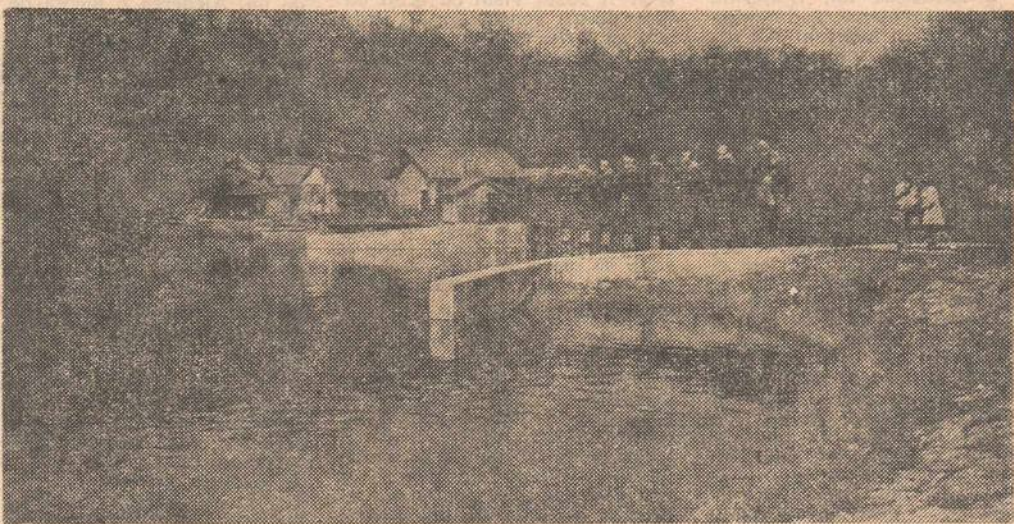
AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Clujul în campania pentru energie

Viata
fără muncă
nu-și are
rațiunea

J. Enescu

- De unde putem procura o microhidrocentrală ?
- Căutând „moara” de pe strada... Morii !
- Aproape 200 de amplasamente în căutarea constructorilor
- O lozincă din „Muzeul apei” : Nu risipiți apa !
- „Tetea” Ștefan, „inventatorul” de M.H.C.-uri !
- O microhidrocentrală pentru „Retezat” !

Ing. Gabriel Ruga, director al I.R.E. Cluj : Noi avem și un program al microhidrocentralelor, actualizat la cerințele acestei etape. Proiectanții noștri au „bătut” toate bazinele hidrografice ale județului Cluj, mici și mari, au identificat în cam 30 de bazine, aproape 200 de amplasamente posibile și sînt convinși că M.H.C.-urile sînt o soluție viabilă, realistă. E și anacronic să „cocoțăm” rețele electrice ale sistemului energetic național acolo unde energie s-ar putea obține practic gratis. Avem de rezolvat însă destule probleme. Și nu numai pentru realizarea exemplară a programului județean pe care-l coordonăm, dar și pentru a-i sprijini pe moșii din Apuseni să-și materializeze inițiativele locale, valorificînd fiecare firisor de apă !..

Prof. univ. Liviu Mănduc. A fost o vreme cînd s-a crezut că „Sistemul energetic național” rezolvă totul. Existau chiar și temeri ca nu cumva cineva să-l ignore, neconsumînd din el. Asta chiar se și măsura printr-un indicator : Puterea absorbită din sistem ! Nu consumai, era destul de rău. Nu te întreba nimeni însă despre „scopul” consumului energetic. A fost o perioadă păguboasă pentru valorificarea resurselor naturale, mai ales în munți, unde construcția de M.H.C.-uri practica încet, fiind considerată depășită. Noi și începuserăm experimentările prin anul 1961, unde-va în munții Retezat, pe Rîul

Mare. Conduceam pe atunci întreprinderea de electricitate din Cluj și pentru a veni în sprijinul unui colectiv de la I.S.P.E.H. București care declarase cercetările „hidro” în munții Retezat, am proiectat și construit la Cluj una din primele microhidrocentrale. Avea 100 kW. Cu-tezasom și mai departe, iar ideea M.H.C.-urilor am extins-o ulterior și la Politehnică, în vremea cînd eram decan al Facultății de Electrotehnică, în cursul de „Centrale și Rețele electrice”. Am condus și proiecte de diplomă pe această temă. Și hai s-o spun aici : Studentul meu de odinioară, Constantin Mustățea, semnatarul acestui reportaj, a elaborat la absolvirea facultății un interesant studiu privind alimentarea cu energie electrică a fostului raion Cîmpeni, deci a unei bune părți a munților Apuseni...

Și azi, cînd sînt de mult timp pensionar, continui să cred că M.H.C.-urile nu sînt o modă ce depinde de timp sau etapa pe care o parcurgem. Sînt o necesitate ! O necesitate pe care am susținut-o și am constatat-o la toți specialiștii din lume încă în anii 1952-1956, la Geneva, cînd în calitate de delegat guvernamental am condus delegația țării noastre la lucrările periodice ale Comitetului O.N.U. pentru energie.

Rar mi-a fost dat să întilnesc un om atât de atașat de ideea microhidrocentralelor. Cunoaște

fiecare curs de apă, fiecare loc de unde s-ar putea „culege” energie, fiecare om care visează ziua cînd își va instala o mică „uzină” de energie, mai ales acolo, spre virful munților unde rar găsești trei-patru case grupate. Acolo unde oamenii trăiesc și azi răsfrîți pe coame de munți, așa cum au făcut-o cu milenii în urmă strămoșii noștri. L-am văzut și de-a dreptul mihi : vechi mori care produceau cîndva și curent electric au dispărut, sau zac nedrept în noroaie. Să-l-am văzut supărat pentru că cineva, nu numai că n-a sprijinit inițiative ale unor moși întreprinzători, dar a dispus unui buldozerist să distrugă o instalație ingenioasă, a unui țaran moș, „tetea” Ștefan din Valea Jerii, cu cinci clase primario și un „curs” de „funicularisti” de cîteva luni la Curtea de Argeș, a țaranului care fără să știe, încorporase în mica lui uzină de energie, gîndită cu capul lui și făcută de minile lui, chiar și două idei-invenție !

Dar l-am văzut pe Nicolae Deac, azi inginer șef al I.R.E.C.-ului și fericit. Fericit cum a fost adesea cînd satisfacțiile profesionale i-au umplut viața. Și a avut șansa aceasta încă din primul an de muncă. Făcuse un legămînt cu colegii și în primul rînd cu Ion Gavrilă să nu treacă anul fără o realizare tehnică mai deosebită, ieșită din capul și minile lor !

— Și care a fost cea dintîi, tovarășe Deac ?

— Experimentul din „Retezat” despre care a amintit prof. Liviu Mănduc, primul meu director, un om minunat cu o largă deschidere spre nou, un mare sprijinitor al tineretului. M-a chemat, mi-a vorbit despre necesitatea unei mici amenajări „hidro” pe Rîul Mare, pentru cei ce prospectau pe-atunci viitorul sistem hidroenergetic, azi deja conturat pe harta țării : Rîul Mare. Am reluat studiul cărților de căpătîi ale prof. Dorin Pavel, m-am aplicat îndelung asupra turbinei Banki, am început experimente, am căutat soluții particulare necuprinse în paginile cursurilor, am găsit soluții originale, bazate pe calcul matematic, am renunțat la tot ce a fost empiric și nu peste mult timp, în atelierele noastre din Cluj prima microhidrocentrală gîndită de noi era gata de a lua drumul spre Clopotiva, iar de acolo mai departe, spre munții Retezat. Cînd totul era gata, am trăit un moment emoționant : aflat undeva în zonă, a venit s-o vadă și părintele hidroenergeticii românești, prof. Dorin Pavel ! Și i-a plăcut inițiativa noastră. Pînă la urmă, calculul matematic al turbinelor „Banki”, gîndit de noi, a înlocuit și în manuale formulele empirice, iar nu de mult a fost chiar și brevetat.

— ...Și nu e singura invenție !

— Ultimul meu brevet poartă numărul 115.609 : „Sistem de acționare automată a turbinelor Banki”.

...Urmăm Someșul Mic spre Dej, locul de confluență cu Someșul Mare. Ne oprim din loc în loc. La tot pasul surprize. Părăsim șoseaua națională și ne îndreptăm spre Jucul de Jos. În stînga, pe malul unui canal, o moară ridicată cu o jumătate de secol în urmă. Un om, Vasile Repede, morarul de azi știe totul despre ea : a mers cu apă pînă în 1967, primăvara.

— Și ce s-a întimplat atunci ?

— Mi-au dat pur și simplu lacrimile. N-a fost chip însă să-i înduplec pe mai marii peste moară și mai ales pe unul Le-nart, șeful producției la „Someșul” din Gherla, de care aparținea moara. Ziceau că epoca apei a apus, că acum aduc un motor modern și totodată curent trifazat din rețea. Mîntea mea de țaran, de om cu cîteva clase primare, nu înțelegea. Nici nu știți cit de bine mergea turbina ! Uitați-o, e acolo, îngropată în noroi. Dar vă asigur că și miine poate fi pornită...

— Bine, bine, dar cum ? Azi moara nu mai are nici apă. Canalul a fost infundat cu pămînt, umplutura pentru podul ce trece pe deasupra lui...

— Așa este. A fost mai întîi o ceartă : din captarea morii se „alimentau” și pompele celor de la ORIF și ICZ Juc. Digul era însă slab și l-au distrus viiturile. S-au „înecat” atunci și pompele. Acolo zac și azi, de te-apucă mila. S-a discutat despre un dig nou. Acesta ar fi salvat totul. Costă cîteva zeci de mii de lei, dar trebuiau să se întîlească între ele cele trei unități. Cum n-a fost chip de înțelegere, totul a ajuns cum vedeți. Noi, cei de la moară, am început să ne gîndim tot mai serios la viitoare depozite de motorină. Și moara noastră nu era una oarecare. Avea presă de ulei, pive, moară cu 2 pietre și două valțuri, producea și curent electric pentru toată zona... A mai fost un colectiv de la „judet” si-am înțeles că vom avea din nou apă...

— Și toate acestea erau minate de o turbină alimentată cu apă din Someș, printr-o cădere de 3-4 m ! Deci, gratis. Azi ce „consumă” moara ?

— Numai motorină. Pe puțin 100 de litri pe zi. Ca să nu mai vorbesc de ulei, de cheltuielile cu întreținerea... Și nu numai că nu mai producem curent nici pentru un bec, dar am devenit consumatori din rețea ! Și moara e azi aproape uitată. Nici chiar întreținerea ei nu prea mai interesează pe nimeni. Acum cîteva zile cînd am intrat în camera unde este motorul diesel, mai să rămîn lat : s-a dărîmat un planșeu peste umerii mei. Noroc că eram lingă ușă și grosul cărămizilor a căzut ceva mai înapoi.

Privind drumul care a-nfundat canalul ni se pare chiar și o imensă eroare tehnică : logic, în zona canalului, ar fi trebuit prevăzută cel puțin un tub prin

care să treacă apele provenite din ploii. S-a găsit însă o soluție ciudată. E contrariat și inginerul șef al I.R.E.C.-ului :

— Trebuie normalizată cit mai urgent situația. În cîteva luni, canalul poate fi refăcut și turbina repusă în funcție. Omul acesta simplu, morarul Vasile Repede din Jucul de Jos a conservat cu emoționantă grijă toată instalația și miine poate fi repornită. Vom răspunde oricărei inițiative privind producerea și furnizarea de energie electrică. E mare păcat să se arunce numai aici anul pe Valea Someșului mai bine de 35 tone de combustibil ! Amenajarea aceasta simplă ar putea deveni în cel mai scurt timp din consumator de energie un bun producător pentru întreaga comună !

Următorul popas, la Gherla, undeva aproape de centrul orașului, lingă stadion, pe strada Morii. De ce „strada Morii” ? Simplu : cîndva a fost și aici o moară. Una ingenioasă, deja uitată de mulți. Sun la o casă. Gazda, Emil Rusu, un om mai în vîrstă, e întimplător o persoană destul de avizată. Lucrează la „Consiliu”, la „Administrația pictelor” :

— Da. Aici, vizavi, la numărul 18, a fost o moară destul de mare. Venea apă foarte multă și debitul era constant. Avea trei roți iar căderea aproape 4 m. Mai sus, au mai fost încă 2-3 mori. Uitați, aici se mai vad și acum urmele. Clădirea morii e și ea în perfectă stare, transformată între timp în depozit orășenesc. În 1951 cînd, am plecat în armată, mai funcționa. Cînd m-am întors, n-am mai găsit-o. Ultimul mare morar, Ion Suciu, de undeva din Iclod, poreclit „Lădoi”, a trăit pînă acum cîteva ani. Doamne, ce frumos se învîrteau roțile și ce faină bună se făcea aici !..

Nicolae Deac, inginerul șef al I.R.E.C.-ului, urmărește cu mare interes dialogul. Din cînd în cînd își aruncă privirea spre canal. Da. E totul clar. Aici e un loc ideal de microhidrocentrală. Asta vrea să spună. Dar costurile ?

— Costurile ? Destul de mici în raport cu ce s-ar putea obține. Debitul e mai mare de 2 m.c. pe secundă și s-ar putea obține ușor 60 de kW. Timpul de amenajare ? Cel mult un an de zile. Trebuie însă inițiativă și spirit gospodăresc...

Și ca un simbol, în imediata apropiere a iazului ce mina odinioară turbinele, poate odată cu dispariția morii a apărut și „modernul” : Stația de reducere a gazului metan. O energie a dispărut, alta i-a luat locul. Schimb de stație. Illogic, păgubos, nerentabil !

Ne continuăm periplul de-a lungul Someșului. La intrarea în Dej urmăm drumul spre comuna Mănăstirea. E un loc drag inginerului Deac. Și lui, și colegilor săi. E aici un model de ce-nseamnă inițiativă gospodărească și suflet, investite fără limite. Pentru că, azi, M.H.C. Mănăstirea, modernizată și întinerită prin investiții, ce nu trec de 15 milioane de lei, a ajuns să aibă 7 grupuri cu o putere totală instalată de aproape un megawatt ! Și totul a pornit și aici tot de la o moară ce a existat cîndva, la începutul secolului... Un om, subinginerul Filimon Muscă, șeful centrului de distribuție a energiei electrice Dej, venit aici cu 35 de ani în urmă, si-a legat practic, toată viața de aceste M.H.C.-uri. Aici, lingă ele, a trăit și drama inundațiilor și încetarea pentru punerea în funcțiune, și zilele campaniilor de modernizare, și satisfacția că în economia sistemului energetic M.H.C. Mănăstirea e departe de a fi un punct neglijabil. Și se gîndește că s-ar mai putea face și altele. Și pe el, și pe inginerul Deac îi frămîntă ideea transformării barajului care asigură alimentarea cu apă a Combinatului de Fibre, Celuloză și Hîrtie din Dej într-o sursă de energie. Și de aici, zicea bătrînul energetician, s-ar putea cîștiga cel puțin un megawatt ! Unul din cei șapte cei-„înghite” azi combinatul din sistem. Ar merita făcută chiar și numai pentru acoperirea energiei utilizate azi pentru acționarea pompelor ce „împing” apa spre secțiile combinatului !..

(Continuare în pag. 12)

CONSTANTIN MUSTĂȚEA

Revoluția e-n noi Flacăra sporii-i!

Floarea de măr și nopțile inginerului

Il cheamă Eugen Matei, e inginer agronom și, de mulți ani, directorul I.A.S. Zimnicele din Teleorman. Înalt, statură directorială, voce bubuitoare, pe care în ședințe o invită ca pe un paloș peste capetele preopinților. Curios, preopințenții nu se fac mici sub această voce, ba chiar se încumetă să-l privească în ochi pe cel ce-o emite.

De citva timp nu mai doarme bine, sare mereu din somn. S-ar zice că sint insomniile vârstei, se apropie (zic gurile rele) de 60 de ani, dar nu, este vorba de altceva. Sint niște griji care în primăvara asta năbădăioasă bat spre pragul cel mai de sus. De mai multe nopți, un vânt cu pulber de ger în spic zgâlție din rădăcini pomii livezii, de curind și bogat dați în floare. Sunetul ascuțit și rece al urgicii îi trece lui nea Matei prin șira spinării, ferăstruind-o vertical, vertebră cu vertebră, până la ultima, cea de sus, cind simte cum capul, greu de somn, se rostogolește într-un neant înghețat, unde iar se trezește, scaldat într-o rece sudoare. Doamne, de nu s-ar scutura culorile merilor!

Dar din această zonă, din această teribil de agitată zonă, devenită rigidă și teafără prin sforțările oamenilor și ale plantelor care o țin încordată, ca pe un pacient menținut în veșnică stare de preinfarct printr-un efort medical extrem, ies recolte ca la Purani ori la Putineiu, Lingă C.A.P.-ul Puranilor, condus de Eroul Muncii Socialiste Marin Nedea, și lingă C.A.P.-ul din Putineiu, condus de Ștefania Ionescu, și ea Erou al Muncii Socialiste, moșia din Zimnicele, ținută în friie de Eugen Matei, dă producții-record la griu, la porumb, la sfeclă, la struguri, la mere, la varză și la tomate, la lapte și carne, umplind visteria țării și, firește, buzunarele slujitorilor ei de aici.

Face parte dintre acei oameni ai satului românesc fără de care satul n-ar mai fi sau n-ar fi cum e astăzi. Înglodat până-n git în problemele muncii și ale obștii, mai puțin în problemele lui, care de regulă se suprapun celorlalte, care totuși se mai și despart de ele. Eșuarea lui fiu-său într-o importantă problemă de viață, întâmplată acum vreo doi ani, n-a avut, firește, nimic de-a face

dul-viespe, întregit de biziitul în surdină al celor din casă, că nu și-a făcut, acolo, un pic de vreme pentru băiat, să-l ajute în nevoile lui. Dar de unde vreme? Intre timp, niște oameni de-ai tăi, cu care îți duzi și noaptea amarul, se supără că nu-i ajuti în nu știu ce „probleme personale”, că nu le procuri, să zicem, butelii de aragaz, care de fapt sint treaba primarului. Faci ce faci și te faci butelii. Trebuie să-i ajuti, că fără ei ai muri, și-ar fi miinile innodate, și-apoi sint oameni cu nevoi, cu copii... Dar copilul tău? Intre timp, iată, bate vântul, un vânt năprasnic, care scutură floarea merilor, s-au mai imbolnăvit și niște porci, s-au stricat și niște tractoare, nu mai știi ce să faci, unde să te împarți. Niciunde, căci trebuie să pierzi niște ceasuri bune la birou, să întocmești ori să verifici rapoarte, dări de seamă, situații, statistici, grafice, evidente, expuneri de motive pentru ce vrei să faci, explicații pentru ce n-ai făcut, proiecte pentru ce n-o să faci niciodată.

N-ar putea trăi la oraș. Și-a

făcut casă în Giurgiu, în duminicile în care se duce acolo, ca să-și plimbe familia și să aerisească odăile, e obosit și nervos. Zimnicelele se țin scald după el pină și-n farfurie, pină și-n așternut, aducându-i mereu aminte de o mie și unul de lucruri care-l așteaptă. Parcă și piinea, la Giurgiu, are alt gust, mai fad. N-a luptat pentru ea, nu s-a temut, n-a transpirat, a cumpărat-o pe citiva lei. Piinea e lipsită de sare fără acest adaos infim, dar constitutiv, care e gustul victoriei în bătălia recoltei. Fără gustul acesta, ea nu-i decit un simplu furaj.

Dă totul celor din jur, nepăstrind pentru sine decit omenia lui, adică dorința de bine, neisovovită oricât ar cheltui-o. Nu le cere celor din jur să se agite, ca el, zi și noapte, recunoaște că în ce-l privește e, poate, o chestie de temperament, pe care n-o poate transforma prin decizie administrativă în „sarcină de producție” pentru omenia I.A.S.-ului. Dar oamenii I.A.S.-ului, cei statornici în muncă la polul ploilor și al secetei, n-așteaptă zece indemnuri ca să facă ce li se cere. Campania de semănat din primăvara asta, scurtă, dar intensivă solicitând mai mult ca oricind mușchi și nervi, solicitând rezistență fizică (căci s-a trudit toate nopțile, toate duminicile) solicitând peste toate știința organizării, a mers din plin, într-o adevărată cursă contracronometru a hărniciei. Mosia e lucrată perfect, griul a răsarit frumos, des ca peria și de un verde strălucitor, care umple de strălucire ochii și inimile.

Dar Eugen Matei nu poate să doarmă, căci iată, de citeva zile și nopți vântul scutură floarea pomilor.

ILIE PURCARU ■

Omenia de a trece pe la contabilitate

Cind s-a întors ca inginer agronom în satul părinților lui, la Cezieni, în urmă cu 17 ani, cooperativa agricolă plătea fiecărui țaran cite 9 lei pe zi. Nu era chiar nimic, dar dacă nu li s-ar fi dat nici un leu buzunarele lor ar fi arătat tot cam la fel de goale. Și pentru că de la învățătoarea lui, Ecaterina Marinou, învățase că înmulțirea cu zero a unui număr cu oricite cifre tot zero dă, Tudor Dănaș avea să învețe singur că atunci cind acest adevăr elementar trece din aritmetică în viața oamenilor el nu mai este doar interesant ci ajunge să fie de-a dreptul dureros. Spre deosebire de consătenii lui care începuseră să bată un singur drum, spre Caracal, unde intrau ca muncitori în fabricile orașului, el a știut că va fi nevoie să pornească, în același timp, pe mai multe drumuri și planul lui a fost ca drumurile acestea să-și dea întâlnire undeva, după cum s-a văzut mai târziu. Cît încă părea că n-o să aibă vreme vîntul să măture din vatră chiar și ultimul bob de jeratic din care s-ar mai fi putut înălța o flacăra, drumurile acestea trebuiau străbătute repede. Mai întâi, a zis noul președinte al cooperativei, este nevoie de o bază de materii prime. Pe 40 de hectare dintre acelea ce oricum nu erau de folos agriculturii, s-a plantat răchită. Pe alte 30, de data aceasta pămînturi bune, au fost puse cășuni, pe 133 piersici, pruni, cași, vișini și cireși iar pe încă 151 viță de vie. Și pină să intre pe rod plantațiile acestea, s-au întors acasă și cei 70 de oameni pe care-i trimisese la Caracal să se califice în tot felul de meserii: sudori, strungari, lăcătuși, constructori. Oricum plecau singuri, zice Tudor Dănaș, așa că s-a gîndit că e mai bine să-i trimită chiar el, încheind cu ei un contract, ca să fie sigur că se întorc. Fiindcă de oamenii aceștia avea nevoie în orice caz. Ei au construit tot ceea ce se vede astăzi pe dealul din marginea satului, unde se află sediul cooperativei. Proiectele le-au gîndit chiar ei, după planurile lui Tudor Dănaș, iar materialele pe care le-au folosit au fost numai din cele pe care le-au putut strînge de la demolările, din comună. Cam prin vremea aceea, murind un consătean, rudele acestuia au venit la Tudor Dănaș să-l roage să le dea niște scînduri, se înțelege pentru ce. Bineînțeles că le-a dat, fără să se bată cu pumnul în piept și fără să strige peste garduri la uită-vi, oameni buni, ce faptă de omenie fac eu. Dar era s-o pătească. O anonima întocmită urgent pretindea că a instrăinat avutul obștesc. Tocmai el, de-a cărui străduință se leagă isprava unci creșteri formidabile, de-a lun-

gul anilor, a avutului obștesc de la Cezieni. Da, au vrut unii să-i trecă pe dinainte un pîriu de apă murdară și să-i încurce pașii. I-au scos citiva peri albi, e adevărat, dar mai mult n-a pățit, pentru că a simțit întotdeauna înțelegerea și sprijinul conducerii județului. Altfel nu și-ar fi văzut visul cu ochii iar unii dintre consătenii lui care știu să scrie, dar nu și să iscălească, n-ar fi ajuns niciodată să priceapă înspre ce țintise el, la început, cu planurile lui. În citiva ani a fost construită o adevărată platformă agroindustrială cu tot felul de fabricuțe, secții și ateliere de care oamenii nu numai că nu prea le-a mai venit să se desprindă dar le-a amintit de satul lor pină și unora dintre aceia ce apucaseră să plece și să spună că nu se mai întorc, eventual, decit ca navetiști.

Ștuse prea bine că astfel de activități industriale, cum li se zice, sint bănoase și-a mai avut ambiția, spune el, de a rămîne agronom și de a întemeia bogăția cooperativei, împreună cu țaranii din satul lui, pornind exclusiv de la munca pămîntului, nu devenind negustori și nici dedicîndu-se, bunăoară, fabricării pungilor de plastic sau

altor lucruri dintr-acestea desigur utile, dar care e mai bine să fie lăsate pe seama celor ce chiar n-au altceva de lucru. Pentru obținerea pe un pămînt nu prea darnic și nici irigat a unor recolte cit ale altora de pe cernoziomuri irigate, cooperativele din Cezieni a fost răsplatită cu mai multe ordine și medalia de mai bine de zece ani încoace, de cind producția globală agricolă la un hectar a crescut simțitor. Și această creștere nu înseamnă, la urma urmei, tot o faptă de omenie? Fără îndoială că da, așa după cum o altă faptă de omenie a fost chiar construirea platformei agroindustriale care a îngăduit ca munca și răsplata muncii în cooperativă să nu mai aibă nimic din dramatismul înmulțirii cu zero. Această platformă agroindustrială a creat un spațiu de mișcare în cuprinsul căruia pină și înțimplările nefecitate pot lua o întorsătură favorabilă. „Într-una din primăverile trecute au fost geruri mari și ne-a înghețat via, zice Tudor Dănaș. Cum struguri știm că n-o să culegem, nici compoturi nu puteam face — că noi facem aici tot felul de compoturi, gemuri, dulceturi și siropuri — nici beneficii n-aveau de unde să apară. Iar via trebuia totuși lucrată, altfel e greu ca în anul următor s-o mai scoți din paragină. Atunci am conservat foi de viță pe care am incasat un milion. Cam atît ne costă pe an lucrările de întreținere a viei. Ne-am scos măcar aceste cheltuieli, pe care altfel ar fi trebuit să le facem cu bani luați de la alte forme. Mai mult n-avea rost să încercăm să scoatem, pentru că nu puteam să umplem piața cu borcane cu foi de viță. Mai mîncîncă oamenii și altceva, nu-i așa? Dar dacă n-aveam fabricuța de conserve ce făcăm?”

După toate acestea, poate înțelege oricine cum a ajuns de la o vreme cooperativa din Cezieni să aibă și inițiative, ca să le zicem așa, culturale. În fiecare an, la începutul lunii mai, organizează o așa-numită Sărbătoare a Țării și cele mai frumoase costume populare cuse de către țărăncile din Cezieni sint premiate nu numai simbolic ci și cu bani pe care cooperativa își îngăduie să-i plătească fără teama că va săraci din cauza asta. Cine ia premiul întâi, e sigur că ia și mia de lei. Alegerea e făcută de un juriu alcătuit din specialiști invitați de la județ. Asta ca să nu fie discuții. Și tot cooperativa din Cezieni și-a îngăduit și inițiativa remarcabilă de-a plăti anticipat, lunar sau trimestrial, biletele pentru cinematograful din comună, astfel încît pentru cetățean intrarea la film este gratuită.

Spun cei din Cezieni că Tudor Dănaș face ce face și trece pe la contabilitate. Dar altfel poate că n-ar fi ajuns ei să fie plătiți pentru munca lor atît de bine, nici copiii lor să aibă intrare liberă la cinematograful și nici comună să fie căutată pentru „schimburi de experiență”. Citeodată, a trece pe la contabilitate înseamnă o faptă de omenie tot atît de adevărată și poate chiar tot atît de spectaculoasă ca și salvarea cuiva de la inec sau din foc.

DUMITRU ELIADE ■

Viața fără reproșuri

Privind înapoi fără patimă și minie, Gheorghe Ionescu ar avea toate motivele să fie acum mulțumit. Căci viața i-a jucat citeva renghiuri serioase, l-a trîntit zdravăn de pămînt și chiar a vrut să-l părăsească fără menajamente. Dar șansa lui a fost să învingă aceste încercări și pină la urmă să găsească acea geană de speranță și încredere de care se poate bucura acum. Și chiar dacă destinul lui n-a fost dintre cele mai blînde, el și-a păstrat acea țîrie de caracter, demnitate și curățenie sufletească care îl pot defini cu majuscule ca adevărat OM.

Soarta l-a adus pe lume acum vreo cincizeci de ani într-un cartier sărăcăcios al Bucureștiului care azi nici nu mai există. În grupa Cociocului se aflau pe-atunci cimpuri mari și case mici, iar cind venea ploaia se puneau găleți prin toate părțile și apa se scurgea monoton și îndărătnic pină și în pat. Gheorghe Ionescu era al nouălea copil într-o familie de muncitori, iar sărăcia aducea pe urmele ei nedreptăți și umilințe. Prima a început atunci cind a străbătut pentru întâia oară orașul pină la atelierul unde muncea tatăl său și n-avea nici măcar pantofi în picioare. Apoi, pe la 14 ani, tatăl l-a luat la meserie și din familia lui doar două fete au reușit să termine

liceul. Cum era cel mai mic de la atelier și mai mult dădea cu țîra și cu mătura, iar tatăl îl mai și bătea ca să ajungă bun meserias, singurul lucru pe care l-a putut face a fost să fugă la o firmă de instalații și chiar dacă aici de bătaie n-a scăpat a învățat meseria care avea s-o practice toată viața. După război, Gheorghe Ionescu a ieșit lucrător și atunci ar fi vrut să se bucure și el că e pe picioarele lui, dar dacă de nemîncat și dezbrăcat ce era a îndrăznit să ceară patronului un adăus la salariu, a fost socotit instigator și dat afară. Noroc că l-au luat repede la armată și de-abia aici a reușit el să cunoască condiția de om. Se schimbau cadrele armatei, în unitate exista o celulă de partid, iar secretarul i-a propus să intre în rândurile ei. Gheorghe Ionescu nu știa la vremea aceea mare lucru despre partid, desî tatăl său făcuse închisoare deoarece militar fiind refuzase să tragă în tipografiile greviști, dar el nu lucrase în mari fabrici și nu-i cunoscuse pe comuniști. Totuși simțea intuitiv că dacă oamenii aceștia contează pe el, înseamnă că partidul luptă pentru cei ce muncesc. Și atunci cind pleca cu bilet de voie și se ducea la ședințe, unde putea să-și spună o părere, după cit fusese toată viața de umilit, atunci a avut

Faima
se ruginește dacă
nu o cureți prin
muncă în fiecare
zi!

N. Jorga

Păstrează o moșie întinsă, de vreo 6500 de hectare, o fișie subțire și lungă, înșirată pe kilometri și kilometri de Dunăre. Pămînt bun, dar supus regiei capricioase a anotimpurilor, cu totul și cu totul nestatornice în această buclă unduitoare și pururea mișcătoare a fluviului, și unor permanente vindicte ale unei ecologii strămutate din rosturi. Vreo 5200 de hectare se află „în baltă”, în vechea baltă a Dunării, cindva rai de floare și fîntină de peste, desființate ca să facă loc griului și porumbului. Dintre ele, vreo 3800 sint într-o zonă încă neîndiguită, unde și Dunărea, și riul Vedea își fac de cap, năvălind peste cimpuri cind nu te-astepti, spălînd tipăria recoltei cu sol cu tot. Lucrările de regularizare a Vedei sint în toi, dar pină la triumful lor bătălia e încă fierbinte. Cota obișnuită a Dunării, la Zimnicele, este cota neli-niștii, cota imprevizibilului. Zona e bătută cind de inundații, cind de înghețuri, cind de grindină, cind de ploii excesive (pe hărțile Telcormanului, Zimnicelele figurează la „polul ploilor”), cind de secetă grea (tot aici e și „polul secetei”), cind de valuri de mană.

cu chestiunea ploilor ori a secetei, a tăierii viței de vie ori a biogazului introdus la cantina I.A.S.-ului. Chestiuni care trebuie să precumpănească, deci să-l absoarbă. Dar să-l absoarbă pină într-acolo încît să afle despre eșuarea lui fiu-său la mult timp după consumarea ei?

Face parte dintre acele personaje fără de care satele n-ar mai fi cum sint ele astăzi. Personaje care i-au dat satului nostru viață, mișcare, sete de nou, dor de largime. Personaje care au și dușmani, fiindcă, fără să vrea, au uzurpat tot ce înseamnă, în sat, notabilitate, sint mai importanți decit primarii, decit notarii, decit șefii de post; fiindcă recolta, deci viața oamenilor, ține de ei și de truda lor. Fac și mai mult decit toți cei din sat, căci li se cere mai mult. Li se cere mai mult decit tuturor, amintindu-li-se mereu că li s-a și „dat”. Li s-a „dat mult”, carte în primul rînd, care costă. Zece, douăzeci, treizeci de ani de muncă nu ajung să răsplătească ce li s-a „dat”. Intre timp copilul a trecut printr-un necaz iar tatăl, oricite justificări și-ar găsi, nu-și poate reprima gin-

Un om care muncește
e întotdeauna
interesant
A. Mahuța

revelația conștiinței sale, a faptului că este un om între oameni. După armată, Gheorghe Ionescu s-a angajat la M.A.I., dar lui i s-a explicat că e nevoie de oameni și la meserie. Și poate ar fi devenit ofițer dacă un accident stupid nu i-ar fi marcat tarâșii destinul. El și-a văzut în continuare de muncă, se mai încropise puțin, pe fața lui apăruse un vag și neîncrezător suris, și viața larăși și-a bătut joc amarnic de el, ca pe urmă să-i ofere o clipă de liniște la capătul căreia i-a răpit ceea ce avea mai drag pe lume — adică o fetiță.

În fața fiecărei încercări cumpănite a soartei, Gheorghe Ionescu s-a refugiat în muncă. Munca i-a rămas întotdeauna fidelă, singura lui aliată. De vreun sfert de secol destinul său se împletește cu al întreprinderii Electrotehnica. Poate nu e el omul cel mai important din fabrică, de fapt nici nu participă la producție, dar și cum lui i-ar fi greu fără fabrică, și fabricii i-ar veni greu fără el. Pentru Gheorghe Ionescu fabrica este o mare pasiune și un ideal. La terminarea programului îi place să mai dea o raită pe la locul de muncă pentru a ști ce are de făcut a doua zi. Și știindu-l conștiincios, oamenii l-au trimis acolo unde era nevoie și unde era mai greu și de peste tot au venit în urma lui scrisori de mulțumire. Când face o treabă, Gheorghe Ionescu vrea să-i placă lui mai întâi și să nu mai vină altcineva pe urmă. Sigur că el a ajutat oameni cu un sfat, cu un ban, cu o muncă. Poate însă că n-a existat unul căruia să-i dea un ajutor determinant, dar în fapt viața se compune din fapte și evenimente mărunte. El chiar găsește aceste lucruri firești și nu i se pare a fi făcut vreodată

ceva grozav. Dacă are prieteni în toată fabrica nu înseamnă că face deosebire între ei, pentru că, spunea el, dacă vrei să fii om adevărat trebuie să fii și la lucru, și acasă, și pe stradă. Marele regret al lui Gheorghe Ionescu e că atunci, după acea tragedie din familie, n-a înfiat un copil. El, cel puțin, nu se poartă cu tinerii cum s-au purtat alții cu el. Și dacă uneori singurătatea îi bate la ușă, el nu se simte străin, căci crede că și ceilalți oameni ar sări la nevoie așa cum face el. Ceea ce și dorește e să fie sănătos și să poată munci. Ca membru de partid el a avut numeroase răspunderi și sarcini și pe toate le-a dus la capăt tot așa cum a și muncit. Și acum conducerea organizației din fabrică îl consultă adesea. El însă n-a avut orgoliul funcțiilor și dacă i s-au făcut mici nedreptăți nu le-a luat în seamă și nu s-a cramponat de ele. Pentru truda sa Gheorghe Ionescu a primit 11 medalii de fruntaș, ordine și decorații și categoria specială. El însă zice că nu s-a omorât după medalii; sigur că ele reprezintă o recompensă, dar important e că și așa oamenii îi recunosc meritele. L-am întrebat pe Gheorghe Ionescu ce s-ar fi întâmplat dacă în anii aceia tulburări ar fi ajuns comandant și ar fi comis vreo eroare. Și pentru prima oară omul blajin din fața mea a devenit vehement: Eu n-aș fi putut condamna oameni nevinovați, preferam să mă dea afară. Cred că Gheorghe Ionescu spunea adevărul. Și cred că toată viața sa a mers liniar în spiritul dreptății, al cinstei și al omeniei. Probabil că nu are nimic să-și reproșeze și merită privit cu tot respectul.

IULIAN COSTANDACHE

Întoarcerea lui Ismet

În urmă cu doi ani, I.A.S. Poarta-Albă nu prea avea cu ce se lăuda. Ba, dimpotrivă! Nu-i un titlu de cinste să fii situat printre codași. Din cele 27 de unități agricole cite numără județul Constanța, I.A.S. Poarta Albă era, ce să mai vorbim, ultima. Și la producția de lapte, și la grâu, și la porumb. De altfel, cifrele sînt edificatoare: lapte — 2030 litri pe cap de vacă furajată, porumb — 3200 kg la hectar, soia — 890 kg la hectar, floarea soarelui 1584 kg la hectar, sfeclă furajeră — 66 tone la hectar. Cam aceasta era situația în 1983. Anul 1984 a înregistrat cu totul alte rezultate: 3030 litri lapte, porumb — 7500 kg, soia — 1773 kg, floarea soarelui 2600 kg la hectar. Este vorba deci de o dublare a producției. Urmarea rezultatelor obținute în anul trecut a fost un cistig de peste 13 milioane lei. Cum s-a ajuns aici? Sigur, există o explicație. Și explicația se poate da prin binecunoscutul proverb: „Omul sfințește locul”. Omul acesta se numește Ismet Șucuri, actualul director de la I.A.S. Poarta Albă care a știut să ia frînele în mîini sigure și puternice. Despre omul acesta îmi vorbesc „vecinii” săi: Ioan Bușu, directorul de la I.A.S. Medgidia, și Ioan Binder, conducătorul I.A.S.-ului Topraisar. Și nu-mi spun lucruri banale, de circumstanță. De fapt, la o discuție pe îndelate, în fața unei farfurii de floricele din porumb, s-au depănat amintiri din tinerețe. Se cunosc din 1958, au fost colegi de facultate, de grupă, ba chiar de cameră, la cămin. Au împărțit ani de zile și bune și rele, sînt nedespărțiți, ca acum douăzeci și mai bine de ani, se ajută unul pe celălalt, ca atunci în studenție.

La început, directorul Șucuri se cam codește să-mi vorbească,

nu îi vine să se laude, cum a făcut el, așa și pe dincolo ca să dubleze producția. Vorbesc ceilalți. Ismet Șucuri e de pe aici, din Dobrogea, cunoaște bine locurile, oamenii, posibilitățile, a mai lucrat în urmă cu ani la I.A.S. Poarta Albă. I s-a încredințat postul acesta pentru că era cunoscut ca om serios și muncitor, iar oamenii aveau încredere în el. L-au urmat. Era, de fapt, un colectiv bun la I.A.S., care avea nevoie de un conducător bun. De aceea și rezultatele au fost atât de rapide. A plecat la drum întărind, în primul rînd, ordinea și disciplina muncii. A spus totul, pe față, unde și cum s-a greșit, a hotărît împreună cu oamenii ce trebuie făcut pe fiecare tarla, pentru că știa pămîntul palmă cu palmă.

— Aveam convingerea că se pot face multe, numai că oamenii n-aveau încredere în posibilitățile lor. I-am determinat să aibă încredere și în tehnologiile noi... De fapt, saltul acestor spectaculoase s-a făcut datorită lor, datorită muncii oamenilor.

Ioan Bușu adaugă:

— Într-o profesie tehnică trebuie să ai bun simț profesional. Dacă unui conducător îi place lucrul bine făcut, ajunge la capătul drumului, oricîte greutăți ar avea de împlinit. Apoi, trebuie gândit totul în perspectivă, trebuie fixate niște obiective strategice. Asta a făcut Șucuri. Și, încă ceva: nu s-a situat deasupra oamenilor. Dacă se întâmplă să crezi că tu ești „alfa și omega”, ești terminat.

Intervine și Ioan Binder:

— O întreprindere agricolă de stat funcționează ca o mică localitate. Directorul trebuie să fie ca un primar. Ismet s-a „amestecat” și-n viața lor: care avea nevoie de ceva, la el venea. A intervenit și cînd se

certa soțul cu soția, să-i împace. Pentru că, dacă omul e mulțumit, are și capul la treabă.

— Vreau să vă spun, incheie inginerul Șucuri, că pentru noi, cei de la I.A.S. Poarta Albă, de mare însemnătate a fost vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, din iulie 1984. A făcut observații, recomandări, ne-a vorbit de perspective frumoase pe care le avem. Asta

a însemnat pentru noi toți o confirmare a rezultatelor și un indemn pe mai departe. Oamenii și-au făcut un punct de referință în timp. La noi se spune acum: „De la vizita tovarășului Ceaușescu, iată ce am mai făcut”. Am făcut multe, dar le-am făcut noi toți. De unul singur, oricît de grozav ai fi, nu faci nimic.

LIANA MOLNAR

Draga lui „Onedin”

Gheorghe Rebeleanu este mecanic șef pe o instalație plutitoare cu ajutorul căreia se extrage balast din riuri de la o adîncime de pînă la 8 m. Utilajul are nici mai mult, nici mai puțin de 119 tone. Cînd o vezi, nici nu ți-ar trece prin cap că ar mai trebui și ancorată pe un riu obișnuit, domol cum este Someșul. Și, totuși, deținătorul brevetului de șef mecanic fluvial și maritim știa el ce știa în clipa în care, anunțat fiind de șeful exploatarei că ar putea avea loc un eveniment, și-a salutată familia și, în miez de noapte, a luat trenul și s-a reîntors la locul lui de muncă: Secția de exploatare industrială a agregatelor minerale pentru construcții din Benesat, județul Sălaj. Se anunțase că, datorită dezghețului, masive blocuri de gheață alunecă pe Someș la vale. Instalația e a lor, a celor care, zi de zi, scot de sub apă mii de metri cubi de material pentru construcții. Colegii, subalternii i-au și spus — în glumă, firește — „Onedin” și așa a rămas. Ei bine, orele curg, el nu doarme o clipă, vede cum, la un moment dat, podul de gheață crapă icicolo, apoi tot mai des. E limpede, vin sloiurile. Se apucă și mestereste una alta, verifică pilonii de susținere, ancorele. Totul pare în ordine. Într-un tirziu, „berbecii” de gheață, imenși, lovindu-se unul de celălalt, se îndreaptă spre dragă, așa se numește instalația. Cu o rană împinge, sparge mereu cite un calup mai amenințător. Le face semn colegilor să nu mai încerce să urce, e prea periculos. Utilajul era deja încolțit. Minutele trec, poate-poate se va termina odată.

Nici vorbă, puhoiul devine mai amenințător. Unul din piloni codează. Sub brațul elindei s-au înghesuit blocuri de gheață. Cu toate că ea are 16 tone, blocurile o în dejă suspendată. În jur de ora 8, un bloc masiv de ghețuri se constituie într-un adevărat baraj. De nu s-ar rupe legăturile! Clipe de emoție. Ceilalți își freacă miinile. Un nou val de ghețuri și ancorele nu mai rezistă. Draga o ia la vale pe marea Someșului. „Cu o moarte tot sînt dator, mi-am zis, își amintește mecanicul șef, înspăimîntat în acel moment nu atît de plătirea instalației, cit de faptul că mai jos, peste Someș trecea linia de înaltă tensiune. O intersectare ar fi fost un dezastru. Totuși îmi păstram calmul. Pe o masă de lemn, în echipament de protecție, așteptam, din clipă în

clipă, ciocnirea. Nu s-a produs. Am răsuflat ușurat. Poate o oprește cablul gros de mai jos unde era un pod plutitor. Pozești, l-a smuls cape un fir de ață. Mai la vale era podul de cale ferată. Mă gîndeam la o posibilă răsturnare a întregii instalații. N-am ajuns pînă la pod. În mijlocul rîului pe insulița aceea (mi-o arată), unde e... ancorată și în prezent. Mă bucuram deja.” „Bine, dar mai puteați ieși afară?”, „Nici vorbă, însă pe maluri vedeam colegii mei, mulți alți oameni care mă încurajau. Erau alături de mine. Simțeam că se va găsi o soluție.” „Da, însă pînă atunci?!” „Am încercat oamenii să facă totul, dar fără rezultat. Cum să te strecorei printre imensele calupuri de gheață alergînd bezmetic de-o parte și de alta? Sosec în ajutor lucrătorii de la Oficiul de gospodărire a apelor, echipați cu tot ce trebuie. Orice încercare este zadarnică.” „Frigul mă pătrunde pînă la oase. Eram ud leacără.” „Ore de luptă năprasnică, eroică, de înclăstare cu puhoalele. Totul pare fără ieșire. La un moment dat i se strigă să aștepte liniștit. Se găsește soluția: elicopterul. În mai puțin de o oră, iată-l deasupra uzinei plutitoare. Cu mult calm, cu pricepere și curaj, unul din piloții coboară, îl ajută să se lege de scaunul prins de un cablu și totul se termină cu bine. O viață de om a fost salvată. O frumoasă lecție de solidaritate umană.” „Îmi pare bine că pierderile nu se ridică nici la 5 la sută, îmi zice reîntors de pe draga ancorată și mai bine acum pe insulă. Nu cred să mai fie urnită din loc. Cit de repede, sper, o s-o ducem la locul ei.” „Cine sînt piloții care v-au salvat?” „Aș vrea să le știu și eu numele. Nu știu cum să le mulțumesc. Oricum știu că sînt niște OAMENI adevărați. Am 41 de ani, o soție și doi copii... Gestul lor, fapta lor n-am să le uit niciodată.” „Ce le-ați spus seara, a doua seară, de fapt, celor doi copii și soției?” „Scapă din nou citeva lacrimi și apoi, zîmbind, începe să repovestească, așa cum a făcut-o pentru cei dragi de acasă, povestea unui naufragiat pe un utilaj naval. „În final m-am trădat, și-au dat seama că mie mi se întâmplase”. Uzina plutitoare e a lui, a lor, a tuturor celor care se folosesc într-un fel sau altul de materialul de construcție extras de sub apă. I se spune acum draga lui „Onedin”.

EUGEN ALMAȘANU

Arta de a fi drept

Locuiește într-o casă aflată în cartierul de peste riu, întins pe o pantă abruptă a dealului. Sînt clădiri frumoase, solide, respirînd un aer profund țărănesc, aceleași case rămase din vreme, de pe cînd Cugirul era o comună liniștită. Pe atunci Cîndenii erau un cartier țărănesc și după ce Cugirul a devenit oras, zona de peste riu a rămas aceeași, senină, verde, propriindu-se adine în pămînt ca să nu aluneco la vale. Cu citeva decenii în urmă, în perioada tulbură și de ciudată naivitate, pătrunderea pe străzile înclinate și pavate cu piatră cubică ale Cîndenilor era mai mult decît un risc. Ani la rînd cartierul acesta era un fel de comună în coasta unui oras. Traia după legile lui și nu primea decît puțini străini. Și numai în trecere și ziua. Cîndenii au rămas un cartier muncitoresc cu aparență de comună curată, mai bine gospodărită decît un oras. Cînd te îndrepti spre casa inginerului mașina se înclină periculos și ai mereu senzația că dintr-o clipă într-alta vei cădea pe spate. Într-o casă în stilul celor din Miercurea Sibiului, cu umbra pădurii de munte întinșă dimineața pînă peste curtea lui pietruită, am petrecut citeva ore de aproape monolog. Ingerul Ștefan cu o față de om obosit și îngîndurat e unul din cei mai cunoscuți oameni ai orașului în ciuda expresiei

sale severe și a cuvintelor puține. Un bărbat înalt, cu umerii lat de țaran, vorbește mai mult din priviri. Totul i se trage de la tatăl său, un țaran din Romos întors de pămînt care a avut curajul să-i dea drumul în lume. Mai mult, ca să fie aproape de el, a lăsat pămîntul și s-a angajat într-o slujbă umilă, asta numai și numai ca să-i dea fiului o șansă, să cîștige banii pentru trimis „la facultate”. Pentru leafa lui de încercările de vagoane bătrînul făcea zilnic 7 kilometri pe jos la dus și 7 la întoarcere și cîștiga puțîn și toți banii îi pune la poștă, dar niciodată nu i-a spus viitorului inginer cit trage pentru ca să-i ofere o șansă. Pentru asta încărcă vagoane, păzea și făcea de toate, inclusiv de magazionerul și, cînd se întilneau, nu-i spunea nimic, nu-l întreba nimic și cînd se despărteau îi zicea doar, ai grija să-ți vezi de treabă! Au trecut aproape patru decenii și bătrînul țaran a rămas la fel de tăcut, n-a scotit niciodată că merită să-i facă fiului o confesiune, să-i spună ceva sentimental sau să-și justifice tăcerea. L-a lăsat să descopere lumea de unul singur, l-a urmărit de departe și a vorbit cu el numai din priviri. De la tatăl său inginerul Aurel Ștefan a învățat tăcerea și truda pe brînci. În cele mai multe cazuri, cine le știe pe amîndouă are la îndemînă un tezaur pen-

tru o viață. Și inginerul Aurel Ștefan a absolvit Facultatea de mașini-unelte și prelucrări la cald la Cluj-Napoca în anul 1969 și a venit la Întreprinderea mecanică din Cugir. E greu de crezut că în urmă cu 16 ani cineva i-ar fi acordat o șansă. La Cugir oamenii sînt vorbăreți, deschiși, și-o spun în față și sînt deosebit de sinceri. Dar nimeni nu bănuia că sub tăcerea acestui om se ascunde nu numai onestitate, ci și o mare putere de înțelegere a omului cărui viața-i trece mai mult prin palme și pe spinare. După 16 ani el spune, „încerc să judec drept” și oamenii spun, este un bărbat întreg și drept, și-o spune verde în față și te înțelege perfect. Dar pînă să se convingă de asta a trebuit să-l vadă cum, stagiari fiind, pune unărul la instalarea tuturor utilajelor sosite pentru o secție nouă. Ceilalți mai tineri, ingineri și ei, au cedat încet acelor zile de început și el a rămas singur, muncind pe brînci, privindu-l aspru pe cel vinovat și spunîndu-i scurt „mă azi trece de la mine, gata, dar altă dată se oprește”. Unii spun că din prima clipă cînd l-au cunoscut, inginerul Ștefan Aurel i-a primit amabil și apoi i-a privit citeva minute, insinuînd că se gîndește la ceva, el chiar privindu-l pe cel din față și încercînd să-l pătrundă cu acea istețime țărănească. „Cel mai mult admir la un om caracterul. Îl văd din priviri. După buze, după ochi, după față. Omul rău zîmbește mereu, are un ris de ferăstrău și vrea să pară nepăsător. Omul bun e mai crispat, mai reținut. Îi privesc și-i las să se vadă atunci cînd muncesc. Cel mai adesea munca îmi demonstrează că am avut dreptate”. L-am întrebat pe omul acesta tăcut dacă are puterea și curajul de a se pune de-a curmezișul în fața judecăților greșite, a prostiei cu rang de idee. A tăcut iar. „Nu, că nu-eu cel mai deștept om din lume. Îi chem pe citeva oameni în care am mare încredere și facem un fel de stat major al unei situații. Îi am pe inginerii Gheorghe Berian și Teodor Raț, pe maistrii Nicolae Dubleş și Alexandru Simion și cu ei și cu cine se mai nimereste la fața locului, nu în birou, încercăm să judecăm drept”. Ingerul Ștefan Aurel este șef de secție la Întreprinderea mecanică. Are 39 de ani și zice „puteam să merg la proiectare, lucrăm 8 ore și răspundeam numai de mine, nu-mi băteam singur cuie în tălpi. Am zis că merită să rămîn în arenă, pe baricade, în secția pe care o știam pentru că îmi lăsasem în ea anii de după facultate. M-am hotărît să rămîn și pentru că, în ciuda felului meu mai tăcut, oamenii mă înțeleg. Vin și-mi spun necazuri pe care nu le spun nici nevestelor. Merg pe la ei pe acasă. Și atunci îmi dau seama că nu tac degeaba”. În timp ce stăteam de povesti fiul inginerului bate la ușă și-i spune că a uiașat mașina deschisă. Interlocutorul meu zîmbește. Dacă o găsește deschisă i-o închide un muncitor, un coleg de secție. Chiar vă respectă toți colegii dumneavoastră? am întrebat eu. Uneori trebuie să fii aspru. Și cel vinovat nu e dispus să înțeleagă. Și-a luat acel timp de gîndire, deși știa ce are de spus și eu stiam asta și apoi a zis, „la toți pe plac nu poți să le faci, dar drept poți să fii întotdeauna. Multii văd dreptatea doar în felul lor, ca să-și atingă ei un țel. Pe aceștia trebuie să-i oprești”. Ingerul Ștefan Aurel e în continuare un om tăcut. Nu face nici teoria demnității, nici a curajului, nici a bunătății. Zice scurt: „Sînt un om care e bucuos că și-a ales meseria pe care o practică”. Asta e tot. Caracter și meserie. Cu timpul și el și ceilalți au descoperit că are și o certă vocație de organizator. E convingător, concis și ce pune la cale iese ca programat de un calculator.

CORNEL NISTORESCU

O IDEE CU VIITOR

cum se poate
obține confort termic prin consum redus de energie

Agregatul inginerului Ion Liștveanu, conceput și realizat în locuința sa laborator (Aleea Teiului Doamnei 2) aduce dovada unui mod nou, cu totul original, de folosire a curentului electric la încălzirea apartamentelor, instalația fiind capabilă de a crea un confort termic de 25-28 grade, dar cu un consum redus de energie. Literatura de specialitate nu indică, după cunoștințele noastre, un procedeu similar de conversie a curentului electric în energie termică, iar aparatele de încălzit (aeroterme, calorifere, radiatoare), fabricate în țară sau străinătate, sînt încă departe de performanțele agregatului — Liștveanu. Acesta a funcționat fără întrerupere din decembrie 1984 și pînă la începutul lunii martie, consumînd pentru încălzirea unei încăperi de mărime medie, nu mai mult de 700 kW.

Ideea — ne-a mărturisit interlocutorul nostru — s-a născut în urmă cu 10 ani cînd, la cererea unui coleg de serviciu, a gîndit și construit cu mijloace artizanale un „calorifer electric” cu vaporizator în flux de scîntei. Proiectul a revenit în actualitate odată cu rigorile ultimei ierni. Inventatorul a reconstituit instalația cu concursul unor colaboratori apropiați (ing. Ionel Gavriș, Eugen Dumitru, Marin Cărbunescu, Gheorghe Uricaru, Simion Muiereșu), aducîndu-i îmbunătățiri substanțiale. Dar despre indicii calitativi ai agregatului, citeva rînduri mai jos.

Autorul acestei invenții de excepțională importanță este absolvent al Institutului politehnic din București și a lucrat timp de mai mulți ani la I.T.B. ca șef al Laboratorului de testare. În prezent este pensionar în vîrstă de 75 ani. Biografia sa profesională mai consemnează și alte invenții și inovații, între care, la loc de cinste, un motor cu ardere internă de factură neobișnuită, pe care, sperăm, vom putea să-l prezentăm cititorilor noștri într-un viitor apropiat (el se află în clipa de față pe standul de probă). Dar pînă atunci, citeva date despre ultima sa invenție. Agregatul a fost înregistrat la Oficiul pentru Invenții și Mărci sub numărul 130148 din 21.1.1975 și formează obiectul dosarului 117412 trimis spre examinare la Institutul central de cercetări mașini-unelte electrice și electronice. Pînă la obținerea certificatului de inven-

tor, situația ne obligă să fim extrem de prudenți cu descrierea aparatului. Ne vom mărgini la date generale.

Instalația este alcătuită dintr-un calorifer tip IREMOAS, prevăzută cu un vaporizator, un termostat și citeva aparate de măsură și control. Căldura rezultă din proprietatea scînteii electrice de a produce o temperatură instantanee de 20.000 grade. Secretul invenției îl constituie, cu alte cuvinte, modul de conversie în căldură a întregii energii conținute de lucrul mecanic produs de curentul electric. Pe această bază elementii caloriferului ajung să se încălzească la 133 de grade. Instalația nu prezintă nici un element de insecuritate, deoarece autorii au cercetat fiecare fracțiune de calorie după toate legile termodinamicii. Caloriferul produs de IREMOAS a fost de altfel calculat să reziste pînă la 10 bari, în vreme ce agregatul Liștveanu nu folosește mai mult de 3 bari.

Cu această piesă, așa cum aminteam mai sus, inventatorul a încălzit o încăpere obișnuită timp de 3 luni, obținînd o temperatură de 25-28 grade. Consumul total de la rețea (calorifer, iluminat, aparate electrotactice etc.) a totalizat în acest interval 700 kW, deci nu mai mult de 450 lei. Exemplul probează fără drept de tăgădă că folosirea unui asemenea aparat implică o cheltuială de energie sub limitele prevăzute de Decretul 240/82 privind normele de consum de curent electric.

Ne vom putea face o idee mult mai completă despre performanțele acestei instalații sui-generis, de îndată ce o vom compara cu aparatele de încălzit obișnuite, produse industriale. Astfel, față de un calorifer electric cu ulei (unde rezistența este ea însăși energofagă), care consumă 2 kW la oră, instalația Liștveanu are nevoie pentru același interval de timp de numai 40 wați. Aparatul se recomandă prin două calități certe:

● Regimul termic al agregatului asigură cu acest consum de energie o încălzire a elementelor pînă la 120-150 grade (cînd e înzestrat cu termoregulator) și în jurul a 200 grade prin dotarea sistemului cu autotermoteroare. Radiatoarele clasice, fabricate la Electromures, ajung doar pînă la 80 grade, dar cu o cheltuială sporită de energie.

● Principiul constructiv poate fi aplicat cu ușurință la cen-

tratele termice de bloc, la boilerle pentru încălzitul apei sau chiar la etuvel portabile folosite în unități sanitare.

L-am întrebat pe inginerul Liștveanu dacă a prezentat invenția unor specialiști. Ne-a răspuns că din partea Cooperativei „Prestarea” instalația a fost examinată de către directorul Ion Ilie, iar de la „Metalocasnica” a sosit la fața locului inginerul Stelian Preotu. Amîndoi s-au arătat extrem de încântați de performanțele noului calorifer, asigurîndu-l pe autor că invenția îl interesează în mod expres (tovarășul Ion Ilie chiar și-a fript degetele, atingînd agregatul). Dar de atunci (și e cam mult de atunci), nimic. L-am căutat la telefon pe directorul Ion Ilie, dar ni s-a răspuns că toamă a plecat în concediu. Stelian Preotu, la rîndu-i, ne-a mărturisit că n-a putut să revină, împreună cu conducerea cooperativei, în locuința inventatorului deoarece a avut de rezolvat sarcini profesionale presante. Poate, la anu’...

Interesante ni se par, în continuare, și considerațiile inventatorului în legătură cu folosirea pe scară largă a instalației.

— Centralele termice, alimentate cu cărbune, gaze naturale, sau combustibili lichizi sînt mari consumatoare de energie. Ele încălzesc apa pînă la 35 atmosfere, dar pînă la punctul termic o mare parte a căldurii se pierde pe conducte. Aceste centrale, în opinia mea, ar trebui să fie transformate pentru producerea curentului electric. Aceasta se transportă pe rețea mult mai bine și cu pierderi mult mai mici. În această situație, un calcul simplu demonstrează că energia astfel obținută ar putea alimenta, în sute de apartamente, încălzitoare cu flux de scîntei, că în acest mod, locuințele ar beneficia de un confort termic, iar țara de o apreciazabilă reducere a consumului de combustibili clasici.

Nu sîntem în măsură să aducem considerații de specialitate în legătură cu valoarea și buna funcționalitate a agregatului — Liștveanu, o vor face, desigur, alții. Dar ca simpli cetățeni putem afirma următoarele: Instalația există, a funcționat fără întrerupere 90 de zile; ea poate fi apreciată ca o veritabilă microcentrală de apartament ce se recomandă prin calitățile și performanțele descrise mai sus.

LIVIU TIMBUS

Vești bune despre Vladilrad

Revenind astăzi, după un an, asupra problemei Vladilradului, o facem din motive bine întemeiate. În primul rînd pentru că, după cum veți afla, radiosensibilizatorul respectiv, realizarea originală a biologului Constantin Vlădescu de la I.C.C.F., se găsește în fază de finalizare, pe baza avizelor clinice (favorabile) primite, în al doilea rînd pentru a răspunde numeroaselor solicitări sosite la redacție cu privire la accesul bolnavilor la noul remediu. Sotind că articolul nostru din 13 ianuarie 1984 a conținut o informare completă, nu vom mai insista acum, reamintind numai că, într-un moment în care problema radiosensibilizării e de mare actualitate în terapia cancerului, fiind ea o metodă care potențează efectul iradierii asupra țesutului tumoral, ridicînd gradul de curabilitate, un cercetător român a izbutit să pună la punct, după multe căutări, un produs care s-a distins repede prin calități de excepție. Sprijinit prompt de I.C.C.F. (care a întocmit fișa analitică, a precizat forma de condiționare cu stabilitate în timp etc.) și de Ministerul Sănătății (care n-a întîrziat cu testarea clinică), operația de experimentare a produsului s-a încheiat în timp record, la 30 ianuarie 1985 Vladilradul primind aviz terapeutic. Nu poate decît să ne bucare faptul că în treaga acțiune n-a durat decît 3 ani, în vreme ce, pe plan internațional, media pentru validarea unui nou medicament e de 10, cu atît mai laudabilă fiind această operativitate cu cît Vladilradul posedă, în prezent, o bază de cercetare solidă, capabilă să reziste oricărei confruntări științifice.

Fără a mai lungi vorba, să notăm că testările clinice efectuate în mari unități din București (clinica de radiobiologie a Spitalului „Fundeni”, secția de radioterapie a Spitalului 9), Cluj-Napoca (Spitalul județean, Institutul oncologic), Constanța (Laboratorul de radioterapie) și Brașov (Spitalul județean) au evidențiat virtuțile terapeutice ale medicamentului Vladilrad „produs farmaceutic radiosensibilizator al tumorilor hipoxice maligne”, care n-a prezentat nici un fel de efect secundar, arătîndu-se superior reputatului Misonidazol. Numeroase studii pe neoplasme mamare avansate, bronhopulmonare, de col uterin etc, parte din ele comunicate (mai recent, în 9-13 septembrie 1984, la Zürich, în cadrul Conferinței europene de radiobiologie și, în 25-26 octombrie, la București, cu prilejul Simpozionului „35 de ani de cercetare și 22 de ani de producție în slujba medicamentului românesc” etc), parte tipărite (Revista „Oncologia” nr. 4/1984, articol de Adela Bara, Paraschiwa Imreș și Constantin Vlădescu), au relevat eficiența produsului în discuție, posibilitățile lui de a transforma cazuri

inoperabile în operabile, de a reduce doza de iradiere. Iată citeva spicuiți din aceste rapoarte: „Descoperirea și asocierea unui radiosensibilizator, lipsit complet de toxicitate o considerăm ca o etapă nouă în tratamentul tumorilor maligne” (dr. Valentin Dimitriu, Constanța), „Avînd în vedere toleranța perfectă, lipsa completă de toxicitate, rezultatele imediate și chiar apropiate pe care le-am observat, precum și posibilitatea aplicării cu ușurință a tratamentului, considerăm utilă asocierea radiosensibilizatorului Vladilrad cu toate iradiările efectuate în scop curativ” (dr. Valentin Dimitriu, fiz. Elena Leanca, Constanța). „Medicamentul Vladilrad nu are efecte secundare nefavorabile... fiind bine suportat pe tot parcursul tratamentului. Reduce reacțiile anxioase la pacienții operați, comparativ cu lotul martor. Incidența de păstrare a unei stări generale, locale, în regiunea operației (obiectivate de computer-tomografie), și neurologice este sensibil mai mare la cei cărora li s-a administrat medicamentul Vladilrad” (dr. N. Simionescu, București), „Produsul are calități farmacologice superioare altor medicamente folosite în radioterapia cancerului, iar din punct de vedere al acțiunii specifice, potențează efectul iradierii, conducînd la diminuarea sau dispariția formațiunilor tumorale” (Virginia Modiga, Gheorghe Abusan, Brașov) etc.

Deși o premieră națională și, totodată, un pas important pe frontul bătăliei împotriva cancerului, Vladilradul nu e și nici nu poate fi, o sustine însuși descoperitorul lui, un panaceu în boala neoplazică. Ba mai mult: arătînd că produsul său este, cu dovezi palpabile, o „armă” eficientă, fiind superior altora tocmai prin evitarea multărilor implicate (uneori) de actul chirurgical și prin ferirea organismului de fenomenele toxice ale chimioterapiei (care antrenează, de regulă, prăbușirea sistemului imunitar), Constantin Vlădescu păstrează măsura, amintînd că „mai sînt încă de lămurit o serie de probleme legate de metodologia aplicării medicamentului”. Nădăjdum însă, în numele bolnavilor care-și leasă atîtea speranțe de intervenție curativă a Vladilradului, că și acest drum va fi scurtat și că, sub formă de drajeuri, produsul va pătrunde cît mai rapid (poate chiar sbră sfîrșitul acestui an) în farmacia. Reptînd, succint, avantajele utilizării Vladilradului, tratament de lungă durată fără efecte toxice, înlocuitor al citostaticelor drastice etc, ne facem datoria din a-i informa pe cititori că, pentru a intra în posesia lui, se pot adresa clinicilor menționate, către care I.C.C.F. livrează, pe bază de convenție.

Vești bune, deci, despre Vladilrad: puțin a fost, puțin a mai rămas!

OVIDIU IOANIȚOIA

Clujul în campania pentru energie

(Urmare din pagina 9)

Si la Cîteau, o comună din apropierea Dejului, se produce azi curent. Nu mult, vreo 25 kW. Cei de la I.R.E.C. au găsit și aici soluții ingenioase: cu un lanț „gall” s-a antrenat un generator care debitează în sistem. Tot cam așa s-a nîtmplat și la Florești, lângă Cluj. Surplusul de apă, adusă prin canale din Somes pentru a inunda paturile de captare a apei potabile, de un deceniu, se pierdea! Cîndva, mina o turbină care antrenă pompele. Într-o vreme s-a renunțat însă, s-au introdus motoare electrice care „înghiț” energie din sistem, în vreme ce apa continuă să se scurgă pe... apa simbetei. Curgea fără a ține seama că în sala pompelor, acolo unde se află un veritabil „muzeu al apei” exista incrustată în pardoseală o lozincă de mare actualitate: Nu risipiți apa! La 1 decembrie 1983, atunci cînd se împlîneau 65 de ani de la împlinirea visului sfînt de Unire a tuturor românilor, energeticienii de la I.R.E. Cluj au dat în folosință o nouă microhidrocentrală care „pompează” zilnic în sistem cam 350

kWh. Și asta, după ce timp de un deceniu apa a continuat să curgă fără folos.

...Sîntem de citeva ore în drum spre culmile Apusenilor. Popas la Gura Rîstii. De citeva luni, aici a intrat în „producție” cea mai nouă „micro”: M.H.C. Gura Rîstii. Apele „cad” de la 4 m și pun în funcție prin curentul produs tot ce e necesar santierului constructorilor forestieri: o bază de producție cu stație de concasare-sortare, o stație de betoane, un atelier de prefabricate, grupul social. Adică totul. Si toate acestea printr-o investiție ce a costat ceva mai mult de 35 mii lei! „Forestierii” au prins însă din plin „gustul” microhidrocentralelor. Fac de acum și pentru alții: una în Sălaj, pe Valea Boului și alta pe Valea Sălăuței, în județul Bistrița-Năsăud. Pînă în toamnă vor fi gata. Pentru punctele de lucru din munții Apuseni ale I.F.E.T.-ului și ale Inspectoratului Silvic Cluj alte două „micro” produc deja din plin încă de anul trecut. Dar și alți beneficiari sînt în așteptarea soluțiilor.

— Pentru Consiliul popular județean — ne spunea inginerul

șef Nicolae Deac — proiectăm în prezent 3 M.H.C. la Răcătău, Căprița și Micești, iar pentru O.J.T. Cluj, încă 6, destinate punctelor turistice din munții Apuseni. Ar trebui să fie gata încă în acest an...

— Si ce obstacole intîlniți?

— Nu le intînesc, le știu, ne lovim de ele. „Cauzele” se numesc în primul rînd avizele: pentru unele chiar pînă la 23 (douăzeci și trei)! Multe. Imens de multe. Numai alergătura după ele înscamnă 3 luni! Vin apoi costurile. Se impune ca un kilowatt/oră instalat să nu coste mai mult de 35 de bani. Sînt cazuri unde e posibil dar destule în care acest cost se depășește. Și totul pleacă de la o idee păguboasă: totul sau nimic! Adică, „tradus”, vine cam așa: să proiectăm un fel de cetăți de beton, să facem neapărat baraje mai mari sau mai mici, să facem acumulări mai mici sau mai mari, adică să facem neapărat în miniatură cam ce fac cei de la marile centrale hidroelectrice. Dar asta înseamnă și altceva: construirea de drumuri noi, strămutări, timp, costuri, studii privind impactul cu mediul ambiant și cite altele. Unele amenajări, e adevărat, se pretează foarte bine la această „tehnologie”. Așa facem și noi pentru O.J.T. undeva în muntele Filii. Altele însă, destul de multe, nu. Cred că aici trebuie simplificat totul. Din moment ce noi, ca întreprindere specializată, coordonăm activitatea energetică în județ, îmi pare normal să dăm și aceste avize,

fără a mai fi nevoie de inutile deplasări la București, pentru avize minore, care încarcă munca celor ce proiectează marile obiective energetice ale țării.

Am întîlnit în drumul nostru mulți oameni cu inițiativă. Undeva, la cota 1500, am cunoscut un om pe care împrejurările vieții l-au determinat să părăsească Clujul și să se reîntoarcă acolo unde s-au născut el și părinții lui. N-are vecini. Duce o viață aspră, dar frumoasă. Are vreo 30 de oi și capre, 4 vaci, 2 viței, 6 stupi... Zice că porcul de Crăciun i-l-a mincat ursul. M-a emotionat lupta acestui om pentru a „smulge” pîriului energie. Primul experiment nu l-a prea mulțumit. Turbina „ducea” doar citeva becuri și citeva sonerii cu care omul voia să sperie urșii și lupii ce-i amenințau noaptea gospodăria. Dar nu-i mergea televizorul, nici frigiderul. Și omul acesta și mulți alții care trăiesc suverani pe cite o coastă de munte, l-au întrebat pe inginerul șef al I.R.E.C.-ului, în strădania lor de a avea energie electrică, de unde își pot procura... microhidrocentrala?!

— De unde, deci tovarășe Nicolae Deac?

— De unde? asta mă întreb și eu. Firese ar fi să existe cel puțin în marile orașe, magazine de unde fiecare om să poată să-și procure o instalație coliană, o microhidrocentrală, un sistem simplu de automatizare. Firese ar fi ca cineva să-i poată acorda o asistență tehnică calificată... Pînă atunci oamenii

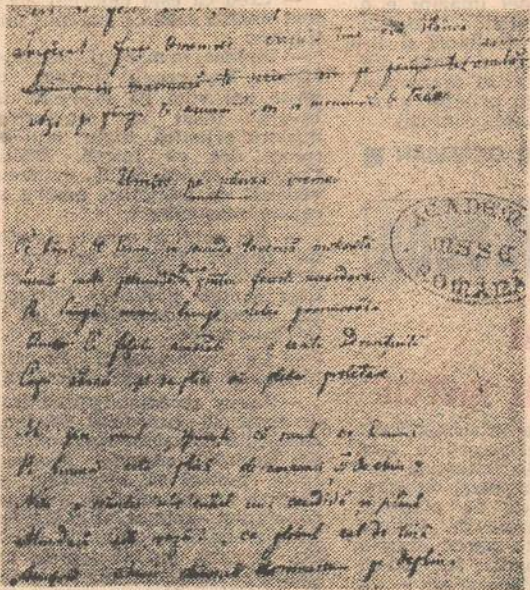
acestia, țărani moți se descurcă cum pot. Adică foarte greu. Evident, e o mare obligație morală a noastră, la urma urmei o datorie patriotică, să-i ajutăm.

...Campania „microhidrocentralelor” e în plină actualitate la Cluj. Se caută soluții. „Inaugurările” au început să devină fapte cotidiene. Ritmul e totuși departe de a fi cel optim. Îi încurcă și sarabanda „aprobărilor”. Multe. Mult prea multe. Trebuie simplificat cu alit mai mult cu cît în acest sens sînt și indicații date de partid. Dictionul „lotu sau nimic” e păgubos. „Cetăți” de beton? Da! Dar acolo unde se justifică. În rest, să construim multe, foarte multe uzine mici. Ele — concluziona inginerul Nicolae Deac din Cluj — au avantajul de a nu schimba cursul milenar al apelor, nici echilibrul naturii, nici de a provoca strămutări de case sau căi de comunicație, de a inunda terenuri. Și în plus, costurile sînt foarte mici. Practic, am întîlnit zone unde la mai puțin de 100 m pot fi amenajate microhidrocentrale cu debite destul de convenabile, constante, și căderi de 10 m. Dar lanțul aprobărilor trebuie simplificat. Evident, nu în detrimentul calității. Altfel, ritmul campaniei pentru microhidrocentrale va fi unul lent, nesatisfăcător pentru etapa în care secretarul general al partidului a cerut energeticienilor ca pînă în anul 1990 în România să fie construite 1400 de microhidrocentrale!

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

De Ziua Muncii ne gândim și la el, muncitorul de înaltă calificare

Creatorul de frumos

Pe Dumneavoastră, Scriitorul, v-am zărit de multe ori în librării, dînd autografe unor admiratori emoționați că vă pot vedea, sau la întîlnirile cu cititorii cărților pe care le-ați compus, vorbind cu dragoste despre arta cuvîntului și despre marea responsabilitate asumată de cei care se încumetă să-l aștearnă pe hîrtie pentru a plămîni alte lumi, capabile să ne comunice știri esențiale în legătură cu lumea noastră. Dar rareori v-am auzit amintînd de miile de ore petrecute la masa de lucru, ținut acolo, ca de o vrajă, scriînd și rescriînd o frază în sumedenie de feluri, umplînd cu febrilitate pagini pe care după cîtva timp le aruncați nemulțumit de ele, pentru ca de-abia într-un tirziu să descoperiți expresia cea mai justă, tonul cel mai adecvat. În clipele cînd zăboviți asupra romanelor, povestirilor, versurilor, eseurilor pe care le creați, de cele mai multe ori înconjurat de tomurile altora, infiripate cu tot atîta trudă, cu siguranță că uneori tinjiți să vă abandonați munca și să vă lăsați cuprins de tumultul existenței. Însă de fiecare dată conștiința datoriei pe care o aveți față de harul dumneavoastră vă îndeamnă să rămîneți mai departe aplecat deasupra colilor încă albe, solitudinea de la masa de scris fiind o formă de solidaritate cu ceilalți trudituri.

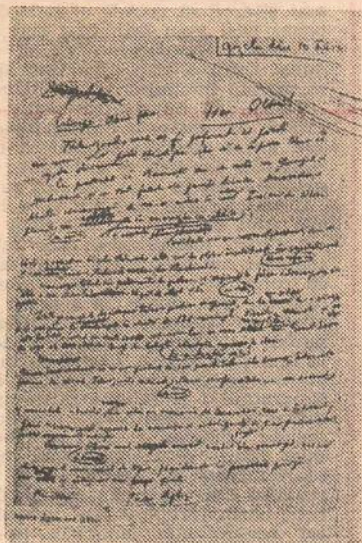
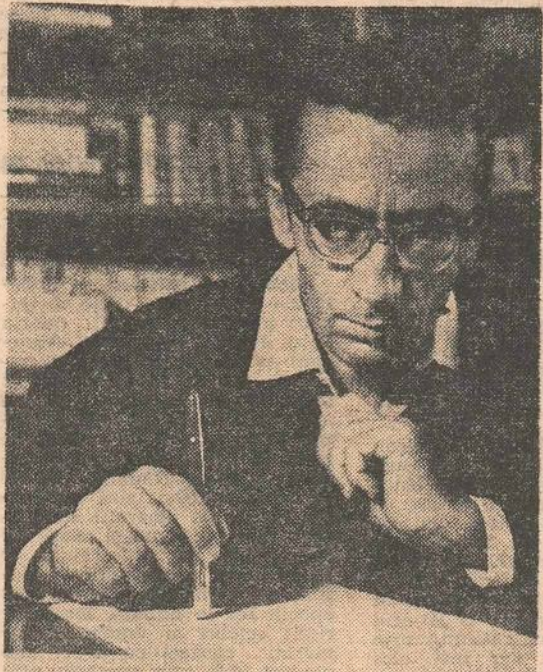
pe podium mulțumind ovaiilor, ci în camera dumneavoastră de lucru, acolo unde ați cheltuit ani pentru a așterne note pe portativ, dacă sînteți compozitor, sau ați exersat cu tenacitate dacă sînteți solist instrumental sau vocal, urmărind cu ardoare acea himeră care e perfecțiunea.

Nici pe Dumneavoastră, Actorul, care aveți una din cele mai frumoase și grele ocupații din cîte există — aceea de a-ți jertfi propria identitate pentru a-i intruchipa pe alții — nu vreau să vă închipui de astă dată în spectacolele care vă aduc triumful. Îmi aduc doar aminte de obositoarele repetiții sau filmări la care am asistat și la care, împreună cu scenografi, regizori, operatori și mulți alți împătmiți de teatru și film încercați, pe parcursul a numeroase ore, să pătrundeți într-un alt univers, cel al iluziei, în care noi să ne reflectăm și să ne deslușim mai bine. Desigur, aveau să vină și succesele, dar pînă atunci repetați o intrare în scenă de zeci de ori, spuneți o replică în fel și chip, făceați un gest pînă la epuizare, mereu însă cu convingerea că reușita unei reprezentații sau a unui film merită orice sacrificiu. Și de unde o asemenea capacitate, și nervoasă și fizică, dacă nu dinăuntru Dumneavoastră, din taințele sufletului Dumneavoastră generos, capabil oricînd să-și anuleze propriile lui tulburări, pentru a le prelua pe ale altora?

Și cum v-aș putea uita pe Dumneavoastră, Balerinii și Balerinele, întotdeauna o emblema a grației, dobîndite cu eforturile unor antrenamente zilnice, la fel de dure precum cele ale unui sportiv de mare performanță?

Toți cei pe care i-am amintit aici și încă mulți alții merită întregul nostru respect, întreaga noastră prețuire și grija atentă ca în fața unor flori rare nu numai pentru marea lor talent, ci și pentru urlașă lor putere de a munci fără preget, de cele mai multe ori departe de ochii semenilor lor, cu o înaltă conștiință de oameni ai acestui timp, nu pentru a-și satisface mărunte orgolii personale, ci pentru a ne bucura și a cinști, cu toată ființa lor, nobila investitură de CREATOR DE FRUMOS.

GEORGE ARION ■

Condiția muzicii tinere

5. O șansă...

Ei... și iată-ne ajunși la punctul cel mai spinos al prezentei noastre analize — muzica folk, la care a fost redus nu o dată conceptul de muzică tină. Ne vom abține de la o re-vedere istorică a fenomenului, puținele rinduri din articolul de introducere considerându-le necesare și suficiente pentru etapa actuală. Situația este mult mai greu de cuprins în câteva linii schematice decât în cazul rock-ului sau al jazz-ului, de exemplu, firmamentul folk-ului românesc (de fapt, în multe cazuri nu mai poate fi vorba chiar de folk, dar, mă rog, să menținem convenția!) prezintă foarte multe stele și stelețe, care mai de care mai căzătoare sau mai mișcătoare. Confuzia valorilor e în floare! Dezorientarea interpretelor, de asemenea. Din ce în ce mai puțini sînt cei în stare să trăiască prin propriile lor forțe artistice.

„Bătrînii“ (Mircea Florian, Doru Stănculescu, Valeriu Sterian, Mircea Baniciu, Marcela Saffiu, Horia Stoicanu, Nicu Vladimír s.a.) au abandonat sau au ales alte căi.

Cei din al doilea val (Nicu Alifantis, Victor Socaciu, Ștefan Hrușcă s.a.) au astăzi box-office-ul cel mai bun și fac totul pentru a profita din plin de aceasta.

Pe un alt plan se situează nume ca: Mircea Bodolan, Gheorghe Gheorghiu, Mihaela Bustuchină-Vlaicu, Duceu Beitz, Constantin Dragomir, care încearcă să depășească plafonul și etichetele cu care au fost catalogați.

Ar mai exista și o altă categorie, căreia nouă ne place să îi spunem „folk-T.V.“ și care nu include neapărat niște nume (deși există aici anumiți abonați, pe care mai bine nu îi mai numim!) ci denumește mai degrabă o manieră de a compune, a adapta textul și a interpreta în strictă conformitate cu exigențele sus-zisele instituții.

Așa cum o trupă își prezenta muzica drept „rock progresiv cu tendințe psihedelice“, o direcție s-ar putea numi foarte bine „folk folcloric cu tendințe istoricizante“, de exemplu: „Miorița“, Lorin Stănescu și alți „baladiști“.

Din ultima generație dar, sperăm, nu cea de pe urmă, s-ar putea remarca mai multe individualități, dintre care cităm, aleatoriu, pe Octavian Bud, Cristian Buică, Dinu Olărașu, Ilie Stoian, „Poesis“, „Partaj“, Raul Cirstea, „Alpha și Beta“, talente promițătoare, unele deja afirmate, cu frumoase impulsionări la activ, care vor putea da roade frumoase în terenul încă fertil al genului artistic pe care și l-au ales, cu singura condiție de a fi ocrotite, îngrijite cum se cuvine!

Cenaclul „Flacăra“ nu poate, din nefericire, să înglobeze întregul fenomen, chiar dacă, așa cum spuneam, cam tot ce înseamnă valoare în sfera muzicii tinere a trecut, într-un fel sau altul, pentru o perioadă mai scurtă sau mai îndelungată, pe aici! Rătăcirile sînt inerente și asta n-ar fi nimic — pe un om cu ambele picioare rănite, să zicem, tot îl mai poți face să umble, dacă îl îngrijești atent și cu competență, dar ce te faci cu unul care este deja infirm? Căci, din păcate, există și destule cazuri de infirmitate sufletească!

Cu dublul risc: de a supăra ne unul sau pe altul, și de a repeta pusele noastre sau ale altcuiva ni se pare că acum este momentul potrivit mai puțin pentru retrospective festive și mai mult pentru o analiză lucidă a stării de lucruri. Căci, vorba unui pionier al genului, „situația e tristă și amară“. Din cauze multiple s-a acreditat în ultima vreme ideea că, pentru a face muzică tină este suficient să înveți două-trei acorduri la chitară și citeva versuri de poezii române mai mult sau mai puțin contemporane. Foarte bine, nimic rău. În asta, apropierea masivă a tinerețului de muzică și poezie în chip activ, nu numai ca simplu receptor ni s-a părut întotdeauna de apreciat. Pericolul intervine în faza imediat următoare, în care sînt promovate fără discernămint aparitii scenice lamentabile în unicul scop de a mai bifa un număr din program sau o participare la o secțiune din concurs sau festival. Lucrurile devin cu atât mai grave cu cît istoria se repetă și în faze superioare și, de-a dreptul îngrijorător, la Radio și Televiziune. Publicul nu mai știe ce să creadă și îndepărtarea sa de un gen al cărui primi pași s-au întimplat sub cele mai bune auspicii pare inerentă! Automulțumirea și dilatatismul agresiv își dau mina. Dintr-o artă curajoasă și sinceră, muzica tină tînde să devină apanajul conformismului oportunist!

Totuși, să nu dramatizăm, absolutizînd o situație care există, dar nu este atotputernică, chiar încercînd să semnalam unele pericole ce decurg dintr-o falsă înțelegere a democrației în artă și a largilor posibilități de afirmare care se oferă azi în țara noastră tuturor tinerilor.

Cînd există o direcție și o îndrumare competentă, lucrurile stau cu totul altfel. Este (din nou!) cazul Cenaclului „Flacăra“, manifestare care nu este singulară, dar rămîne cea mai reprezentativă, mai importantă și de aceea revinem cu referințele asupra sa. Valorile aflate în perimetrul său, care nu sînt, poate, la această oră, cele mai importante din punct de vedere al capacității artistice brute, beneficiază nu numai de libertatea de expresie, drept aflat în țara noastră la îndemina oricui, dar și de îndrumare și sprijin competent, cronici de spectacol, emisiuni de radio frecvent difuzate pe programul I și reluate pe programul III la ore de audiență maximă, prezentarea detaliată a activității celor cu merite deosebite în publicații, sprijin material cotidian sau ocazional, etc. Și, mai presus de orice, coordonarea în spectacol și în afara spectacolului, corectarea și îndrumarea pașilor pe calea artei adevărate, prin promovarea valorilor perene, a militantismului revoluționar autentic în artă, în spiritul imbinării cauzei naționale cu lupta pentru pace și crearea unei lumi mai bune și mai drepte. Așa se explică imensul succes la public al Cenaclului, incredibil pentru cel ce privește din afara fenomenului, ca și deosebita fertilitate creatoare a membrilor activi. Un climat de competitivitate și permanentă efervescentă intelectuală care este stimulatorie pentru spiritele tinere poate să devină inhibant, ori de-a dreptul jenant, insuportabil pentru un artist tentat de calea căpătuirii lejere. În acest fel, nu puțini sînt cei care au fost nevoiți să părăsească Cenaclul, nemaiputînd să tină pasul. Dar viața merge înainte și arta odată cu ea! Rezervorul nesecat al poporului oferă mereu alte și alte revelații, cu atât mai mult cu cît e este investigat mai aproape de sursă, dînd la iveală talente nealterate de influențe conjuncturale sau de tentația unui comerț „artistic“ ieftin. Valuri întregi de prezente proaspete aduc mărturie în acest sens.

PAUL NANCA ■

PLASTICA

Pictura picturii

Se scrie și se vorbește totuși puțin despre arta cu care sînt făurite lucrurile de artă. Străduințele, adesea eroice, ale criticii în direcția decodării sensurilor imaginii pictate au trecut în plan secund unele specificități ale exprimării plastice, fără de care actul însuși al picturii ne-ar apărea sărac și chiar lipsit de sens. De multe ori, savanta discuție asupra înțeleșurilor se poartă în fata unor pinze cu un meșteșug precar ori care ignorează cu program, belicos, ideea selecției valorice prin meșteșug. Confuzia pleacă, de regulă, de la obișnuita de a numi pictură unele indeltniciri artistice noi care n-au aproape nimic comun cu vechiul și încă atât de incintătorul act al picturii. Multime de pinze permit comentarii docte și, fără îndoială, pline de proprietate, imperios adecvate la obiect, iar pinzele nu devin prin aceasta mai atrăgătoare. În schimb, la citiva, pe unele schițe, pe esantioane de metodă, ce descurajează pe criticul deprins să decodeze — și, evident, să codifice — cu ardore totul, se pot descoperi multe motive de plăcere. Simțim aici ceea ce se cheamă „mina maestrului“, calitatea talentului autentic de a nu putea fi decit ceea ce îi e dat, atît în mic, cît și în mare — în detaliu și în ansamblu, în treburile de rutină și în inovatii.

Mi-am reactivat unele întrebări în ce privește importanța meșteșugului și a harului pur într-o expoziție a Doinei Moisescu organizată în Galeria de artă ale Ploieștiului.

Doina Moisescu a absolvit Institutul „Nicolae Grigorescu“ în clasa profesorului Corneliu Baba, într-o serie cu Sorin Ilfoveanu, Sorin Dumitrescu, Ștefan Căltia, Zamfir Dumitrescu și Mihai Cismaru — pictori care au dobîndit repede și cu dreptate notorietatea. Trebuie spus că în această glorioasă promoție Doina Moisescu proba un talent competitiv și, ce-i mai important, capacitatea de a reflecta sever asupra sanselor lui de a se impune. Poate nițel prea sever. La artistul bun, maxima conștiință a sinelui e dublată de multe ori de o anume inocență organizatorică. Doina Moisescu a gîndit că trebuie să aștepte momentul prielnic afirmării artei sale ignorînd complementul acestui adevăr: o pictură de forță și inteligență aceleia pe care o semnează își condiționează și singura momentul. Astfel se face că Doina Moisescu deschide prima expoziție personală acum.

lubirea

de frumos

Poezia noastră

cu un număr nu prea mare de lucrări, toate peisaje, dar peisaje reimaginat după o îndelungată și pătimașă cercetare a motivului. Un veritabil imn închinat bucuriei de a picta, de a crea cu unelele pictorului și în culori de ulei pe pînză o lume de noi armonii. Cine a privit macrofotografiile ale operelor unor mari artiști a trăit uimirea, înfiorată de plăcere, a picturalității; ceva din sentimentul cu care e considerat în Orient un scris măiestru. Doina Moisescu dovedeste originalitatea și fantezie în „pictura picturii“. Un tablou al său este, în orice loc ar fi expus și de la orice distanță ar fi privit, un răsărit de soluții picturale, un înscris frumos. Sensurile demersului său aici socot că trebuie relevate ori începînd de aici. Facerea unei imagini e o izbăvire prin estetic întocmai concepții unei imagini, și licitarea cu exces a unuia din acești doi termeni ai procesului creator produce prilejul unor, adesea prestigioase, confuzii.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Folclorul s-a înnoit mereu“

Cu puțin timp în urmă, Casa de discuri Electrecord a scos încă un disc de autentică valoare, cel al Angelicăi Stoican, mehedinteană de pe plaiurile Izvernei. Interpreta ne incintă cu imagini rupte parcă dintr-o pictură țărănească. În tonuri grave — altfel decît știm — cu melancolie și blindete în glas, ca și cînd iluminările muntilor își petrec ecoul pînă în sufletul ei, Angelica ne incintă cu cîntec de o tulburătoare simplitate: „trandafir și-o floare / ini-mă mă doare / dar nu știu de ce / trandafirule“. Confesiune duioasă, printr-o voce unduitoare precum vîntul peste firele de iarbă care-și invocă marea: „vîntul nu m-ar stringe / bruma nu m-ar frînge / arșița de vară / trupul nu-l doboară“.

Ascultînd acest disc, m-am gîndit, că ar fi bine să cer părerea unui specialist. Emilia Comisel, folclorist, a avut amabilitatea să ne vorbească despre cîntecul popular propus publicului de Angelica Stoican dar și despre folclorul nostru contemporan.

Noul disc al Angelicăi Stoican — ne spune invitata — pune în valoare calitățile excepționale pe care interpreta le are. O cunosc de aproape zece ani, de cînd a debutat pe scena unui binecunoscut festival de folclor „Cîntec nou în Mehedinți“. Angelica ne-a incîntat nu numai prin vocea ei caldă ci și prin modestia ei nemaipomenită, prin costumul purtat dar mai ales prin faptul că, în concurs a prezentat o doină de-o frumusețe impresionantă. Avea, cred, 21 de ani. Între timp, Angelica a evoluat mult, însă pentru mine tot doinuitoarea de atunci a rămas. Ea și-a păstrat graiul și portul așa cum le-a văzut la țărani din zona Izvernei.

— Stimată Emilia Comisel, știu că participați la multe concursuri de folclor, așa încît ne puteți semnala citeva dintre coordonatele folclorului contemporan.

— Folclorul n-a fost înghețat niciodată. El s-a adaptat cerințelor omului, nivelului de cultură al poporului, deci s-a înnoit, mereu, mereu. Ca atare, și cîntecul de astăzi trebuie să fie în pas cu civilizația. Plecînd însă de la o imagine veche pot ajunge în zilele noastre. Fol-

clorul și-a creat un sistem deschis. El primește din afară dar nu într-atît incît să dispară complet. Nu sînt de acord cu textele în care se fac descrieri, fără nici un mesaj artistic. Un text bun al unui cîntec, ne leagă de țară, de pămînt, de casa în care ne-am născut.

— Să exemplificăm cu versuri de pe discul Angelicăi Stoican: „de vale la vale / trece-o fată mare / cu roua-n picioare / cu ceata-n spinare / n răsărit de soare / florile se-apleacă / il fac loc să treacă / și de pe cimpii / zboară ciocirii / către-albastrul zării / peste-ntînsul țării / și cu mindra fată / se pornesc deodată / să-și trimită cîntul / peste-ntreg pămîntul / despre-un mindru plaj / ca un colț de rai / raiul pămîntese / plaiul românesc“.

— Cred că este elocvent acest text pentru ceea ce am spus mai înainte.

— Undeva, în mărturisirile sale, Mihai Sadoveanu spunea că peste ani vom da socoteală de ce-am făcut cu moștenirea noastră artistică. Sigur, anii au trecut, dar vă întreb, Emilia Comisel, ce ați făcut dumneavoastră, ca folclorist, pentru această moștenire?

— Am publicat o serie de studii despre folclor în țară și străinătate. Am militat și militez pentru păstrarea folclorului, pentru cunoașterea lui în întreaga lume.

— Ce recomandați tinerilor interpreți de muzică populară?

— Le-aș recomanda mai întii de toate să cunoască folclorul zonei din care vin. Apoi păstrarea graiului regional deosece între muzică și pronunție se creează un tot care dă grandeură actului artistic. Bineînțeles, să aibă grija de costumul popular, la care, din păcate, se fac multe și mari greșeli. Revenind la Angelica Stoican pot spune că ea și-a păstrat, peste toate tentațiile, autenticitatea. Este meritul ei și totodată dovada talentului pe care-l are. Acest disc apărut de curînd este un argument în plus la cele afirmate de mine.

IOANA PROCA ■

Despre pașoptiști

Bărbați ai datoriei — 1848—1849 e titlul unui „mic dicționar“ ai cărui autori (Maria Totu, Petre Florea, Paul Abrudan) portretizează nu mai puțin de 420 de reprezentanți ai pașoptismului românesc. Autorii au vidat, se pare, arhive întregi, zeci și zeci de colecții de ziare și de reviste, sublimîndu-le în citeva rinduri: Cele 420 de portrete-titluri sînt relevantele modele de biografii comprimate, în care omul și opera lui sînt văzute în succesiuni de momente și de semnificații definitorii, proiectate pe tabloul epocii. Ies în lumină, lîngă corifeii celebri ai vremii, nenumărați căzuși cu aport mai modest, dar care sporește prin proporțiile pe care le-a luat lucrarea lor civică străbătînd generațiile. Biografia lor, ne spun autorii dicționarului, nu-i doar „a lor“, ci a conștiinței istorice, sedimentată în straturi mereu mai dense. Gînditori revoluționari, oameni politici, literați și artiști, luptători din garzile naționale, militari și tribuni ai maselor, munteni, moldoveni, ardeleni sau bănățeni, ni se perindă prin fața ochilor într-un cerc sfînt de umbre vii, imagine a uriașei revărsări de energie trezite și stimulate de revoluție. Editura Militară se dovedește încă o dată o editură de prestigiu, punîndu-și firma pe o lucrare de cert interes și de întinsă utilitate.

ILIE PURCARU ■

Imi vin mereu în minti cuvintele rostite aici la București în 1972 și tipărite de către marele poet francez Pierre Emmanuel acum după moartea lui cu valoare testamentară, ce poezi trebuie traduse în Franta din lirica românească, anume spune poetul „poeti care să exprime geniul poetic al poporului dumneavoastră sufletul colectiv românesc“.

Spre așa ceva trebuie să tindă fiecare poet adevărat spre a fi sufletul neamului cum au spus-o atîția dintre clasicii noștri.

Aceasta trebuie să ne fie întrebarea de taină dacă am pogorit cu adevărat în adîncurile sufletului românesc dacă am răscolit conștiința națională pînă la incandescentul Logosului intrupat ce a zămislit-o dacă nu cumva am rămas la suprafață.

Istoria a dovedit că vocatiile adevărate nu s-au exprimat pe ele ci sufletul poporului ce le-a zămislit: cum spune celebrul text si-au pierdut propriul lor suflet pentru pentru Altul si-au crucificat sinea pentru edificarea celorlalți, acesta fiind semnul valorii iubirii supreme investită în altul.

Dacă unele din cărțile noastre de poezie scrise astăzi în tiraje adesea de zeci de mii de exemplare se caută ca aurul și se citesc de-a lungul anilor, valoarea lor provine din adîncul lor legămint curat cu sufletul neamului acestuia răstignit de atîtea ori aici pe roata Carpaților si nu din altă parte din acea mărturisire a adevărului Logosului intrupat si în istoria bimilenară a poporului român.

IOAN ALEXANDRU ■

Cărți de proză

Stilul euforic

Nu e întâmplător că **A doua carte cu prieteni** (Sport-Turism, 1985) a lui Fănuș Neagu se deschide cu o pledoarie pentru creșterea limbii românești și sfârșete cu o patetică acuză împotriva denigratorilor literaturii. Redeschizând, în final, cazul Argehi, declanșat cîndva de aberantul articol **Poezia putrefacției** sau **putrefacția poeziei**, semnat de Sorin Toma, Fănuș Neagu descalfică încă o dată abuzurile proletcultiste și eforturile meschine de canonizare a valorii. Se poate deduce de aici că prozatorul trăiește în cultul desăvîrșit al literaturii, simțind enorm și jubiland necontenit. Euforia este starea sa naturală, iar dragostea pentru confrăți, sentimentul său statornic. Existența scriitorului se reduce la logosferă și autorul nu ezită să elegeze cuvîntul, ca formă ideală de manifestare a spiritului. Într-un frumos dialog imaginar cu Ion Creangă, Fănuș Neagu închipuie viziuni exultante pentru a sugera natura demiurgică a cuvîntului: „Căci în preajma dumitale, în adumbrirea de Dumnezeu, voi fi mereu un copil largînd păcatul credinței că vesnicia ține de Cuvînt. Poate că sînt nebun”. Precum vorbirea reprezintă, la acest scriitor, o formă de exacerbare a trăirii, tot astfel scrisul înseamnă o osmoză afectivă. Limbajul se dilată și ia proporții uriașe, iar prin jungla întortocheată a cuvîntelor mișună o faună stilistică variată.

Întîlnim în **A doua carte cu prieteni** numeroase amintiri de junete, rescrieri lirice ale unei atmosfere spirituale, portrete superbe, confesii ironice, caracterizări joviale și asertiuni metaforice de o indiscutabilă pregnanță: „Actorii sînt copiii care se joacă pe ei înșiși la tonbolă și cîștigă numai cucuie”. De cele mai multe ori, personajele acestui cărți (scriitorii, pictorii, actorii) sînt surprinse într-o emblemă stilistică sugestivă: Zaharia Stancu e un „Leu de Persia”, Al. Rosetti, „o colină împodobită cu arome orientale”, Radu Cîrnei, „santi-nela melancolică din lungul căzărni”. Francisc Munteanu, „artăgăos și subtil cit fiitului de dinamită” etc. Nu lipsesc nici viziunile fabuloase, în linia realismului magic, consacrate de romanul **Ingerul a strigat**.

Cînd prozatorul pune la bătaie amintiri comune, peripeții și pehlivanii mateine, precum în portretele lui Marin Preda, Mazilu ori Mihai Dragomir, evocarea are o netăgăduită substanță nostalgică. Din păcate, stilul acesta somptuos nu e întotdeauna supraviețuit și în portretul cutăru autor dăm peste caracterizări prețioase și logoreice, uneori romanțioase, care se potrivește la fel de bine oricărui personaj. Puterea de individua-

lizare și de sugestie scade. Lexicul se inflamează iar frumoasele imagini sînt înăbușite de un stil curat decorativ. Îl regăsim, oare, pe Zaharia Stancu în acest delir metaforic: „Dar cînd s-a înfrățit cu asfințitul bicefal și vislele-l pluteau prăbușite-n stufuri vechi și uliul plantat să-i sfișie, rotindu-se în cercuri mute sau pe elipse prevestitoare de luceferi căzînd, strigătul, rodile...”? Fuga condeiului pe hirtie e, în astfel de cazuri, o fugă înaintea cuvîntului, deși Fănuș Neagu continuă să rămînă a cea mai de preț e aceea de a descoperi forța de seducție a cuvîntului, de a mlădia limbajul și de a-l așeza în tiparele imprevizibile ale poezicității. Puțini scriitori se pot mindri cu o limbă artistică atît de năstrucnică și suculentă.

RADU G. ȚEPOSU ■

Ca la Vintileasa

Ion Cristoiu s-a făcut de multă vreme cunoscut prin proza scurtă publicată în numeroase reviste și prin serialul **Propuneri pentru o posibilă istorie a literaturii române contemporane** găzduit, succesiv, de **Amfiteatru** și **Suplimentul literar artistic al Școlii tineretului** (sporadic, unele fragmente au apărut și în **Luceafărul**). Îi lipse însă o carte pentru a îndeplini protocolul afirmării și a intra, cu toate formele în regulă, în atenția criticii. Acum, această carte există și apariția ei poate fi considerată unul dintre evenimentele editoriale din ultimul timp. Are titlul **Personaje de rezervă**, poartă girul prestigioasei Edituri „Cartea Românească” și a dispărut din librării înainte ca vreun cronicar literar să emită o opinie orientativă. Ca de obicei, publicul de la noi s-a orientat pe cont propriu, cu competență.

Cele douăzeci de schițe cuprinse în volum sînt de factură satirică și au o unitate de fond (seamănă cu niște felii tăiate din același tort). Fiecare evocă una și aceeași lume, lumea țăranilor dintr-un sat imaginar, Vintileasa (sau din echivalente ale lui), așa cum arăta sau, mai exact, așa cum putea să arate în deceniul șase. Metoda aceasta de a scrie despre un ținut inventat, inexistent pe hartă, a mai fost folosită, după cum se știe, de William Faulkner (care a născocit provincia Yoknapatawpha) și de alți prozatori din lume (de exemplu, la noi, de Dumitru Radu Popescu). Noutatea adusă de Ion Cristoiu constă în faptul că în spațiul său fictiv totul se ghidează după legile comicalului. Există un stil al comportării oamenilor și chiar al comportării obiectelor, animalelor, fenomenelor meteorologice etc. în această proză, astfel încît, de la un moment

dat, familiarizați deplin cu stilul respectiv, putem noi înșine descoperi în viața de zi cu zi situații asemănătoare și putem exclama: „Bine, dar aceasta parcă este Vintileasa!” Așa cum se realizează în străinătate unele seriale de televiziune care continuă la nesfîrșit cu colaborarea telespectatorilor, care inventează noi și noi episoade, așa s-ar putea completa mereu cartea lui Cristoiu cu întâmplări povestite de cititori.

În ce constă acest stil, stilul **CA LA VINTILEASA**? Constă — și o spunem deocamdată în numai cîteva cuvinte, atît cît permite cadrul acestui scurt articol — într-o suită de perturbații neașteptate, năstrucnice produse de impactul civilizației țărănești cu o civilizație birocratică. „Mesajele” care vin dintr-un centru îndepărtat și nebulos capătă, ajunse în Vintileasa, înțelesuri fantasmagorice și produc o realitate comică. Cînd se construiește în apropiere un mare combinat chimic, instalațiile de distilare sînt sustrate de localnici și transformate în alambicuri pentru preparat țuică astfel încît întregul finit „plutea în mirosul îmbătător al țuicii ilegale și, în consecință, timp de o lună, totul în jur căpăta un optimism mai mult decît necesar. Ciinii lătrau veseli, fără nici un motiv, găinile făceau ouă de rață, șobolanii ieșeau în mijlocul uliței și, stînd în fund, zimbeau vizitatori și nici cînd se aflau deja în burta pisicilor nu erau suficienți de conșivi că n-avuseseră nici un motiv de optimism”. Cînd se introduc pe șosele semne de circulație, începe un adevărat trafic cu indicații: „ședeai la șosea, de exemplu, și nu voiai să fii deranjat dimineața de huruitul camioanelor, imediat se înființa la poartă un ins ce-ți oferea, contra cost, firește, o *Trecere interzisă în ambele sensuri* și, în consecință, de a doua zi, toate mașinile ocoleau prin vii, prin grădini, porțiuni de șosea din fața casei tale; e drept, trebuia să te pricepi puțin la regulile în circulație, altfel dădeai bani de pomană și un ins din Clipsești cumpărase *Tree avioane*...”

Acest gen comic, care se asociază la Ion Cristoiu cu fantasticul și cu analiza psihologică, nu duce la ridiculizarea civilizației țărănești, care, dimpotrivă, apare ca o redută a bunului simț în fața introducerii prea rapide a unor „forme fără fond”. Plasticitatea densă, gogoliană a reprezentărilor contribuie, de asemenea, la crearea impresiei de spectacol al existenței, în opoziție cu imaginea convențională, în alb-negru cu care ne-au obișnuit și pînă la urmă ne-au plictisit romanele jufișturi despre „obsedantul deceniu”. În proza lui Ion Cristoiu există multă culoare și, în general, o uimitoare priză la realitate. Diferite procedee „textualiste” se subordonează pasiunii sale, mai exact spus, bucuriei sale de a crea o lume concretă, care la încheierea lecturii îți rămîne în minte ca și cum ai fi vizitat-o. Avem deci, un nou prozator. Prin scrisul său, proza satirică românească de azi depășește nivelul folcloristic și accede la un mai larg orizont intelectual, la o viziune asupra existenței.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

CAP LIMPEDE

● Să mă ocup încă o dată de mitzăliurile lui N. Mihaescu ar fi cu totul superfluu. Orice om onest punînd față-n față cele scrise de mine cu însășiările lui penibile se lămurăște imediat: în afară de invective, sus-numitul n-a produs (nici în **Săptămîna** din 19 aprilie) în favoarea sa nici o probă demnă de luat în considerație, n-a adus nici un argument valabil. (Ion D. Goia).

● **Poezii și actori.** După o întîlnire cu membrii cenaclului de poezie **Universitas**, condus de criticul literar Mircea Martin, și după un colocvîu Ion Barbu, la care au participat numeroși scriitori, **Cenaclul din Tei** și-a continuat ex-

colenta serie a ședințelor cu o întîmplare artistică mai deosebită. Duminică, 21 aprilie a.c., cenaclul a avut ca invitată trupa de teatru **Ars amatoria & filii** a Facultății de filologie din Cluj-Napoca, în interpretarea căreia cei prezenți au vizionat piesa **Englezeste fără profesor** de Eugen Ionescu. Tinerii actori, studenți filologi, au dovedit nu doar înclinație către arta dramatică, ci și o bună cunoaștere a teatrului ionescian, în spiritul căruia nu o dată au improvizat admirabil, se datorează însă, în foarte mare măsură, Reușita spectacolului și regiei, modernă, ingenioasă, sprijinită de

o competență cunoaștere a esteticii teatrale, lucru deloc surprinzător, dacă ne gîndim că regizorul acestui spectacol nu este altul decît criticul literar Ion Vartic, cunoscut mai cu seamă prin exegezele sale asupra teatrului. Întîlnirea din ultima ședință nu este o noutate pentru maniera de desfășurare a **Cenaclului din Tei**, căci, mai cu seamă în ultima vreme, lecturile de poezie au fost însoțite și de momente artistice, precum spectacolul de pantomimă al lui Mihai Mălăi-mare ori recitalul la contrabas al lui Ovidiu Bădilă. Prin astfel de ședințe, **Cenaclul din Tei**, organizat

la Complexul cultural-sportiv Tei și de revista **Viața studentă**, a reușit să-și contureze un profil distinct cu care puține cenacluri se pot mindri. ● Revista **Luceafărul** ne semnalează că George Pruteanu, colaboratorul nostru, a publicat același interviu în două reviste diferite, la un interval de numai o săptămînă. După ce-l trimisese revistei **Flacăra**, unde a și apărut în 12 aprilie, George Pruteanu s-a grăbit să-l vadă tipărit în **Cronica** din 5 aprilie, probabil ca să fie mai sigur. Din păcate, nu tot ce e sigur e și corect. Așteptăm cuvenite explicații. (Radu G. Teposu).

Cronica literară

Un poet al senzației

Într-un eseu din seria **Introducere în opera lui...** (nr. 33; Minerva, 1984), Mircea Martin susține că B. Fundoianu nu e un autor prețuit cum s-ar cuveni. Își propune deci să-l recitească și să-l repună în drepturi, pentru că, ni se spune, nu e nici măcar cunoscut ca eseist și poet român (poetul și eseistul francez nu se iau deocamdată în considerare). Ce-i drept, nu i s-a dedicat încă o carte, dar ignorat n-a fost niciodată. Au scris despre versurile lui, de bine, încă de la început, E. Lovinescu, Perpessicius, Pompiliu Constantinescu, Șerban Cioculescu. Figurează în **Istoria literaturii române contemporane** de E. Lovinescu și **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** de G. Călinescu. În 1965 Virgil Teodorescu îi îngrijește o ediție de poezii, în 1974 Paul Daniel alta, cu inedite. E reanalizat de Mihail Petrovanu în 1966, de Mircea Tomuș în 1968 și de Ov. S. Crohmălniceanu în 1974. Volumul **Imagini și cărți din Franța** din 1922, întregit cu majoritatea articolelor scrise de autor în românește și cu două lucrări franceze (**Rimbaud le Voyou** și **Faux-traité d'esthétique**), e reeditat în 1980. Deși plecat încă din 1923 în Franța, de unde nu s-a mai întors nici cu prilejul apariției la Cultura Națională a volumului de poezii **Priveliști** în 1930, B. Fundoianu n-a fost uitat. Aș zice că istoria noastră literară îi acordă astăzi mai mult spațiu decît i-au acordat Jean Hytier în **Bédier-Hazard** (doar amintit), Boisdeffre (citează o strofă din **Chanson de l'émigrant**), Gaétan Picon în **Panorama** sa (il prezintă doar ca elev al lui Șestov). Ceva mai generos cu literatura sa franceză e Jean Roussetot în **Dictionnaire de la poésie française contemporaine** (1968).

Nu știm exact ce studii universitare va fi făcut B. Fundoianu (se zice că ar fi urmat filozofia), citise însă destule cărți franceze pînă la 24 de ani, îndeosebi Baudelaire, Mallarmé, Remy de Gourmont, Maurras, Francis Jammes, Gide. Citează într-o poezie un vers din **Le Bateau ivre** de Rimbaud: „Baisers montant auy yeux des mers avec lenteur”. Cocheta cu Proust, căruia-l reproșă digresivitatea, persistența în detalii: „Mă refuz încă să-l iubesc pe Proust, dar îl citesc bucuros”. Iubea pe Gautier: „Cine e prietenul lui Théophile Gautier este fără contestă (franțuzism de care Fundoianu abuzează) prietenul nostru”. Definiție interesantă a lui Mallarmé: „Poezia lui e o cupă care n-a cunoscut vinul, o vază care n-a cunoscut florile”. De la Gide se reține formula că „opera clasică nu e frumoasă și puternică decît în măsura romantismului biruit” (**dompté**, imblînzit). Gîde explica astfel poezia simbolistă. Futurismul sau dadaiismul cu renunțarea la sintaxă sau cu apelul la hazard sînt respinse de B. Fundoianu: „...Arta lui Marinetti sau a lui Dada, care o continuă fiind în afară de artă”. Părăsirea versului clasic și a compoziției în poezie atrage, după Fundoianu, deprofesionalizarea literaturii. „Artistul, zicea el, nu e un creator de viață, ci de artă... Trebuie să opunem arta din ce în ce mai pură în poezie, abstracționismului în plastică (sculpturii „transparente” a lui Jacques Lipchitz).

O părere curioasă a lui Fundoianu și care l-a costat era aceea că, din cauza bilingvității (sic) claselor superioare, literatura română era o colonie a literaturii franceze. Din **Spiritul critic în cultura românească** de G. Ibrăileanu reținea termenul de **transplantare**, nu pe cel de asimilare. Ne scootea latini de cînd credem că sîntem, dar admira faptul că Nicolae Milescu dădea referințe latine despre transubstanțiere celor de la Port Royal în opusculul său (la Mircea Martin greșit) **Enchiridion sive Stella orientalis occidentali splendens, id est sensus ecclesiae orientalis scilicet graecae, de transubstantiatione corporis domini**. Apropierea lui Creangă ca artist al cuvîntului de Mallarmé este desigur forțată, ca și aceea că Eminescu inutilizează pe Heine, Musset, Lamartine și Byron, ca și aceea că Goga e un poet „fără contestă”, ori că Adrian Maniu poate să treacă înaintea lui Blaga. Putem fi de acord că arta n-are clasă, nu și că n-are naționalitate. Poezia română însăși a lui Fundoianu e alta decît cea franceză a lui Fondane.

Sar peste unele observații ale lui Mircea Martin prea înclinat să dea peste tot dreptate autorului său, tînar cînd și-a scris eseurile, inteligent, dar încă insuficient frecat de cărți și cam autodidact care învață pe măsură ce scrie. Sigur, poetul se mai și contrazice. Observă că Flaubert ne-ar fi oferit în **Salammô** o imagine mai reală dacă n-ar fi văzut Cartagina, că, prin urmare, peisajul literar e un peisaj inventat, dar într-un aforism notează: „Realitatea e deocamdată singura poezie îngăduită”. Sîntem în drept să ne întrebăm: Ce sînt **Priveliștile** lui Fundoianu? Peisaje reale sau inventate? Să fie o simplă întîmplare că unele au ca titlu Sinaia, iar altele Herța? Sau autorul a urmărit să exprime ceva din sufletul acestor locuri, imaginea concretă a unor spații spirituale? „Natura, scrie Mircea Martin, e, pentru B. Fundoianu, o prezență atît de exterioară, încît aproape se dispensează de mărturia ei. În reprezentarea pe care i-o dă poetul trebuie să vedem o **ex-presie**, adică un freamăt interior exteriorizat”. Credem, dimpotrivă, că poetul nu se dispensează deloc de natură și că ne oferă, cu o mare acuitate a simțurilor și o forță de figurare plastică pe măsură, **priveliști** pentru ochi, gust și miros, senzații vizuale, gustative, olfactive pe cît de voluptuoase, pe atît de trăite. Și nu e oare acesta, ca și la Ion Pillat, rezultatul întoarcerii nostalgice a lui Fundoianu la peisajul vacanțelor sau al firgului copilăriei din nordul Moldovei, printre grădini de legume, uliți cu crezi, izlazuri cu miresme, bălți noroioase cu porci, crame mustînd toamna de vin, cămări cu gutul, cuptoare de copt jimbla și bătrîni străni rugîndu-se cu filacterul pe cap spre mirarea nepotului? Ce deformări ale peisajului, ce lirism al inaderenței sau al distorsiunii se pot înregistra aici? Valabilitatea poeziei românești a lui Fundoianu nu stă în sentimentul de teroare în fața vieții sau a morții, în prezența ideii de caducitate a lucrurilor omenești, ci în această extraordinară vitalitate a simțurilor, a senzațiilor, cînd nu în contemplarea senină a unui spațiu familiar, alături de un alt Talliarh. Din versurile: „Coace-mă bine, Doamne, în cîmp, ca pe-un harbuz, / Și sparge-mă, în toamna aceasta, care vine” — Mircea Martin deduce că „eroul liric cere aici să fie harbuz, cum Hyperion cerea să fie muritor!”. Minus noțiunea de erou liric folosită încă de șase ori, și pe care o credeam părăsită, analogia cu poemul eminescian nu e fără rost, deși nu cred că B. Fundoianu este un poet superior lui Ion Pillat, lui Ion Vinea și lui Adrian Maniu.

AL. PIRU ■

PAGINĂ DE revoluționa

1 Mai 1892

ISTORIA UNEI ZILE EROICE

LUMEA NOUA

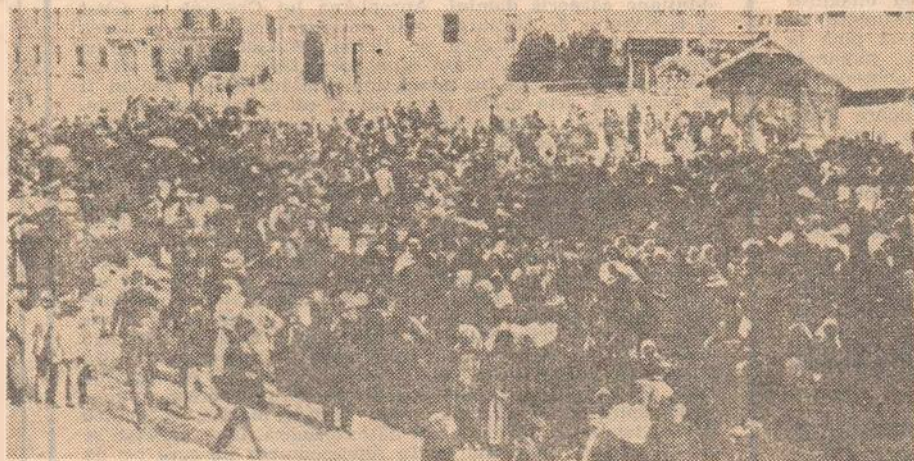
Tratatul Intaii Maii!

1 Mai 1897

1 Mai 1908

1 Mai 1917

1 Mai 1921

1 MAI 1939

Europa era cuprinsă de seism. În prima lună a primăverii astronomice, în martie, Cehoslovacia căzuse în ghearele lui Hitler, vulturul negru al fascismului croncănea deasupra cadavrelor a două mari țări și popoare, rotindu-se hulpav deasupra altora. Pe acest cer amenințat de plumbi, în luna de explozie a anotimpului vital, Bucureștiul va aduce o rază de lumină. Va furniza bătrînului continent amenințat un însemnat eveniment al Speranței. O exemplară lecție de curaj și de solidaritate umană. Și de conștiință politică a muncitorimii române. Demonstrația de la 1 Mai 1939 a fost recunoscută chiar în epocă drept cea mai mare și mai importantă din Europa. Un glas puternic și fără egal împotriva fascismului, împotriva războiului, pentru pace, pentru libertatea popoarelor, pentru consolidarea unității naționale cucerite prin jertfe de secole. Ziarul „Timpul”, într-un reportaj semnat cu inițialele lui Miron Radu Paraschivescu și Gheorghe Dinu, făcea o legătură firească între „armindenul nostru, care pornește, după cum arată istoricul Xenopol, încă din timpul strămoșilor daci cu „legământul” muncitorimii române „pentru apărarea și cimentarea unității naționale... 1 Mai 1939 a arătat, odată mai mult, că muncitorimea este temeiul, paza și substanța națiunii, chezașia prosperității ei în pace și apărarea ei atunci cînd patria o cere”. Ziarul democrat „Lumea

nouă” reținea că „Masele muncitorești, organizate și conștiente, n-au încetat un singur moment să facă propagandă necesară și să preseze asupra guvernărilor în sensul menținerii păcii pe principiile de drept public care să asigure popoarelor libertatea și independența lor. Ele reînnoiesc de întii mai 1939 apelul lor cald la colaborarea și solidaritatea popoarelor democratice și pacifiste, pentru ca prin forța lor să poată instaura în toată lumea un regim de cooperatie egalitară, economică și politică — chezașia sigură a păcii generale”. „Scinteia” ilegală imortaliza, într-un dens și elocvent reportaj, cronica acelei zile de luptă și de speranță începută la ora 9 dimineața prin scurgerea coloanelor de demonstrații dinspre cartierele muncitorești spre sala „Tomis”, fără a putea fi stăvilit de agenții de „toată poliția Capitalei pusă în picioare pentru a împiedica sărbătorirea întiiului Mai ca zi de luptă a clasei muncitoare. Muncitorii comuniști și social-democrați conștienti au știut însă să mobilizeze masele muncitorești și mica burghezie la luptă contra fascismului și a războiului [...], pentru apărarea independenței naționale a țării contra agresorilor fasciști. Pentru drepturi egale pentru naționalitățile conlocuitoare cu cele ale poporului român. Pentru cele mai arzătoare revendicări ale maselor. Pentru restabilirea regimului democratic”. În sala „Tomis”, unde reprezentanții muncitorimii au exprimat „nevoile maselor și ale țării”, și în curtea acesteia, „din piepturile a douăzeci de mii de demonstranți răsună «Jos fascismul! Jos Garda de fier! Pace, piine, pămînt, libertate! Cerem abrogarea pactului

econom
trădor
ei
armate
culat
rapoar
cunoști
orașul
aspect
tație
toate
fost ot
fireste
poliției
uralele
fără
„nici
guvern
bru al
regret
M.S. r
Peste
de ase
ca urn
și în
ziarul
oficios
și-au
respec
curajo
de m
au de
lozinci
boinic
de p
Runds
an, n
Mai d
vincie
activi
lor ca
ței pa
cității
sele...
conclu
„Scint
marc
monst
dovedi
activi
a infk
dului
masel
In f

GLORIE din cronica luptei e, patriotice, antifasciste

mano-român de
ii. La muncă
ie. au înmătri-
manifestației,
rților aducind la
artera din inima
a Victoriei avea
imp de manifes-
onară" și că „la
manifestațiuni au
care demonstreu,
e către organele
drept răspuns
uau mai tare“,
nregistreze însă
stare favorabilă
vreunui mem-
ceea ce este mai
i chiar pentru

ecourile au fost,
anscrise prompt,
terniceii impresii
roduse. Astfel,
„Izvestia“ ca și
„Daily Herald“
citorii, pe 2 și
ai 1939, despre
ă a celor 20.000
bucureșteni care
1 Mai, sub
ciste și antirăz-
emenea, organul
vețian „Basler
25 mai, același
anifestările de 1
ești și din pro-
at intensificarea
asciste a mase-
ștere a influen-
omunist, a capa-
a mobiliza ma-
cea ce sublinia
ortajul ziarului
1 iunie 1939,
echivoc că „de-
ziua de 1 Mai a
tere serioasă a
ce și o creștere
capacității Partii
de mobilizare a
ă în front unic“,
tele manifestații

muncitorești desfășurate la 1 mai 1939 în întreaga țară și nu numai în Capitală — la Cluj, Arad, Reșița, Ploiești, Iași, Galați, Timișoara, Craiova, Oradea, Constanța, Tg. Mureș etc., unind alături muncitorii comunisti, socialisti, social-democrați, o muncitorime ce arată că este o uriașă forță, erau rezultatul intensei activități revoluționare desfășurate de Partidul Comunist Român, de militanții săi de frunte, de activiștii săi de bază. Întocmai ca și grevele ce au avut loc în preajma acestui eveniment marcant în lupta antifascistă a poporului român, greve ce au avut loc în industria metalurgică și textilă din București, în Moldova și Ardeal. Întocmai ca și luptele țărănești de la Ghermănești, județul Ilfov, unde, așa cum relatează alte numere ale „Scintei“ ilegale, „s-au adunat țărani cu tot satul, cu furci și topoare și au pornit la pădure. Împotriva țărănilor au ieșit jandarmii și pădurarii înarmați...“ Greve și lupte de răspuns ale maselor populare împotriva dictaturii regale instaurate de Carol al II-lea, la 10 februarie 1938, în contextul ascensiunii confinuc a fascismului internațional și a organizării Gărzii de Fier, „această agență teroristă de spionaj hitlerist“. Întocmai ca și numeroasele acțiuni organizate și conduse, cu o mare suflare politică și tact, dar nu și cu mai puține riscuri ori jertfe, în anii următori, pentru realizarea Frontului Unic Muncitoresc și a unui larg front popular împotriva organizațiilor hitleriste din interiorul țării, împotriva intrării României în război alături de Germania fascistă, împotriva dictaturii militare antonesciene, pentru democrație, libertate, independență națională și pace. Manifestația de

la 1 Mai 1939 continua, în fond, ca un alt moment de vîrf, tradițiile luptei antifasciste a poporului nostru, tradiții în cronica cărora se înscriu, la loc de seamă, eroicele lupte revoluționare din ianuarie-februarie 1933, cele dintii purtate de proletariatul din Europa, după instaurarea hitlerismului la putere în Germania, precum și marile demonstrații antifasciste de la 24 și 31 mai 1936, în cursul cărora pe străzile a numeroase orașe ale țării, peste o jumătate de milion de oameni și-au exprimat atașamentul total față de democrație și ura împotriva fascismului ucigaș. Așa cum sint reținute și puse la locul cuvenit toate aceste eroice acte populare ale românilor împotriva flagelului fascist, istoria, dreapta și autentică istorie, reține și adevărul că un rol determinant în pregătirea marilor manifestații de acum 46 de ani din Capitală l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dacă Partidul Comunist Român a fost forțat ce a pregătit și mobilizat la acțiune unită clasa muncitoare, militanții săi cei mai dotați și mai devotați, cum i-a avut în personalități ca tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu (Petrescu), unul dintre conducătorii comisiilor de reorganizare a Uniunii Tineretului Comunist din sectoarele Capitalei, le-au imprimat întrunirilor și demonstrațiilor acel caracter impunător și combativ, grav și major ce a însuflețit pe participanți și a impresionat profund pe toți cei ce au trăit acea memorabilă zi. Pentru că ale partidului comunist au fost lozincile ce au răsunat în înaltul acelei zile-eveniment, ale sale erau chemările la luptă fermă pentru apărarea democrației, a

unității și libertății patriei, pentru apărarea păcii și umanității. Chemări însușite, cum va demonstra cursul vremii, de întreaga noastră clasă muncitoare, de către toți oamenii muncii, de poporul român în totalitatea sa, pentru că erau izvorite din inșiși tradițiile, psihologia, spiritul, nevoile și nădejile sale, răspundeau cu fidelitate năzuințelor sale cele mai curate. Eroicul nostru Arminden proletar 1939, moment luminos în lupta noastră dreaptă pentru libertate, progres și demnitate, este intrinsec legat de Partidul Comunist Român, de forța sa de a dirija mersul evenimentelor, deși se afla în ilegalitate. Dejucind planurile autorităților de a conferi acestor manifestații un caracter oficial, de adevărate fațade de regimul carlist, partidul comunist le-a transformat în cea mai mare acțiune a Europei înjunghiate de fascism, împotriva războiului odios de supunere a popoarelor și de ingenuchiere a libertății și independenței acestora. „Nori grei se string deasupra țării noastre. Existența ei liberă este amenințată. Partidul nostru nu va cruța nici o sfortare, nici o jertfă pentru a stringe laolaltă muncitorimea și a porni în fruntea ei la unirea tuturor forțelor dornice să apere pacea și independența României“, — avertiza partidul comunist prin coloanele organului său central de presă, „Scintea“ din 25 noiembrie 1938. „Trupele de asalt ale lui Hitler au invadat Cehoslovacia și se găsesc la granițele țării noastre [...]. Partidul Comunist [...] dă alarma! Să fie pregătit la luptă întreg poporul român [...] P.C.R. declară: comuniștii vor lupta cu arma în mînă în primele rînduri. Uniți-vă cu

toții într-un singur front puternic contra lui Hitler și aliaților săi revizionști“. Unul dintre fronturi a fost 1 Mai 1939. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezentant de frunte al tineretului înconjurat în partid cu o nețărmurită încredere, cu prețuire pentru calitățile sale moral-politice, i se încredințau astfel misiuni de cea mai înaltă răspundere. Însușirile sale de revoluționar fuseseră probate în activitatea depusă cu abnegație, deși atît de tînăr, în anii 1933—1934 în conducerea Comitetului Național Antifascist în cadrul căruia fusese desemnat de partid ca reprezentant al tineretului revoluționar. În vara lui 1934, din însărcinarea partidului, avea să ducă la Craiova, unde se rejudeca procesul conducătorilor luptelor din ianuarie-februarie 1933, moțiuni și liste cu semnături de protest ale muncitorilor din Capitală împotriva încenării judiciare intentate comuniștilor. În anii ce vor urma, se va distinge în numeroase alte acțiuni de organizare și mobilizare a unor largi categorii ale tineretului în lupta antifascistă, ceea ce îl fac să fie statornic urmărit de organele represive drept „membru activ și bun propagandist comunist și antifascist“, și să figureze în fruntea acelorora cărora li s-a intentat procesul de la Brașov din mai-iunie 1936. Proces transformat, prin curajul și dirigența sa, prin maturitatea gândirii sale politice, deși avea numai 19 ani, într-o tribună de la înălțimea căreia au răsunat chemările partidului comunist la acțiune antifascistă fermă. Armindenul nostru eroid 1939 rămîne astfel intim legat de lupta sa neînfricată.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Profil

O sintaxă muzicală modernă

Născut la Galați, la 25 iulie 1926, micul Teddy (așa îi spun și astăzi prietenii și cunoșcuții săi) avea să fie socotit un copil minune, căci doar la cinci ani și jumătate el concerta la București, cântând splendid la vioară, acest instrument începând să-l învețe la doar trei ani. De unde provenea talentul acestui copil precoce? Să-l ascultăm pe Theodor Grigoriu: „Aptitudinile muzicale le-am moștenit probabil din familie, pentru că bunica mea din partea tatălui a avut o voce cu totul deosebită, iar bunicii din partea mamei fuseseră un șir de preoți. Mama cînta foarte frumos și cunoștea bine folclorul moldovenesc, din Moldova de sud, din regiunea Tecuci-Nicorești. Mi-a cîntat mult în copilărie și glasul ei mi-a rămas în ureche și azi, după o jumătate de veac, iar cînd sînt în impas mă raportez mereu la el, pentru a regăsi drumul just: desigur, un aspect psihologic mai complicat”.

Prin 1933, Conservatorul bucureștean admitea la cursurile sale și copii. Așa s-a făcut că numele lui Theodor Grigoriu se află înregistrat în arhivele fostei Academii de Muzică, la secția vioară, bucurîndu-se de îndrumarea profesoarei Nițulescu-Lupu, celebră la acea vreme, următorul mentor fiindu-i regretatul compozitor și violonist George Enacovici. Mai tîrziu, îl găsim pe tînrul instrumentist la Conservatorul „Pro Arte”, studiînd cu profesora Nina Alexandrescu, ce sosise de la Paris cu un important Premiu I, obținut într-un concurs de interpretare violonistică. Soțul acesteia nu a fost altul decît compozitorul Romeo Alexandrescu, care l-a îndrumat lui Grigoriu primii săi pași în creația muzicală. Compunînd încă de la 9 ani, trei ani mai tîrziu, acest copil, a scris o operă într-un act, iar la 17 ani Theodor Grigoriu era distins cu premiul de compoziție „George Enescu”, pentru primul său

cvartet de coarde. Așa a început cariera prodigioasă a acestui muzician, așa înțelegem mai bine afinitatea sa pentru cvartete, care a dus la compunerea celui memorabil opus, numit „Pe Argeș în sus” (1958), ce a devenit lucrare de capetenie pentru orice formație românească de gen; așa putem desluși, mai ușor, marea experiență a compozitorului care scrie cu o plasticitate uimitoare de la muzică corală (de la scene mici pînă la simfonii corale) pînă la muzica simfonică, cuprinzînd, deci, o arie largă de genuri instrumentale și vocale.

Cîntătorul acestor rînduri și care nu a asistat — poate — la nici un concert, ori care nu este un obișnuit al emisiunilor radiofonice de muzică simfonică, va fi, probabil, contrariat de afirmația făcută aici, că mai toți cetățenii României au făcut, de mult, cunoștință cu muzica lui Theodor Grigoriu. Într-adevăr, cine n-a vizionat măcar unul din următoarele filme produse de cinematografia noastră: „Eruptia” (1957), „Valurile Dunării” (1960), „Setea” (1961), „Codin” (1963), „Neamul Șolmăreștilor” (1964), „Pădurea spinzuraților” (1965), „Dacia” (1967), „Explozia” (1972), „Ștefan cel Mare” (1974), „Burebista” (1980) și multe, multe altele, pe care doar spațiul ne oprește să le reamintim! Sau cîți dintre iubitorii teatrului n-au vizionat pe principalele scene bucureștene, ori din provincie, piese celebre ca „Burghezul gentilom” de Molière, „Horia” de Mihai Davidoglu, „Antigona” de Sophocle, „Cum vă place” de Shakespeare (în regia marelui Liviu Ciulei), „Cyrano de Bergerac” de Edmond Rostand etc. Ei bine, toate aceste filme sau piese de teatru erau însoțite de muzică originală creată — în mod special, pentru fiecare — de Theodor Grigoriu. Asadar, marea sa afinitate cu muzica dramatică, ivită încă la 12 ani prin compunerea acelei prime opere într-un act (așa cum am văzut mai sus) a continuat de-a lungul vremii. Dar muzica de film sau muzica de scenă constituie doar un aspect al acestei iubiri, căci abordarea unor probleme majore ale vieții și istoriei noastre, ordonate în libret dramatic, a dus la crearea unor importante capodopere cum ar fi oratoriul „Canti per Europa” (1976) — tema păcii — „Cantata 23 August” (1951), ori cantata „Oda orașului meu” (1963) sau respectul și dragostea compozitorului față de mari personalități ale neamului nostru, care au condus la făurirea unor alte lucrări, de

certă valoare, din care „Omăgiu lui Enescu” (1962), „Tristia” — în memoria dirijorului Ionel Perlea (1982), ori cunoscutele „Variațiuni simfonice după un cîntec de Anton Pann” (1965) sînt doar cîteva titluri, mai la îndemînă. În sfîrșit, ar mai fi de adăugat că aceste creații sînt cuprinse într-o discografie bogată, majoritatea dintre ele fiind produse de casa noastră de discuri „Electrecord” dar destule altele fiind imprimate și puse în vânzare pe piața mondială și de alte firme celebre, cum ar fi „Pathé-Marconi” din Paris. De asemenea, trebuie arătat că, după ce întreaga sa creație a fost editată în România, iată, opusurile sale vor fi tipărite și în Franța de către „Editions Musicales Transatlantiques”; și acest proces de muncă a început, desigur, de mai mult timp, spre bucuria noastră, a tuturor, care vedem astfel sub ochii noștri felul în care numeroase creații românești pătrund în greu accesibilă piață a Occidentului.

CLAUDIU NEGULESCU

Noua noastră

școală

Leția profesorului Vărgolici

Am avut nu demult șansa să asist la o lecție predată la clasa X-a B a Liceului „Costache Negruzzi” de unul dintre cei mai reputați profesori ieșeni de istorie. Mă așezasem stinghet într-o bancă din spatele celor 40 de elevi care își primiseră cu venerație profesorul și nici n-am băgat bine seama cînd s-a trecut la predarea lecției noi. Clasa întreagă era numai ochi și urechi. Omul de la catedră, înalt, cu păr argintiu și cu ochi albaștri, vorbea cu pasiune, cu talentul unui desăvîrșit povestitor, stăpînînd ca nimeni altul întreg auditoriul. „N-am auzit cînd a sunat de recreație mare și iată-ne, în cancelarie, față-n față cu profesorul emerit Eugen Vărgolici, la a cărui lecție participasem doar cu cîteva clipe înainte. Aflăm că s-a născut în urmă cu 56 de ani, într-un sat din fostul județ Bălți, din nordul Moldovei, și că, după absolvi-

rea facultății, a devenit dascăl de istorie la Iași. A fost, pe rînd, inspector școlar și director al liceului internat de matematică-fizică, iar acum e titularul catedrei de istorie la același liceu.

— Se vorbește prin urbe că sînteți unul dintre cei mai buni profesori de istorie. Din învățămîntul liceal, firește...

— Dacă zice lumea... desigur, aprecierea mă măgulește. Dar, poate, nu acesta-i deplinul adevăr. La noi, la Iași, sînt mulți profesori foarte buni. Unii chiar mult mai buni ca mine.

— Vă prinde excelent modestia. Și e bine. Însă inspectoratul școlar județean, conducerea liceului, propriul dumneavoastră elevi confirmă cele relatate mai sus. Și, ca să folosim alți termeni, toți spun că aveți o îndelungată experiență și toți vă iubesc.

— Asta da; am aproape 36 de ani de muncă la catedră. Treizeci de generații de elevi au trecut și prin minile mele...

— Ce loc ocupă istoria în școala noastră nouă?

— Un loc important, în orice caz. Indiferent de profilul școlii, ea este, a fost și va fi un obiect de bază. Alături de alte discipline, concurează la formarea și dezvoltarea multilaterală a personalității omului, stă la însăși temelia civilizației noastre socialiste.

— Liceul dv., după cîte rețin, e un liceu cu profil de matematică-fizică. Marea majoritate a absolvenților vor îmbrățișa, de bună seamă, profesiuni sau vor urma facultăți legate strîns de aceste două discipline.

— Fără doar și poate. Anul trecut, bunăoară, aproape 98 la sută dintre absolvenții noștri au reușit să intre în învățămîntul superior. Nu toți au urmat facultăți tehnice. Au fost mulți și dintre cei care au luat concursul la facultăți cu profil umanist, chiar la istorie. Tutorii elevilor, fie că voiau să urmeze o facultate, fie că se gîndeau să îmbrățișeze imediat o meserie direct productivă, ne-am străduit să le formăm cît mai bine deprinderile pentru muncă și pentru viață. Să le transmitem temeinic cunoștințe de istorie, de materialism dialectic și istoric. Cu alte cuvinte, încă din anii de școală ne îngrijim să-i formăm și să-i educăm în spiritul concepției revoluționare despre lume și viață a partidului nostru, ca să devină nu numai buni specialiști, ci și buni cetățeni. În acest sens, în lecțiile mele de

istorie, așa cum sper că ați observat, nu mă limitez doar la a le transmite un anumit volum de cunoștințe teoretice, ci am căutat, împreună cu întregul colectiv, să le formăm elevilor și deprinderi practice, sentimente și convingeri politice și morale sănătoase. Ba, pe unii dintre cei mai pasionați i-am inițiat și în tainele arheologiei... Împreună am făcut vara, în vacanță, săpături. Am descoperit obiecte de ceramică veche, unelte. Chiar și tezaure. N-am pretins niciodată de la emulii mei să memoreze mecanic niște date secl, abstracte. Întotdeauna i-am învățat să cunoască și să prețuiască adevărul și dreptatea. Să înțeleagă logic faptele. De altfel, aceasta este și una din marile meniri ale școlii românești. Repet: aceea de a plămădi oameni adevărați, bine pregătiți profesional, politic și moral, cu un larg orizont cultural, capabili să ia în piept și să depășească greutățile vieții. Capabili să învingă, să lupte și să se integreze ușor societății pe care o construim, comandamentelor ei.

— În definitiv, profesore Vărgolici, care-i crezul dumneavoastră profesional, ca unul ce sînteți și arheolog, și dascăl și autor de manuale școlare? Și asta în Iașul cel plin de fapte și monumente istorice durabile.

— Cum, chiar nu l-ați sesizat încă?... Să-mi ajut discipolii, indiferent de profesia pe care o vor îmbrățișa, să devină oameni adevărați, să cunoască în toată profunzimea, să respecte și să iubească cu ardore adevărul istoric, marea epopee a poporului nostru eroic. Spre a deveni — așa cum nu o dată ne-a îndemnat conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — buni patrioți, luptători neînfricați pentru libertatea și fericirea acestei minunate țări, trebuie să fim, mai intii, buni cunoșcători ai vieții și muncii înaintașilor, ai tradițiilor înaintate din toate timpurile. Pentru că nimeni nu poate fi un bun patriot, un bun cetățean devotat cauzelor comuniste, fără să cunoască rădăcina din care se trage. Adică, istoria patriei și a poporului său!

— Professore, rogu-vă, cu ce literă ziceați să vă scriu numele?

— Cu ă din România! cum excelent zice Poetul.

Afară, din Socola și Copou, de la Trei Ierarhi, Sf. Nicolae și Turnul Goliei s-aude bătînd timpul Moldovei...

MIHAI STANESCU

...Prin 1947 — nu împlinșem încă 10 ani — printre bucuriile copilăriei mele s-au numărat și cîteva jocuri, sau jucării, cum vreți să le spunem, care mi-au rămas în amintire din diverse motive: unul — un joc de societate intitulat „Monopoly”, complicat, cu piese, cartoane și cartonase viu colorate, m-a lăsat rece pe atunci din pricina unor reguli de desfășurare ce îmi scăpau înțelesului; cel de-al doilea, de care m-am „lipit” cu tot sufletul, a fost „Mecano”: o puzderie de plăcuțe metalice găurite, suruburi și fiuile, din combinarea cărora puteai realiza construcții dintre cele mai surprinzătoare; al treilea, și cel mai simplu: un trenuleț din lemn... Pe primul, l-am reîntîlnit, sub cu totul alte denumiri — recunoscînd însă schema — treizeci de ani mai tîrziu, la unul dintre Festivalurile cinematografice Costinești, unde ne-a dat peste cap și acele puține ore de odihnă dintre proiectii — se juca pe rupe! Cel de-al doilea, bănuiesc, a fost factorul determinant în hotărîrea de a-mi procura, astăzi, o trusă originală de lucru „Black and Decker”, cu care mi-am confecționat mobila de bucătărie și o bibliotecă, intenționînd în continuare realizarea unui nou acoperiș din plastic la blocul cu 9 etaje în care locuiesc. În legătură cu cel de-al treilea produs, aștept, iată, cu nerăbdare, să fiu anunțat de către o anumită persoană de la magazinul „Bucur-Obor” că pot veni să-mi ridic, contra cost, trenulețul electric într-un vagon-marfar al căruia să pot așeza un sandwich, în bucătărie, pentru a-l trimite, pe sine, mușafirilor din camera a treia...! Puteți ride, eu nu rid: sînt lucruri, poate că în aparență minore, dar care te marchează încă de copil fiind și m-am încrețit de multe ori oare cu ce preț aș fi căpătat pasiunea pentru construcții, sau aș fi înțeles nostalgia plină de poezie pe care o simt privind o gară

Să ne jucăm — gîndind — „de-a joaca!”

sau niște locomotive cu abur, scoase din uz — astăzi — dacă atunci, în acei ani ai curiozității deschise către tot și toate, n-aș fi beneficiat de norocul de a avea în preajmă astfel de insoțitori de vis?!

O valoroasă inițiativă luată acum doi ani, și față de care organismele noastre de publicitate și-au făcut (deși nu întru totul!) datoria, m-a făcut zilele trecute să-mi port pașii pe strada Sf. Ștefan din Capitală, acolo unde, la nr. 21, funcționează sediul RECOOP — autor al formulei „JECO” (cîtește: Jocuri Educativ-Colective), firmă sub care se difuzează o serie de jocuri logice, destinate copiilor între 6 și... 76 de ani.

RECOOP-ul acesta, face parte la rîndul său din CENTROCOOP (rugîndu-vă să faceți distincția necesară și în speranța că ați reușit, rețineți că ultima instituție — căreia îi aparține inițiativa de fapt — dispune de o rețea cuprinzînd 25 000 unități de producție și 35 000 unități de desfacere), în cadrul lui, al RECOOP-ului, funcționînd un compartiment de jocuri logice format din 10 oameni: redactori de joc, designeri, economiști, graficieni etc. Aceștia au plecat, practic, de la zero. Pentru a avea, astăzi, 250 jocuri omologate, majoritatea existînd deja pe piață, restul urmînd a fi introduse pînă cel tîrziu la 1 iunie a.c., firește de Ziua Copilului.

Gheorghe Fețeanu, directorul RECOOP (care livrează reclame comerciale, calendare, agende, materiale publicitare etc. — alături de jocurile sau jucăriile logice), îmi comunică o cifră impresionantă: 50% din totalul de 100 milioane lei — plan al instituției, sînt destinate jocurilor; haideti, deci, să ne gîndim puțin... „de-a joaca”:

...Două jocuri logice: „SCRABBLE” (s-au vîndut 20 000 de bucăți; cererea actuală este de 60 000), și „GO” (s-au vîndut 10 000, acum se află la al doilea tiraj), alături de „TURISM” (una dintre variantele autohtone pomenite în primele rînduri, aproape de Costinești: 20 000 de exemplare vîndute, urmînd un alt tiraj, idem, dar cu totul nesatisfăcător cererilor) — se numesc a fi realizări „de vîrf”; dar acestea sînt — în jocul nostru „de-a joaca” — piese cunoscute: sînt jocuri de practică mondială, unul dintre acestea („GO”), marcînd milenii... Colectivul celor zece de la RECOOP (și să enumerăm cîteva dintre aceștia: designorul Ion Nicolau, realizatorul jocului „PENTAMINO”, om care lucrează de 30 de ani în domeniu, posesor a 16 premii de gen; redactorul de jocuri Viorel Lică, sau dr. Gheorghe Păun, colaborator extern al grupului, profesor la Facultatea de matematică, în vîrstă de 30 ani, realizatorul versiunii române a regulamentului și cărții „Inițiere în GO”, vine cu propuneri, încearcă să-și afirme — de multe ori cu succes — un punct de vedere propriu: putem face jucării și jocuri excepționale! RO-MĂ-NEȘTI!...

...Unul dintre acestea se numește „PACE ȘI PRIETENIE”, este propus și realizat ca atare în cîntea ANULUI INTERNAȚIONAL AL TINERETULUI și sperăm că va intra cît mai curînd în magazin: prin desfășurarea tablelului de joc și pieselor sale, conține niște date ale întregului mapamond precum: drapelul național, portul, capitala, cuvîntul „Pace” în limbile țărilor respective etc. Alături, „COLORAMA”, propune realizarea unor mozaicuri compuse din 10³³ soluții grafice (cîți dintre prezumtivii participanți

la acest „joc” nu vor călca pe urma unui Vasarely, de pildă?!). Spațiul nu ne permite să dăm mai multe exemple, deși mai există: „CASCADA”; „FLEX” (sau 50 de jocuri într-unul singur); „CABANA ALPIN” (joc din lemne, asemănător „Mecano”-ului), dar să ne oprim aici... denumirile lor spunînd totul! Adică:

„Dincolo de distracție, un joc logic reprezintă o creație. Jocul care nu învață, este un joc prost: copilul se va plictisi curînd; noi tindem să eliminăm „hazardul” din jocul copilului — adică șansa zarurilor de pildă, sau formula „popa prostu” — în favoarea „inițiativelor” celui care participă la jocul respectiv. Intervine astfel o concurență loială între parteneri, bazată pe fair play, cu respect față de cîștigător, dar și față de cel care pierde — pentru că acesta din urmă a luptat conform capacităților sale. Noi — continuă să-mi spună Gheorghe Fețeanu — ne bazăm, în această producție, hai să-i spunem încă artizanală, pe forțele proprii, dar și pe sugestiile tuturor celor ce vor să ne vină în întîmpinare (afiu cu această ocazie că un elev din clasa a X-a a propus o idee: un joc „GO” tridimensional! Se află în studiu). Lucrăm cu diverse unități, precum „Cartonajul” și I.P.A.P., sau cu I.P.P.A., și alte întreprinderi de producție ale CENTROCOOP (Oradea, Cluj-Napoca, Tg. Ocna etc.), cu secții ale UJECOOP (Mureș, Vîlcea, Bistrița-Năsăud etc.), cu cooperative de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor (Buftea, Constanța, Mangalia, Turda, Popești-Leordeni etc). La ora actuală, Consiliul Cultural și Educației Socialiste, precum și Ministerul Educației și Învățămîntului, ne acordă un

sprijin efectiv. Și totuși, avem unele probleme: cartonul duplex, hîrtia ne sînt livrate în cantități infime... Facem apel, prin intermediul rîndurilor pe care dumneavoastră le veți publica în Flacăra la cele mai diverse întreprinderi ce ne pot livra deseuri din lemn, plastic sau alte materiale, pe care noi le vom plăti. Propunem ca anumite jocuri realizate la noi: să fie introduse în circuitul „shop”-urilor existente în stațiunile de odihnă de pe Litoral și Capitală, contra valută. Am lansat un concurs de idei capabile să ducă la realizarea unor jocuri logice: termen, 1 iulie a.c.; premiile în bani vor fi date de către revista „Știință și tehnică”, iar premiile în jocuri, precum și lansarea acestora în producție vor fi suportate — cu mîndrie firească! — de noi”, incheie.

...Compartimentul de jocuri logice al RECOOP primește sute și sute de scrisori pentru comenzi: el nu poate face însă totul, deși o anumită breșă în industria jocurilor și jucăriilor a fost făcută. Există încă, din păcate, pe piața jucăriilor, în genere, o anumită plătitudine de scop, execuție și interes — Flacăra a luat poziție în acest sens în mai multe rînduri, prea multe „divertismente” de papetărie care nu solicită capacitatea intelectuală, fantezia copilului. Cu atît mai mult a acelor mari oameni, care sînt atît de des niște superbi copii...!

Breșa de care vorbeam — colegial, și mai ales cald expusă de către conducerea RECOOP, invitînd la concurență loială (mă refer acum, consistent, și pe deplin responsabil, la o anumită instituție timișoreană — n.a.), nu poate decît contribui, deschis, la lansarea pe piața internă a unei noi generații de jocuri... De viitoare?!

De vîsote profesioni — făcute cu pasiune.

HORIA PĂTRAȘCU

atelier literar

G. Dumitrescu

C. Drăgusin : Se poate bănuși oarecum (dincolo de aerul rebarbativ, neospitalier, de o lucioasă „discreție”, al textelor) o undă lirică, a cărei evaluare rămâne încă imposibilă. Vom reuși mai mult, poate, data viitoare. Deocamdată, ceva mai accesibile, parcă : „Linște”, „Devenire”, „De ris și de joacă”.

O. Clanca : Am mai primit niște pagini, printre care „Singur”, „Bis”, „Toamnă”, „Eternitate”, „Zare”, confirmă impresiile răspunsului precedent. Bateți-le la mașină și decideți-vă asupra unei semnături definitive.

D. Amurg : Am primit textele dactilografiate. Din ceea ce spuneți în scrisoare, rezultă că ar fi momentul să încercați și usile editurilor! (Față de garanții pomenite, încă unul în plus n-ar însemna mare lucru : ne vom gândi, totuși, deși spațiul nostru e atât de drămuț, iar „candidații” atât de numeroși și de îndreptățiți !..)

F. Boeștiu : Predomină „lucrul manual”, la rece, strungăria mărunță de vorbe, din care freacă lăric tinde să dispară cu totul. Nu trebuie forțat condeiul, în lipsa stării de inspirație (care provine de obicei din acumulare, uneori îndelungate, lente). Ceva mai însuflețite, „Raza”, „Noapte în deltă”, „Noapte de aprilie” (minus „oboiul”, inadecvat), „Chipul tău”.

C. Tiganete : În versuri, ar fi ceva, dacă lucrurile s-ar lega mai firesc într-un sens, dacă n-ar sări mereu „de la una la alta”, în discontinuități și incoerențe aberante, „în dodii” (gen „Nu pot trece / prin sărutul pietrei / ce stă scris într-un murgure / abia deschis...?”), sau : „visele mele bicuțesc trandafirul / cu artera

de piatră a muntelui” ?! etc.). Ceva mai infriplate, „Identitate”, „Adevăr trist”, „Unicul reper”. Paginile de proză sint înecate în „florițele” și dulcegării care le desfigurează cu totul (în legătură cu proza, însă, citiți și răspunsul de mai jos, pentru Mihaela B.).

Mihaela B. : Sint pagini scrise îngrijit cursiv, cu unele calități narative. Stăruințele pe acest drum par să fie justificate (fîrtește, fără periclitarea obligațiilor școlare !), deși e încă greu de spus care sint perspectivele. (Pe viitor, apelați la sfaturile unei publicații de specialitate).

E. Bertzi : Ați trecut prea devreme la „profesionalism”, înainte de a fi străbătut pînă la capăt perioada de acumulare, experiențe, prospecții, încercări, etc., în care, de obicei, un viitor poet își „umple cămășile”, își încearcă și își „călește armele”, își alege instrumentele cele mai potrivite, acordîndu-le pe tonuri și game etc. De unde : monotonia și uscăciunea, sărăcie de mijloace și motive, lipsa de respirație, de amplitudine, lipsa de mlădiere, de sensibilitate și vibrație a cuvîntului... Nu e timpul trecut pentru o cotitură salvatoare !

O. Kadar : Îndrumări, repere?... Nu cu asemenea „preparate” se face adevărata poezie. Ci cu adinca, devoratoarea pasiune de a ști, de a învăța mereu, de a te depăși necontenit, de a explora și experimenta toate căile și modalitățile imaginabile, de a te confrunta și compara mereu (pînă la „sinucidere” autocritică !) cu cele mai bune pagini pe care le-ai citit vreodată (dacă le-ai citit și dacă citești, în general !) în care se află,

implicit, adevăratele repere și îndrumări... Restul e tăcere !.. (adică lipsa unei reale vocații). Iar rostul „poștașului” nu poate fi altul decît de a semnaliza dacă vă aflați sau nu pe drumul bun, cam pe unde vă aflați, cam unde v-ați apropiat de el și unde v-ați îndepărtat, cam unde ați reușit și unde ați ratat, etc. (toate cu cam, adică a-proximativ), ca în jocul acela infantil cu „foc și apă”, dacă-l mai știți — și ar fi prea trist să nu-l mai știți...). Rețete și formule infailibile nu există — și chiar dacă ar exista n-ar folosi la nimic (în lipsa acelei pasiuni și chemări de care vorbeam...).

Andi : Sint ceva semne de poezie („Moara”, „Aniversare”) dar încă prea multe vorbe de prisos, demonstrații, discursuri. Să vedem, în continuare. **Ivan Miron, L. Tigveanu, Ani Bene, A. Almosino, Gătilin Stănescu, M. Imbron, I. Călcunel, A. Burlac, D. Chițiba, Carmen Sasu, Daniela Trandafir, I. Drule** (texte indescifrabile), **V. Tomiță, Iosef Brand, I. Roșca, Const. Bădilă, I. Sorescu, R. Buzdugan, M. Filescu, G. E.-Fetești, A. Năcevbădescu, Stela Costea, Marinela Vlad, S. Samonid, Simona Voiculescu, Iulian Corb, Rodica Stanciu, Ludibundus, Al. Oraș, El. Staicu, Crist. Baghiu, Val Soreanu, Alina Andonic, Manuela Neculai, T. Marcus, Nast. Finți, Ioana Coman, Fl. Dafinescu, N. Tambrea, Gh. Ispășoiu :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. — Manuscrisele nu se înapoiază.

VIN PLOILE

Vin ploile și pun băltoace pe jos ca niște ligheane în apartamentul pe care îți l-a inundat vecinul plecat nu se știe unde.

De pe scrisoarea de dragoste stampila mai pluteste ca un coiaș de salvare...

VICTOR ANTONIE

TABLOU NAIV

Gesturi pe care niciodată n-am avut puterea să le fac... Imi privesc miinile care n-au avut atita curaj să te poată atinge, din pinza cuvintelor de dragoste niciodată rostite încerc zilnie să mă desfac. Am crezut naiv că pleoapa căzută asupra imaginii tale te poate și stinge.

Și-acum hai să închinăm pentru biata mea cumintenie, haide s-o ridicăm pe primul soelu care va fi gata al vreunei statui ; închide și tu ochii măcar de data asta și prefă-te că nu vezi cum la flacăra singelui meu se coce gutui.

ILEANA BIJA

CONTINUITATE

Nimic nou tot așa de laborios învăț cum se moare dar nu am încă atita putere să termin m-am dăruit umbrei se clatină frumos încă lingă mine și-mi soptește lapidar : iubirea ține cerul pe cap și pămîntul sub tălpi.

EMIL ACHELĂRÎTEI

AȘTEPTÎND

Te-am căutat de multe ori te-am căutat nici nu mai știu să-ți spun speranță

te-am numit imposibil nemărginit noapte răsărit cînd tu erai un tărîm

nu te-am găsit niciodată nu ne-am întîlnit pentru că am fost mereu inconjurat de apă pentru că m-a pierdut timpul imprăștiind seminte sau coborînd o scară într-un castel părăsit

acum alerg prin ploaie după tine sint singurul care ți-a dăruit o pasăre pheonix cu ochii de cărbune.

MARIAN STĂNCIULESCU

CITADIN

Pe stradă a mai rămas ceva Din zîmbetul zilei. Oameni grăbiți Care spre casele lor Care pe urmele unei amintiri mai de soi

Se împiedică la răspîntii cînd urcă pe un nou trotuar

Fanfara cringului mai îndeamnă odată Trecătorii să plîngă

Și pleacă și ea departe la marginea orașului

Unde vîntul slobod șuieră prin gura trombonului

O notă uitată. Pisicile încep să se fugărească vesele Printre picioarele sovăielnice Ale unui om beat, cu privirea deblă. Masina Salvării trece claxonînd Intunericul care nu se dă la o parte Și luminile dormitoarelor se sting pîlîind

În nerăbdare. Mă aplec pe o frunză uscată Pe care timpul a uitat să o-ngroape Si parcă aud vag Cum o femeie își bate odrasla Cu niște palme mari Cit o pedeapsă.

CLAUDIU SĂFTOIU

ȘARPELE

Ți-e frică să nu rămii gol ca un sunet spart, să nu rămii uscat ca o păstăie veche, să nu rămii departe, în coada norului de praț după trecerea căruțelor și îți inventi spinare de cămilă, grimasă de maimuță, mers căznit de cîrtiță și totuși, prin toate se străvede dîra ta de sarpe bun de încălzit la sinul unei armuri de fier.

OANA KADAR

Constelația lirei

RADU CÂRNECI

Iubirea de iubire

La început ideea de iubire precum lumina aburea în fire, atracție vibrînd în elemente, visînd la bucuriile absente, chemînd împreună, dorînd a fire : la început ideea de iubire...

(...și noi ne-am căutat prin vremi de-a rîndul : te bănuiam, te-apropiam cu gîndul, te desenam recunoscîndu-ți mersul și-mpodobeam cu tine Universul, fără-de-chipul tău în mine-avîndu-l — și noi ne-am căutat prin vremi de-a rîndul...)

Mărturii literare

Prezența literară a lui Pericle Martinescu a fost, de-a lungul timpului, dominată de o admirabilă discreție. Echilibrat, chiar și în prima tinerețe de „boemă” bucureșteană, ferîndu-se de gesturi radicale și de polemici de dragul polemicii, autorul acestor recente *Umbre pe pinza vremii* (editura „Cartea Românească”, 1985), s-a păstrat întotdeauna de par-tea... cărților, a cărturării în sensul cel mai bun al cuvîntului, fiind nu un soarece de bibliotecă, ci un om de aleasă cultură, crescut în respectul faptului cultural.

Avertîndu-și lectorul, de la bun început, că nu va avea în față un volum de amintiri propriu-zise, ci mai degrabă unul de mărturie, de relatări în calitatea

Iubirea-i axul cerurilor toate în mari nuntiri o muzici peste poate, un semn al ei și lumi cu lumi s-adună : idei dansează, hăurile tună, stele-n ghirlande leagănă-se roate, iubirea-i axul cerurilor toate...

Un dor suprem

Să vină Primăvara, să-nflorească iar firea noastră încă omenescă, s-aprîndă cerul marele-i albastru la sufletul tăcut ca un sihastru și peste-ntreg, cu purpura-i domnească, să vină Primăvara să-nflorească.

(...ce-nvolburări în sevele din muguri cînd singele cu-nmiresmate ruguri va arde-adine adinecul de plăcere iar tu vei fi de trup în inviere, tu, via mea sălbatecă spre struguri : ce-nvolburări în sevele din muguri...)

O, amefeli, voi, amintiri, o doruri, în iarna asta pustiind amoruri, ce frig imens și ce zăpezi polare — topîndu-se un muc de luminare eînd inecat-ă-i calea spre izvoruri — o, amefeli, voi, amintiri, o, doruri...

Dăspune Othelo

...În somn mă părăsese plecînd spre mine cel care-am fost spre-aceia care vine, recunoscînd iubiri și timp și spații, brav luptător, și-acele generații care s-au dus ori care-mi vin în vine ; în somn mă părăsese plecînd spre mine...

(...te află, iar, minune-n ceața blindă, chip fără chip chemîndu-mă, osîndă în singele-mi ce te-a ucis prin vreme

și încă taina sufletului geme, ne-adormînd a gîndurilor pîndă : te află, iar, minune-n ceața blindă...)

Ce greu m-adun din cosmică beție !, stă trupul în adinecă letargie, abia fiind și nefîind : departe cel care-am fost de mine se desparte eînd mugurele zorilor adie : ce greu m-adun din cosmică beție...

Ochi netrecători

Ochi al țării fără de ființă materiei rodînd în prisosîntă, sublim de vis esentelor primare, răspuns cerînd o singură-ntrebare, punct hialin întemeind credință : ochi al țării fără de ființă...

(...matrice-n care se încheagă sporul a tot ce-a risipit Risipitorul, adine de chip și ascunzînd adinecul în care se-ntrupează tainic pruncul, edenice semn : femeu tu-mi ești dorul — matrice-n care se încheagă sporul...)

Nimic fără de tine și nici-unde : tu îl pătrunzi pe cel ce te pătrunde, dai gînd în grai, auzului privire, cu gustul pipăi spre nemărginire și-l miroșind, neantul se ascunde : nimic fără de tine și nici-unde...

Mieria de eternitate

S-aude miera de eternitate sunînd adine în aerul-ecetate, iar frăgezînd cu fluieru-i de ceruri eternele, stăpînele-adevăruri, dîndu-le miez ce-n miezul firii bate : s-aude miera de eternitate...

(...cu trupul tău de tină vestală, asemeni primăverii, triumfală botii arcuiești împodobite-n verde în care pasul gîndului se pierde cînd steagul mindru-l arborează cu fală în trupul tău de tină vestală...)

Minunile către minuni ne cheamă topînd în aripi ne-minuni și teamă, zboruri în singe înnoind seminte, regenerînd credința-n ne-credințe și iar suntem cu cel ascuns de-o seamă : minunile către minuni ne cheamă...

Le petit Prince

— lui Antoine de Saint-Exupéry —

El vine, doar, la clipa de durere ca invierea-n clipa de-nviere, mister în fraged miez de puritate lumină-n pasii fără de păcate, polen de cer amenințînd cu miere : El vine, doar, la clipa de durere...

(...o stea să am, a mea, de dor fierbinte c-o pajiste albastră, de cuvînte, și-o floare stînd în veșe aurie miracolului strîns în poezie, să nu existe timpul ce ne minte : o stea să am, a mea, de dor fierbinte...)

Trăiește-n noi, tăcut, în fiecare, frumos și blind și purtător de zare, jucîndu-se de-a moartea fără moarte către un astru-mbietor departe, spre a pleca — ori poate ni se pare — trăiește-n noi tăcut, în fiecare...

de martor așadar, Pericle Martinescu își propune, pe cit se pare, o „evocare” a atmosferei tinerei lumi literare și artistice bucureștene dintre cele două războaie, colorată de cîteva portrete, de relatări vioale de scene cu „poantă”, între care stilul îngrijit, de causerur fără retorică spectaculoasă pune o agreabilă legătură. Desigur, amintirile sale din redacția revistei *Vremea*, ținută de frații Vladimîr și Constantin Donescu în ambianță discretă a cîtorva camere luminoase dosite de fațade cenușii în fosta stradă Carol nr. 10, fragmentele de jurnal relatănd împrejurările asasinării lui Nicolae Iorga, dialogul savuros, emanînd autenticitate, purtat cu poetul de la Mărtisor într-o seară oarecare, sau cel doct și exaltat-admirativ totodată cu Mircea Handoca despre Mircea Eliade, — nu aduc neapărat elemente noi, date inedite, după cum nici paginile de jurnal de un lirism

neînfrînat, ce consemnează impresii despre Enescu nu aduc mult peste pura și simpla intensitate a trăirii artistice. Pericle Martinescu are însă darul amănunțului revelator. Dacă portretul făcut lui Bacovia e, în linii generale, destul de convențional, finalul lui, redînd o simplă frază irosită cu o prilej aniversar de marele poet, redimensionează impresiile lectorului. Portrete meritate și necesare, se fac în *Umbre pe pinza vremii* cîtorva „figuri” ale boemiei bucureștene, mai ales în zonele ei marginalizate de o condiție materială modestă (Corneliu Temensky) sau de un caracter bizar, dificil (Simion Stolicu), ori numai abstras în intimitatea unei sensibilități de excepție (Emil Bota).

Totuși, bonomia lui Pericle Martinescu nu e una aplatizantă. Reflexe vag ironice, maliții abil disimulate, dar con-tracarate de o evidentă rectitudine mo-

rală, se pot distinge în paginile dedicate lui Neagu Rădulescu (prozatorul de un fabulos și, fără urmări succes din epocă) sau Matei Alexandrescu. O îngemănașă înfășurată de atitudine aflăm în capitolul al doilea, în care ne sint povestite împrejurările scurtei, dar incisivei polemici a autorului cu Eugen Ionescu. Dacă pînă la un punct, dedesubtul tonului calm, urban (și de astă dată) al amintirilor se presimte totuși înțepătura unor tîrziți „reglări de conturi”, către final lucrurile se clarifică : reîntîlnîndu-se cu Eugen Ionescu după cîteva decenii bune, vechea dispută devine subiect de amuzament.

O carte scrisă dintr-un preaplin lipsit de infatuare, care se ferește de a se pune veșnic în centrul lumii, probînd prin aceasta, o dată mai mult, un spirit echilibrat și, în același timp, pătrunzător.

TANIA RADU ■

Digresiuni

Corida

Cunosc atât de bine, din închipuire, patria lui Don Quixote încât e periculos s-o văd în realitate. Cine știe? aș risca să pierd ceea ce am aflat cu atâta trudă. De aceea faptul că nu mai am nici o șansă de a ajunge vreodată în Spania, cum am visat cândva, mă face să respir ușurat. În sfârșit, pot să fiu sigur că, măcar în domeniul iluziei, nu voi mai avea surprize. Nici un tren, nici un avion, nici un drum nu mă mai amenință să mă pună în situația de a mă rușina pentru naivitatea mea, ceea ce nu e puțin lucru într-un secol atât de neingăduitor cu naivii. Mă simt de-a dreptul un privilegiat, la fel ca în zilele faste când reușesc să închei un pact cu soarta (eu să n-o supăr prea tare, ea să nu mă deranjeze prea mult, să ne tolerăm reciproc și să ne detestăm reciproc) și când nu mă mai caut; mă mulțumesc să mă găsec; cerul de deasupra și piatra caldă îmi ajung pentru a fi liniștit.

Nu glumesc, prin urmare, spunând că într-o epocă în care toată lumea visează voiaje, fumul gărilor, febra aeroporturilor, arida alergătură a mașinilor, eu, ajutat de soartă și de defectele mele, îmi îngădui luxul de a aduce lumea în camera mea. Recunosc, asta nu-i o vanitate oarecare. Dimpotrivă, e o vanitate nesăbuită. Dar e o vanitate inocentă, care nu face rău nimănui și care, la urma urmei, poate fi iertată, pentru că și eu îi iert pe cei care în această clipă cutreieră lumea.

De câte ori am năzuit să ajung în Spania m-am temut că voi fi pus în situația neplăcută de a vedea o coridă. Și ce mă voi face atunci? mă întrebam. Cu slăbiciunea mea în fața singelui, aș risca să fug îngrozit și să am după aceea oroare de Spania și de spanioli. Acum, mi s-a luat o piatră de pe inimă. Ei, da, în imaginație îmi pot permite să pătrund în arena unei coride. Îmi amintesc, ca să-mi fac curaj, ce zice undeva un gânditor spaniol, că întocmai ca pustiicii pe care îi reprezintă pictorii săi, Spania contemplă lumina vieții având un craniu alături. Experiența febrilă a existenței sfârșește în deziluzie. Deziluzia e învinsă de iubire. Oare nu din același motiv se îngheșuie atîția spanioli la coride? În arenă, îmi spun, iubirea și Moartea se găsec față în față sub privirile arzătoare ale celor care înțeleg că acolo se joacă propria lor farsă ori tragedie. Și rezultatul e — ce paradox! — că devin chiar nerăbdător să mă amestec printre acești spectatori. Îmi fac loc, deci, prin aglomerație și mă strecoar înăuntru. Dealtfel, nimeni nu mă observă. Odată ajuns în tribună, îmi caut un loc de unde să văd cât mai bine și aștept. În jurul meu se află o lume pestriță, de oameni care stau în lumina violentă și respiră la unison. Cu toții privesc fîntă poarta prin care va veni taurul. Mai bine zis, va năvăli, furios, se va năpusti pe pămîntul roșcat presărat cu nisip, apoi se va opri, ușor nedumerit, atîțat de soare și de freamătul arenei. Îmi examinez pe furie vecinii. Se spune că fără să-l fi citit pe Seneca spaniolul este din instinct adept al filosofiei stoice și că, pentru el, nu cel care are prea puțin este sărac, ci acela care dorește să aibă prea mult. Îmi vine greu să cred așa ceva aici, unde se vede, din contră, că spaniolul dorește să aibă și ceea ce nu poate avea, să-și exalte vitalitatea prin moarte. Între timp și-a făcut apariția și toreadorul. E îmbrăcat într-un costum strălucitor. Își ține muleta lipită de corp cită vreme salută publicul. Nimic nu-i mai detestabil la un toreador decît impresia că ar putea cerși succesul, de aceea, după câteva clipe, se întoarce nepăsător. Dar a apărut și taurul. În tribună toată lumea își ține respirația. Moartea și soarele sînt acum împreună în arenă. Tresar, în vreme ce copitele taurului scrișnesc pe nisip. Animalul l-a văzut, în sfârșit, pe toreador și se propoște pe picioarele dindărăt, gata să atace. Toreadorul e calm. Trebuie să fie calm. Onoarea coridei îi impune să nu se teamă și să nu se lase compătimit. Desfășoară, așadar, muleta care infurie taurul. Publicul nu e dispus să vadă un toreador cuminte, prudent și înțelept. De înțelepți e plină lumea. Aici, e nevoie de altceva. De risc, de inteligența luptei, de curaj; curajul de a nu trișa. Am auzit părerea că nu toți oamenii au destin. Că destin au numai cei care trăiesc cu maximum de forță sau cu maximum de blestem. Ceilalți au parte numai de soartă, mai prozaică, mai banală, dar mai tolerantă, iar unii n-au nici măcar soartă, își incurcă viața prin scăieții din marginea drumului. Dacă este așa, toreadorul se numără fără îndoială printre cei care simt în ceafă ochiul dilatat și sticlos al destinului și știu că pot fugi de abis într-un singur fel: îndrăznind să trăiască pe culme. Atmosfera coridei se încinge. Tensiunea a devenit aproape insuportabilă. Taurul a făcut un salt și abia în ultima clipă toreadorul s-a eschivat să nu nimerască în coarnele lui. Un suspin străbate tribunele, după care izbucnesc chiote, strigăte de admirație, de încurajare, de întărire. Spectatorii se cutremură de groază și de plăcere, iar omul cu muleta simte în toți porii că mulțimea aceasta care nu riscă nimic îi pretinde lui să riște totul, inclusiv viața. Dar nu se revoltă. E prețel, penibil, al gloriei și al incercării sclă. Căci taurul a început să sufle greu. Pare epuizat. Moartea îi aburește ochii. Asalturile animalului, parcă și mai furioase, au devenit dezordonate. Dacă ar fi singur, toreadorul ar pleca obosit și scîrbit. N-o face, fiindcă e prizonierul sărbătorii ațîțătoare din jurul său. I se strigă: „Acum, Manuelito, arată-ne ce știi”. Și nu-și poate permite să nu urmeze acest indemn. S-ar sinucide ca toreador. Spaniolii sînt învinuiți de lipsă de tenacitate, că nu duc lucrurile la capăt, că nu finalizează victoria, dar celui mai îndrăgit toreador nu i-ar fi iertată o victorie pe jumătate. Și poate că spaniolii sărbătoresc la o coridă nu atât înfringerea taurului cît înfringerea unuia din marile lor defecte. O eschivă reușită. Izbucnesc exclamații, strigăte: „Bravo, Manuelito!”. Încă o eschivă. În tribună e acum un adevărat vacarm. Soarele arde nemilos, orbitor, iar publicul îi cere toreadorului să obțină victoria, să răzbune lipsa de tenacitate a spaniolilor. Inchid ochii...

Cînd îi deschid, tribunele sînt goale. În arenă nu e nimeni, în afară de mine. Stau în picioare pe nisip, ascult vîntul care foșnește prin plopii din apropiere, tăcerea... Și mă gîndesc la viața mea.

OCTAVIAN PALER

CENTENAR LIVIU REBREANU

Merinde pentru calvarul gloriei

Evocare cu Tiberiu Rebreanu

II. Mulțimea de creioane

Cît despre Iulius, el stătea mereu în preajma leagănului micuței în care vedea o păpușică, o jucărie.

Băieții mai făceau cite o pozna hîrjonindu-se pe lingă leagăn, încît de citeva ori au răsturnat fetița cînd mama nu era atentă.

Tata îi mai strunea uneori însă, fiind mereu ocupat cu școala și cu stupina ce înjghebase, ajungînd apoi dentist al satului și horticultor, nu le acorda prea mare atenție decît cînd constata că îi lipsește tutun din sertarul mesei de scris.

Atunci își lua flăcăii la întrebări, le cerceta degetele dacă nu aveau urme de fumat. Cînd îi găsea vinovați le aplica lovituri la spate cu cureaua pantalonilor.

Cum și mama fuma, controlul

devenea mai anevoios pe cînd năravul se cuibărea în băieții imitîndu-i pe cei mai mari.

A doua pecete a fost neagră. Impresionată de moartea frăților Petruca, îmbolnăvit de scarlatină.

Mama nu s-a putut duce la înmormîntarea băiețelului însă Liviu și Iulius au mers. Vedeau, cred, înflia oară lumea crucilor din cimitir. Tata purta sicriul pe brațe, băieții păseau în fața sa ținîndu-se de mină. Au privit curioși în jurul lor și mai cu seamă în groapa unde fusese coborît sicriul cu frățiorul lor.

Sînt evenimentele ce l-au impresionat atunci pe copil însă de cum au ajuns acasă au început să zburde.

Alte evenimente le-au atras copiii întreaga atenție și mai cu seamă atenția lui Liviu: spectacolele teatrale de la școala unde profesia tatăl lor și mama evoluînd pe scena improvizată.

Se obișnuise de acasă cu recităriile mamei și cu cîntecele ei emoționante.

De cite ori mama intona melodia pe versurile lui Alecsandri despre „Peneș Curcanul”, Livia o ruga să repete „cea cu mina ruptă”, iar dimineața și seara, după mîncare, ingenuncheau lingă pătuț rostind rugăciuni într-un glas cu mama.

Pe lingă muzică, poezie și rugăciuni, îi dăscălea de cum să se poarte, cum să mînce, să se spele înainte de a se așeza la mîncat, să-și lustruiască încălțămîntea, să-și scuture hăinuțele și să le așeze împăturite, să ajute la adusul lemnelor, apoi îi cumpărașurilor de la prăvălie.

Îi ațrăgea corul organizat de tatăl lor pregătind colinzi pentru sărbătorile crăciunului.

Mama îi învăța pe copil să fie modest, fără pretenții, curăț și îngrijit, ascultător și ordonat.

Intr-una din zile tata îl surprinde pe Liviu mîzgăind de zor cu creionul niște foi de hîrtie. Întrebat ce face, răspunde sec: — Îi scriu lui Latiș.

Părintele se întoarce spre mama, spunîndu-i: — Auzi că îi scrie lui Latiș.

Mama păru mișcată la auzul numelui bunului lor prieten din Lăpuș și îngînă cu glas scăzut: — Pe unde vor mai fi și ei?

— Mi se pare că s-a lăsat de dăscălit și s-a făcut notar, răsrunse bărbatul.

Apoi, uitarea și-a întins din nou vîlul străpuns de creionul lui Liviu.

Copilului îi plăcea să se joace cu mulțimea de creioane și să scrie, să scrie mereu. Era un impuls, o funcție căzîndu-se să creeze un organ, să deschidă un univers răsfrînt doar în adîncurile ființei și încă mut.

AURELIAN TITU-DUMITRESCU

Constelația lirei

Horia — Rex Daciae

PE MALUL Fureilor
Pe Muntele munților :
O groapă în cer
Să lungece-n mormînt soarele negru !
Roiuri din roiuri de stele
Vuiră pe ager ochi
Negru-ndirjit-nnodat în aur.
O frunte arc stă peste țară și lume,
Brăzdată ca valurile din valurile
Adine frămîntate-n
Foc și furtuni !

Bărbatul ce-si duce pe umeri
Steaua Polară :
Un cer de speranță și dureri !
Bărbatul cu trupul sfîrtecat
Sub roțile Carului mare —
Sisif ce-a învins mormîntul
„orbit de lumină” !
EL se ridică mîndru în fiecă clipă,
aprig
în crucea zilei
Cum soarele dimineții înlătură
strălucind
oblonul nopții !

S-a născut cum vulturul din înaltul zbor
Din dorul de libertate.
A lovit în asupritori,
A înfruntat pe împăratul
(cel mic
Cît un buric de grof spinzurat) !
A dat lecția euenită celor răi :

„Pin-a fost Horia-mpărat
domnii nu s-au descuțat,
nici în pat nu s-au culcat,
prinț la masă n-au luat...”

Horia pleacă la Hălmaș
domnii fug toți din oraș”

A învins blazonul din porțile nobilimii,
A fost asemeni furtunilor,
nemilos !
Sufletul lui avea ceva c e r e s e .
Șuvoi din apele primăverii
fulgere,
ploi de aur,
lovituri de bici
Toate-i trecură prin pletele negre-aurii !

HORIA a luminat ca o stea !
A fost înțeles și aspru —
Un mare PROFET.

A cutezat ca un vultur din care venea !

A învins la Alba-Iulia
În timp ce era martir !
Frate cu Mihai Viteazul și Iancu
ÎN ACEEAȘI CETATE VESTITĂ —
Sortită minunilor între mari minuni
ale lumii —
Sortită jurămintelor între sfinte
jurămintele,
dreptății :
A PORUNCIT POPORULUI
Să-și păstreze pină la ultimul Om

PATRIA !

„Pin-a fost Horia-mpărat
domnii nu s-au descuțat,
nici în pat nu s-au culcat,
prinț la masă n-au luat...”

Adine înfipt în Sine
A murit inspăimîntînd mișelia
Fără să-l inspăimînte moartea !
A trăit scrutînd cu ochii lui negri

stelele,
luna,
soarele !

„Omoruri, minciuni, jaf, nedreptate
pe o parte și pe alta”
Pe toate le-a călcat în picioare !

Horia Bărbatul ce-si duce pe umeri
Munții, apele, cerul !
Horia — profetul LIBERTĂȚII !
Horia
Un astru Nou —
Lumină ce refuză să se stingă,
Lumină țîșnind din pieptul țării,
Lumină ce vine tot mai aproape !
Lumină ce ne cuprinde,
Intră în pieptul nostru !

Azînd,
Străfulgerînd,
Clocotînd se-ntoarce la oaste :
HORIA — REX DACIAE !
Niciodată învins în conștiința lumii :
V E Ș N I C U L
Asemeni piramidelor ce le purtară
Pe brațe ziditorii,
Asemeni fluviilor și mărilor de foc !
Aceasta e HORIA : țăran și soldat, profet
Ce-și ară și apără glia —
Alit cit îi lăsară s t r â m o ș i :

O PATRIE SFINTĂ !

A botezat cu focul cu lancea, cu soarele
strămoșilor noștri —
După cum a cerut-o Viitorul !

Horia nu a murit,
Horia nu s-a lăsat vîndut,
Horia nu putea fi cumpărat — :
HORIA REX DACIAE !

Horia nu s-a închinat și nu a plîns sub
Roata cît o umită stea
Răsărită în Calea robilor
(Roată ce-mi arse doar mie
Și altor doi tovarăși
Fluierile picioarelor, trupul și vîzul
Și buzele mele-s muiate-n o ț e t u l
Ce-l duseră ieri la buzele
Unui alt insectat !)
HORIA există cît lumea,
Și toți o știu și
Să ia aminte, și să se teamă !

Horia !
Horia nu a fost învins !
Horia a fost nemuritor ca PATRIA !
Horia a fost doar flacăra și fluviu,
Furtună ce mulț o mare
Peste altă mare
Și clopotul mării peste clopot de foc !
HORIA : țăran și împărat
Pe TOT ce-i lăsară strămoșii :
Alit avem,
Alit arăm,
Alit e al nostru :
O PATRIE SFINTĂ !

Alit apărăm pină la ULTIMUL
Alit vom lăsa VIITORULUI !

VICTOR NISTEA

■ Se împlinește anul de cînd neobositul chirurg Martin Constantin, împreună cu dr. Mircea Dobre și cu un colectiv de înaltă probitate profesională din cadrul Clinicii de chirurgie cardiovasculară condusă de prof. dr. doc. Ioan Pop D. Popa de la Spitalul Fundeni, a efectuat cu deplin succes o foarte dificilă operație pe cord deschis (revascularizare coronariană prin patru by-pass), ca singura alternativă pentru a putea supraviețui. Refacerea post-operatorie a fost de-a dreptul miraculoasă, astfel că, după nici 17 zile de internare, am părăsit renumitul spital bucurestean ca un om sănătos redat integral familiei și societății. Tuturor acestor minunați oameni în alb, precum și donatorilor anonimi de sînge, care m-au ajutat și au fost alături de mine în acele clipe deosebit de grele, cînd mă zbăteam între viață și moarte, le adresez din toată inima numai sănătate și miile de mulțumiri. Datorită lor m-am născut a doua oară. (Gheorghe Zidu, economist, București, sect. 1, str. Virgil Pleșoianu nr. 85 A).

■ Referitor la sesizarea tovarășului Suci Nicolae, prin care ne solicita sprijinul în procurarea unei făini speciale, fără fenilalanină, necesară supraviețuirii copilului său suferind, **Ministerul Comerțului Interior, Direcția comercială pentru mărfuri alimentare, alimentație publică și ambalaje**, ne face cunoscut că, ținînd seama de situația deosebită a copilului respectiv, a acționat prin delegații săi care s-au deplasat la Praga pentru tratative comerciale și astfel că, la data de 13 martie a.c., i-au fost înmînat lui Suci Nicolae Ilie trei cutii de făină „Vitana” în greutate totală de aproape 7 kg. În cadrul tratativelor, s-a stabilit cu producerea Fabricii „Vitana”, să introducă acest produs în schimbul direct de marfă ce se perfectează cu Magazinul Bucur-Obor. La perfectarea schimbului de mărfuri se va stabili, totodată, împreună cu Ministerul Sănătății, modul în care urmează ca această făină să intre în posesia copiilor bolnavi aflați în evidența ministerului de resort.

■ Mă numesc **Jarca Mariana**, elevă din Filipeștii de Pădure (jud. Prahova), str. Minerului nr. 23, și mă adresez revistei în speranța că mă va ajuta în rezolvarea unui caz mai puțin obișnuit. Tatăl meu, **Gavril Jarca**, miner de profesie, a decedat în urma unei grele suferințe. El era posesorul unui libret CEC la a cărui clauză de împuternicire eram trecută eu, însă, după decesul fulgerător al tatălui, nu am mai găsit CEC-ul și nu știu nici numărul lui. Zadarnic am căutat pe la Ploiești, Cimpina și Moreni, la agențiile CEC de acolo, unde știu sigur că depunea banii. Este tot mi s-a cerut numărul C.E.C.-ului. Sint necăjită. Mama a murit cînd nu împliniserăm încă 8 ani și acum sint crescută de o matusă care are pensie destul de mică. Sint la o vîrstă cînd îmi trebuie și mie multe ca să pot crește și învăța, iar banii agonisîți de tata pentru mine, unicul său copil, la care ținea nespun, m-ar ajuta să depășesc mai ușor situația precară în care mă aflu.

■ **Consiliul popular al municipiului Roman, Comitetul executiv**: În urma sesizării făcute de locatarul Grigoriu Gh. Gheorghe din str. Anton Pann, bl. 34/23, comitetul asociației de locatari a purtat din nou discuții cu cei în cauză și, pentru faptul că nu au înțeles să se conformeze dispozițiilor legale, care interzic creșterea în zonă a păsărilor și animalelor, contravenienții au fost amendate. De asemenea, prin unitatea de gospodărie comunală și localivă, s-a dat termen de 10 zile pentru dezafectarea boxelor pline de păsări de la subsolul blocului, în caz contrariu contravenienții vor fi acționați în justiție.

■ Sintem un grup de cetățeni din cartierul Lacul Dulce-Brăila, în numele cărora semnăm chiar noi: **Ion Filip, Gheorghe Ilie și Vasile Vitea**, locuim pe strada Căramidari (la nr. 54, 37, 32), stradă care a fost destul de frumoasă, asfaltată, fapt care ne bucura. Dar iată că au apărut autocomioanele ce cără pămînt spre niște gropi de la marginea cartierului și, datorită neatenției și neglijenței șoferilor, însemnate cantități de pămînt cad pe strada noastră, transformînd-o într-o adevărată mlaștină peste care, după ploaie, nu mai putem trece nici cu cismele înalte de cauciuc. Am încercat să înlăturăm milul argilos cu lăpățele și tirnăcoapele, dar ce facem după-amieze în șir, într-o singură dimineață se depune la loc, ca în legenda Mesetului Manole. Șoferii alegăra la fel de nepăsători de parcă ar fi... șoferii iadului.

■ **G.I.G.C. București, Intreprinderea „Nufărul”**, cu referire la reclamația cetățeanului Cărmărașoiu Adrian din București, str. Patriotilor nr. 9, bl. PM, 7, ap. 100, ne informează că „aspectele sesizate privind haina cetățeanului au fost remediate, obiectul fiind ridicat de unitatea din Titan, așa încît considerăm litigiul stins”.

■ **Primim de la Ion Rotaru din Pitești, str. Ana Ipătescu nr. 2, bl. 2, sc. A, ap. 8**: Pe data de 27 noiembrie 1984, am cumpărat de la magazinul de specialitate din Mioveni, județul Argeș, un motor electric de 1,8 kW, produs al Intreprinderii „Electromotor” Timișoara, cu o garanție de 6 luni. La cumpărare, mi s-a refuzat probarea, spunîndu-mi-se de către gestionar că nu are voie să facă aceasta. Ajuns acasă, am montat cele necesare și am încercat să-l pornesc, dar am constatat cu surprindere că motorul nu funcționează. Neexistînd în județ o unitate de reparare, am trimis motorul intreprinderii producătoare care a confirmat primirea, însă nici azi, după aproape 5 luni, nu mi s-a clarificat situația; am rămas și fără motor și cu banii dați, iar expirarea garanției se apropie.

■ De la **Direcția sanitară a județului Brașov** primim următorul răspuns cu privire la nota apărută în **Flacăra** din 8.03.1983: Satul Simbăta de Sus are o populație de aproximativ 2.500 locuitori și, conform normativelor în vigoare, la punctul sanitar de aici au fost încadrate Pitecaș Elena, pe post de moașă, și Purghe Eugenia, ca soră medicală principal, ambele subordonate dispensarului local. Începînd cu data de 1.04.1984, prin decizia conducerii Spitalului municipal Făgăraș, Purghe Eugenia a fost mutată în satul Simbăta de Sus unde domiciliată și și-a construit casă proprietate personală. Între cele două lucrătoare sanitare s-a iscat un diferend privind gestionarea punctului farmaceutic, rezolvarea lui fiind exclusiv de competența Oficiului farmaceutic Brașov căruia direcția sanitară i-a trimis o adresă în acest sens.

■ **Subsemnata Cordoș Marioara din Arad, aleca Tomis nr. 7, bl. 3, ap. 35**, am cumpărat în ziua de 8 martie 1985 un storcător centrifugal de legume și fructe, produs al I.P.E.E. „Electroarges” din Curtea de Argeș, care a funcționat doar cîteva minute și s-a defectat. M-am prezentat cu el la unitatea de deparanare specificată pe certificatul de calitate și garanție unde mi s-a spus că sint defecte cuplajele și că abia după două luni mi-l vor repara. De ce să aștept atît? am întrebat. Mi s-a răspuns că nu numai eu sint în situația asta, că din circa 3000 bucați vindute de magazinele de specialitate, cel puțin 500 au ajuns în aceeași situație.

■ **Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe, social-culturale și administrație localivă București**, cu privire la nota apărută în **Flacăra** din 1.02.1985: Lucrările de remediere a fisurii apărută în tencuială, terminarea amenajărilor platformei din jurul blocului M 11 din str. Mărgelilor nr. 32 și a pasajului pietonal vizat vor fi începute de A.C.M. 7 și I.A.C.E.D. imediat ce condițiile climatice devin favorabile. Institutul de specialitate din București a preluat blocul în urmărire și, prin atelierul sale geo și topo, efectuează măsurătorile în vederea stabilirii gradului de tasare a terenului de fundație. Pînă la această dată, măsurătorile au relevat o tasare uniformă, încadrată în normele admise. În funcție de rezultatul final, dacă va fi cazul, se va emite o soluție de remediere. Primele analize au scos la iveală că tasarea se datorează prostiei întretinerii a subsolului și a puturilor de lift care au fost mult timp inundate din cauza neglijenței unor locatari în utilizarea instalațiilor sanitare.

■ **Veteranul de război Ion Artur Iascu din București, str. Frumoasă nr. 54**, ne readeuce în actualitate o faptă de vitejie din primul război mondial: „Tinărul sublocotenent de rezervă Nicolae Pătrășcoiu, comandantul companiei a 7-a din reg. 13

Gorj, pleacă într-o recunoaștere, acoperit de ceață, spre satul său natal Arsuri, acolo unde se afla o tabără inamică. Era însoțit doar de gornist. Pătrunzînd prea adînc în dispozitivul advers, au fost descoperiți de sentințele. Riscu să fie prinși sau nimiciți în cîteva clipe. Pe loc, ofițerul ordonă gornistului să sune atacul. Acesta se execută fără șovăire, în timp ce sublocotenentul trăgea focuri repetate de carabină. Strategema le reuși. Crezînd că e luat prin surprindere, inamicul se sperie și începu să se retragă în derută, lăsînd pe poziție un important material de luptă. La auzul impuscăturilor, compania română sosi iute la fața locului și, în frunte cu bravul ei comandant, îndreptă focul nimicitor al întregului armament asupra inamicului care cedă după o luptă scurtă. Extraordinara faptă de vitejie avea să fie hotărîtoare pentru desfășurarea ulterioară a luptelor de la Jiu.

Eroul de atunci trăiește. Este general maior în retragere, cu domiciliul în București, și chiar azi, 26 aprilie, împlinește 95 de ani. Să-i urăm în continuare, viață lungă și multă sănătate!

■ **Intreprinderea de transport București, Exploatarea transport autobuze**: Privitor la scrisoarea tovarășului Marin Gr. Stăiculescu din București, Calca Moșilor nr. 221, publicată în **Flacăra** din 15 martie 1985, prin care reclamă comportarea necorespunzătoare a șoferului de pe autobuzul 35-B-1171, linia 133, vă comunicăm că, în urma cercetărilor efectuate, s-a stabilit că șoferul în cauză se numește Bircă Mihai. Comportarea lui a fost analizată în cadrul comisiei de disciplină, pentru abaterile săvîrșite hotărîndu-se sancționarea sa prin diminuarea retribuției cu 10 la sută pe o lună. În scopul evitării în viitor a unor astfel de fapte, cazul a fost prelucrat cu toți conducătorii auto.

■ Pe data de 5 martie 1985 a dispărut de acasă **Tinca Iordache**, în vîrstă de 56 de ani. Era îmbrăcată în bluză și fustă iar în picioare avea pantofi. Cine o întîlnește sau află ceva despre soarta ei este insistent rugat să înștiințeze familia subsemnatului **Ursei Toma din comuna Dobroiești, str. Crișan nr. 1, Sectorul agricol Ilfov**. Cu mulțumiri anticipate.

■ O veste bună pentru **Doina Dochita Superar din Oradea**, str. Cantacuzino nr. 8. **Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Bihor**, procedînd la analiza celor solicitate de dumneaei în scrisoarea adresată revistei **Flacăra**, a luat legătura cu conducerea I.C.S.A.P. Oradea și împreună au căzut de acord s-o încadreze ca vinzătoare, conform dorinței și calificării pe care o are, în alimentația publică. S-a emis în acest sens dispoziția de repartizare AG 88/1985.

■ Vă rog să mă ajutați să-mi dobîndesc dreptul meu — își începe scrisoarea **Schuller Herman din Moșna, județul Sibiu**. Pînă la data de 1 octombrie 1984 — ni se plînge omul — am fost angajatul I.F.E.T. Sibiu, secția Mediaș. Am lucrat în pîdure cu o pereche de cai proprietatea intreprinderii, numai că eu le asiguram îngrijire și hrana. Am plecat de acolo, că nu-mi convenea cîștigul, dar cînd mi-au dat lichidarea, maestrul Dădău Ionel mi-a întocmit proces verbal spunîndu-mi că trebuie să mai țin caii încă 15 zile pe nutrețul meu. Am acceptat, ce era să fac? Dar a trecut luna octombrie toată, a trecut și noiembrie și decembrie, și abia pe 3 ianuarie au venit după cai. Le-am pretins să-mi plătească măcar finul procurat de mine cu multă trudă și consumat de cai în această lungă perioadă. Mi-a spus că problema se rezolvă, dar nici azi, pe 13 aprilie, cînd vă scriu, n-au rezolvat-o.

■ **Ministerul Finanțelor, Direcția veniturilor statului**, precizează următoarele, în legătura cu scrisoarea cetățeanului **Guta V. Nicolae din București, str. Gala Galaction nr. 61**: Potentul suferă de o boală incurabilă. Potrivit prevederilor legale, fapta

săvîrșită nu constituie contravenție, astfel că debitul provenit din amenzi I.T.B. a fost anulat, iar pe 13 decembrie 1984 s-a restituit mamei petiționarului suma în cauză, mai puțin cheltuielile de executare.

■ Nu prea de mult timp am cumpărat de la magazin două închizătoare capace de borcane și sticle de care însă nu mă pot servi decît în mică măsură, deoarece nu toate capacele de la borcane și sticle se pot recupera în vederea reutilizării lor. Este și motivul pentru care propun organelor competente ale comerțului nostru socialist să analizeze această aparent neînsemnată problemă și să întreprindă măsuri de aprovizionare și desfacere a unor asemenea capace, venind astfel în sprijinul și usurarea muncii gospodinelor. (Condrovici Nicolae, Brașov, str. Horea nr. 4).

■ **I.J.G.C.L. Dolj**: Din verificările efectuate la apartamentul reclamat de Ilie Naidinescu din Craiova, bd. Nicolae Titulescu, bl. C2, s-a constatat că, într-adevăr, blocul a fost afectat de infiltrația apei prin terasă, dar lucrările de remediere s-au efectuat de către E.C.R.A.L. încă din trimestrul IV al anului trecut. Întîrzierea reparațiilor față de prima sesizare a locatarului, s-a datorat lipsei de materiale hidroizolante.

■ În ziua de 20 ianuarie 1985, în jurul orelor 10, am plecat împreună cu soția să valorificăm 25 de sticle goale și să facem ceva cumpărături la cea mai apropiată unitate — „Alimentara” din str. Brezoianu nr. 54. Ajunși aici, o tinără vinzătoare ofensată și nepoliticoasă, ne-a strigat că ea nu primește decît sticle negre, de bere, de 1 litru, și ne-a refuzat. Că, deh, noi aveam numai ce găisem prin casă, adică sticle de suc de roșii, de ulci, de vin, motivînd că are ambalaj decît pentru sticle de bere! Asta în timp ce, chiar în fața noastră, stăteau navele pline doar pe jumătate cu sticle goale de tot felul. Plîngîndu-ne șefului de unitate, acesta ne-a luat peste picior și ne-a întors spatele, refuzînd să ne prezînte conlica de reclamații. (Sibinescu Mărgărit, București, sect. 1, str. 13 Decembrie nr. 23 bl. 10, sc. 2, ap. 54).

■ **Consiliul popular al municipiului Galați**: Avînd în vedere că tinăra **Bobeică Michaela Mariana**, absolventă a liceului industrial nr. 12, promoția 1984, n-a beneficiat de repartitie iar liceul menționat este sub patronajul nostru, biroul permanent al comitetului executiv al Consiliului popular, în ședința sa din 29 III 1985, a aprobat încadrarea acesteia pe postul de administrator la Școala generală nr. 38 din municipiul Galați. Decizia a fost facilitată de o situație specială existentă în familia fetei și de faptul că are o pregătire foarte bună.

■ Ne scrie pensionara **Părău Ioana din Cimpina, str. D. Bolintineanu nr. 15**: Sint legată de rețeaua de radioficare de multă vreme, dar de mai bine de un an de zile audiația este foarte slabă. Trebuie să țin difuzorul la ureche, ca să-l aud cit de cit. Am reclamat asta în nenumărate rînduri chiar și tovarășului diriginte al oficiului P.T.T.R., însă totul a fost în zadar. Ba, să nu mint, a venit deunăzi un lucrător de la radioficare, mi-a schimbat difuzorul, dar de auzit nu se mai aude acum aproape nimic, în afară de rare pîrîituri și cîrîituri fără nici o semnificație. Am 83 de ani, plătesc la timp taxa, și aș dorî nespun să am și eu o audiație ca lumea, că de aia dau banii.

■ **Inspectoratul de Miliție al municipiului București**, cu referire la scrisoarea **Silviei Varzaru**: Cererea petiționarei a fost trimisă Circumscripției 9 miliție, biroul evidența populației, pentru a lua măsuri de verificare și soluționare, potrivit prevederilor legale.

■ De ce nu se mai găsește în farmacii Clorfenoxamin? ne întrebă, printre-o scrisoare, **Mircea Căpitănescu din Craiova, cart. Craiovița, bl. 65 A.I, sc. 2, ap. 10**. Am o alergie mare la diferite alimente, în special la carne conservată — ne mărturisesc-

te dumnealui — și, tot umblind eu pe la doctori să-mi găsească leacul, unul dintre ei mi-a făcut un mare bine, recomandîndu-mi Clorfenoxamin, un medicament românesc foarte ieftin și cit se poate de eficace. L-am folosit cu excelente rezultate, necazul e că de circa trei luni a dispărut complet din farmacii și degeaba îl tot caut, iar suferința mea se accentuează din zi în zi. Ce pot să fac?

■ **Consiliul popular al Sectorului 2** răspunde favorabil solicitării **Măriei Diță din București, str. Făinari nr. 33**, în sensul că sus-numita a fost invitată la Cooperativa „Arta aplicată” pentru a i se perfectă formele de lucru la domiciliu, pe bază de convenție civilă, așa cum de altfel a și dorit.

■ Cei care tulbură liniștea locatarilor din imobile și în genere se comportă necivilizat, abdicînd de la normele bunei conviețuirii, să ia aminte. **Consiliul popular al Sectorului 1 al Capitalei** ne informează că, în urma cercetărilor efectuate de Circumscripția 2 miliție, cele sesizate de **Olteanu Sebastian**, din str. Menuețului nr. 10, referitor la comportarea necorespunzătoare a locatarului **Alexe Tudor**, se confirmă, fapt pentru care acesta din urmă a fost sancționat contravențional, conform prevederilor Decretului 153/1970.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU

Poșta redacției

Margareta Birsan — București: Persoanele care, potrivit legii, nu beneficiază de asistență medicală gratuită, în situația cînd se internează în spitalul de care aparține teritorial, suportă cheltuielile pentru asistența medicală conform tarifelor, precum și costul valoroarea medicamentelor și a materialelor sanitare potrivit legii. În cazul în care aceste persoane se internează în alte unități spitalicești, vor suporta cheltuielile de spitalizare la nivelul costului mediu pentru un pat din unitatea respectivă, stabilit în trimestrul precedent. Dacă suma tarifelor pentru prestațiile medicale efectuate este superioară costului mediu de spitalizare, vor suporta această sumă. **Elena Cirnu — Blăgești (Bacău)**: Nu puteți beneficia de pensie pentru că nu îndepliniți condițiile de vechime în muncă. **Alexandru Boiangiu — Buzău**: Dacă sora dv. nu-si respectă obligațiile de întreținere asumate prin înțelegerea făcută, adresați-vă instanței judecătorești. **Teodor Drăghici — Oarba de Jos (Alba)** și **Gheorghe Malcoviți — București**: Au dreptul să călătorească gratuit cu mijloacele de transport în comun urban, în localitățile în care domiciliază, numai invalidii și accidentații de război încadrați în gradul I de invaliditate sau mari mutilați. **Gheorghe Ionescu — Slatina (Vâlcea)**: Nu puteți beneficia de pensie de invaliditate întrucît nu erati încadrat în muncă la data cînd ați cerut pensionarea. **Rozalia Szell — Tirgu-Mureș**: Schimbarea domiciliului în orașele declarate, potrivit legii, orășe mari, se face numai în interesul serviciului, anterior încadrării în muncă, la cererea unității care face încadrarea în muncă și în limita unui număr ce se aprobă anual prin decret prezidențial. **Iulia Sarapatin — Tg. Jiu**: Locuințele din fondul locativ de stat se repartizează la întreprinderi, conform planului anual, și se atribuie oamenilor muncii pe baza tabelului cu ordinea de prioritate aprobat de către consiliul oamenilor muncii și comitetul de sindicat. **Maria Silvestru — București**: Plata cheltuielilor de întreținere începe cu luna în care ați primit repartitie de mutare și ați încheiat contractul de închiriere. **Maria Mariniciu — Botosani**: Modificările în carnetul de muncă se fac de către întreprinderea la care lucrați. **Elena Ioan — Ploiești**: Nu aveți dreptul la două pensii, ontați pentru una din ele care vă avantajează.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

**Flacăra
vă propune
pagini dintr-o
nouă carte**

Totalul forțelor militare ale României în momentul 23 August 1944 reprezenta 7,8% din întreaga populație a țării. În ceea ce privește potențialul bărbătesc combativ acest total reprezenta un procent considerabil (deși nu se desfășurase încă o mobilizare generală), adică în jur de 15%. Pe timpul desfășurării luptelor pentru eliberarea întregului teritoriu național (1 septembrie — 25 octombrie 1944) România a menținut sub arme, în medie, 600 000 de militari; în cursul operațiilor purtate pe teritoriile Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei s-au aflat sub arme, în medie, 495 000 de militari (totalul mobilizat fiind cuprins între limita maximă de 627 593 de militari la 15 noiembrie 1944 și minimă de 454 603 oameni la 1 mai 1945).

De la târmul Mării Negre, trupele române au străbătut un spațiu de circa 1 700 km, ajungând până în cadrulaterul Boemiei, unde sfinșitul ostilităților le-a găsit înscălate în lupte cu forțele inamice. Acest spațiu de dimensiuni continentale se înscrie pe una din direcțiile strategice de cea mai mare însemnătate pe eschierul strategic european: **bazinul Dunării**. Ea reprezintă calea cea mai lesnicioasă de pătrundere dinspre sud-estul continentului spre Europa centrală. În condițiile militare concrete ale anilor 1944—1945 această direcție strategică a jucat un rol esențial în precipitarea înfringerii Wehrmachtului. Ea a fost socotită ca hotărâtoare pentru obținerea deciziei pe frontul de est în faza finală a celui de-al doilea război mondial, chiar și de către oficialitățile militare de la Berlin.

Care au fost intențiile comandamentului nazist pe această direcție strategică, așa cum sint ele prezentate în piesele de arhivă românești și germane ori în lucrările memorialistice și de interpretare? Ceea ce reiese evident la o retrospectivă istoriografică atentă, este faptul că **Înaltul Comandament german nu s-a împăcat până la sfinșitul ostilităților cu pierderea lanțului carpatic românesc și, concomitent, a terenurilor petrolifere din România.** Datele în această privință sint, în faza actuală a investigațiilor științifice, absolut certe. Să le trecem în revistă într-o succintă prezentare.

În condițiile executării ireprosabile de către forțele române a operației strategice inursucionale (23—31 august 1944), **Înaltul Comandament german a luat hotărârea să execute o operație ofensivă care să reconstituie un front continuu pe întregul lanț al Carpaților românești.** Această operație de amploare strategică în care au fost implicate forțele germane ale grupărilor strategice „Ucraina de sud” din România și „F” din Iugoslavia, precum și trupe ungare concentrate în grabă pe linia de demarcație româno-ungară din podișul transilvan și pe frontiera între România și Ungaria — a fost declanșată, conform directivei lui Hitler din 29 august 1944. Misiunea ordonată Grupului de armate „Ucraina de sud” era clar exprimată: „A se obține prin înaintare și a menține un front defensiv continuu trecind de la frontiera româno-bulgară [practic de la Porțile de Fier ale Dunării — n.p.] până la joncțiunea cu arpa dreaptă a Corpului 17 armată, adică în nordul Carpaților Orientali românești”¹).

Executarea acestei directive strategice a O.K.W.-ului, care a însemnat declanșarea a două acțiuni ofensive de anvergură de către forțele Wehrmachtului în alianță cu armata ungară — prima începută la 5 septembrie 1944 în interiorul arcului carpatic, iar secunda, 8 zile mai târziu, în exteriorul Carpaților Occidentali — a însemnat un eșec total, care se va dovedi și definitiv. Forțele românești, care cu începere de la 23 August 1944 au trecut la executarea operației de acoperire — pe un front cu o dezvoltare de 1 400 km., de la Intorsura Buzăului până la Orsova — au rezistat cu succes ofensivelor inamice, respingând ambele acțiuni până la 20 septembrie 1944. Prima tentativă germană de recucerire a arcului montan carpatic, reductibil, cum amin-

General-locotenent dr. ILIE CEAUȘESCU, Colonel dr. FLORIAN TUCA,
Maior dr. MIHAIL E. IONESCU, Căpitan ALESDANDRU DUȚU

Mirajul stăpînirii Carpaților

toam, ca eficiență în executarea unei operații defensive îndelungate și, în perspectivă, de recuperare a unei mari părți a României, a înregistrat un fiasco total.

Cea de-a doua tentativă hitleristă de recuperare a unei porțiuni a arcului carpatic românesc — mai precis a Carpaților Occidentali și, în perspectivă, ocuparea și consolidarea în podișul transilvan — a purtat numele de cod „Zigeunerbaron” („Voievodul țigănilor”). Rațiunile preconizării și executării ei au fost determinate, pentru **Înaltul Comandament german**, de evoluția situației militare în vestul și nord-vestul spațiului românesc. Mai întâi, respingerea ofensivei germano-ungare din podișul transilvan și trecerea la contraofensivă a armatei române, la 7 septembrie 1944, au creat o situație precară trupelor inamice din interiorul arcului carpatic amenințate acum să nu se poată „scurge” în exterior prin „Poarta Someșului”. Cu atât mai mult se profila o atare amenințare, cu cât la vest de Carpații Occidentali forțele române și sovietice, după respingerea ofensivei inamice, procedaseră la executarea unei contralovituri către pusta ungară, executată din zona Arad în direcția Debrețin, ceea ce creșea primejdia acută de „zăvorire” din afară a „Porții Someșului”. În conse-

de Oradea, cit și la vest de Timișoara și vest de Orsova trupele române, în cooperare cu cele sovietice, au respins ofensiva germano-ungară. Ele au eliminat amenințarea pe care inamicul o proiecta asupra comunicațiilor principale ce conduceau către munți și au creat condiții favorabile reluării ofensivei proprii, atât la vest de Carpații Occidentali, cit și în podișul transilvan. În intervalul 28 septembrie — 5 octombrie, forțele române și sovietice au îndeplinit, concomitent, o dublă misiune: oprirea ofensivei inamice și pregătirea lansării înaintării către cursul superior și mijlociu al Tisei²). Începînd din prima decadă a lunii octombrie trupele române și sovietice au trecut la ofensivă. Comandamentul hitlerist a fost obligat să renunțe la orice activitate ofensivă și să treacă precipitat la apărare. El a concentrat în spațiul sud-vest Debrețin o grupare masivă de blindate (3 divizii), iar la vest de Oradea două divizii de infanterie. Misiunea acestor grupări a fost să întîrzie înaintarea forțelor aliate către Debrețin și să mențină deschisă „Poarta Someșului” pentru repleierea trupelor ce luptau în podișul transilvan.

Către sfinșitul lunii octombrie ceea ce se voia să se realizeze prin operația „Zigeunerbaron” era o... amintire. Trupele româ-

calculele Înaltului Comandament german este dovedit de masivele forțe militare hitleriste aflate în spațiul Austriei și Cehoslovaciei la sfinșitul ostilităților. Un total de 1 510 000 soldați (armată terestră, flotă, Luftwaffe și trupe S.S.)

Ceea ce înseamnă că pe direcția strategică pe care au acționat și forțele militare ale României se aflau 80,1%³) din totalul forțelor hitleriste desfășurate pe întregul front de est. Această realitate istorică este ea însăși suficientă pentru definirea rolului trupelor noastre ca hotărâtor în faza finală a celui de-al doilea război mondial.

Terenul pe acest spațiu era, totodată, deosebit de favorabil unei defensive îndelungate, fapt de care a ținut seama Înaltul Comandament german. O apărare înaintată în Ungaria, avînd ca „placă turnantă” spațiul Budapesta și ca flancuri munții din nord-estul acestei țări la stînga și zona Balaton la dreapta. După depășirea primei bariere strategice de importanță continentală, urma apărarea eşalonată în munții Cehoslovaciei și pe malurile riurilor care străbat această țară aproximativ de la nord către sud. În sfinșit, o defensivă în Alpii austriei cu posibilitatea de închidere definitivă a accesului trupelor aliate dinspre estul Europei pe calea Dunării în regiunile sudice ale Germaniei.

tenția sa fermă de a stăvili ofensiva sovietică la arpa dreaptă a dispozitivului Wehrmachtului cu Ungaria (în zona lacului Balaton) și de a lansa apoi acțiuni ofensive „fie la vest de Budapesta, fie între Dunăre și Tisa, fie, în sfinșit, la est de Tisa”⁴). La o asemenea ofensivă de anvergură urma să ia parte o grupare de izbire compusă din 6—8 divizii blindate și 8—12 divizii de infanterie.

Ideea de a recurge cu orice preț la ofensivă pe această direcție strategică a fost impusă de către Hitler comandamentului armatei de uscat germane (O.K.H.) în cadrul căreia se aprecia ca primordială oprirea înaintării armatelor sovietice în Germania de est. S-a procedat, în consecință, la concentrarea unor importante grupări de forțe germane și ungare în vestul Ungariei. Două armate blindate hitleriste, a 2-a și a 6-a, au primit misiunea să înainteze pe la sud și respectiv nord de lacul Balaton către Budapesta și Baja pentru a stabili într-o primă etapă un front de-a lungul Dunării. Comandantul uneia dintre aceste armate (a 6-a blindată) relatează: „Cînd bătălia de la Bastogne [în ofensiva din Ardeni — n.n.] a fost pierdută, ultimul efort de război al lui Hitler s-a îndreptat spre sud-est, împotriva Balcanilor [...] Armata a 6-a blindată, care suferise mari pierderi la Bastogne, primise ordinul de a recuceri triumful Sava-Dunăre. Apoi, cum a explicat plin de speranțe Hitler, în picioare, în fața hărții de operații, ea avea să înainteze prin Ungaria spre sud-est [...] Pentru că, domnilor, am fost întotdeauna hotărît să trec la ofensivă în răsărit”⁵).

Asupra obiectivului final al acestei „înaintări spre sud-est” ne oferă informații jurnalul zilnic al liderului propagandei naziste, Joseph Goebbels, care notează speranța sa că de ziua lui Hitler (20 aprilie) Wehrmachtul îi va face cadou... petrolul românesc⁶). Soldaților germani care urmau să ia parte la ofensiva de la lacul Balaton — numită codificat „Frühlingserwachen” („Venirea primăverii”) — li s-a spus că acesta este scopul acțiunii lor. Contraofensiva germană, declanșată la 6 martie 1945, avea să eșueze 10 zile mai târziu, cînd trupele sovietice au trecut din nou la acțiuni ofensive de amploare, ajungînd într-un interval de trei săptămîni la cîteva kilometri de Viena.

Chiar dacă aceste planuri erau fanteziste și lipsite de suport real în acea fază a războiului, ele evidențiază însă importanța strategică remarcabilă avută de perimetrul ungaro-cehoslovaco-austriac în gîndirea strategico-politică a lui Hitler, care a socotit că obținerea unui succes pe acea direcție ar fi avut darul să determine o colitură în desfășurarea războiului. Implicat și evidențiază astfel că, până la sfinșit, Berlinul nu s-a împăcat cu „pierderea” României.

La cele subliniate mai sus se impune o concluzie: în ansamblul desfășurării fazei finale a celui de-al doilea război mondial, direcția strategică de ofensivă pe care au acționat masat trupele române, alături de cele sovietice, a destabilizat — prin uriasa cantitate de forțe germane destinate s-o protejeze — apărarea Germaniei naziste în ansamblu.

¹) Vezi detaliile la: Florin Constantiniu și Mihail E. Ionescu, **Planuri eşuate: reacția hitleristă la insurecția română din august 1944**, în „Revista de istorie”, tom 34, nr. 11, 1981, p. 2003—2004.

²) Jurnalul de război al șefului statului maior al armatei regale ungare Vjörös Janos, publicat în „Wehrwissenschaftliche Rundschau”, XX (1970), nr. 12, p. 703 și urm.

³) Vezi pentru detalii ale operațiilor ofensive româno-sovietice în această etapă, General-maior dr. Ion Cușșa, **Armata română pe frontul antihitlerist. Studiu operativ-tactic**, Editura Militară, București, 1973, p. 75 și urm.

⁴) Forrest C. Pogue, **The Supreme Command**, Washington D.C., 1956, p. 468.

⁵) Datele din Earl F. Ziemke, **Stalingrad to Berlin: The German Defeat in the East**, p. 498.

⁶) B. H. Liddell Hart, **op. cit.**, p. 681.

⁷) **Staatsmänner und Diplomaten bei Hitler**, vol. II, ed. A. Hillgruber, Frankfurt am Main, 1970, p. 531—532.

⁸) Albert Speer, **Jurnal de Spandau**, Paris, 1975, p. 30.

⁹) **The Diaries of Joseph Goebbels. Final Entry, 1945**, New York, 1979, p. 249.

9 Mai 1945 — 9 Mai 1985

**DREPTUL
LA BUCURIA
VICTORIEI**

cință, comandamentul german a planificat o operație ofensivă care să izbească în flancul grupării de forțe româno-sovietice avîntate dinspre Arad spre Oradea și Debrețin. Cum rememora Hans Friessner, comandantul grupului de armate „Ucraina de sud”, în memoriile sale: „**Intenția grupului de armate era ca în cazul unei lovituri date de forțe rusești din zona Arad înspre Cimpia Ungară să lovească aceste forțe în flanc, dinspre nord spre sud, și să le taie la est de Arad de ieșirile din munți. Atacul trebuie să fie dus mai departe, peste Timișoara, pînă la Porțile de Fier și pînă la pasul Turnu Roșu, pentru cucerirea creștelor Carpaților Meridionali (operația „Zigeunerbaron”)**”. În vederea executării acestei operații Armata 6 germană a primit în sprijin trei divizii blindate, care să constituie forța de izbire. Totodată, pentru a consolida șansele dezvoltării cu succes a operației, forțele germano-ungare ce acționau în podișul transilvan au primit misiunea să constituie puternice aliniamente de interdicție — cu deosebire pe malul riurilor Mures, Aries, Niraj — care să întîrzie ieșirea forțelor române și sovietice spre „Poarta Someșului”. Data declanșării operației „Zigeunerbaron”: 28 septembrie 1944).

Acțiunea ofensivă inamică s-a declanșat într-o conjunctură militară diferită de cea existentă în cursul elaborării planurilor operației „Zigeunerbaron”. Corpul de cavalerie român înainta pe direcția Salonta, iar o divizie românească — „Tudor Vladimirescu” — și alta sovietică acționau ofensiv în spațiul Oradea. Prin aceasta se profila cu certitudine „închiderea” din exterior a „Porții Someșului” și încercuirea strategică a forțelor germano-ungare din interiorul arcului carpatic. În atari împrejurări, comandamentul german, fără a mai aștepta concentrarea tuturor forțelor destinate executării operației proiectate, a decis reducerea „penei” realizate în dispozitivul propriu în zona Oradea-Salonta.

Desfășurarea întregii operații ofensive a inamicului a înregistrat un complet eșec. Atîi la sud

ne și sovietice reușiseră să depășească integral frontiera între România și Ungaria și înaintau pe un front larg către cursul Tisei. Pusta ungară de la est de acest riu pînă la frontiera cu România era eliberată. Mirajul stăpînirii Carpaților va stărui însă și realizării lui i se va destina altă operație strategică ofensivă de anvergură și, practic, ultima întreprinsă de Wehrmacht în cursul celui de-al doilea război mondial.

După înfringerea suferită, comandamentul hitlerist a acordat o importanță maximă apărării perimetrului ungaro-ceho-austriac din rațiuni de strategie și economie militară. Strategic, încheia accesul forțelor Națiunilor Unite spre frontierele de sud-est ale celui de-al treilea Reich și includea platoul boemo-morav de importanță cardinală în evoluția întregului front de est. Intrucît pierderea acestui spațiu ar fi antrenat pătrunderea ușoară spre inima Germaniei, chiar în condițiile unei rezistențe înverșunată a Wehrmachtului pe direcția Varșovia-Berlin. Nu este întîmplător faptul că trupele germane au rezistat în acest perimetru pînă la sfinșitul războiului iar comandamentul militar german a conceput o rezistență pînă la ultima limită în așa-numitul „reduit alpin”. Reduit constituit în Alpii austriei, pe direcția strategică de valoare continentală pe care au acționat în tot cursul războiului trupele române. Reduit în care „corifeii” hitleristi intenționau să reziste într-un „Gottedämmerung” (amurg al zeilor). Reduit către care forțele militare aliate occidentale se îndreptau, la sfinșitul lunii aprilie și începutul lunii mai, cu o rezpecziune extraordinară pentru a preveni instalarea în apărare a forțelor hitleriste. La 29 aprilie 1945, generalul Dwight Eisenhower, comandantul suprem al forțelor aliate occidentale în Europa, sublinia că principalele priorități ale trupelor aflate sub comanda sa erau străpungerea către Lübeck și Kiel, pe de o parte, și spre Linz și „reduitul” austriac, pe de altă parte⁷).

Faptul că rezistența pînă la ultima extremitate pe această direcție strategică a intrat în

Dar importanța perimetrului ungaro-ceho-austriac nu se rezuma doar la valentele lui strategice care-l destinau unei apărări îndelungate, practic pînă la sfinșitul războiului. Potențialul industrial, rețeaua de comunicații și resursele minerale ale acestei zone o făceau indispensabilă continuării războiului de către Reich. Mai ales în condițiile pierderii zonelor industriale ale Prusiei Orientale, Pomeraniei și Sileziei și efectelor distrugătoare ale bombardamentelor aliate neîntrerupte asupra regiunii Ruhrului importanța acestei zone a crescut în mod corespunzător. În interiorul perimetrului ungaro-ceho-austriac se aflau puternice centre industriale cu rol de seamă în economia de război germană — Budapesta, Bratislava, Banská Bystrica, Praga, Viena etc.; de aici, un mănunchi de comunicații ce se ramificau spre sud-estul continentului, spre zona balcanică. Tot aici se aflau importanțele zăcăminte petrolifere de la Nagykanizsa (Ungaria) și Zisterdorf (Austria), practic singurele cîmpuri de extracție a țiteiului rămase la dispoziția celui de-al treilea Reich după eliberarea de către România a zonei Ploiești.

În consecință, apărarea acestei linii a fost socotită fundamentală de către Înaltul Comandament german și s-a scontat chiar a se obține, printr-o ofensivă de anvergură, o modificare a cursului către înfringere pe care îl căpătase irevocabil războiul în lunile februarie — martie 1945. Istoricul britanic B. H. Liddell Hart apreciază că după eșecul ofensivei germane din Ardeni (decembrie 1944 — ianuarie 1945) și intrarea trupelor sovietice în estul Germaniei tot comandantul militar hitlerist își propunuseră orice speranță într-o victorie a Germaniei sau eventual „remiză” strategică-politică⁸). În acest perimetru însă Hitler proiecta deja o ofensivă de amploare menită să aibă un impact considerabil în configurația frontului răsăritean. Într-o convorbire cu dictatorul fascist al Ungariei, Szalasi Ferenc, Hitler a subliniat in-

Pacea, bunul cel mai de preț al întregii omeniri

Sedinta Cenaclului literar „Liviu Rebreanu” de astăzi, 24 martie 1985, are o semnificație aparte. Împreună cu stimatei membri ai cenaclului, au fost să participe cu întreaga lor ființă, cei care știu să aprecieze mai mult decât orice pe lume, pacea. Sint veterani din războiul antifascist, cei care cu arma în mână, în tranșee, la chemarea Partidului Comunist Român: „Totul pentru front, totul pentru „victorie”, au fost în primele rânduri ale luptei pentru pace, unitate, libertate națională și socială. Ei, veteranii de război, au cucerit pacea, cu prețul jertfei a 170 000 ofițeri, subofițeri și trupă, morți, răniți și dispăruți pe cimpul de luptă, pe pământul României, Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei.

Cine-și poate dori mai mult pacea, decât cei care își trăiesc viața chinuți de durerile rănilor pricinuite de gloante și obuze, cei care au singurat și înghețat în tranșee. Oriunde s-au jertfit, la Orba de Mures, la Carei sau Păuliș, la Dobrești sau Budapesta, la Nitra sau la Zvolen, infanteriști și artileriști, vinători și tanchiști, aviatori sau genști, cu toții au avut un singur gând — victorie și pace!

Al doilea război mondial a fost mai crâncen și mai crud decât primul. Primul război mondial a cuprins 33 de state, al doilea 72 de țări. În țara noastră tributul de sînge în primul război mondial a fost de circa 35 000 de morți, răniți și dispăruți pe cimpul de luptă. În al doilea război, jertfele umane ale țării noastre au fost circa 170 000 de morți, răniți și dispăruți pe cimpul de luptă. Un al 3-lea război mondial va fi nimicitor. Nu vor mai fi nici învinși și nici învingători, însăși planeta Pământ va fi distrusă, după cum mărturisesc specialiștii în armamentul nuclear.

Dacă în general, eroii care au căzut pe cimpul de luptă au fost oameni mai tineri, în floarea vieții și cu familiile mai puțin numeroase, martirii celui de-al doilea război mondial au fost oameni cu mulți copii, săraci, cu greutăți familiale și multe-multe necazuri și greutăți. Toate popoarele iubitoare de pace își au martirii lor din cel de-al doilea război mondial. La noi în țară între mii de martiri ai neamului, cei de la Moisei ocupă un loc aparte în istoriografia celui de-al doilea război mondial. Majoritatea lor erau oameni în vîrstă în anul 1944, cînd le-a fost curmată viața, făcînd parte din generația care a luptat pentru unitatea națională, libertate și suveranitatea de stat a României.

Marea majoritate a martirilor de la Moisei au partici-

pat cu toată ființa lor la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia de la 1 Decembrie 1918, numărîndu-se între cei peste 100 000 de oameni care veniseră în cetatea lui Mihai Viteazul, pentru a participa la marele praznic al poporului român. Pe scurt, amintim numele citorva martiri masacrați la Moisei la data de 14 octombrie 1944, spre vesnică aducere aminte și recunoștință:

Bejan Petru, din Fărăgău, tată a 6 copii; Blaga Teodor din Fărăgău, în urma căruia au rămas 10 copii orfani; Buja Lazăr din Singioargiu de Mures, tată a 5 copii; Augustin Ghibuțiu din Voiniceni, în urma căruia au rămas 7 copii orfani, Simion Gorea din Mîleşel, în urma căruia au rămas 4 copii orfani; Vasile Hosu din comuna Sintana de Mures, satul Bărdești, în urma căruia au rămas 7 copii orfani; Iacob Pelca din comuna Sintana de Mures, satul Bărdești, în urma căruia au rămas 4 copii orfani. Mama decedase în anul 1941 (tatăl fiind impuscat la 14 X 1944), rămînînd singuri pe lume, fără nici un ajutor. Datorită străduinței lor unii au reușit să devină oameni cu studii superioare. Fiind copii mici, au fost ajutați de statul nostru și de consăteni și rude pentru a se pregăti pentru muncă și viață. Simion Pop din Fărăgău în urma căruia au rămas 5 copii orfani; Vasile Puni din Sintana de Mures, în urma căruia au rămas 2 copii orfani; Alexandru Raica din Tirgu Mures, în urma căruia au rămas 2 copii orfani; Ioan Strete din Simmartinul de Cimpie, în urma căruia au rămas 4 copii orfani, Ioan Sabău din Fărăgău, în urma căruia au rămas 7 copii orfani; Stefan Gheorghe din comuna Sinceni, în urma căruia au

rămas 6 copii orfani; Tomioagă Stefan-Slica din comuna Moisei-Maramures, în urma căruia au rămas 4 copii orfani; Andreica Ioan-Vivat din Vișeu de Mijloc, în urma căruia au rămas 5 copii orfani; Boieru Mihai din Voivodeni-Mures, în urma căruia au rămas 2 copii orfani; Curticapian Vasile a lui Teodor din Fărăgău, în urma căruia a rămas orfan un copil; Curticapian V. Vasile din Fărăgău, în urma căruia au rămas orfane două fete; Grad Gheorghe-Abcloae din Săcel-Maramures, în urma căruia au rămas 2 copii orfani; Judacan Vasile din Nima Riciului, în urma căruia au rămas 6 copii orfani, Oltean Vasile din Pănet-Berghia județul Mures nu a avut copii; Pop Ioan din Fărăgău — Mures a avut 3 copii; Radu R. Mihai din Voivodeni, în urma căruia a rămas un copil orfan; Radu N. Mihai din Fărăgău-Mures, în urma căruia au rămas 3 copii orfani; Sabău Simion din Fărăgău nu a avut copii; Secu Nicolae din Frizeșul Gherlei județul Cluj, în urma căruia au rămas 2 copii orfani.

Deci, 24 de martiri din județul Mures, 3 din județul Maramures și 2 din județul Cluj.

Din masacrul de la Moisei au scăpat doi supraviețuitori, ca prin minune; Vasile Ivașcu-Drăgan din Vișeu de Mijloc, care a mai trăit cu nervii zdruncinați de spaimă, frică și groază, pînă a decedat în anul 1958; Vasile Petean din comuna Palatca, județul Cluj, tată a 5 copii, țaran, bun gospodar, care a fost rănit la omoplat și la cap în partea dreaptă, deasupra urechii.

Dintre camarazii martirilor de la Moisei cu care au fost închiși, în același lagăr de

muncă forțată, din munții Copilasi-Maramures, mai este încă printre noi, Victor Pop din comuna Miercurea Nirajului, care le-a fost bucătar și Ioan Cazan din comuna Sintana de Mures satul Chinari, care a avut norocul să scape cu viață.

Oare cine ar putea susține, cu mai multă căldură, ideile de pace și libertate, promovate cu atîta ardoare de către Partidul Comunist Român în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, decât veteranii de război, orfanii și văduvele și cei rămași fără mîngierea sufletească toată viața, părinții și soții lor, fiind masacrați la Moisei și în atîtea alte locuri, cunoscute sau necunoscute.

Autorii volumului Moisei, cu sprijinul revistei Vatra, după o trudă de circa 10 ani de zile, documentare în diferite arhive și mergînd din sat în sat, pe urmele martirilor de la Moisei au stabilit cine sînt victimele, precum și autorii masacrului. Considerăm un act de dreptate socială, de a reda evenimentele așa cum au fost, pentru ca istoria să nu se transforme în legendă. Pînă în toamna anului 1944, comuna Moisei era o localitate ca orice altă din Țara Maramuresului. Această localitate a intrat în istoria celui de-al doilea război mondial datorită masacrului comis de fasciștii horthiști, la 14 X 1944, unde au fost impușcați 31 de țărani și muncitori din județele Mures, Maramures și Cluj.

Acum, cînd vom sărbători la 9 Mai 1985 ziua păcii și victoriei asupra fascismului și „Ziua independenței României”, să ne îndreptăm gîndurile, sentimentele și vesnică recunoștință spre eroii neamului și spre martirii de la Moisei.

VASILE T. SUCIU ■

Singurul supraviețuitor al tragediei de la Moisei (poartă căciula)

Scrisoarea unei

orfane de război

Tăticule dragă dus așa departe,
Îți trimit acum carte,
Te-ntreb pe tine, tăticule dragă,
De ce plînge mama

ziulica-ntreagă ?

Că nu vrea să-mi spună,
Stă pe gînduri mută,
Și de-o întreb, în brațe,
Mă ia și mă sărută.
Și o-neacă plînsul !
Plînge tot mereu,
Și cînd văd pe mama,
Plîng așa, și eu !

Mama poartă acum hainele
cernite

Biața, și se stînge,
Așa pe nesimțite,
Și-a slăbit atîta,

Milă mi-i de ea,
Și mi-i dor de tine,
Vezi tu mîntea mea,
Nu poate să-mi spună,

Nu pot s-o pricep,
De ce plîng și-atuncea
Cînd scriu încep.

Tăticule dragă
Nu mai e război,
Și-au sosit acasă
Mulți de pe noi !
Dup-o săptămînă,
Un soldat veni
Întreba de mama, nu era aci.

Am stat eu de vorbă,
Cu acel soldat,
El m-a luat în brațe,
Și m-a mîngiat.

Și mi-a spus de tine,
Că ești sănătos,
C-ai plecat în luptă,
Tare și voios.

Apoi, veni mama,
Cînd văzu soldatul
Se opri speriată,
Își ținu oftatul.

Mă luă de mîna,
Și mă duse-afară,
Cînd intrai în casă,
Soldatul plecase.

Și de atuncea mama,
Nu-și mai zîvîntă ochii,
Nu-mi mai pot da seama,
De ce ea deatuncea
Mai mult mă sărută !
Și se-nbracă-n negru,
Și rămîne mută.

Cînd o întreb, soldatul
Oare ce i-a spus ?
Tăticule dragă, numai cel de sus,
Să-ți ajute tie,
Să vii mai curînd
Să nu-mi mai văd mama,
Tristă și plîngînd.

Eu ți-am scris scrisoarea,
Strîmb așa cum pot,
Dar mi-am pus în vorbă
Sufletul meu tot,
Eu și cu mămica
te-asteptăm
Să vii
Tăticule dragă,
Cit o să-ntîrzi ?

Serisă de Dorina Puni căsătorită Moldovan, ns. 1925 în Sintana de Mures, fiica lui Vasile Puni, martir de la Moisei. Recitată de ea în fața consătenilor încă în anul începerii războiului mondial.

Ceea ce nu se uită

Capitolul X din cartea lui Gheorghe I. Bodea și Vasile T. Suciul despre masacrul din 14 octombrie 1944 de la Moisei este atît de cumplit încît instinctual carnea trupului meu se revoltă în fata literii scrise, întrecăgă mea ființă plînge din adîncul singelui ei viu. Nu mai pot citi, simt nevoia să urlu, să mă pipăi și să urlu: SINT ! Mă ridic de la masă și îmi vine să alerg pe străzi jelînd ca boicotoarele din tragediile antice, cîntînd morteste ca bătrînele Maramuresului la căpătîiul feciorilor morți.

Am început să citesc cartea aceasta publicată de revista „Vatra” în seria „Documente de continuități” din nevoia de-a mă informa și documenta. Primele o sută de pagini le-am citit liniștit cum se citește începutul oricărei cărți de istorie irecuperabilă în întregime, dar de la pagina 129 trupul nu mai rezistă în fata mărturiei sintactice, fiecare cuvînt scris e un ferăstrău care-ți trece peste sîra spinării, literele îți scurmă în carne ca niște cirilice înroșite, pur și simplu nu mai poți rămîne cititor ascizat la o masă în fata unei cărți și oricît te-ai sili, începi să devii fragil și să tremuri, începi să vezi lîmpede cu ochii tăi totul desfășurîndu-se secerentă de secerentă, ca și cum ai fi acolo în acele clipe, implicat direct în eveniment, căutînd o soluție, încercînd o ultimă și disperată sansă de-a te salva de la piere.

Te ridici de la masă, îți azezi capul în chiuvetă și deschizi robinetul. Apa rece spală o

clipă cheagul de litere din memorie readucîndu-ți starea de spirit în realitatea clipei reale. Te simți din nou om în toată firea, stăpîn pe tine însuși. Te duci apoi la geam, îl deschizi și trași un piept de aer proaspăt în plămîni. Respiri. Ești viu. De la etajul cinci al camerei tale din Drumul Taberei vezi imaginile cele mai simple ale vieții bucurîndu-se de primăvară: soare pe fațadele blocurilor, păsări pe antene, hainele fluturînd pe balcoane, muguri și frunze copilarîndu-se, grăbindu-se să recupereze întîrzieră a anotimpului, bărbați și femei bătînd covoare, săpînd în grădinitele din fata blocurilor, greblind, făcînd focuri, copii, biciclete, mingi, masini, portiere deschise, portiere închise, soare, soare, „mugur alb și roz și pur”.

Te azezi la masă din nou, liniștit și pur înaintea literii cărții ca un copil care abia a învățat alfabetul. Dar abia citești citeva fraze și ești din nou dîncolo, pe malul Vișeuului, în camionul care îi transporta pe cei 35 de țărani fugiți din lagărul de muncă forțată din munții Copilasi, acoperiți cu o prelată neagră să nu vadă unde sînt duși. O parte din tine rămîne cu cei 14 oameni îngheșuți în casa Ilenei Steteu din capătul Moiseiului iar o parte rămîne cu cei 20 încluiți în casa lui Mihali Gheorghe de sub deal, fumezi ultima țigară cu ei, îți pui actele din buzunarul de la piept după grînda casei să-ți supraviețuiască măcar numele după moarte, apoi te întorci cu fața la perete

și aștepti rafalele mitralierelor de la geamuri. Și brusc năvălesc peste cititorul care ești zgomotele din afară, din soarele plin al clipei prezente, mai ales bătutul covoarelor din fata blocurilor ca un ecou pasnic și îndepărtat al bubuitului mitralierelor și tunurilor. Doamne, cit e de greu să citești și să scrii despre război și moarte pe o primăvară ca asta cînd îți vine să întinzi aripile și să-ți ieși zborul peste blocurile din Drumul Taberei, să stai așa pur și simplu în soare, în aer, în vînt, să lasi lumina primăvara-tică să-ți cotopească ființa, clipocind, adormînd de beatitudine pe o bancă din păduricea de pînă a cartierului în timp ce acolo, sub pădurea de molid a Moiseiului, în alt timp desigur, 31 de oameni ardoreau pe veci sub rafalele ucigătoare ale horthyștilor. Îți vezi pe ucigasi călcînd pe morți „ca pe butuci” și înfișînd baionetele în cei care mai respiră, grăbindu-le moartea, ei însăși grăbiți să nu-ajungă armata română din urmă, dar nu atît de grăbiți încît să nu-1 tragă pe Grad Gheorghe de sub pat și să-l sfirtece cu baionetele în timp ce țaranul murînd abia mai avea suflet viu să se tînguie: „coconii mei, coconii mei”. Și din nou aici, în parcul din Drumul Taberei cu copii alergînd după mingi, trîgînd de sfori jucării, călăui, roșii de plastic, bascule albastre și buinicile strîgîndu-și nepoții cu aceeași griță fală de viitor cu care femeile Maramuresului și-au căutat soții ucisi la Moisei, și-au luat fiii de mîna, au trecut dealurile pe jos și au venit să-i îngroape. Și boii lor

înjugați la car n-au vrut să se meste din loc „deoarece mirosul era puternic” și boii nu voiau să se apropie de casele morții ca într-un fel de sublimă solidaritate dintre animal și om, un animal umanizat mai presus decît călăii degradați pînă la condiția de fiară însetată de sînge uman. Și apoi supraviețuitorul Vasile Ivașcu Drăgan ieșînd de sub claia de trupuri ucise, plin de sînge și creieri zdrobiți pe opinci și pe fată, alergînd prin păduri, către casă, ajungînd și sărutînd în genunchi cheutorile casei sale ca să înnebunească nu mult timp după aceea de groaza și oroarea celor trăite, iar celălalt supraviețuitor, Vasile Petean, să aibă norocul și țării să trăiască impușcat în cap și în umăr pînă azi, în comuna Palatca, nr. 595, județul Cluj. Și să povestească. Să nu se uite niciodată acestea. Și să nu se ierte nici o crimă a lumii.

După ce s-au întors moiseienii din Rozavlea, de pe Valea Izei, unde au fost evacuați cit a ținut linia frontului pe virful Prislopului, după ce s-au întors proprietarii celor două case de la capătul dinspre Borsa al satului Moisei, după ce au cărat morții din casă cu sania și cu cearsaful de cînepă într-o groapă comună pentru că trupurile lor erau pe jumătate putrede și nu puteau fi urcate în cărută, s-a apucat Steteu Ilcana să spele singele de pe peretii de lemn, carnea putredă și viermii de pe lutul casei sale (fiind femeie săracă și casa ei neavînd podele ci lut pe jos) și după ce a făcut curățenie, cea mai cumplită curățenie pe care a făcut-o în viața ei vreo dată, a locuit mai departe în casa aceea mică din stînga drumului cum ieși din Moisei spre Borsa și tot astfel Mihali Gheorghe, proprietarul celeilalte case de pe dreapta drumului, sub deal, a smuls cu mîinile sale și cu mîinile celor șase copii ai săi cele aproape o sută de gloante din pereții casei, a ras cu lopata și hîrlețul singele încheșat de pe podelele noi și a locuit mai departe acolo, multe nopti neputînd să doarmă de grozăvia celor găsite în propria casă pe care a ridicat-o și a tencuit-o cu puțin timp înainte de a fi evacuat. Dar a trebuit să locuiască acolo pentru că avea șase coconii vii care aveau nevoie de un acoperis, era toamnă ploioasă cu friguri neiertătoare și copiii lui și viața copiilor lui erau o prezentă mai puternică decît imaginile trupurilor sfirtecate de baionete care-i năvăleau zi și noapte în fata ochilor pînă s-a cicatrizat rana memoriei.

Toț astfel locuiește și omenirea în propria istorie: după ce se spală dusemelele neamurilor de sînge și se scot gloantele din peretii culturii naționale ca niște stranii cuițe bătute unde nu trebuie, spiritul uman are puterea să-și regenereze resursele de supraviețuire și să se bucure de viață între niște peretii și sub un acoperis unde cu citeva zile înainte (sau decenii, ce mai contează ?) desfrui morții pînă fără margini.

Dar să nu se uite niciodată toate acestea. Și mai ales să nu se ierte nici o crimă a lumii !

ION ZUBAȘCU ■

Tinerii județului Mureș înalță un imn de slavă muncii, partidului și țării

Înăuntru și afară

Localitatea: **Tirnăveni, 17 aprilie 1985, ora 16,30** — cinema **Melodia** și ora 20,00 — stadionul „23 August”.

Număr de spectatori: 3 900 la ambele manifestări.

Atmosfera: **foarte bună.** Calitatea spectacolului: **foarte bună, cu toate că diferența de temperatură între sală și teren a cerut eforturi considerabile din partea membrilor cenaclului.**

Aportul organizatorilor: **slab spre osii.**

...astfel trece ficțiunea în viață; din sala de cinematograful unde am desfășurat primul spectacol și parcă nu eram reali ci proiectați pe ecranul din spatele nostru, am ieșit pe stadion, pe scena pregătită inițial, dacă ploaia nu ne-ar fi obligat la „recluziunea” din primul spectacol. Prin tot, membrii cenaclului au hotărât de a fi pînă la capăt în slujba tinerilor din Tirnăveni și de a susține totuși al doilea spectacol chiar dacă organizatorii au optat pentru... „dispariția în ceață și noapte”, lăsându-ne singuri cu un public pătitor, dornic de cultură, de adevăr și de căruia i-am închinat manifestarea nocturnă din 17 aprilie 1985.

„Flacăra îți mulțumim / n-o să te dezamăgim”, sună unul dintre leitmotivurile serii, alături de consacratul „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Ardealul, Moldova și Țara Românească” lansat prima oară la Tirnăveni de către tinerii acestui oraș.

Din cele două tribune pornesc concomitent ca o „stereo-opțiune” două steaguri — cel tricolor și cel roșu — purtate de doi tineri, întilnindu-se la centrul terenului, dualitate ideală — manifest al crezului nostru și al permanenței acestui popor.

Pe rînd Carmen Antal din Toplița, Arpad Domokoș, Raul Cârstea, Valeriu Penișoară motivează prin prestațiile lor căroră publicul le răspunde cu un entuziasm definitiv, justetea hotărîrii votului nostru de a urma calea împlinirii prin cîntec și poezie, de a ne dedica oamenilor și voinței lor de bine, frumos și pace.

Atît în sală, la primul spectacol, cît și pe stadion membrii cenaclului împreună cu poetul Adrian Păunescu au format nucleul de forță spirituală în jurul căruia publicul din Tirnăveni a crescut la adevărată sa valoare împlinind faptul estetic al zilei și nopții de aprilie, 17.

Cîntecele de țară au fost și de data aceasta suportul direcțional al manifestărilor noastre; cîntate de corul imens al sălii și tribunelor acestea au demonstrat justetea modului nostru de a aborda temele mari.

Recitalurile, desi concentrate, datorită condițiilor de forță majoră, definesc profesional pe cei care le susțin: grupul „Partaj” și Majay Gyözö, „recruții” — Oana Hanganu și Felician Stingaciu (afiat la el acasă), veteranul Ducu Bertzi cu cele două noi piese excelente „Iertările” și „Inturubah”, ori formația de hard rock „Paradox” cu prestații fidele ideii de calitate căreia ne sim-

țim datori clipă de clipă; iar peste toate — ca un ecran de protecție împotriva imperfecțiunilor — formația „Flapo”, dată muzicii și profesionalismului. Bravo!

Una sută și unu! Este nota unui Tirnăveni de primăvară și credem că și a cenaclului în această formulă întinerită, proaspătă cu mare virtualitate de valoare. Bilă albă și echipei tehnice, pentru promptitudinea și profesionalismul efortului ei de a fi „patul sonor”, puntea trainică de legătură între noi și public. Plecăm din stadion îmbarcați parcă în Carul mare ce, bineînțeles, se află exact deasupra capetelor noastre, sărbătorește.

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■

La Reghin, inima a luat forma unei viori

Localitatea: **Reghin, 18 aprilie 1985, orele 16 și 21, Casa de cultură.**

Număr de spectatori: la ambele spectacole 1 500.

Noutăți: **Florin Matei — 14 ani, cu compoziția proprie „Cimpia Libertății”, Ana Iarca — 14 ani, cu un cîntec popular ardelenesc, Cornel Șandru — 20 de ani, cu compoziția proprie „Al greșit” și Angela Kiss — 18 ani, care de fapt a mai cîntat pe scena cenaclului, cu o extraordinară de frumoasă compoziție proprie „Criză în întuneric”.**

Atmosfera: **foarte bună, cu momente excepționale, mai ales în cel de al doilea spectacol.**

Calitatea spectacolelor: **emoționantă.**

Aportul organizatorilor: **excellent, plin de solicitudine. Am avut impresia la un moment dat că parcă oamenii voiau să-și ceară scuze pentru ploaia care, începută în zorii zilei de 18 aprilie, a căzut fără întrerupere pînă în dimineața celei de a doua zile.**

Cele două spectacole de la Reghin (înregistrate în arhiva noastră nu numai sentimentală ci și foarte exactă totuși, cu numerele 1553 și 1554) au avut de-a lungul lor numeroase momente sublimе — înalțătoare și totodată profunde — relevante pentru modul specific și eficient, extrem de eficient, prin care cenaclul sădește în inima tinerilor sentimente de aleasă noblete. Edificatoare este în acest sens scrisoarea pe care o tinăra din Reghin a trimis-o, din sală: „Vrem să transmitem prin Cenaclul Flacăra mesajul de pace și libertate al tinerilor din Reghin întregii lumi. Noi, tineretul reghinean, am învățat și în Cenaclul Flacăra să ne iubim trecutul și strămoșii, să prețuim pacea, atît de necesară întregului pămînt, să ne iubim țara și pe conducătorul ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Astăzi, împreună cu dumneavoastră, vom încerca să fim cît mai buni, mai curați, mai frumoși, așa cum și sintem, dar numai dumneavoastră știți să ne faceți să descoperim noi înșine, cu uimire și incitare, acest adevăr. Pentru mine simbătă va fi o mare sărbătoare: voi împlini 22 de ani. Aș dori să ascult cîntecul Taina

cu grupul Partaj. Chiar dacă nu-mi îndeplinesc dorința, ținem să vă spunem că sintem totuși fericiți în această seară în care vă avem în mijlocul nostru”. Firește, dorința i-a fost îndeplinită, dar merită să subliniem atît credința tinerilor că ei sint, în fond, frumoși, buni și curați, cît și convingerea lor că Cenaclul Flacăra știe să-și facă să se simtă astfel. Se simt astfel, adică minunat, grație poemelor pe care poetul Adrian Păunescu le recită din marii poeți ai țării și ai lumii și, din creația sa. Se simt astfel, adică tot minunat, grație cîntecelor de țară, mai noi sau mai vechi: „Trăiască România”, „Jurămînt la Putna”, „Iancu la Tebea”, „Treceți batalioane române Carpații”, „Colindul Ardealului”, „Lancea lui Horea”, „Deșteaptă-te române”, „O șansă păcii”, „Hora Unirii” și, mai recent, „Intregitorul” (cîntece care au devenit veritabile șlagăre pe care publicul, nu numai cel din Reghin, le cîntă dimpreună cu membrii cenaclului), dar se mai simt astfel, adică în continuare minunat, și grație cîntecelor de dragoste sau cîntecelor cu tematică socială aparte specifice vieții tinerilor de azi din România și din întreaga lume. Și, în fine se mai simt astfel, curați, buni și frumoși, pentru că, să recunoaștem, actul artistic pe care îl propagă Cenaclul Flacăra este chiar actul lor, al tinerilor din toată țara, al tuturor celor ce vor și, firește, pot să urce pe scena cenaclului, această „fabrică de artă” a cărei producție se înnoiește continuu, de la un spectacol la altul. Acesta este și motivul pentru care porțile cenaclului sint permanente deschise tuturor noilor talente. Iată, ca să fim cît mai exacti, la Reghin din cei patru tineri ce au urcat pe scenă, confruntându-se cu exigențele cenaclului dar și cu ale publicului, s-a impus cu precădere Angela Kiss cu „Criză în întuneric” pe versuri de Adrian Păunescu, o piesă pe care sala a ascultat-o, realmente, într-o tăcere desăvîrșită. Uimitoare este nu numai muzica, excelent adecvată textului, un poem de-o tristete sfîșietoare, acut resimțită, aproape fizic, cît și puterea Angelei Kiss de a înțelege densitatea de gînd și simțire a acestui dificil poem. Revenind la spectacolele propriu-zise, tinerii din Reghin, iluminați din interior de frumusețea și adevărurile cîntecelor și poemelor, l-au obligat, parcă, pe poetul Adrian Păunescu să constate că, „la Reghin oamenii se nasc nu pentru a trăi în primele lor clipe de viață în leagăne ci de-a dreptul în viori”. Se știe, firește, că la Reghin din mina unor iscusiți meșteri se nasc viorile întregii României. Într-adevăr, la Reghin inima tinerilor, luminată de poezie și cîntec, are forma unei viori. Cel puțin așa s-a văzut cu acel unic ochi pe care-l avem cu toți în frunte, ochiul conștiinței, al deplinei lucidității și al simțirii, totodată. Și totuși, minunata noapte de la Reghin a fost noaptea lui Majay Gyözö, descoperit chiar la Reghin acum cîțiva ani, un tinăr a cărui frumoasă carieră a început cu celebrul „Totuși, iubirea”, s-a completat cu alte câteva noi piese, între care „Ding-dang-ding” are grația și suavitatea unui fulg de zăpadă venit tocmai din copilărie, dar continuă magnific cu același profund „Totuși, iubirea”.

Deci, în noaptea de 18 spre 19 aprilie 1985, la Flacăra cîntecele noastre, inima tinerilor din

Reghin s-a înluminat, luind, cum am mai spus, forma unei viori.

VICTOR NIȚA ■

Terapia cîntecului

Localitatea: **Sovata, 19 aprilie, 1985, orele 16,00.**

Număr spectatori: 3 000.

Atmosfera: **bună, chiar foarte bună.**

Calitatea spectacolului: **bun.** Noutăți: **a revenit acțița Adam Erzebet. Prezențe locale: Peterjy Bella și Merdarius Ion.**

Aportul organizatorilor: **excellent, condiții optime de desfășurare a spectacolului.**

Pe cît de mic stadionul din Sovata, pe atît de impresionantă era scena ridicată, astfel încît indiferent de condițiile atmosferice, spectacolul nostru putea, liniștit, să aibă loc. Ba, chiar am fost tentați să credem că această scenă frumos ornamentată cu toate acaturile necesare, e o construcție ce va rămîne pe un stadion care, oricum, nu mai folosește la altceva. Spectatorii ne-au informat însă că există și o echipă pe care noi am putea-o sprijini. Cum nouă ne place să vedem fotbal, și din cînd în cînd jucăm, ne-am rezumat să sprijinim Sovata doar prin cîntec, prin „meloterapie”, știind că rostul localității este pur terapeutic (și fotbalul nu este nici pe departe o terapie, ci mai mult o prea blîndă boală) iar al nostru de a face oriunde ne aflăm tratamente terapeutice prin cîntec și poezie. Și cu atît mai mult aici. Publicul era de la început împărțit în două. Cel de pe teren, mai tinăr, mai impulsiv (la modul bun) și cel din tribună, care privea mai de la distanță, la propriu și la figurat dar care avînd privilegiul că stă sub acoperămint, consideră că are totul. O singură excepție în tribună: partea din stînga care a imprimat pulsul ei întregii tribune. Se vede treaba că mai nou și tribunele au o parte stîngă care dă pulsul...

Încetul cu încetul, însă părțile s-au contopit, orgoliul celor mai mari fiind atins, și la cîntecul „O șansă păcii” am putut înregistra o adevărată competiție între cei din tribună și cei din teren. Că această competiție a fost stîrnită de pe scena cenaclului, e adevărat, dar fără competitori ea nu ar fi existat. Întreg grupajul de cîntece de țară a constituit un moment excepțional. La „Jurămînt la Putna”, întreaga tribună era încărcată de făclii. Steagurile tricolore au apărut la „Trăiască România”. După „Deșteaptă-te Române” minute în șir s-a scandat numele țării. Cum noi am venit pentru prima oară la Sovata, experiența pe care am încercat-o ne-a prilejuit o mare bucurie. Am trecut cîntînd la un moment de vîrf cu „Hora Unirii”. Am avut din nou revelația, ascultînd cîntecul „Criză în întuneric” al Angelei Kiss, descoperirii unei capodopere a muzicii tinere și probabil a unui mare talent. Aici așteptăm confirmarea...

Cînd seara părea că se încheie, a fost un moment de poezie. Adrian Păunescu a rostit cum numai el poate să o facă „Repetabila povară” și în liniștea lunii, în liniștea pădurii, în freamătul apei, s-au scurs toate stelele de pe cer, din lacrimarea ochilor noștri. Adrian Păunescu a continuat să recite. Sovata a știut să treacă de la exuberanța la meditație și aceasta a emoționat. Versurile rostite la umbra nopții au fost ultimul mare moment al serii de la Sovata, după care nu a mai fost nimic. Doar amintirea. O dulce amintire de la Sovata.

DUCU BERTZI ■

Țăran român, Măria-Ta

Localitatea: **Gurghiu, 20 aprilie 1985.**

Număr de spectatori: 1 500.

Atmosfera: **caldă, sinceră.**

Calitatea spectacolului: **foarte bună.**

Noutăți: **prezențe locale — Vasile Oprea, Mihaela Anghel, Bacoș Florin (Jabenița), Pop Maria (Ibănești), Vasile Dilgaru (Dorobanțu — Calărași).**

Aportul organizatorilor: **foarte bun.**

Poetul Adrian Păunescu, conducătorul Cenaclului Flacăra, a avut ideea să venim aici la Gurghiu, și tot el în drum spre această localitate a scris aceste versuri: Cînt încă mai sint tinăr

Programul Cenaclului Flacăra

Continuîndu-și turneul în județul Hunedoara, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, răspunzînd invitației prietenilor săi, va fi prezent în localitățile:

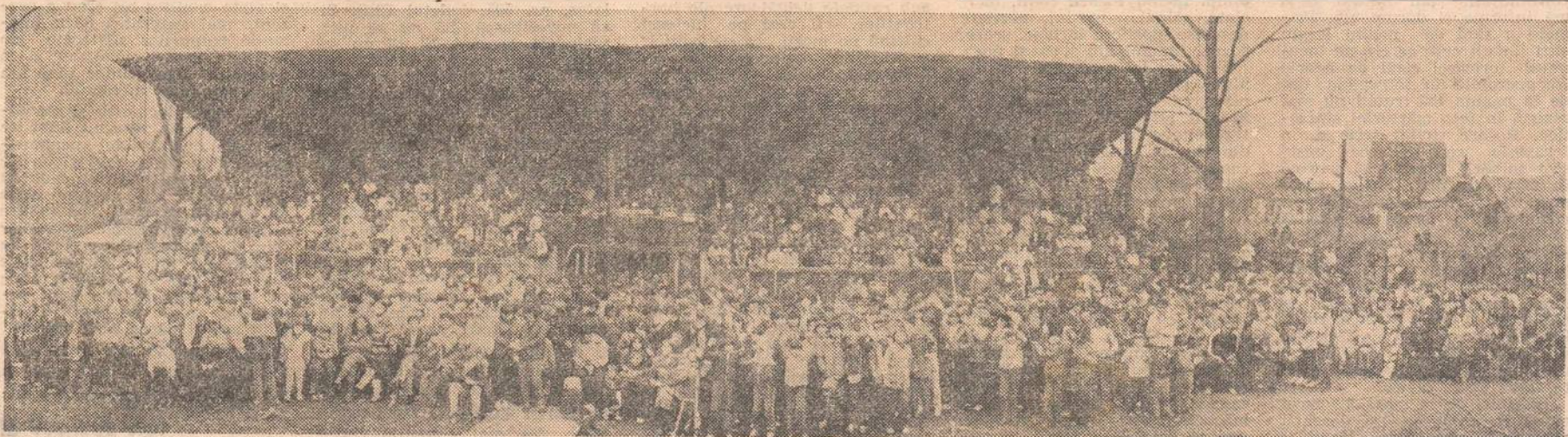
26 aprilie — Deva
27 aprilie — Hunedoara
28 aprilie — Petroșani
29 aprilie — Orăștie.

Dacă, așa cum ni s-a comunicat de la Petroșani, organizatorii locali nu pot primi spectacolul, Cenaclul Flacăra va merge duminică 28 aprilie în localitatea minieră Certejul de Sus.

În cazul în care și alte localități din județul Hunedoara vor solicita spectacole, am putea rămîne și la Hațeg, Simeria, Lupeni, Petrila, Uricani, Ilia etc.

Duminică 28 aprilie, de la orele 11, Cenaclul Flacăra va fi prezent la mormîntul lui Avram Iancu la Tebea.

Toate spectacolele vor începe la orele 17, în aer liber. În caz de timp nefavorabil, spectacolele vor avea loc în săli.

și sint viu / Nu se putea cu nici un preț să treacă / Viața mea bogată sau săracă / Și să nu viu aicea la Gurghiu. Și am venit.

A fost o bucurie pentru oamenii acestei localități (cel puțin așa ne-au spus ei) că în această zi însoțită de aprilie Cenuclul Flacăra a poposit pentru 7 ore și jumătate aici ca să sădească și în sufletele calde și sincere ale tărânilor de pe aceste meleaguri măcar puțin din fericirea pe care și-o dă arta.

Au venit aici tineri și virstnici din localitățile învecinate cu ce au putut și ei. Cu remorci, chiar cu căruțe, precum în datinile străvechi ale românilor. Spre seară, venind de la muncă, tărâni trudituri se opreau la cenuclu. Găseau de cuviință că e mai odihnitor să cînti, să asculte, să înveți ceva de la acest cenuclu, decît să te oprești la bufetul comunal. Parcă năcăieri nu a sunat mai frumos cîntecul lui Augustin Frățilă „Baladă pentru Transilvania” și se potriveau de minune spusele acestuia: „Nici n-am cerșit, nici n-am furat / Nici cine mi-a greșit n-a stat” pentru acești oameni simpli, de la țară.

Toți membrii cenuclului, de la Duce Bertzi, Cristian Buică, grupul Partaj pînă la Andrei Almași, Florin Pișcu au cîntat de parcă s-ar fi aflat în fața publicului lor amiral. Așa era normal, așa am învățat noi.

Elevii liceului silvic au ascultat, în mare parte, spectacolul de la ferestrele clădirii liceului, asistînd împreună cu dascălii lor, la o frumoasă și utilă lecție de istorie și omenie. Ce frumos cîntau „O șansă păcii”, de acolo din sălile lor de clasă! Nicio dată n-a fost ațîta lume în curtea școlii generale, unde s-a ținut spectacolul.

Cîntecele de țară, de pace și revoluționare s-au cîntat cu atita dăruire de parcă am mai fi fost cu cenuclu pe aici. Fără nici un fel de pregătire, toți prezenți scandează, după un cîntec patriotic, „România”, acesta fiind un semn al conștiinței patriotice a oamenilor din aceste locuri. Cîntecele populare românești — cele autentice bineînțeles — au fost la ele acasă.

VALERIU PENIȘOARĂ

„Disciplina este garanția libertății”

Localitatea: Tirgu-Mureș, pătinoar, 21 aprilie 1985, ora 17.
Număr de spectatori: 10.000
Atmosfera: bună
Calitatea spectacolului: foarte bună

Noutăți: prezențe locale: Vlăduț Mirela (folk), Marco Levente (chitară clasică)
Aportul organizatorilor: rece, probabil datorită pătrunderii noastre am fost puși în situația de a susține spectacolul fără știri noastre prealabile, organizatorii vinzînd biletele și umplînd arena încă de la ora 15.

Situația creată s-a repercutat asupra atmosferei spectacolului, din o tentă unilaterală manifestării: marea majoritate a spectatoilor au fost masași în incinta suport a gheții, direct pe beton, astfel că dansul a primit, momentele de lirism ce necesită ascultarea în liniște, sezînd, fiind mult privat de șansă. Tot din această cauză am fost obligați să opim și prezentarea debuturilor locale, selecționate în urma audțiilor, publicul nedispunînd de un mediu propice, de un minim de confort pentru cantitatea de răbdare necesară promovării eventualelor talente.

...dar, cele rele să se spele cu minile celor ce le-au făcut. Începem spectacolul cu piesa lui Andrei Almași pe versuri de I. cian Blaga, „Sapă, frate, sapă, sapă” și trecînd peste impedimentele de tot felul, construim un halo estetic cit mai apropiat de propriile noastre pretenții.

Remarcăm recitalul actriței Adam Erzsebet de la Teatrul Național din Tg. Mureș, susținut atît în limba maternă cit și într-o din ce în ce mai bine vorbită limbă românească. Deschidem o paranteză de principiu și spunem că Cenuclu Flacăra este deschis tuturor limbilor naționalităților conlocuitoare, care s-au manifestat de altfel mereu și se manifestă în cadrul programelor noastre în limba maternă. Aceasta însă nu înseamnă că cineva ar putea să confunde limba maternă cu limba națională oficială care este limba română și numai ea. Cî-

tăm în maghiară, aromână, germană, idiș, cîntăm cîntecele lumii în limbile lor de origine, recităm Rilke în germană și Esenin în rusă — de altfel, mulți dintre membrii Cenuclului cunosc una, două limbi de circulație universală — dar trăim și gîndim în limba română, limba de afirmare a talentelor pe care le promovăm. Un strălucit exemplu în acest sens îl constituie cîțiva dintre membrii Cenuclului ca Arpad Domokos, Majay Gyözö, Carmen Antal, Magda Puskaș, Andrei Almași, Duce Bertzi, care au devenit, întii, apreciați cîntăreți români pentru ca abia apoi să pună în circuit valorile estetice ale limbii lor materne.

„Castelul” lui Alexandru Zărnescu și Adrian Păunescu „se sparge în țîndări” și „se reface” în același moment, odată cu „noaptea ce se așază liniștită peste primăvara de la Tirgu-Mureș” așa cum remarcă Adrian Păunescu. Bruce, izbucnesc din mii de piepturi scandările „România” și „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească”. Cîntecele de țară nase glasul unic al tineretului din tribune, glas curat și ferm, numînd adevărurile — dorința numînd adevărurile-dorința ale noastre, ale tuturor celor ce viețuim în patrie: pace, înțelegere, respect între popoarele lumii, păstrarea memoriei eroilor neamului, încredere în oamenii ce construiesc România nouă. „Trăiască România” se cîntă parcă de întregul Tirgu-Mureș.

Continuăm cu scurte recitaluri ale membrilor noi ai Cenuclului, al căror salt valoric pe parcursul unui an de zile constituie o împlinire și justifică pe deplin investiția de încredere în talentul lor: astfel Nica Zaharia, Octavian Bud, Emilian Onciu, Majay Gyözö sint acum certitudinile ale muzicii tinere.

Remarcăm de asemenea, integrarea rapidă în spiritul Cenuclului a trupelor Paradox, din Rimnicu-Vilcea, cit și prestația foarte bună a Angelei Viss din Reghin.

Alături de noi s-a zbatut pentru reușita spectacolului și cauza Cenuclului în județul Mureș tovarășul Ceonța Radu, șeful sectorului ideologie-propagandă al U.T.C. Tirgu-Mureș, caruia astfel îi mulțumim.

AUGUSTIN FRĂȚILĂ

Luduș 101!

Localitatea: Luduș, 22 aprilie 1985, ora 16, stadion.
Număr de spectatori: 5.000.
Atmosfera: excelență.
Calitatea spectacolului: de excepție.

Noutăți: prezențe locale: Dețean Mirela, Rusu Cornelia, Varga Ecaterina, Grecu Claudia.
Aportul organizatorilor: excelent.

Ludușul ne-a primit sîrbătorit. Aici nu am fost tratați ca invitați, ci ca prieteni, ca oameni de frunte ai locului în torsi pe meleagurile natale după terminarea studiilor. Pe o vreme superbă, pe un stadion înțesat de lume, într-o organizare cum nu am mai avut în această stagiune, la Luduș a fost ceea ce avea să fie cel mai bun spectacol din județul Mureș. „Parcă n-am fi pe stadion, ci pe prîsna casei unui bun gospodar” — spune poetul Adrian Păunescu care citează, în continuare, specificul ziarului tineretului din China care, într-un articol, descria Cenuclu Flacăra ca pe „o uzină de produs bucurie oamenilor”.

Dacă Tirgu Mureșul a fost văduvit, din vina entuziasmului zgomolos de poezie, la Luduș, Blaga, Bacovia, Eminescu, Esenin se reîntrupează într-un recital de trei sferturi de oră al cărui protagonist, poetul

Adrian Păunescu, îi simte aici pe oamenii dornici de lirism. „Poezia mare te face să crezi că ai scris-o tu însuși prin intermediul altuia”. Din public se cere Beatles și Jerry Schwartz are ocazia să cînte, cum numai el știe, „Mother”, în memoria acestei mari trupe, pe fundalul poemului dedicat lui John Lennon de conducătorul cenuclului — „Eu aș fi de părere”.

Continuăm cu Emilian Onciu ale cărui profunzimi asază în conștiințe memoria marelui luptător pentru unitatea României, Vasile Lucaci. Impresionant impactul cîntecelor de patrie, revoluționare și de pace. Înconjurată de corul publicului, timp de o oră, eroii neamului reînvie povestind istoria noastră dintotdeauna.

Și cum se întimplă atunci cînd spectacolul se desfășoară la cote înalte, manifestarea excepțională a publicului a determinat schimbări și în construcția spectacolului. Astfel, la un moment dat cenuclu s-a desfășurat într-o formulă fără precedent. Trupa de acompaniament ce suplina foarte exactul „Flapo” era formată din Andrei Păunescu (chitară), Nicolae Dinescu (tobe), Emilian Onciu (baș), Florin Pișcu (clape), Carmen Antal din Deva a cîntat singură cîntece maghiare, Iustinian Romeo Marian a cîntat un cîntec aromân. Tot ce a fost a stat subsemnul „întimplării”, fiindcă actuala componentă a cenuclului poate susține în orice formulă (chiar mai restrînsă) întreg programul.

Ultima parte a demonstrat încă o dată că formula cenuclului este deschisă din toate punctele de vedere, inclusiv din acel al prezentării scenice. Ludușul ne-a dat mari revelații. De la început și pînă la sfîrșit totul s-a desfășurat cum nu îndrăzeam să visăm. A fost punctul culminant în ceea ce privește stagiunea noastră în județul Mureș. Nota 101 — Luduș.

MAJAY GYÖZÖ

La Avram Iancu pur și simplu

După un obicei al nostru, nu uităm să trecem pe la statuia ecvestră a lui Avram Iancu aflată în Parcul trandafirilor din Tirgu Mureș de cite ori sintem în acest municipiu. O facem spre aducere aminte, o facem spre a cinsti memoria eroilor neamului la ei acasă.

Am venit la împlinirea propusă tinerilor din Tirgu Mureș în ziua

de 23 aprilie 1985 și am fost impresionat de numărul mare de oameni care ne așteptau. Instalăm stațiile de sunet dîndu-ne seama de amploarea manifestării de patriotism ce va lua naștere aici. Echipa de sunet se întrece pe sine și în foarte scurtă vreme putem comunica cu cei 15.000 de oameni ce s-au adunat pe aleile parcului. „Dorul de Eminescu” se apropie de „Duhul lui Iancu” amintîndu-ne că aici, la Tirgu Mureș, s-au întîlnit o singură dată în viață aceste două personalități.

Ne aducem aminte aici de eroii de ieri și de astăzi ai neamului românesc, cinstindu-le memoria sau faptele.

De sus, de la fereastra unei clădiri, această imagine a parcului ce imbină lăstarii trandafirilor cu bucuria vîstărelor țirgurenilor este impresionantă. Se vede cum de pe străzile din jur se adună în continuare oamenii. Înregistrăm pe peliculă acest cadru unic. Glasurile tinerilor răsună pînă departe imbrîncînd totodată imaginea de bronz a lui Avram Iancu în vestmint sîrbătorese.

Cîntăm, pe lîngă cîntecele de suflet ale cenuclului, un cîntec pe care avem datoria să vi-l spunem, „cîntec cunoscut de veteranii celui de al doilea război mondial”, cîntec cîntat atunci pentru îmbrăbătare și cu care au acoperit zecile de mii de eroi necunoscuți pentru eliberarea țării de fascism și horthysm. „Hai să-nțindem hora mare / Mai aici și mai colea / Mai aproape de hotare / Să refacem Dacia”, răsuna în final acordurile „Horei Unirii”.

Sighișoara, tot Sighișoară

Localitatea: Sighișoara, 23 aprilie 1985, orle 18, stadion.
Număr de spectatori: 8.000.

Atmosfera: formidabilă, pe care am reușit să o întretinem cu ajutorul dorinței nestăvilite a tinerilor și chiar a celor mai în vîrstă, pînă la sfîrșitul spectacolului.

Calitatea spectacolului: excepțională.

Aportul organizatorilor: Trecînd peste multele motive din cauza cărora acest spectacol nu ar fi avut loc, organizația de tineret a putut, totuși, dăruii sighișorenilor un spectacol pe măsura nevoilor lor de cultură, adică un spectacol în aer liber, cu posibilități de largă participare. Am simțit, de altfel, o permanentă căldură sufletească ce ne-a urmărit pe toată durata turneului în județul Mureș.

Revenim la Sighișoara într-o zi ce pare a fi, iată, o compensație a naturii pentru ceea zi ploioasă și fără orizont în care ne-am chinat într-o sală care mai-mai să se spargă de manifestarea de eroism a tinerilor. Reluăm, deci, după o pauză de cîteva zile, același spectacol, dar la cote și mai înalte, cu o Sighișoară cîntînd de drag de țară din mii și mii de piepturi, cîntînd la fel de bine și pe cîmpia întinsă. Deasupra stadionului se înalță prin vocile celor prezenti către cerul pe care îl dorim mereu liber, prin vocile celor prezenti la manifestarea noastră dorința ca Duhul lui Iancu să trăiască pururi. Se înalță către cerul pe care-l dorim vesnic fără norii amenințatori sentimentele noastre curate pentru valorile dintotdeauna și pentru totdeauna ale neamului nostru. Cîntăm pentru o Românie eternă, pentru eroul nostru de astăzi garantul libertății noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În noaptea sfîșiată numai de strigătele trenurilor ce trec pasnic pe lîngă noi, gîndurile noastre de pace — lumini ale ferestrelor lor — se duc către întreaga lume. Apar făclii la geamuri semnalizînd „Colindul Ardealului”. Din tribune, de pe gazon, de prin locurile din jur, se unesc versurile „Tu Ardeal, tu Ardeal / Îți sintem osteni / Templu sfînt, Templu sfînt / Munții Apuseni”.

„În atita imensitate de lume — spune poetul Adrian Păunescu — sintem bucurosi să se audă și cîntece dinspre dumneavoastră”. În desfășurarea spectacolului, lucrurile se leagă în așa fel încît apare „Totuși, iubirea”. Carmen Antal și Magda Puskaș cîntă admirabilele lor cîntece, confirmînd că și copii trebuie să ducă mai departe zestrea spirituală a părinților lor. În continuare, patru superbe cîntece populare: „Hăulita de la Gori”, „Ciuleandra”, „Sapte vâi si-o vale adîncă”, „Trandafir de la Moldova”, reunind astfel și prin cîntec provinciile românești.

Trece un tren încărcat cu „doină”. Apoi „Treceți batalioane române Carpații / La arme cu frunze și flori”. Phoenix renaste ca Phoenix. Dorul de „Castel”, de cotate unde poate fi mai mult ca la Sighișoara? „Spune Sighișoară, spune, spune da / Dacă vrei să vină iarăși Flacăra?” Ecoul răspunde da. „Și cum Sighișoara dă acest ecou / La începutul verii vom veni din nou”. Și așa „La Sighișoara astăzi a fost sîrbătoare / Cu vesele cîntece și poezii”.

VICTOR RĂDULESCU

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560.

Miercuri, pe „23 August“, România — Anglia

Mult succes fotbalistilor tricolori!

Miercuri, 1 mai, cu incepere de la ora 18, stadionul „23 August“ din Capitală va găzdui un meci foarte important pentru configurația grupei a III-a preliminară a C.M. din Mexic 1986: România—Anglia. Vom căuta în cele ce urmează să vă introducem, stimati cititori, în atmosfera partidei de miercuri, reamintindu-vă situația în grupă și furnizându-vă date proaspete din cele două tabere.

Situația în grupă

Din cele cinci echipe, Anglia, Irlanda de Nord, România, Finlanda și Turcia (rînduite conform cu tragerea la sorti, care a tinut cont de palmares), primele două clasate vor obține calificarea pentru turneul final al Mondialului, programat între 31 mai și 29 iunie 1986 în Mexic.

S-au jucat pînă acum meciurile:

1984: Finlanda—Irlanda de Nord 1—0 (27 mai); Irlanda de Nord—România 3—2 (12 nov.); Anglia—Finlanda 5—0 (17 oct.); Turcia—Finlanda 1—2 (31 oct.); Turcia—Anglia 0—3 (14 nov.); Irlanda de Nord—Finlanda 2—1 (14 nov.); 1985: Irlanda de Nord—Anglia 0—1 (27 febr.); România—Turcia 3—0 (3 apr.).

Au mai rămas de disputat următoarele întîlniri, toate în cursul acestui an: România—Anglia (1 mai); Irlanda de Nord—Turcia (1 mai); Finlanda—Anglia (23 mai); Finlanda—România (6 jun.); Turcia—Irlanda de Nord (11 sept.); Anglia—România (11 sept.); Finlanda—Turcia (25 sept.); România—Irlanda de Nord (16 oct.); Anglia—Turcia (16 oct.); Irlanda de Nord (13 nov.); Turcia—România (14 nov.).

Înainte ca grupa să intre (cu meciurile de miercuri) în a doua ei jumătate, clasamentul se prezintă astfel:

1. ANGLIA	3 3 0 0	14—0	6 p (+4)
2. IRLANDA N.	4 2 0 2	5—5	4 p (—2)
3. FINLANDA	4 2 0 2	4—6	4 p (+2)
4. ROMÂNIA	2 1 0 1	5—3	2 p (0)
5. TURCIA	3 0 0 3	1—13	0 p (—4)

Fără să intrăm în amănunte, dar acordînd atenția care se cuvine clasamentului adevăratului (din paranteze), să subliniem startul furtunos al englezilor și la antipod, ieșirea din cursă a fotbalistilor turci. Dacă (cel puțin) pentru moment situația primului loc pare rezolvată, punctajul și, deopotrivă, golaverajul oaspetilor noștri de miercuri fiind liniștitoare, bălălia pentru calificare se anunță în continuare deschisă, echipa României aflîndu-se în joc. Fără a fi părtinitori, avreim că formația noastră e mai bine plasată decît celelalte două contracandidate (Finlanda și Irlanda de Nord). Pentru a calcula în continuare (dacă tricolorii vor cuceri măcar un punct la Helsinki vor trece la „adevăr“, înaintea finlandezilor la golaveraj; dacă Finlanda va pierde, acasă, cu Anglia, în 22 mai, nu va mai avea de unde să adune puncte, rămîndu-i o singură deplasare, la București etc., etc.), e obligatoriu ca jucătorii antrenatori de Lucescu și Rădulescu să-și valorifice cit mai deplin avantajul terenului propriu, începînd chiar de miercuri!

A șaptea partidă directă

Pină acum, reprezentativele de fotbal ale României și Angliei s-au aflat în două ore în două rînduri victorioase în suris insularilor, în 1980 au cîștigat tricolorii, iar trei confruntări s-au încheiat la egalitate. Go-

laverajul e favorabil englezilor, 5—3. Ca o curiozitate, viitorii noștri oaspeți n-au invins niciodată pe teren propriu, ambele meciuri disputate pe „Wembley“ terminîndu-se nedecis. Să ne aducem aminte: 24 mai 1939, București: 2—0 (1—0) pentru Anglia.

Singura partidă încheiată la o diferență de două goluri, explicabilă prin aceea că, din minutul 2, gazdele s-au văzut silite să joace în 10, fundașul Bürger suferind o fractură în urma unui duel cu celebrul Temmy Lawton. Cum la vremea respectivă înlocuirile nu erau admise, englezii și-au materializat superioritatea numerică, înscriind prin Broome (7) și Welsh (52).

6 noiembrie 1968, București, 0—0.

Intrați pe gazonul de la „23 August“ în calitate de campioni ai lumii (cuceriseră World Cup în 1966, acasă), englezii au fost ținuți în șah de o mai tinără și mai neexperimentată echipă română, din care a făcut parte, între alții, și actualul antrenor al tricolorilor, Mircea Lucescu, 15 ianuarie 1969, Londra: 1—1 (1—0).

„Actul de naștere“ al echipei noastre, cu Dinu, Deleanu, Dombrowschi, Dumitrache, Lucescu s.a., care va obține (după 32 de ani) calificarea la un turneu final de C.M. După ce Jackie Charlton a deschis scorul (27), Dumitrache a egalat (74) din penalty, rezultatul fiind echitabil. Fotbaliștii tricolori, „necunoscuți“ la acea oră în arena internațională, au lăsat o impresie deosebită, jucînd de la egal la egal, pe „Wembley“, cu campionii mondiali.

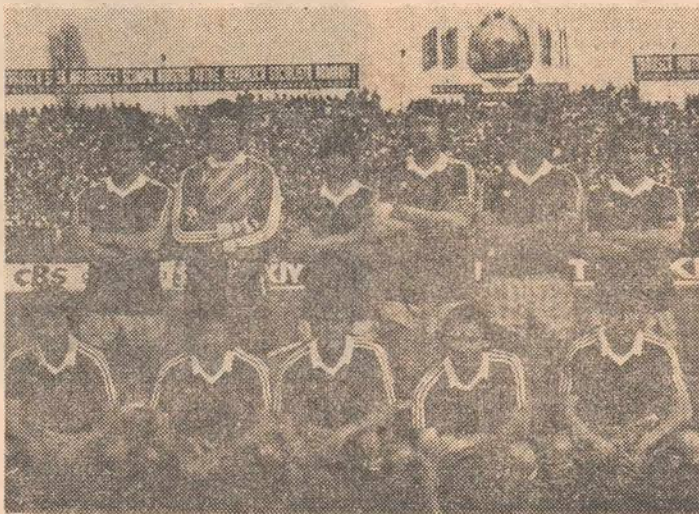
2 iunie 1970, Guadalajara: 1—0 (0—0) pentru Anglia.

Cel dintîi meci oficial dintre cele două reprezentative, disputat în cadrul Mondialului din Mexic, în „el grupu de la murte“ (grupa morții) de la Guadalajara. O mare ocazie au scăpat atunci jucătorii noștri, socotînd că un meci egal ar fi mai mult decît onorabil în fața englezilor, veniți în Mexic să-și apere titlul suprem! În consecință, ei au apărut timorati, fără curaj, insularii izbutînd să marcheze prin Hurst (54) și să cîștige fără să fi arătat cine stie ce!

15 octombrie 1980, București: 2—1 (1—0) pentru România.

Primul succes al Fotbaliștilor tricolori, și nu într-o partidă amicală, ci într-una contînd pentru calificarea la mondialele din Spania! Deși oaspetii au a liniat, după vorbele antrenorului Ron Greenwood, „cea mai bună formație posibilă“, românii s-au dovedit net superiori, golul înscris de Iordănescu din 11 metri (75), în urma faultării lui Crisan în suprafața de pedeapsă, consfințind o izbîndă absolut meritată. Dealtfel, ziarul londonez „Daily Telegraph“ nota a doua zi că „echipa României a meritat victoria. Cine a considerat că fotbalul românesc face parte din a doua categorie europeană și-a putut da seama, concret, că a comis o gravă greșeală“.

29 aprilie 1981, Londra: 0—0. Cu toate că s-au străduit din răsputeri, în fața a peste 70 000 de spectatori, gazdele n-au reușit să depășească (tot în preliminariile C.M.) o echipă a României decîșă și luptînd pînă la ultima picătură de energie. Fluierul final a consemnat o

O țară întregă la voi se gîndește,
Cu oamenii ei muncitori,
Cîntăm românește, jucați românește,
Noi sintem cu voi, tricolori !

egalitate dreaptă, respectînd desfășurarea partidei. Pentru că mulți dintre cei care au evoluat în cele două reprezentative în urmă cu 4 ani fac și azi parte din loturile respective, iată echipele care au jucat, ROMÂNIA: Iordache — Negrilă, Ștefănescu, Sames, Munteanu II — Stoica, Beldeanu, Iordănescu — Crisan, Cămătaru, Balaci; ANGLIA: Shilton — Anderson, Watson, Osman, Sansom — Robson, Wilkins, Brooking (70 McDermott) — Coppell, Francis, Woodcock.

Încrăzătorii în victorie

În vederea partidei de miercuri, antrenorii Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu au reunit duminică, 21 aprilie, în Capitală, următorii 20 de jucători: Silviu LUNG (Universitatea Craiova, 28 de ani, 26 de selecții), Gheorghe CRISTIAN (F.C. Argeș, 29 14 A) — Nicolae NEGRILĂ (Universitatea Craiova, 31, 23 A), Gino IORGULESCU (Sportul studentesc, 28, 39 A), Costică ȘTEFĂNESCU (Universitatea Craiova, 34, 60 A), Nicolae UNGUREANU (Universitatea Craiova, 28, 33 A), Ioan ANDONE (Dinamo, 25, 25 A), Ion MUNTEANU II (Sportul studentesc, 29, 24 A), Ioan ZARE (Dinamo, 26, 4 A) — Mircea REDNIC (Dinamo, 23, 35 A), Dorin MATEUT (Corvinul Hunedoara, 20, 8 A), Mircea IRIMESCU (Universitatea Craiova, 25, 9 A), Michael KLEIN (Corvinul Hunedoara, 24, 37 A), Ladislau BOLONI (Steaua, 31, 81 A), Gheorghe HAGI (Sportul studentesc, 20, 18 A) — Marius LĂCĂTUȘ (Steaua, 21, 9 A), Marcel COPAS (Sportul studentesc, 26, 21 A), Rodion CĂMĂTARU (Universitatea Craiova, 26, 44 A), Ionel AUGUSTIN (Dinamo, 29, 32 A), Sorin CIRTU (Universitatea Craiova, 30, 7 A). A doua zi, după un riguros control medical, lotul s-a deplasat la Bistrița, de unde va reveni (probabil) duminică. Din informațiile primite de la Bistrița, unde tricolorii au găsit excelente condiții de pregătire și refacere (doar Ungureanu și Klein au unele probleme de sănătate), antrenamentele decurg normal, iar starea de spirit a jucătorilor e foarte bună. Ei sint conștienți că partida care îi asteaptă e

dintre cele mai grele, mai ales prin prisma formei arătate în acest sezon de adversari, dar la fel de conștienți sint că depinde numai de ei, de capacitatea, ambiția și puterea lor de sacrificiu, să cîștige. Englezii, pe care Mircea Lucescu i-a urmărit la lucru în Turcia (la 8—0) și în Irlanda de Nord (la 1—0), nu mai au „secrete“ pentru tricolori, cărora le-au fost și le sint proiectate benzi video înregistrate de la cele mai recente meciuri ale insularilor. Cuvîntul de ordine al jucătorilor noștri e unul singur: victoria! Va fi nevoie pentru asta ca și publicul care va umple, sintem conștienți, pînă la ultimul loc tribunele de la „23 August“ să-și susțină necontenit, cu entuziasm, favoriții, conducîndu-i spre o izbîndă pe cît de necesară, pe atît de posibilă!

Făcîndu-ne purtătorii de cuvînt ai tuturor iubitorilor fotbalului românesc, să le urăm tricolorilor, din tot sufletul, mult succes! Echipa Angliei e puternică, fără discuție, dar nu invincibilă!

Englezii fără Woodcock

Mai tîrziu decît Lucescu, adică luni, managerul englez Brian Robson (care e ajutat în pregătirea echipei de antrenorul D. Howe) și-a făcut cunoscute intențiile, anunțînd public un lot de 22 de jucători, din care lipsește Tony Woodcock de la Arsenal, accidentat. În general, față de aparițiile anterioare ale formației, schimbările sint puține, cu observația că pe noua listă apar o serie de tineri, Steven, Waddle s.a., pe care îi așteptam mai degrabă la Brașov unde, cu o zi mai devreme, marti, 30 aprilie, se vor întîlni (în campionatul european) reprezentativele de tineret ale României și Angliei! Ar mai merita să subliniem creditul acordat de Robson „italienilor“ Wilkins, Hateley și Francis, primii de la A.C. Milan, celălalt de la Sampdoria.

S-o luăm însă metodic. Portarii: Peter SHILTON (Southampton, 35 de ani, 68 de prezente în națională) și Gary BAILEY (Manchester United), postul revenîndu-i, mai mult ca sigur, primului, decanul de selecționari (și de vîrstă!) din

actuala garnitură engleză. Ca fundasi apar Viv ANDERSON (Arsenal, 28, 15 A), Gary STEVENS (Everton, 21, 0), Kenny SANSOM (Arsenal, 26, 49 A), Allan KENNEDY (Liverpool, 30, 2 A), Terry FENWICH (Queen's Park Rangers, 25, 6 A), Mark WRIGHT (Southampton, 21, 6 A), Terry BUTCHER (Ipswich Town, 26, 29 A), și Dave WATSON (Norwich City, 23, 3 A), surprinzătoare fiind rechemarea lui Kennedy (care a debutat în echipa reprezentativă abia în 1984!), despre care stiam că e accidentat la umăr, el lipsind multă vreme din campionat. La mijloc: Trevor STEVEN (Everton, 24, 2 A), Brian ROBSON (Manchester United, 28, 41 A), nici o legătură de rudenie cu managerul!), Ray WILKINS (A.C. Milan, 29, 67 A), Steve WILLIAMS (Arsenal, 26, 7 A), Chris WADDLE (Newcastle United, 24, 1 A), și Glenn HOODLE (Tottenham Hotspur, 27, 20 A), punctul forte al acestei linii mediane constituindu-l Robson, puternic și activ, socotit de specialiști drept „cel mai complex mijloc al jocului modern“. În sfîrșit, pentru atac, selecționerii au apelat la Peter DEVENPORT (Nottigham Forest, 21, 3 A), Gary LINEKER (Leicester, 24, 1 A), Paul MARINER (Arsenal, 31, 34 A), Mark HATELEY (A.C. Milan, 23, 8 A), John BARNES (Watford, 21, 16 A), ca și Anderson, jucător de culoare, originar din Jamaica), Trevor FRANCIS (Sampdoria, 30, 46 A), notînd că, în absența lui Woodcock, Francis are mari șanse să fie titularizat într-un atac din care nu vor lipsi (se crede), Hateley și Barnes.

Ce-ar mai fi de adăugat? Că englezii, deși circumspecți, din cite ne-a lăsat să înțelegem managerul Robson la Craiova, iau în calcul, firește, posibilitatea unui succes, drept pentru care sus-numitul a și convocat cel mai bun lot cu putință. Și Robson îi știe pe fotbaliiștii români, pe care i-a urmărit de mai multe ori (în Israel, la Atena, la 3—0 cu Turcia), dar asta e situația în fotbalul de azi: fiecare își „spionează“ adversarul, nu însă studiile sint cele care conferă victoria! Victoria se obține prin talent, prin rivnă și prin abnegație, și nu ne indoim că jucătorii noștri vor fi, miercuri, capabili să le etaleze, invingîndu-i pe englezi așa cum au făcut-o și în 1980! În ceea ce ne privește, desi nu ne indoim că meciul va fi dificil, sintem optimiști.

Arbitri din Spania

Pe scurt, alte citeva da „tehnice“ legate de meci. Conducerea lui va reveni unei brigăzi de arbitri din Spania, avîndu-l la centru pe Emilio Carlos GURUCETA, iar la linie pe Victoriano SANCHEZ și Joaquin URIO, așteptati să sosească la București, luni după-amiază, cu avionul de Zurich. În aceeași zi e programată și venirea observatorului F.I.F.A., Günther SCHEIDER din R.D.G., care va oficia și în partida de la Brașov.

În ceea ce-i privește pe englezi, ei și-au anunțat sosirea pentru duminică seara, cu o cursă charter. Numeroasa lor delegație, formată din 57 de persoane, va cuprinde (între alții) pe Bert Millichip, președintele federației. Englezii și-au exprimat dorința de a locui la „Intercontinental“.

Reamintînd că meciul va începe la ora 18, nu ne mai rămîne decît să semnăm.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Observator neutru

Cramer contra Kramer

Este tentant să folosești titlul unui film cu succes la public, cînd în teren se confruntă două echipe în care cei doi tîzi așa cum îi scrie Sportul) se remarcă meci de meci prin travaliu intens și virtuți tehnice apreciate. Simbătă, cei doi spiridusi s-au aflat unul contra celuilalt, dar cu mijloace mult mai sportive decît protagoniștii filmului.

Treburi în zonă m-au reținut în acest frumos sfîrșit de săptămînă la Buzău și, amînînd o vizită la prietenul meu Costică Efrimescu, mi-am oferit plăcerea ca în decorul lăstărisului vesel al Crîngului să asist la un meci în care simpatia pentru cele două echipe nu este umbrită de nici o împătîmire. Joc al reabilitării, cum consemnează programul

meciului, dar și al revanșei brașovene, întîlnirea s-a constituit într-o reușită întrecere sportivă. Jocul Gloriei este dinamizat de cei patru de la mijlocul terenului: Balaur, Sumulanschi, Ghizdeanu (înlocuit pe parcursul meciului cu Zahiu) și Cramer, hrăniți cu jărul din basmele românești. Aceștia, la care se adaugă și mustăciosul Tică, dau constant și continuu proba de foc a efortului maxim, slefuînd diamante pentru cei doi Seniori din galeria fotbalului nostru Mitea Marcu și Dudu Georgescu.

Ei, virfurile echipei, parcă

programați prin alternanță, rezolvă „problemele“ prin arabcure de palinatori. La Craiova a înscris Marcu, aici Dudu! A înscris și Tică. Și Cramer. Ce gol! Demn de o telefilmotecă europeană. Bară interioară dreapta, ricoseu în bara stîngă și... Iordache s-a resemnat, Iordache, și el din stîrpea Seniorilor, nu-i vinovat la nici unul dintre cele trei goluri. A vrut să apere simțînd că numelor mari trebuie să li se opună tot un asemenea nume. În ciuda jocului curat, fără baricade, demn de niste adevărați bărbați care merită să rămînă în divizie, practicînd

un fotbal ofensiv, brașovenii au fost învinși din cauza unor neatenții de apărare. Altfel, mai ales în prima repriză, au fost destul de prezenți în terenul Gloriei, cu Kramer, Văidean și „mecanicul fin“ Cristea. Joc frumos, deschis, sportiv, demn de un public merițuos! N-a existat nici o fluierătură, nici un gest nesportiv în tribune și primul gol s-a înscris abia în minutul 45! Un cuvînt bun pentru organizatori. Simbătă la Buzău a fost o splendidă sărbătoare sportivă!

MARIAN TEODORESCU

De la trimisul nostru la Zaporoje:

Cupa I. H. F. e la Baia Mare!

O echipă românească intrată, prin talent și sudoare, în elita handbalului european: Minaur Baia Mare! Un sincer bravo jucătorilor și antrenorilor lor, tuturor celor ce, acordând un sprijin competent, au făcut posibilă această frumoasă performanță!

Cupa I.H.F., strălucitoare ca alămurile unei fanfare militare într-o zi însoțită, a fost singurul spectator impasibil la dramma și memorabila finală de la Zaporoje. Duminică, 21 aprilie, cu o zestre de 5 goluri, acumulară în prima manșă disputată la Baia Mare, H.C. Minaur, antrenată de cunoscutul Lascăr Pană și de mai tânărul său coleg Petre Avrănescu, a intrat în Palatul Sporturilor din Zaporoje hotărâtă să aducă în dar celor peste 50.000 de harnici mineri maramureșeni unul din cele mai prestigioase trofee din handbalul internațional. După cum știți, acest lucru s-a întâmplat. Baia Mare fiind acum marcată cu litere roșii, să ne exprimăm astfel, pe harta handbalului internațional.

Cu toate că 7.000 de localnici au încurajat frenetic și continuu echipa studenților din Zaporoje, galeria noastră, formată din 90

de inimosi mineri maramureșeni, și-a făcut cu prisosință datoria, făcându-se auzită tot timpul.

Meciul, pe măsura mizei, a fost decis în ultima secundă și rar se poate vedea ceva atât de deosebit într-o sală de sport. Fără Covaciu, rămas în țară pentru tratament medical, cu Mironiuc nereșabil, românii Petran, Neșovici, Rădulescu, Oros, Nicolae Voinea, Porumb, Stamate, Marta, Boros, Flangea, în frunte cu Maricel Voinea, căpitanul echipei, au reușit o performanță de răsunet.

Primul gol e al românilor; care au fost în primele 25 de minute superiori, de parcă ar fi jucat în propria sală. În minutul 20 conduceau cu 5-4. Maricel Voinea, firav față de masivii jucători sovietici, a reușit câteva execuții scilpitoare, terminate cu goluri. Portarul băimărean Mircea Petran, în zi mare, a

respins numeroase bombe expediate de Antonevici, Didușenko, Bernstein și Zubkov, inclusiv 3 aruncări de la 7 metri, avind un aport hotărâtor în obținerea acestui rezultat. Repriza se încheie cu un avantaj de două goluri pentru echipa studenților din Zaporoje. După 10 minute de la reluare, sovieticii conduceau cu 12-8. În minutul 42, 13-8, egalitate generală. Maricel Voinea, Porumb și iarăși Maricel Voinea refac din handicap. În minutul 59, scorul era 17-12 pentru echipa din Zaporoje. Cu 8 secunde înaintea fluierului final scorul era de 18-13. Echipa sovietică se vedea deja în posesia cupei. Marcase în deplasare mai multe goluri, 17. În aceste momente, dacă cineva ne-ar fi luat scaunul de sub noi nici n-am fi băgat de seamă. Mingea se repune în joc, mai sînt doar 4 secunde. Maricel Voinea pasează lui Stamate care, făcînd

să amuțească 7.000 de spectatori, înscrie de la centrul terenului, 18-14 și H.C. Minaur cîștigă Cupa I.H.F.! Adversarii noștri, care dețineau majoritatea la „masă”, nu acceptă golul motivînd că ar fi fost înscris după scurgerea celor 60 de minute. Deși arbitrii n-au revenit asupra deciziei, delibările au durat aproape o oră, timp în care spectatorii au așteptat cu emoție decizia. La carul de reportaj TV s-a reluat înregistrarea meciului, s-au făcut cronometrări inverse, începînd din secunda a patra și pînă mîngia sutată de Stamate a trecut linia porții lui Șpenko. Cronometrările, aveam să aflăm după anunțarea verdictului, au arătat că golul victoriei a fost marcat cu 30-40 de zecimi de secundă înaintea fluierului final. Deși nu mai erau necesare, ele au scos din dubiu valabilitatea acestui stupefiant gol. Cupa este a noastră! Încă o dată Lascăr Pană este purtat pe brațe de jucători. Galeria noastră cîntă.

Emoțiile au trecut. Bucuria este de nedescris. La ora unu din noapte, la aterizarea pe aeroportul din Satu Mare, zeci de suporteri băimăreni, veniți cu autocarele, își așteptau favoriții.

În încheiere, pe lângă felicitările pe care le mai adresăm o dată jucătorilor și antrenorilor, a căror seriozitate și talent au dus la obținerea acestui rezultat, să spunem cuvinte de bine despre organele locale și Centralele minereurilor Baia Mare care au reușit să asigure condiții de pregătire pentru sportivi și atmosfera de emulație propice mării performanțe. O echipă inimosă, susținută de oameni inimoși, care în duminică ce a trecut ne-a oferit tuturor iubitorilor de handbal satisfacția unei victorii splendide.

Date fiind rezultatele handbalistilor băimăreni, rezultate care obligă, se cere luată în considerare propunerea ca echipele românești să participe an de an, continuu adică, la competițiile internaționale, de felul acestei cupe, și nu doar în anii cînd calendarul competițional este mai lejer. Un bun renume se

poate menține, nu numai în handbal, cu rezultate.

Încă o dată, pentru abnegația și pentru puterea de luptă exemplare, pentru dăruirea pentru culorile sportive ale patriei, felicitări jucătorilor și antrenorilor băimăreni. Vă mulțumim.

OPREA GEORGESCU ■

P.S. Ne pare o lipsă de inspirație, dacă nu e vorba despre altceva, ca în ziua imediat următoare cîștigării „Cupei Federației Internaționale” de handbal masculin de către echipa H.C. Minaur Baia Mare pe aceeași pagină a unui ziar, odată cu cronica meciului, să apară un interviu cu Radu Voinea, antrenorul echipei Steaua, care, lipsit de fair play, minimalizează valoarea echipei băimărene, categorisind-o cel mult o adversară incomodă pentru echipa Steaua. Rugînd să nu fie suspectat de lipsă de modestie, Radu Voinea caută să ne convingă că nu poate fi vorba de un duel între cele două echipe a căror diferență de valoare i se pare incompatibilă cu termenul. Să reamintim că în acest campionat, atît la București cît și la Baia Mare, „duelul” a dat cîștig de cauză echipei băimărene (28-24 la București și 17-15 la Baia Mare) iar în timp ce H.C. Minaur a adus în țară cupa I.H.F., Steaua n-a trecut de sferturile de finală ale Cupei Campionilor Europeni. Succesul echipei H.C. Minaur a contribuit la cel al handbalului românesc și acest lucru nu poate decît să ne bucure. Regretăm că maestrul emerit al sportului Radu Voinea, un nume cunoscut, stimat și prețuit în handbalul românesc, n-a găsit suficiente resurse să se bucure alături de noi de succesul unei echipe românești așa cum ar fi fost, ni se pare nouă, normal.

În încheiere, felicităm pe handbalistii de la Steaua pentru cîștigarea celui de al 19-lea titlu național și le urăm succes în campionatul intern și în competițiile internaționale.

Pe scurt...

● Orașul Marsilia și-a depus candidatura în organizarea mult comentatului meci pentru titlul mondial dintre Anatoli Karpov și Garri Kasparov. Organizatorii sînt dispuși ca, începînd cu 2

septembrie, să ofere condiții excepționale de joc pentru ca, pentru a polariza atenția șahista mondială prin susținerea celei de-a „versiuni” a meciului-maraton de la Moscova. De această dată în 20 sau 24 de partide... Președintele Federației internaționale, Florencio Campomanes, la întoarcerea sa din voiajul în America de sud, va face o escală la Marsilia la sfîrșitul lunii aprilie pentru a verifica oferta. Marsilia este acum la concurență cu Montpellier, Barcelona, Graz, Mexico City și Moscova. Rămîne de văzut ce „variantă” va fi preferată de cei

doi jucători. Anatoli Karpov mai are „ofertă” de meci: campioana mondială Maia Ciburdanidze se crede capabilă să-l înfrunte... Așa a declarat într-un recent interviu. Ar fi interesant ca Anatoli Karpov să accepte îndrăzneț propunerea, dar deocamdată îi este imposibil, campionul lumii avînd destulă bătaie de cap cu Kasparov.

● Turneul internațional open de la Metz (Franța) nu a mai revenit, ca anul trecut, maestrului internațional Theodor Ghițescu. Clasat printre fruntașii competiției, cunoscutului maestru român i-a revenit însă premiul de

frumusețe, pentru o adevărată miniatură șahistă. Totul s-a petrecut în partida cu maestrul internațional Pytel. Cu piesele albe, Th. Ghițescu a „risipit” 9 mutări teoretice dintre cele 16 ale întîlnirii. Iată desfășurarea ultimei partide: **GHIȚESCU—PYTEL**; Gambitul dămei, 1.d4 C16 2.e4 e6 3.Cc3 Nb4 4.Cf3 00 5.Ng5 h6 6.Nh4 d5 7.e3 e5 8.Tel c:d4 9.e:d4 b6 10.e:d5! (Noutate teoretică surprinzătoare. Recomandarea anterioară era 10.Nd7 d: c4 11.N: c4 Nb7 12.00 Bbd7 13.De2 cu avantaj minimal pentru alb.) 10...D:d5?! (Continua-

rea este îndoielnică, mai bine era 11... e:d5 12. Ne2 Na6 13.00 N:c3 14.T:c3! N:e2 15.D:e2 Te8 1...Db5! a6 17.Db3! Cb7 18.Tfcl cu avantaj pozițional pentru alb. 11.N:f6 g:f6 12.Dd2! Dh5 13.g4!! Da5 (La 13... Dg6 urma 14.Nd3 Dg7 15.Ne4 cu capturarea turnului din a8.) 14.D:h6 Nb7 15.Nd3 f5 16.Cg5 și negrul cedează în fața matului imparabil, nevinindu-i să-și creadă ochilor că o mică noutate teoretică l-a dat gata imediat!

MARGARETA MUREȘAN ■

Cronica șoselei

Răsplata perseverenței

De la bun început, toată lumea fusese convinsă că biciclistul a fost călcat de un autovehicul de mare tonaj. Constatarea se putea deduce ușor, își depăna amintirile maiorul Ambrus, corpul victimei era strivit și purta urmele vizibile imprimate de roțile duble ale mașinii grele. Lățimea urmelor și desenul suprafeței de rulare a pneurilor ofereau elementele ce întăreau această convingere. Se credea aproape cu certitudine că peste om au trecut roțile din spate și nu din față. De unde și presupunerea că biciclistul a fost sters din mers, în timp ce era depășit, ori s-a dezechilibrat din cauza suflului provocat de gabariul și viteza camionului ori basculantei. O presupunere cu atît mai plauzibilă, cu cît biciclistul a fost beat. Analizele de laborator au evidențiat în organismul său un grad ridicat de alcoolemie. Așa cum se prezentau lucrurile în această fază, nu era exclusă nici eventualitatea ca șoferul să nu fi știut că a călcat un om, mai cu seamă dacă a tractat o remorcă și victima a căzut sub roțile acesteia.

Porneam, deci, cu puține date pe drumul plin de obstacole și de necunoscut ce trebuia să mă ducă la descoperirea celui care comisese acest accident. Într-un județ ca al nostru, cu atîtea șantiere, uzine, mine de cărbune concentrînd sute de giganti pe roți la care se adăugau câteva sute din alte județe ce treceau pe la noi ori efectuau transporturi pentru unitățile noastre economice, mă

găseam într-o situație deloc de învidiat în postura de călător al șoferului cu pricina. Mă îngrijora și eventualitatea ca autovehiculul respectiv să nu poarte nici o urmă de accident, mai ales că victima nu a avut leziuni deschise, pe haine nu s-au produs rupturi și nici bicicleta nu purta vreo urmă de impact.

Cunoști, continuă maiorul, ce volum de muncă trebuie depus în asemenea cazuri și cît de repede se impune să acționezi. Pe cît posibil este necesar să lucrezi fără întrerupere, căci fiecare minut este în favoarea făptușului. Cum se întimplă a descoperi în asemenea cazuri, pînă să găsești ceea ce cauți, ajungi să descoperi alte lucruri. Am depistat câteva curse făcute cu mașinile statului în beneficiul exclusiv al șoferului — adică în interes personal, cum se spune în limbajul nostru profesional —, câteva autovehicule cu urme de tamponare comise, după cum a reieșit ulterior, în curtea garajelor, despre unele neavînd cunoștință nici măcar șefii de garaj.

La o săptămînă după începerea cercetărilor, trebuie să recunosc cu amărăciune că ajunsesem la un punct mort. Verificasem toate mașinile din zonă. Stabilisem cursurile efectuate de fiecare în ziua și seara accidentului, nu am găsit nici unul cu o urmă, cît de mică, de accident.

În beznă ce învăluia acest caz, veni ca o rază de lumină, dătătoare de speranță, comu-

nicarea expertizei criminalistice cum că adîncirea cercetării urmelor imprimate pe victimă de cele două roți a relevat că lățimea acestora nu era identică. Una din anvelope era mai îngustă decît cealaltă. Eram, deci, în posesia unei informații deosebit de prețioase. Aveam un nou punct de pornire!

De aici, însă, și pînă la găsirea autovehiculului respectiv și, mai ales, pînă la identificarea celui care a comis accidentul aveam de străbătut o cale lungă, după cum o dovediseră desfășurarea ulterioară a evenimentelor. Am purces, prin urmare, la căutarea autovehiculului cu roți duble de lățime diferită. Nu am găsit un asemenea autovehicul în nici unul din garajele din zonă. Peste cîmpul cercetărilor mele iar se lăsa ceața, obligîndu-mă să bijbii în căutarea adevărului.

Într-una din zile, cu prilejul unui filtru, dau peste un autovehicul ale cărui roți din spate aveau lățimi diferite. Șoferul domiciliat într-o localitate relativ apropiată, la distanță de vreo 30 de kilometri, dar mașina aparținea unei întreprinderi din județul învecinat. Era o autospecială pentru cercetări geologice, cu care se făceau deplasări în mai multe județe din împrejurimi.

Șoferul, un anume Vasile Voinea, recunoaște că în seara accidentului, vreau să zic în seara acelei zile, pentru că, deocamdată, nu i-am pomenit de accident, a fost la Măgureni, comuna lîngă care a fost lovit biciclistul. În decursul zilei respective a avut de lucru, transportînd un grup de geologi la niște locuri de forare, iar seara, deoarece se făcuse tîrziu, n-a plecat acasă, ci s-a oprit la niște prieteni. Mai pre-

ce, la familia Oroianu, cu care se cunoștea mai demult. A acceptat cu plăcere invitația de a rămîne peste noapte la alde Oroianu. Avea astfel prilejul să participe la petrecerea organizată în cinstea zilei de naștere a micuțului Adrian, copilul gazdelor. S-a mîncat, s-a băut, s-a dansat, într-un cuvînt lumea s-a simțit bine. Începînd de la ora zece, invitații au pornit, pe rînd, către case, ultimul plecînd aproape de miezul nopții. Vasile Voinea nu a plecat, după cum susținea, ci a dormit la Oroieni. Fapt confirmat de soția lui și de gazde. Pînă la proba contrarie, nu aveam argumente cu care să-l combat. Nici pe șofer, nici pe soția sa și nici pe martorii lui. Alibiul era beton armat!

Am luat în calcul și ipoteza că cineva a luat mașina și a comis accidentul, după care a adus-o înapoi. Șoferul, aflat la petrecere, putea să nu aibă habar. Cu mulți ani în urmă, am întîlnit un asemenea caz și nu era exclus ca și acum să dau peste unul de același fel. Se părea că sînt din nou pe o pistă ce se infunda. Mai ales că, pînă una-alta, nu aveam certitudine nici măcar asupra faptului dacă biciclistul a fost călcat cu acest autovehicul.

În cele din urmă, perseverînd, mi-am văzut răsplătite eforturile! Unul dintre paznicii comunali, care, în noaptea accidentului, fusese de serviciu la magazinul universal din comună, și-a amintit că, pe la ora 1 noaptea, un autocamion cu niște instalații pe el a trecut cu mare viteză pe șosea, pentru ca, după scurt timp, să treacă din nou pe-acolo, dar în sens invers, gonînd și mai tare. Deși n-a reținut culoarea și nici numărul de înmatriculare a camionului, paznicul susținea

cu convingere că una și aceeași mașină a circulat, la ora respectivă, în sus și în jos, după cum indica el direcțiile opuse de mers ale autovehiculului.

Cele văzute de paznic au bucurat mult, deoarece și pe camionul lui Voinea erau montate tot felul de dispozitive. Dar asta nu însemna, neapărat, că am dat peste cel pe care îl căutam. Era nevoie de un element, un fapt indubitabil cu privire la autorul accidentului. Am aflat, astfel, că Voinea a propus unui șofer, căruia i s-au dat anvelope noi, să facă un schimb de anvelope, sub pretextul că cele din spate, de la mașina lui, s-au deteriorat înainte de vreme, pe cînd șoferul respectiv mai putea rula cu cele pe care le avea montate. Urma ca Voinea să-i dea cauciucuri noi cînd va avea kilometrii rulați necesari pentru a primi altele noi. Șoferul nu a acceptat țîrgul. Voinea a negat, recunoscînd abia după confruntarea cu șoferul în cauză, că i-a propus schimbul de anvelope.

De la această recunoaștere și pînă la recunoașterea comiterii accidentului treburile s-au derulat destul de ușor. Mai ales, după ce Voinea a luat cunoștință despre cele văzute de paznicul de noapte. Ce s-a întîmplat, de fapt, în noaptea aceea? Lui Voinea i s-a făcut poftă de ajuns acasă după paharele băute și a pornit-o cu mașina. A comis accidentul și s-a întors din drum. Încît soția lui a declarat, pe bune, că nu a fost acasă. Nu, însă, și gazdele, care, dintr-o greșită înțelegere a noțiunii de prietenie, au vrut să-l acopere pe Voinea. De parcă, adevărul poate fi ascuns la nesfîrșit!

VICTOR BEDA ■

Călătoria ca spectacol

Calatorii inzestrați cu harul observației și cu darul scrisului caută unora să arate și altora ce-au văzut ei. Rezultatul este o relativ bogată literatură de drumetie, care are totdeauna o mare priză la cititor. Una din ultimele apariții, în acest domeniu, la noi, este cartea lui Radu Budeanu **Călătorii subiective**, tipărită la Editura Sport-Turism. Reamintim că mai multe capitole din această carte au fost publicate pentru prima dată în paginile de „Univers” ale revistei **Flacăra**.

Radu Budeanu își face din subiectivism (așa numește el sensibilitatea proprie) un adevărat program — citi călătorii, atâtea lumi. Într-adevăr fiecare descoperă lumea în felul său și, pus în situația de a face cunoscute și altora cele văzute, fiecare oferă o altă imagine a acestei lumi. Dar suportul îl constituie întotdeauna autenticul. Sute de poezii au cîntat primăvara, care a luat astfel sute de chipuri, însă poezia și-a probat autenticitatea numai în măsura în care, sub indiferent ce înfățișare și în indiferent ce veșminte ni s-ar fi prezentat, noi am descoperit și am simțit cu adevărat primăvara. Acest lucru ni se întâmplă și în cazul **Călătoriilor subiective**: deși ne mișcăm pe mapamond privind în jur cu ochii lui Radu Budeanu, avem sentimentul descoperirii, simțim pulsul vieții adevărate a lumii.

Pe unde a călătorit Radu Budeanu? „Itinerarul propriu-zis — ne spune chiar autorul, în acea profesiune de credință de la începutul cărții intitulată **Confesiuni la Kilometrul zero** — poate fi rezumat ca o pendulare între extreme: de la cea vestică (Statele Unite ale Americii și Statele Unite Mexicane) la cea estică (India) și, după un scurt interludiu britanic, prin statele de pe coasta vestică a Africii (Senegal, Gambia, Sierra Leone, Liberia, Ghana, Coasta de Fildeș), vizitate la popasuri mai mult sau mai puțin scurte, dar sigur semnificative, apoi din nou în Europa, într-o succesiune, fără subiectivă, care include Elveția, Finlanda, Republica Federală Germania și, în fine, Portugalia”.

Călătoriile subiective cuprinde impresii, observații, comentarii, reflecții etc., referitoare la cele văzute și auzite de-a lungul întregului itinerar. Însă preponderent este, în toate paginile cărții, spectacolul. Autorul are o poftă nestăvilită de a vedea, curiozitatea lui nu are margini. Apetitul pantagruelic al mexicanilor, setea lor neostoită, sosurile atât de picante încât ar putea înlocui benzina în carburatoarele automobilelor, numărul imens de statui din Mexico City, fenomenul sombreroilor și al chitarelor, limuzinele americane imense și, pe aceleași străzi, sutele de cerșetori de toate vîrstele — iată doar câteva din scenele „spectacolului” mexican; în India, frapante sînt trăirea în aer liber, amestecul insolit de modern și vetust, bazarele în care vinzătorii nu țipa, multimea de hippy europeni care, pe străzile Delhi-ului, „sfidau într-o decrepitudine afișată fie și cea mai modestă condiție umană”; pasagerii urcați în avion cu pancre în care se aflau animale, inclusiv maimuțe și salamandre, comerțul „ambitios și mirapodic” cu obiecte inutile, vechi și răpănoase, afacere în care toți vor să vîndă și nimeni nu cumpără, strada Măștilor din Freetown, Muzeul Omului din Abidjan sînt cîteva repere ale „falsului jurnal african”. Și așa mai departe. Tot spectacol este și puhoiul nesfîrșit de automobile, care curge ordonat și grăbit, perfect dirijat, pe toate căile de circulație ale Statelor Unite și care lasă impresia că lumea ar fugi, pe patru roți, „nu altfel spre ceva, cît mai degrabă de ceva”. Tabloul este cît se poate de pitoresc la începutul week-end-ului: „Dorul de ducă, năprasnic și cu impact de masă, se instalează necruțător la fiecare sfîrșit de săptămîna și, practic, nici un mare oraș nord-american nu scapă de formidabila hemoragie de automobile care se aruncă pe arterele de ieșire cu zecile, cu sutele de mii, într-o avalcădă precipitată și, adesea, inebunitoare”.

Radu Budeanu ține să-și distanțeze, explicit, însemnările sale de textele alcătuite metodic, monografic, în genul ghidurilor turistice. „Această carte, spune el, s-a scris singură, nu vrea să «demonstreze» nimic și nu vrea să umple nici un gol”. De acord. Dar acest lucru nu-l lipsește pe cititor, după cum am mai remarcat, de privilegiul descoperirii. Ieșită de sub pana alertă și elegantă a unui observator plin de finețe, care știe să privească și să descrie și, nu în ultimul rînd, care are ce spune, cartea lui Radu Budeanu, oricît de subiectivă ar crede-o autorul, este — să nu ne fie teamă — că metafora e des folosită, aici e cum nu se poate mai la locul ei — o veritabilă și largă fereastră spre lume.

ION CODRU

După plecarea echipei de asalt, Hillary și Tensing au trecut imediat la amenajarea taberei 9, care consta deocamdată doar într-o îngrămădire de bagaje. În vederea instalării cortului, trebuia pregătită platforma, care nu era deloc plană. Lucrînd fără să folosească aparatele de oxigen, pentru a economisi prețiosul gaz, cei doi alpinisti au înlăturat stratul de zăpadă, gros de 25 centimetri, apoi au cioplit stîncă, pentru a o face orizontală. La fiecare 10 minute se opreau pentru a se odihni puțin. Din cînd în cînd, vîntul și zăpada se năpusteau cu putere asupra lor. Ei munceau însă înainte, știind că singura lor șansă de supraviețuire pe vremea aspră care îi aștepta în cursul nopții era numai protecția pe care le-o oferea cortul. După circa două ore de lucru, au reușit să construiască două platforme alăturate fiecare de aproximativ doi metri lungime și un metru lățime, cea de lîngă stîncă fiind cu circa 15 cen-

URCAȚI CU NOI PE EVEREST!

6. 0 noapte la 8500 m

timetri mai sus decît cea din marginea prăpastiei; semănau cu două trepte de piatră de la intrarea într-un imobil. Nivelarea ar fi însemnat o muncă titanică, de cioplitor, în piatră, așa că pînă la urmă au hotărît să le folosească așa cum erau. După ce au alcătuit scheletul și au întins cortul — cu care prilej era cît pe aci să scape betele în hău, al cărui fund era la numai puțin de 3000 de metri — au început să-l ancoreze, lucru foarte greu, întrucît nu aveau prin preajmă stînci mari de care să poată lega cablurile. Tărușii de cort din aluminiu s-au doborât imediat. În cele din urmă, la un capăt cortul a fost ancorat de buteliile de oxigen, îndesate bine în zăpadă, iar la celălalt capăt de niste prize foarte mici în stîncă, cu chiuu cu vai au legat la fel de nesigur și rostul coardelor de ancorare, după care și-au dus lucrurile în cort.

Deoarece era încă lumină, Hillary a făcut cîteva fotografii ale locurilor din jur, apoi a verificat aparatele de oxigen și buteliile. Deceție: la un consum doar de 4 litri pe minut, cît era minimul planificat, mai aveau oxigen doar pentru 5 ore și jumătate, ceea ce era cu totul insuficient. Atunci a reglat aparatele pentru rata de 3 litri pe minut și a fixat la aparat buteliile necesare, făcînd legăturile cu tuburile. Cu oxigenul pentru dormit, alt necaz — n-au mai găsit robinetul buteliei celei mari, carate în spate de Gregory; probabil că cel care-l adusese plecase cu el înapoi. Ce să facă? Scoțînd printre buteliile deja întrebuintate, au găsit trei în care mai era oxigen care să le ajungă pentru vreo 4 ore de somn, folosind o rată de 1 litru pe minut. Pentru a-l face să dureze mai mult, au ho-

tărît să folosească oxigenul numai între orele 9 și 11 noaptea și între orele 1 și 3 dimineața.

Între timp, Tensing pregătise cîna. Au mîncat cu mare poftă, căci erau obosiți și flămînzii, supă de pasăre cu tăieței, sardcele, biscuiții, curmale proaspete și dulceață de caise. Dar alimentul consumat în cele mai mari cantități a fost limonada fierbinte, îndulcită cu enorme cantități de zahăr. Atît Hillary, cît și Tensing erau conștienți de pericolul mare al deshidratării și hotărîseră să-și saturizeze corpurile cu o mare cantitate de lichid. Erau foarte mulțumiți de felul cum funcționa primusul — la peste 8500 de metri picia plăcut, scotînd o flacăra albastră și fierbinte. După o masă imbelugată și după ce au băut alt cît puteu să primească corpurile lor, cei doi alpinisti au început să se pregătească pentru noapte.

Politicos, Hillary l-a lăsat pe Tensing, pe care îl pretuia foarte mult și cu care

se împrietenisise, să-și aleagă platforma pe care să doarmă. Intorcîndu-i politetea, Tensing a ales platforma de jos, a pus pe ea salteaua pneumatică umflată, iar deasupra saltelei a așezat sacul de dormit, în care s-a băgat complet îmbrăcat. Pe urmă și-a strîns sacul în jurul gîtului și s-a organizat să doarmă, pîrînd cu totul nepăsător de faptul că marginea dinspre el a cortului se găsea deasupra uriașei fete sudice a muntelui Everest, de faptul că la mai puțin de jumătate de metru de sacul său de dormit se căsa o prăpastie adîncă de 3000 de metri. Hillary și-a umflat și el salteaua pneumatică, pîrînd-o pe platforma superioară. A ezitat dacă să se bage în sacul de dormit cu bocancii, ceea ce ar fi însemnat o noapte neplăcută, dar în schimb a doua zi dimineața ar fi avut bocanci calzi, sau să aibă o noapte comodă, însă bocanci înghețați. Se simțea slăbit, așa că s-a hotărît pentru a doua variantă, încălțînd, bineînțeles, ciorapi grosi. Fiind înalt, nu prea avea loc pe platforma lui, așa că s-a așezat puțin oblic, trecînd un pic și peste picioarele lui Tensing. Au cuplat măștile la o butelie și au stîns primusul.

La un moment dat s-a auzit un uruit suerător coborînd de pe creastă. Hillary s-a rezemat repede cu umerii de peretele

superior al cortului și și-a întepenit puternic picioarele pe platforma de jos. În clipa următoare, o rafală de vînt a izbit ca un berbec, și cortul s-a cutremurat și s-a clătinat foarte neplăcut. S-a trezit și Tensing, dar, spre ușurarea celor doi alpinisti, rafala a trecut repede. Au urmat altele, însă, după un timp, vîzînd că totuși cortul rezistă, și sub efectul binefăcător al oxigenului, au adormit. După vreo două ore, terminarea buteliei de oxigen i-a trezit. Le era frig. Cum aveau o rezervă bună de petrol, au aprins primusul și s-au asternut din nou pe băt limonadă fierbinte. În acest fel, cele două ore planificate să le petreacă fără oxigen au trecut repede. Cînd s-a făcut ora 1 dimineața — era pe 29 mai 1953 —, și-au conectat măștile la altă butelie din cele folosite doar parțial și s-au culcat din nou. Asa cum prevăzuseră, oxigenul s-a terminat la ora 3, și ei s-au trezit din nou. Au rămas însă lungii încă un timp, tremurînd de frig. Pe la ora 4, scotîndu-și doar umerii din sacul de dormit, Hillary a desfăcut usa cortului. Era așa de înghețată, că părea o scîndură. Peisajul de afară, aspru și rece, la care se uitau amîndoi, era de o frumusețe de basm. Lumina dimineții începea să coloreze cerul și centura clar discurile de gheață, care se întindeau de-a lungul orizontului. Dedesubt văile erau

încă întunecate și cufundate în somn. Termometrul arăta minus 27 de grade Celsius.

Au început pregătirile de plecare. În timp ce Tensing pusese din nou primusul în funcțiune, Hillary a adus în cort aparatele de oxigen, le-a curățat de gheață și le-a verificat. Pe urmă a mîncat din nou, plini de voie bună, și au băut lichid cît au putut de mult, știind că respirația greoaie și accelerată de la marile altitudini elimină totdeauna o cantitate enormă de apă sub formă de aburi. Dacă apa nu este pusă la loc, pînă la urmă se produce o sîrșeală cumplită. După ce Hillary și-a dezghețat la flacăra primusului bocancii, ca să-i poată încălța, s-au îmbrăcat fiecare cu toate hainele pe care le avea, și-au uns fata cu cremă împotriva vîntului și a soarelui și și-au pus ochelari de zăpadă. În cele din urmă, spre ora 6.30, au ieșit pe brînci din cort. Noaptea petrecută la peste 8500 de metri, cea mai mare altitudine la care își instalase cortul și dormise vreodată o ființă omenească, se încheiase.

ION D. GOIA

Rădăcina vieții

Panax ginseng sau rădăcina vieții este o plantă sălbatică sau de cultură ce poate depăși vîrsta de 100 de ani. Rădăcina ei cărnoasă, de formă conică, este de culoare albă și din ea pornesc o mulțime de ramificații ciudate ce imită corpul omenesc. Munții Changbai și cursul superior al fluviului Songhua sînt principalele zone producătoare de Panax ginseng, samuri și cerbi, comori ale regiunii Guandong, situată la nord-est de Shanhaiguan. Efectele terapeutice ale rădăcinii vieții au fost cunoscute din cele mai vechi timpuri. În timpul dinastiei Ming (1368—

1644 e.n.) Li Shizhen în lucrarea sa „Despre plantele medicinale” explica efectele acestei plante: „este hrănitoare caldantă are efecte benefice asupra vederii, limpezeste mintea, prelungeste viața...” Cercetările și experimentele actuale au demonstrat că Panax ginseng are efecte pozitive asupra stării de lesin, asupra bolilor cardiovasculare, bolilor digestive și asupra diabetului. Sfera de folosire a plantei s-a extins și în domeniul alimentar.

Dacă în urmă cu cîteva sute de ani, planta era culesă doar pentru familia imperială, culegătorii clandestini prinși cu 2,5 kg. fiind pedepsiți cu 100 lovituri de baston și expulzați la 1500 km. depărtare, acum de efectele curative ale plantei se bucură toți cei care au nevoie, fără deosebire și fără limită de graniță.

Crescătorie de salamandre

Salamandra, specie intermediară între pești și reptilele amfibii, este un animal prețios și foarte rar. În China ea trăiește în afluenții fluviilor Yangzi, Galben și ai Perlelor și este prinsă pentru carnea ei deosebit de gustoasă și cu mare valoare nutritivă, pentru pielea, stomacul, și fierea ei ce constituie materii prime pentru diverse medicamente.

Yuan Zhichun, un tînar tîran din județul Zhuxi, constatînd că numărul salamandrelor sălbatice se reduce din ce în ce mai mult, a avut ideea înființării unei crescătorii de salamandre. În prezent, în crescătoria sa trăiesc peste 1000 de exemplare.

Recompensa pentru medicină

În fiecare an, pe data de 14 martie, în biserica St. Paul din Frankfurt are loc solemnitatea înmînării premiului Paul Ehrlich și Ludwig-Dormslaedter în valoare de 80.000 de mărci, premiu ce constituie cea mai înaltă recompensă atribuită în domeniul cercetării medicale. În acest an, premiul trebuia să atragă atenția asupra semnificației umanitare a cercetării legate de parazitii și bolile parazitare. Premiarii sînt trei oameni de știință americani, pr. Ruth S. Nussenzweig și dr. Louis H. Miller pentru cercetările lor care au permis fabricarea unui vaccin împotriva paludismului și pr. Ernest Bueding pentru lucrarea despre bilharzioză, boală infecțioasă ce se transmite prin viermi.

Renașterea westernului

Anul 1985 se anunță în cinematografia americană ca an de renaștere al westernului. În această revenire sînt implicați nu numai „veteranii” Kirk Douglas, Burt Reynolds, Clint Eastwood ci și mai tinerii Lawrence Kasdan, Wallter Hill, cărora li se alătură Patrick Wayne, fiul marcului John, cel care reprezenta în ochii întregii Americi pe adevăratul pionier: independent, loial, curajos, patriot. Patrick Wayne, care joacă într-o parodie după primele westernuri, mărturiseste că nu intenționează să-și imite tatăl, nici să devină continuatorul unei tradiții (de altfel John Wayne și-a desernat succesul în persoana lui Clint Eastwood, spunînd că „este cel mai bun cow-boy al cinematografului modern”) ci doar prin ceea ce face să-și aducă un omagiu tatălui său.

ELENA GRECESCU

Roza vînturilor

Artur Lundkvist

(Suedia)

Dragostea pentru iern

Dragostea pentru iern înseamnă oțel stranic ascuțit, spune Timplarul.

Cît de minunat trăiește lemnul sub mușcătura oțelului scinteietoare! Ce dulce tăietură străbînd

primăverile cu toate potopurile rămase-ndără! Ticăie un ceas înăuntrul lemnului, ticăie poate o inimă.

Lemnul e timp, timp asemenea valurilor poposite la tîrm.

Lemnul îngrămădește-n el timp mai mult

decît omul, iată de ce-i mai vîrtos și mai trainic. Mîreasma lemnului întrece în tîrnie parfumul pielii de femeie.

Asudă fructe mărunte, strugurași de aur.

Își arată sexul pe fiecare ram, cel bărbătesc și cel femeiesc viețuiesc laolaltă,

sub tăis vîdînd indoită putere. Cine să pătrundă în lemn dănuind peste vremuri?

Dar cine n-ar vrea? Mortii, la fel și nou-născuții sînt culcați în lemn

(o, să dormi acolo somn adine asemenea țigarei în lemn aromat). Din lemn se cer dobîndite frumusețea și viața durabilă.

Lemnul nu moare ca omul, les duhnitor dintr-odată.

Nu, lemnul își degătește viața în moarte, mai trainic, mai dens mai proaspăt decît orice carne.

Cu gingășia miinilor mele și cu unealta mea stranic ascuțită voi da năvală-n lemn, să simt lemn în gură, în gîtlei, să simt cum lemnul mă cuprinde puternic, sigur, etern.

În românește de
PETRE STOICA

Spectatorul ideal

Cu marea lui erudiție ar fi putut deveni un profesor doct care să officieze sacerdotul de la catedră, în fața unei asistențe stupefiate de argumentația lui severă și de ținuta sa rezervată; a preferat să fie un strălucit „causeur”, care transforma întâlnirile cu publicul în discuții cordiale, astfel încât scâpările sale idei, fondate pe o cunoaștere exactă a problemelor abordate, să fie împărțite celorlalți într-o atmosferă destinsă, de intensă vibrație intelectuală și de reală comunicare.

GEORGE ARION ■

Indrăgostit ca nimeni altul de spectacol, izbutea întotdeauna să improvizeze imediat o reprezentare al cărei protagonist era el însuși, cu o vervă ce părea inepuizabilă și cu o știință a conversației fără egal. Poate tocmai din această imensă iubire a sa pentru dialogul nemijlocit purtat în tihnă cu semenii lui, D.I. Suchianu părea uneori ca un ultim descendent al celor care, în alte epoci, aveau mai mult răgaz să poarte colocvii ample, nesînchisindu-se de trecerea timpului. Era interesat cu toată franchețea de valorile omului și când constata o coborâre în uitare a lor se ridica să le apere, însă nu ca un moralist înăcrît, ci minuiind cu farmec și dezinvoltură ironia subtilă, sfichiuirea inteligentă și plină de haz, de multe ori mai incisive decît o diatribă. Spirit ales, D.I. Suchianu minuia excelent condeiul deseori pentru a bicui mediocritatea, ipocrizia, impostura, prostia, astfel încît miile sale de articole, numeroasele lui cărți nu sînt doar demonstrații rafinate și scipioane care explicitează fenomenul artistic, instruiind convingător și frumos, dar exprimă și crezul lui de scriitor cu o înaltă conștiință profesională și estetică, incapabil să rămînă în expectativă atunci cînd ceva amenință să polueze cea mai pură esență a omului. Doar în aparență un mare risipitor, el s-a cheltuit cel mai mult în muncă, pe care însă n-a socotit-o niciodată o corvoadă, un chin insuportabil, ci a văzut în ea o desfătare, o cale certă pentru a se împlini și a dobîndi cu orgoliu dreptul la statutul de trestie gînditoare.

S-a dus unul dintre idealii spectatori pe care i-a avut fiul de la nașterea lui și pînă astăzi și, totodată, unul din avizării și finii lui comentatori. Și nu știu de ce, la ora de noapte, cînd astern aceste rînduri, îmi place să cred că în clipa dispariției lui, peliculele filmelor pe care le-a vizionat D.I. Suchianu s-au strîns și mai mult în cutiile care le adăpostesc.

O viață pe „continentul albastru”

Peste șapte zecimi ale planetei noastre sînt acoperite de apele mărilor și oceanelor. Marea este nu numai leagănul vieții ci și garanția existenței ei în continuare. Dimensiunile gigantice ale oceanelor ne fac uneori să credem că lumea animală ce-și are aici sălașul este infinită. Dar această impresie nu se confirmă la o analiză științifică mai amănunțită pentru că viața animală presupune viața vegetală drept hrană, iar flora este dependentă de lumina solară care este eficientă doar pînă la aproximativ 30 metri adîncime. Cu alte cuvinte, doar unu la sută din volumul de ape ale mărilor și oceanelor conține materialele ce asigură hrana tuturor viețuitorilor din acest mediu. Din această cauză realizarea proiectelor de a face din mare o sursă inepuizabilă de alimente depinde de modul în care omenirea va reuși să ferească „continentul albastru” de poluare. Cercetătorul francez Jacques Yves Cousteau și-a făcut din aceasta maxima călăuzitoare a întregii sale vieți.

Născut la 11 iunie 1910 la Saint-André-de-Cubzac (departamentul Gironde) Cousteau împlineste nu peste multă vreme 75 de ani. Încă de la vîrsta de 10 ani, cînd a efectuat prima scufundare în adîncuri, el a fost fascinat de lumea mărilor, fascinație care avea să-l urmărească toată viața. Cousteau ar fi dorit să devină aviator, dar nu cu mult înainte de a fi terminat perioada de instruire, avionul său s-a prăbușit și el a suferit nu mai puțin de 11 fracturi grave. După însănătoșire, a fost încorporat în rîndurile marinei militare, și devine ofițer. În perioada celui de-al doilea război mondial luptă activ în rîndurile rezistenței, fiind decorat cu ordinul de „Cavaler al Legiunii de onoare”. În perioada postbelică, Cousteau se dedică cercetărilor oceanologice. În 1947, el stabilea un record mondial — scufundarea la adîncimea de 91,5 metri fără aparat de respirat.

Dar pentru cercetarea tainelor adîncurilor erau necesare mijloace tehnice ce nu existau încă trebuind să fie inventate. În acest domeniu, Cousteau prestează o activitate de pionierat. Astfel, împreună cu inginerul canadian Gagnan, el nașcocește „scufundătorul”, un aparat ușor de scufundare. În 1959, con-

struiește pentru prima dată o „farfurie de scufundare”, un submarin de cercetare pentru adîncimi de 50—500 metri, cu un echipaj de 2—6 oameni, înzestrat cu proiectoare, camere de luat vederi subacvatice, instalații de reperare cu ultrasunete etc. Începînd din 1950, Cousteau întreprinde din însărcinarea Oficiului francez pentru cercetări subacvatice ample expediții oceanografice. Brăzdează oceanele cu „Calypso”, un fost curățitor de mine transformat pentru scopurile științifice ale cercetătorului. Întreprinde expediții în diverse zone, în Maldive și arhipelagul Seychelle, în insulele Galapagos și Marea barieră de corali, în apele antarctice și tropicale, în Marea Roșie și Marea Neagră, în Oceanul Inghetată de Nord și la cul Titicaca. Insoțitorii săi permanenți sînt soția sa Simone și cei doi fii, de asemenea oceanografi pasionați — Jean-Michel și Philippe.

Jacques Yves Cousteau, care a înființat la Toulon un laborator pentru cercetări submarine și în 1957 a fost numit director al Institutului oceanografic din Monaco, petrece anual în medie zece luni în expediții de cercetare. Marele oceanograf are o afecțiune pentru delfini, pe care îl consideră la fel de inteligenți ca și cimpanzeii și ciinii și uneori — afirmă el cu

un suris ironic — mai înțelepți ca unii oameni. Rezultate remarcabile a înregistrat echipa lui Cousteau și în cercetarea obiceiurilor rechinilor. Deși dintre cele 350 de specii de rechini existente numai 27 atacă oamenii, studiul acestor viețuitori nu este desigur lipsit de riscuri. Cousteau remarcă: „Cu cît îi cunoaștem mai bine pe rechini, cu atît știm mai puțin despre ei; pentru că nu se poate ști niciodată prețis care va fi reacția unui rechin”. Cercetările lui Cousteau au demonstrat, între altele, că rechini urmăresc o urmă prin apă, folosindu-se ca și ciinii de miros.

Prin cele aproape 40 de cărți și peste 70 de filme care au fost traduse în 12 limbi și au rulat în peste 100 de țări, Cousteau a devenit o celebritate mondială. Serii lui „Secretele mărilor” care a putut fi vizionată și pe micile noastre ecrane prezenta activitatea de dezlegare a acestor secrete de către micul, dar activul grup de cercetare din jurul lui Cousteau. Ce-i drept, marele cercetător nu a reușit să găsească încă legendara Atlantidă, pe ale cărei urme a străbătut întreaga Mediterană. Dar, la reînnoțirea din expediția amazoniană el a declarat că so va consacra pe viitor din nou acestui obiectiv. Cînd făcea această declarație, Cousteau avea nu mai puțin de 73 de ani!

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Lumea se amuză

De data aceasta nu confundați cele două rețete: instructorul este pentru dumneavoastră și calmantul pentru mine.
(France d'aujourd'hui)

Căile energiei (II)

D). — **Bolile** sînt dereglări ale lui Yin și Yang. Vindecarea și restabilirea echilibrului unuia și celuilalt are loc nu numai în funcție de subiect dar și de cosmos. Marii acupunctori chinezi se consideră moderatori ai schimbărilor între internul uman și externul cosmic urmînd Yin și Yang și spun că nu acționează și nu pot acționa decît ușurînd creșterea și descreșterea energetică semnată Yang. Diagnosticul trebuie să precizeze localizarea și caracteristicile dereglării Yin și Yang al bolnavului în raport cu Yin Yangul cosmic, în momentul examinării. Este rezultatul cercetării citorva din cele 700 de simptome care necesită un interogatoriu răbdător, o audiere și o olfacție fină, o palpăre, nu numai a părților corpului, dar și a pulsului. Examenul pulsurilor este un moment capital al diagnosticului; existînd 30 de feluri de puls care se palpează la suprafață sau în profunzime. Su Wen ia în considerare 9 posturi de observație corespunzînd respectiv Cerului, Pămîntului și Omului pentru părțile superioare, medii și inferioare ale corpului într-o astfel de manieră încît asamblarea tuturor acestor informații clinice și pulsuri să ducă spre unul din cele 140 de sindroame descrise.

E). — Se înțelege astfel ierarhia claviaturii terapeutice chinezești:

1). — **A se trata psihicul:** cu alte cuvinte a înțelege și a-i face să înțeleagă pe bolnavi propriul tip de dereglare Yin Yang și cauza dereglării sale care vine fie din cer (elementele cosmice în rezonanță sau în opoziție cu propria sa constituție definită de insemnul, pecetea nașterii sale) fie de pe pămînt (hrana terestră neadaptată anotimpului sau subiectului) fie omului însuși (igienă sa de viață, muncii sale, traumatis-melor psihice sau altora).

2). — **A echilibra regimurile,**

în funcție de dereglarea găsită, de anotimp, de tipul fizic al subiectului și de activitatea sa, știind că fiecare aliment are o încălzire și un echilibru Yin și Yang bine definit și un punct de impact preferențial asupra cutăruia sau cutăruia organ sau cutărui dinamism.

3). — **A ordonația unui sau mai multe remedii** urmînd starea bolnavului și tipul de perturbație Yin Yang și o zonă de impact bine precizată.

4). — În sfîrșit, a se face imediat o terapeutică cu ac de acupunctură sau moxas urmînd starea bolii și alegînd cu grijă punctul sau punctele, ținînd cont de faptul că ele sînt mai mult sau mai puțin deschise și că zona de acțiune este diferită în funcție de oră, zi, fază a lunii, a anului și tipul de manevrare a acului care trebuie să fie adaptat cazului de tratat (se obțin efecte diferite manipulînd acul într-o manieră sau alta și sînt 26 de moduri de a manipula un ac) fără a uita și sensurile de implantare ale acului și profunzimea sa, după ce s-a ales un ac corespunzător. Să vorbim despre acul tradițional chinezesc. „Cum este vorba în cele din urmă de armonizare, de a pune în raport microcosmosul și macrocosmosul, acul va reprezenta „axa lumii”, axul ideal unind Cerul și Pămîntul, esență și substanță în locul implicat. Acul de acupunctură nu este decît un agent de legătură între două ritmuri, unul perturbat și celălalt servind de referință. Acesta nu este așa cum au spus-o unii: un agent de reflexoterapie mai mult sau mai puțin elaborat, ci un mijloc ideal de a repune omul în contact cu cosmosul într-un punct de rezonanță bine determinat. Omul este receptorul, deci de partea sa va fi partea ascuțită a instrumentului, virful. Pe de altă parte, Cerul, simbolul Universului, apărîndu-ne sferic ceea ce este dirijat spre macrocosmos în ac

va trebui să conțină un inel cu scopul de-a fi și mai mult în rezonanță.

Această gaură a acului sau ochi al acului, colector opus virfului, îl completează. Din toate timpurile, acul de acupunctură chinezesc a conținut un inel la extremitatea capătului său; este un rezonator cosmic care are la fel de mare importanță ca și virful care este agentul de transmisie al microcosmosului. Pe de altă parte acele de acupunctură tradițională sînt făcute din oțel, subțiri de la 2 la 4 zecimi de milimetru și înzestrate cu un miner făcut dintr-un fir de aramă răscuit pe o treime din lungimea sa. Un astfel de instrument, în care fierul și arama sînt în contact, te duce cu gîndul în mod irezistibil la un „Termo cuplu”. Lavier.

ACUPUNCTURA ȘTIINȚIFICĂ

Deci, pentru chinezi, acupunctura este o claviatură terapeutică care are ca scop repunerea omului în armonie cu universul ale cărui legi trebuie să le cunoști.

Occidentalii au făcut un sistem autonom și similit de acupunctură care-și ajunge lui înșiși. Acupunctura se rezumă foarte adesea la întepătură (sau excitarea prin orice alt mijloc sonor, luminos, laser, ultrasunet sau altele) a punctelor cutanate alocate în funcție de simptomele pe care sînt îndreptățite să le trateze.

Meridianele externe care reunesc anumite grupe de puncte sînt acum ignorate de americani care se mulțumesc să dea un simplu număr punctelor. Cit despre meridianele profunde, ele sînt cel mai adesea total necunoscute. Și cu toate acestea mulți cercetători occidentali, și nu dintre cei mai puțin importanți, s-au preocupat de punctele de acupunctură și de meridianele care le unesc. S-a văzut născîndu-se o acupunctură „științifică” care studiază datele, certitudinile acupuncturii, în spirit occidental, deci care încearcă să aducă dovezi obiective despre existența

punctelor și meridianelor care le leagă și să înțeleagă cum acționează acestea.

Originalitatea acupuncturii fiind de a întepa cu un ac (sau de a excita cu un element încălzit) punctele cutanate legate prin meridianele pentru a acționa local sau la o distanță mai mare sau mai mică de acest punct, oamenii de știință occidentali trebuiau să facă cercetări:

A. despre punct însuși
B. despre meridian
C. despre transmiterea la distanță a excitației unui punct de acupunctură.

PRINCIPALELE LUCRĂRI DUCÎND SPRE PUNCTUL DE ACUPUNCTURĂ ÎNSUȘI

1. **Lucrări clasice.** În Europa s-au făcut de mult timp cercetări despre legăturile viscerelor și căptuseala cutanată; era interesant de văzut dacă punctele din zona cutanată descoperite în Occident corespundeau punctelor de acupunctură.

a) **Punctele Weith** sînt puncte cutanate care sînt dureroase la palpăre la un bolnav al cărui mînunchi de simptome invocă indicațiile unui remediu homeopatic.

Soulié de Morand, Ferreyrolle, Voisin, Dano, de la Fûye conclud că din 195 puncte Weith studiate, 132 se suprapun amplasării punctelor de acupunctură.

b) **Zonele Wetterwald** sînt puncte de masaj prin care se tratează nevralgiile. Leprince stabilește raportul acestor puncte cu zonele de emergență cutanată a nervilor. Din 81 de zone descrise, 69 sînt în corespundență cu punctele de acupunctură.

c) **Punctele Waleyx** pentru sciatică — de Dujardin Martinet, Halls, Bazy, Ponteaux, Mac Burney, Mors, Erb — pentru a-i cita pe cei mai cunoscuți, sînt puncte pentru acupunctură.

2. **Lucrări comportînd măsuri electrice.**

a) **Puncte motoare ale electrodiagnosticului.**

Cl. Giraut a demonstrat că există analogii între indicațiile punctelor motoare și punctele

chinezești corespunzînd situației.

Se regăsesc în 140 de puncte motoare studiate: 22 concordă exact cu punctele de acupunctură, 52 concordă aproximativ, 60 sînt fără legătură.

b) **Defectoarele punctelor** de acupunctură apar aproape simultan în Franța, China, Japonia. Bazate pe principiul ohm-metruului, ele permit măsurarea variației de rezistență cutanată între o zonă cutanată oarecare și periferie. Plimbîndu-se electrodul căutător pe piele, s-a constatat că rezistența electrică este mai slabă pe tractul unui meridian decît alături și că la nivelul unui punct de acupunctură, rezistența este vecină de zero. Se poate verifica astfel existența meridianelor și punctelor de acupunctură și se poate constata că vechii chinezi care au elaborat sistemul (acum mai bine de 2000 de ani) n-au comis nici o greșală, legată de topografia lor.

Acum se încearcă nu cercetarea acestei variații de impedanță cutanată, ci înregistrarea emisiei unei energii direct la nivelul acestor puncte de acupunctură, tehnică mult mai delicată, dar pe cale de realizare în laborator.

c) **Electronografia** — dacă punctul de acupunctură este după idiograma chinezească o fîntînă, puț, dacă este într-adevăr o deschidere practică în tegument permițînd schimbul între energia externă și energia internă, era suficient pentru spirit de a căuta să fotografieze sau să pui în evidență într-o manieră grafică această emulsie de electroni la nivelul acestui punct. Această experiență a fost realizată de o echipă de cercetători români condusă de Dumitrescu. Mai bine elaborată decît fotografia Kirlian, această tehnică a permis de a arăta că există o co-roană de electroni în jurul punctului de acupunctură care trebuie tratat și că această co-roană dispăre atunci cînd punctul este tratat.

(După „Science et vie”)

Dincolo de o scrisoare

Scrisoarea (trimisă de două ori redacției) este a unei femei din Fetești, căsătorită, mamă a doi copii. „Era 10 octombrie 1984. Am primit un telefon la serviciu. Mă căuta o soră de la cabinetul doctorului Raul Cornea, din policlinica orașului. M-a întrebat ce telefon am acasă. Am vrut să știu de ce, dar mi-a închis și m-am trezit că a venit tonul. În pauza de masă, eu merg acasă (e aproape) să dau copiilor să mănânce. A sunat telefonul. De la același cabinet, aceeași voce îmi spunea să mă prezint imediat ca să mă examineze doctorul. Am explicat că nu mai am timp. Mi s-a spus amenințător să vin imediat, altfel voi fi denunțată la serviciu. Denunțată! În clipa următoare, sora mi-a trinit telefonul. În aceeași atmosferă mă întorceam la serviciu când o colocatară din bloc mă strigă și-mi spune că am o scrisoare pe care a adus-o adineaori cineva de la policlinică. (Blocul e aproape, orașul e mic, oamenii se cunosc.) În cutia de scrisori am găsit o somație de la același cabinet, să mă prezint pentru consult până a doua zi, altfel voi fi amendată cu 1000 de lei. «Invitația» aceasta avea o semnătură sub numele dactilografiat al dr. Raul Cornea, dar nu purta nici stampilă, nici parafă. M-am uitat la ceas. La acea oră, medicul nu putea fi decât în gară (e navetist) la trenul care trece spre București la 14.50. Blocul în care stau se află între policlinică și gară. Disperată, am alergat pe peron. Doctorul era acolo și se vedea bine că este băut. Mi-a spus că dînsul a semnat chemarea. Era zimbitor și mi-a spus să nu mă impacientez că, atunci când o să-mi spună de ce m-a chemat, o să mă umfle risul. Eu îl rugam cu lacrimi în ochi să-mi explice ce s-a întâmplat, dar dînsul ridea, a zis că m-a declarat cineva la policlinică, însă nu-mi spunea nimic limpede și, până să plece trenul, a mai adăugat să-l caut abia pe 16 octombrie, că până atunci are concediu medical. A urmat o săptămână de groază pentru mine și soțul meu. La 16 octombrie mi s-a spus la fișier că medicul și-a prelungit concediul medical până la 22 octombrie. În 22, 23, și 24 octombrie m-am dus la policlinică, dar mi s-a explicat că nu se știe ce este cu dr. Cornea, că n-a dat nici un semn. Văzînd așa, pe 25 și 26 octombrie, am fost la București, la Policlinica cu plată nr. 1, unde mi s-a făcut un examen de laborator. Rezultatul arăta că sînt perfect sănătoasă. La 27 octombrie, la Policlinica Fetești mi s-a spus că dr. Cornea are simbută liberă. Așa se face că abia luni 29 octombrie l-am găsit. A văzut buletinul de analiză, l-a aruncat și a explodat: „Păi ce mai cauți la mine, dacă n-ai nimic!?! Miroseai alcool. A refuzat să mă examineze, adică să facă tocmai lucrul pentru care mă chemase de la 10 octombrie, în modul arătat. Mi-a spus că tocmai pleacă (era ora 12.30), că are o ședință la care nu se mai duce, să vin altă dată. Mi-a vorbit dur și, până la urmă mi-a spus că am fost declarată de un inginer agronom că aș fi bolnavă. A adăugat că n-are timp să mă caute în atîtea

dosare numele celui care m-a declarat bolnavă. În final m-a înjurat și m-a îmbrincit afară, după care a încuiat ușa. Cînd am coborît, l-am întîlnit pe medicul șef al policlinicii Alexandru Ursache pe care l-am rugat să vină să vadă că doctorul Cornea este băut. A refuzat, pe motiv că are ședință. De atunci nu m-am mai dus la doctorul Cornea, dar nici nu m-a mai chemat. Ce să mai înteleg? Pentru a nu mi se destrămă căminul, vă rog să mă ajutați ca adevărul să iasă la lumină.”

Mersul trenurilor

Și al doctorilor la Fetești

De la biroul de informații al Gării de Nord mi se spune că, pentru a ajunge dimineața în Fetești, am de ales între trenul de ora 1 (care sosește acolo în cursul nopții) și cel ce pleacă la 7.25, cu sosirea la 9.12. La această oră, în ziua de 6 aprilie 1985, în spatele gării Fetești, prind din zbor un autobuz și cobor aproape de policlinică. Ajung la ușa cabinetului medicului Raul Cornea un pic înainte de 9.30. Doi bărbați îmi spun cu voce potolită că nu este nici sora în cabinet. „Noi stăm de la 8, doctorul e navetist, poate veni pe la 10, mai stați o jumătate de ceas.” În holul clădirii este așezat, ca și pe ușa cabinetului, orarul de consultații al medicului de ia ora 8.

Directorul spitalului din oraș, medicul primar oftalmolog Valentin Adrian Mihăilă, care coordonează și policlinica, este de părere că a procedat bine colegul său Raul Cornea. Știe însă că acesta întîrzie la serviciu și pleacă uneori înainte de sfîrșitul programului. Știe chiar că are obiceiul să consume alcool în timpul serviciului. Pentru acest motiv, anul trecut l-a pus în discuția biroului executiv al C.O.M., „fiindcă nu mai știam cum să procedăm cu el”. Medicul șef al policlinicii, Alexandru Ursache, spune că Raul Cornea este învoit azi. Susține că a procedat bine cu femeia care ne-a scris. Colegilor care îl cer învoiri nu le pretinde decât să-l anunțe cu 2-3 zile înainte și să se asigure că nu-i vor aștepta bolnavii la ușa cînd lipsesc. Recunoaște că Raul Cornea i-a cerut voie să lipsească abia ieri. Amîndoi interlocutorii îmi spun că stările de turmentare în timpul serviciului ale lui Raul Cornea s-au repetat de mai multe ori, că ei au făcut tot ce au putut. Directorul spitalului deplînge faptul că „aici nu sînt condiții de cazare pentru navetiști”. Mai sînt de văzut niște documente pe care le vom găsi la spital, dar se apropie ora 12.30 și directorul Mihăilă se scuză că pleacă și el acasă la București, va merge cu mine medicul șef al policlinicii, iar mine, el, directorul, va fi aici, fiindcă „tot personalul nostru are zi de lucru pentru curățenie”, și îl va trimite de la București și pe Raul Cornea, îl găsește printr-un prieten comun, că la serviciu nu i se cunoaște numărul de telefon. La spital sîntem așteptați de ad-

ministratorul Ion Cruceanu. Acestuia i se cam împleticește vorba, face dese paranteze, gesticulînd cu o volubilitate cam de zile mari și, cu un zîmbet care îi unge toată fața, mă asigură că doctorul Cornea e un băiat foarte bun, asta să nu uit în nici un caz. Din documente aflu că Raul Cornea lucrează aici de la 1 noiembrie 1969. Certificatul lui medical din octombrie 1984 este eliberat și prelungit de colega sa din policlinică Maria Pescaru (medicul personalului). Prelungirea s-a făcut oare telefonic, sau la sfîrșit? În ultimele zile acoperite de certificat, directorul îl treceuse inițial absent în conda de prezență, deci nu știa că e bolnav, nu-i cunoștea situația!?! Reținerea absențelor nemotivate se face după reguli locale. (A se vedea reținerile lui Raul Cornea pe ianuarie 1985.) Dar documentele arată lucruri altfel greu de imaginat. Aici se practică, de multă vreme, sub oblăduirea conducerii spitalului, o enormă înșelătorie acoperită, de ochii lumii, cu o cortină aparent legală. Însă această cortină este făcută din acte nelegale întocmite și false în conținutul, în esența lor. Statele de prezență sînt întocmite în temeiul fișelor colective de prezență. Aceste fișe sînt aproape toate pline de corecturi pînă la a nu se mai putea citi în ele și necompletează corect (în foarte multe, rubrica pentru **total ore lucrate** este albă de sus pînă jos). Contabilul șef Dumitru Manea: „Asemenea modificări nu se admit, dar pentru că fișele sînt semnate de director, pun și eu viza de control financiar preventiv. Știu că nu este corect, că nu e legal, dar n-am ce să mă fac.” Să admitem însă că acela care face numeroasele modificări ar transcrie apoi fișele și, în dosare, ele ar apărea curate. Asemenea documente ar rămîne, chiar și atunci ilegale, pentru bunul motiv că ele sînt false în conținutul lor. De ce? Iată! Din 29 de medici care sînt retribuiți la Fetești, 23 au buletin de București, au locuință în Capitală și 20 din ei fac naveta zilnic cu trenul. Trei, între care și directorul, mi se spune că nu se compară cu aceștia: fac naveta doar săptămînal. Cei ce călătoresc zilnic ajung la policlinică (spitalul e binișor mai departe) la 9.30 și pleacă, de regulă, la 14.30. În actele după care sînt plătiți, însă, toți sînt prezenți de la 8 la 15. Această situație este generală și certă cel puțin din ianuarie 1985, de cînd nu există alt tren pentru navetiștii din București. Cei ce semnează actele astfel au o singură explicație: dacă n-ar face acest compromis, bucureștenii navetiști și-ar retrage favorurile pe care le acordă orașului Fetești profesind aici o cvasi-medicină de urgență în noul înțeles că este făcută în goană, între două trenuri. În ce privește condițiile grele de locuit de care vorbea directorul navetist, primarul orașului avea să-mi spună foarte clar: spitalul nu a cerut nici o locuință pentru doctorii navetiști, fiindcă ei nu vor așa ceva. Ei vor să pară că fac naveta nu pentru că le convine, ci din vina organelor locale. Li s-ar da apartamente, dar asta ar însemna să se stabilească aici, or ei asta

nu vor. Ei nu cer apartamente; ei amenință că nu mai vin dacă nu sînt plătiți în întregime pentru cit și cum profesează între două trenuri.

Produs nou, precambalat:

Legalitate de Fetești

În procesul-verbal al ședinței biroului executiv al C.O.M. din 20 iunie 1984, document scris de administratorul Ion Cruceanu, citesc la diverse: „Se pune în discuție tov. dr. Cornea Raul pentru abateri disciplinare cu ocazia vizitei făcute de prof. dr. Teodorescu, cînd dr. Cornea a fost găsit sub influența alcoolului”. Directorul spitalului a spus că „pe parcursul activității s-au mai repetat asemenea abateri”. Însuși Raul Cornea, luînd cuvîntul după director, spunea că „starea” sa în acea zi „a fost cu totul inadmisibilă”. Sora medică Constanța Penciu, secretara organizației de partid, a fost singurul participant la acea ședință care a avut curajul să spună lucrurile pe nume, că fapta „întră sub incidența Decretului 400, care prevede desfacerea contractului de muncă”. Dar, în final, directorul „supune la vot atenționarea în fața biroului executiv cu care biroul executiv este de acord”. „Puteam să facem altceva?”, cugetă acum cu voce tare medicul șef al policlinicii. Falsa severitate nici măcar nu ascunde cea mai imponderabilă toleranță precambalată într-un colofan. Vor oare doctorii autori ai acestei mascarade să intre în istoria dreptului din România ca inventatori ai „legalității de Fetești”? Ar putea inaugura capitolul „interdisciplinaritatea ridicolului”. La sfîrșitul discuției din biroul preavolubilului Ion Cruceanu, în prezența secretarei de partid, îi întreb: „Sînteți băuți acum, ați consumat alcool în timpul programului de azi?” Interlocutorul ultramobil incremențește o clipă, apoi spune simplu, clar ferm: „Da”. Și-o fi dat seama că prea se vedea. Doctorul Alexandru Ursache mă duce iar la policlinică să-mi arate că și el a notat o dată, într-una din ocaziile cînd l-a găsit pe Raul Cornea băuți în timpul serviciului. În adevăr, la 30 mai 1984, a scris în registrul lui de controale: „Se atrage atenția de a nu se mai consuma băuturi alcoolice în incinta policlinicii tov. dr. Cornea Raul și Boeru”. Acest Boeru, pre numele lui de botez Vasile, este mecanic de întreținere. Probabil tot un băiat bun, vorba confratelui lor intru aburire Ion Cruceanu.

Incorectitudini

Și incoerență

La 7 aprilie, directorul Mihăilă n-a mai venit de la București. Tot mă asigurase ei că vine, nu?! A sosit însă Raul Cornea — împreună cu șeful său Alexandru Ursache — la primărie, unde o chemasem și pe femeia care a scris redacției. În prezența tovarășei Mariana Gutuleanu, vicepreședinte al comitetului executiv al consiliului popular, încercăm să lămurim ce a rămas nelămurit, adică de ce a fost chemată femeia într-o grabă, într-o ma-

nieră provocatoare de panică pentru că, apoi, doctorul și nu mai acorde nici o atenție acestui caz. Raul Cornea spune că o cunoaște bine pe pacientă, știe că e alergică la antibiotice, apoi îmi arată o anonimă de 25 de cuvinte (pe care o copiez) semnată Un binevoitor, în care doctorul este rugat să o examineze pe respectiva, fără a se afirma că e bolnavă. Bilbindu-se din cauza enervării, Raul Cornea zice că legile îl obligă să procedeze cum a procedat. Îl susține și șeful său. (? ! ?) Dar cei doi nu pot să prezinte textul vreunei reglementări care să-l oblige pe doctor la un ASEMENEA COMPORAMENT decurgînd dintr-o ASTFEL DE ANONIMĂ. Știm însă că există reglementări care interzic oricui să acumuleze alcool la serviciu. Raul Cornea se angajează într-un dialog cu pacienta în care îi reproșează, fără jenă, faptul că a sesizat, îi atrage atenția că și-a permis prea mult și o amenință că va trebui să facă ce zice dînsul, adică să se prezinte de cite ori o cheamă la controale. Este imposibil să-l oprim, nu ne aude, momentul este de o elocvență rarissimă. Medicul este contradictoriu în ce spune. De pildă, o dată afirmă „eram convins că ești sănătoasă, dar trebuia să vă consult, ce? !”, apoi zice că el nici acum n-a lămurit acest caz, o s-o cheme, o să vadă ea dacă nu vine. Stăruie — și repetă de peste 20 de ori — că la 29 octombrie n-a consultat-o pentru că trebuia să ajungă la ședință. Cit despre enigmaticul inginer agronom invocat, doctorul spune acum: „Am zis și eu așa, o supoziție a mea. Eu te-am chemat să te consult, dumneata trebuia să te supui!” Dar ați zis că nu mergeți la ședință, îi amintește pacienta. „Nu vă interesează pe dumneavoastră ce v-am spus eu!” ripostează lămuritor Raul Cornea. Miroseai a băutură, i se amintește. „Cum poți să spui așa ceva, e posibil asta? Dar a vă deranja, se poate? Dumneata — mă superi pe mine...” Totuși de șase luni nu i-a spus clar femeii de ce o chema ca să o umfle risul, cum promitea în gară. Acum după ce reușește să audă că vrem să-i vorbim, îi propun medicului să se uite împreună cu șeful său pe buletinul de analiză al femeii, eliberat de la Policlinica Bațiște în 26 octombrie 1984 și să-mi spună concluzia dînsilor. Amîndoi sînt fermi: e clar că femeia era sănătoasă.

Peste cîteva minute, împreună cu Alexandru Ursache și cu tovarășa Mariana Gutuleanu, mă aflu în biroul primarului Gheorghe Ichim, cu al cărui sprijin am întreprins întreaga documentare. Medicul șef al policlinicii ne spune că, la ședința din 29 octombrie 1984, care s-a ținut chiar în clădirea primăriei orașului, medicul Raul Cornea n-a participat. Primarul orașului mă roagă să rețin, în finalul anchetei, că se va ocupa personal de lămurirea întregii situații, de analiza responsabilă tuturor practicienilor incorecți. „Au ieșit la iveală și de aplicarea măsurilor corespunderă. Așa încît, mulțumind pentru sprijin, las concluziile generale în seama fermității celor în drept să facă analiza preconizată și să transmită redacției aceste concluzii.

DORIN GHERGHINESCU

Dincolo de aparențe

Falșii detectivi

— Da' ce-i mă, cu tine? Că nu îți s-or fi scufundat corăbiile?! Îi întrebă, deunăzi Floarea Pletea, din str. Bucegi nr. 15-A, pe vecinul ei, Petru Andrușcă, duigher la ITSAIA, văzîndu-l posomorît din cale-afară.

— D-apoi ce să fie... laca, am dat de un necaz.

— Ei, fugi! Și de ce nu ne spui și nouă? La nevoie, vecinii se mai ajută între ei, mai vin cu un sfat măcar. Ce s-a întîmplat?

Și Petrică începu să povestească precipitat și cătrănit cum îl acostaseră doi bărbați la restaurantul „Grivița”, pretinzînd că sînt de la miliție, dar fără să-i arate vreo legitimație, spunîndu-i că-l caută de mai multă vreme, pentru că ar exista o reclamație împotriva lui.

— Mi-au spus, mai întîi, să merg pînă la circa nr. 5 și eu nu m-am împotrivit — istorisește Petrică. Ce mi-am zis? O să se dovedească acolo că tre-

buie să fie o confuzie. Pe drum, însă, cel care se dăduse drept căpitan, li spuse celuiălalt, locotenentului — că așa se prezintase cel mai tînăr: „Hai, să-i facem întîi percheziție domiciliară!” Și am venit cu ei, a laltăieri seară. Au răscolit peste tot și n-au găsit nimic, în afara unei schițe grafice pentru o piesă mecanică, adusă de mine mai de mult de la întîr-prindere. „Ptiu! Ia te uită, ce documente secrete a sustras așa de la locul de muncă!” a zis cel mai în vîrstă, pe un ton că mă și apucaseră fiorii, de parcă ar fi descoperit la mine cifrul băncii din Londra. Și au început cu amenințările: „Păi, tu știi ce articol de lege ai încălcat? Îți dai seama cîți ani de închisoare iei pentru asta? Ai încercat-o rău de tot, băiețică!”... Pînă la urmă, văzîndu-mă aproape leșinat de teamă, s-au dovedit a fi mai înțelegători. Au spus să fac rost de 5000 lei pentru a plăti o amendă și voi scăpa cu atît. Mi-au luat buletinul și legitimația de serviciu și îi aștept simbută seara să mi le aducă, iar eu să le dau banii.

— Aștia nu sînt de la miliție, cum nu sînt eu regina Belgiei! i-a zis Floarea Pletea. Lasă că

discut eu și cu bărbatu-meu și vedem noi ce-i de făcut.

Și în simbută respectivă, nu chiar la ora fixată, ci puțin mai

tîrziu, își face apariția... „locotenentul”.

Vecinii lui Andrușcă erau în alertă.

— Ia, vezi, Vasile! l-a atenționat Floarea pe soțul său, cu subînțeles. Și Vasile Pletea a pus, pentru orice eventualitate, mina pe un hîrleț. Nu ca să-l folosească, pentru că nu este agresiv de felul său, dar ca să facă impresie, la nevoie.

— El e, „locotenentul” — precizează Petrică.

— Vă rugăm să prezentați legitimația de serviciu — i s-a adresat Vasile. Așa ne-au spus nouă tovarășii de la miliție că trebuie să procedăm în astfel de împrejurări. Să pretindem și să primim atînt legitimațiile. Că mai sînt și din aia care se dau drept ceea ce nu sînt...

Dar n-apucă Vasile să se explice îndeajuns, că tînărul care adusese buletinul și legitimația lui Petrică, pretinzînd în schimb 5000 lei, încearcă să dea bir cu fugiții.

— Ușurel, ușurel, că uite ce am aici — îi arată Vasile hîrlețul. Ia dă, tu, Floare, un telefon la miliție, să vedem și noi cu cine avem „onoarea”...

— Eram de serviciu, cînd a telefonat Floarea Pletea, ne re-

latează locotenentul Mircea Ghiță, din formațiunea judiciară a circumscripției nr. 5. Dar, pînă să trimitem un echipaj în str. Bucegi, Vasile Pletea și Petre Andrușcă l-au condus ei la circumscripție pe cel care își atribuise calitatea oficială, acesta recunoscînd imediat, așa cum rezultă și din buletinul său de identitate, că se numește Nicolae Constantinescu, de 27 ani din Tărtăreștii de Sus, județul Teleorman, electrician la I.U.C. „Grivița Roșie”.

— Să știți că Nicolae Marinete a fost cu ideea asta, să ne dăm drept ofițeri, ca să facem rost de bani — a declarat Nicolae Constantinescu. Este un consătean de-al meu, fără ocupație, cu antecedente penale... Locuiește fără forme legale, în str. Clăbucet nr. 1.

Și, după cîteva zile de căutări, pentru că între timp „căpitanul” își luase tîlpășița, Marinete este identificat și reținut pentru uzurpare de titluri și șantaj.

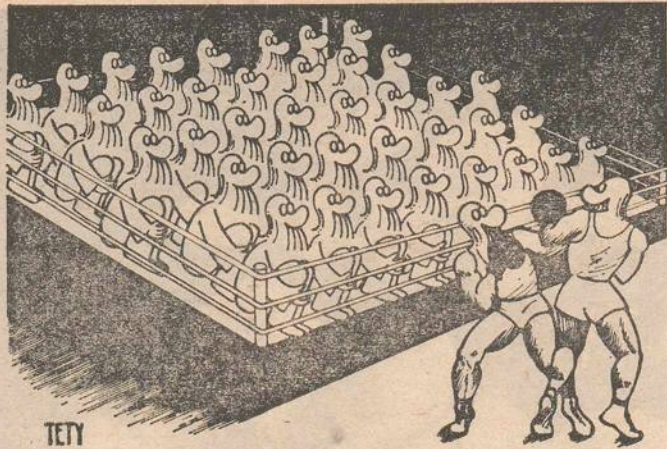
Și aceasta grație unei atitudinii civice demne de toată lauda pe care au dovedit-o prompt și eficient soții Pletea.

MIHAI GROZAVU

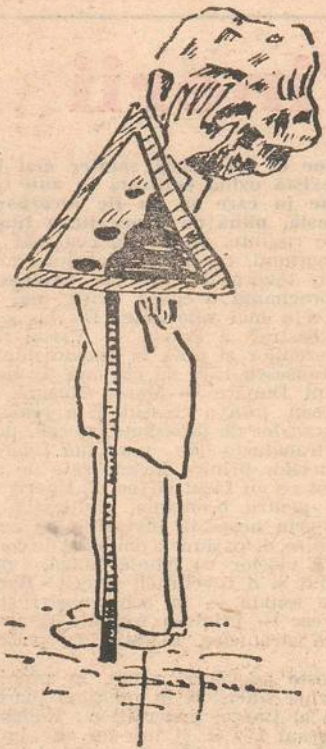
Symplegade

- La sfîrșitul actului trei, marghiza trebuia să moară, însă, din greșală, și-a uitat ieșitul la garderobă.
- Moliei nu-i stă bine cu nici o perucă.
- În fiecare las trage să moară un erou.
- O glumă proastă este ca o maimuță, cu cât se strimbă mai mult cu atât devine mai hidoasă.
- Chiar dacă și-a imaginat Infernul cu mai multe cercuri, Dante nu s-a gândit la butoi.
- Cei care aruncă tomate în cap la dirijor, în nici un caz nu vor să verifice acustica sălii.
- Doar Sisif a avut puterea să ridice un blestem la rangul de profesie.
- Intrarea lui Iona în burta balenei, nu s-a făcut prin spațiul locativ.
- Prostul cînd tace se prefacă că gîndeste.
- Dacă zeii ar fi făcut contrabandă cu aripi, milionarii ar fi ajuns de mult în Olimp.
- Femeile frumoase sînt ca niște cifre de afaceri, se schimbă de la o zi la alta.
- Lingșirea este cea mai rentabilă afacere; ajungi la profit fără să investești nimic.
- Cenzorul Marcus Porcius Cato a învățat greaca la optzeci de ani; a fost, dealtfel, și ultimul său delict.
- Am întîlnit analfabeti care știau să scrie.
- Cînd cineva tipă la tine, nu riposta; așteaptă mai întîi să eoboare din copac.
- Vai de acela ce n-are o patrie în care să poată muri!
- Succesele sînt ca niște clopotei, abia cînd se izbesc unele de altele se fac auzite.
- Muștele ar putea să facă miere, dar își declină răspunderea.
- Dacă odată cu capetele, savanților li s-ar fi tăiat și ideile, ar fi fost un mare dezastru pentru omenire.
- Sînt sigur că părintii mei s-au comportat în noaptea nunții ca niște pianisti în vestul sălbatic; au făcut și ei ce-au putut.
- Dacă ar trebui să-l includem în tabelul lui Mendeleev, plumbul turnat de Bacovia ar trebui să aibă valența aurului.
- Vindecarea unui dulap de ciroză este o treabă tot atât de delicată ca și operația pe creier la o muscă.
- Nu mă feresc niciodată de cei care mint, ci de cei care spun minciuni amestecate cu adevăruri.
- Nimeni nu știe de ce samovarul se comportă față de locomotivă ca un debil mental.

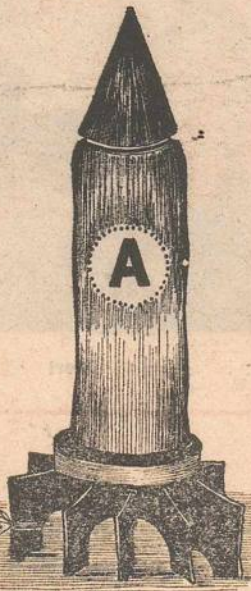
VALERIU ARMEANU

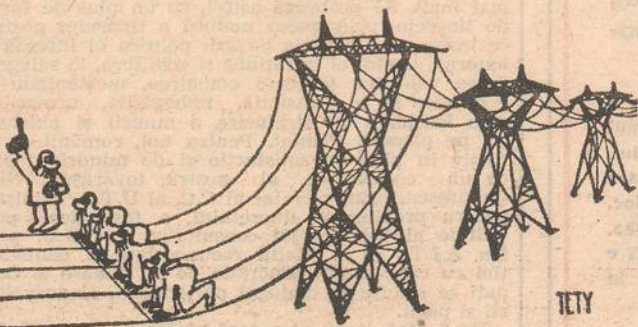
TETU

ANDO

T.BENTA

TETU

TETU

JUREȘ

Caricaturi de: PIM, ANDO, EUGEN TARU, T. BENTA, ALEX, GAVCO, RADU IULIAN, N. VIZITEU, ȘTEFAN BOROȘ și MIHAI PAPUC

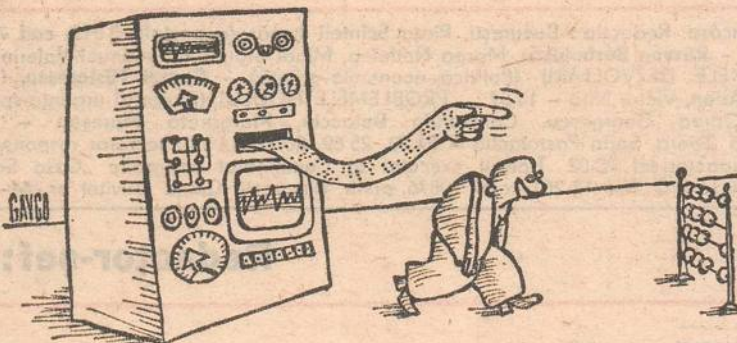
AFORISME

Dragostea fulgerătoare poate fi incurabilă chiar o săptămîină.
Puțini se mai pot ridica zdraveni de sub șenilele unei mari iubiri.
Setea de nou a bărbatului a obligat femeia să fie schimbătoare.
Și în dragoste, excesul de declarații poate declanșa o plictiseală de nevîndecat.
Dacă nu ar fi ereditară, poate dragostea ar avea leac.

Uimirea poate fi produsul revelației. Dar și al sclerozei.
Fiecare generație inghite cite o felie de necunoscut. Și tot nu se cunoaște.
Inaccesibilul poate fi tiflă dar și resort.
Și poetul este funcționar. Adică secretar al sentimentelor.
Nu ne interesează iubirea poezilor. Ci trîlurile ei.
Sînt și erori care trăiesc cit o capodoperă.
Și-a aruncat manuscrisul în foc. Cel puțin

cițiva vor crede că a fost o capodoperă.
Nu e bine să fie sec nici umorul autorului, dar nici capul cititorului.
În pictură, contează ecoul culorii, dar și culoarea ecoului.
Homer implora o zeiță. Pe atunci nu erau secretare.
Altădată se răstigneau pe pagină scriitorii. Auzum e rîndul cititorilor.
Țin cu adevărat la anonimul geniile și răufăcătorii.

VASILE GHICA

GAVCO

Tinerii

Flori

În buchetul sărbătoresc al Întiului de Mai, cuprindem ca un omagiu adus muncii și deoptrivă creației, florile unui mare pictor.

Spiru Chintilă contemplant natura cu eugetul geometriului și al arhitectului de catedrale, dar, în opera de maturitate, privirea sa atît de savantă și de austeră este tot mai des corectată de real, de culoarea devenirii lucrurilor. Pictorul se lasă cu tandrețe sfătuit de natură, el, artistul care a învățat-o și a luptat să o priceapă cu rigla parcă, și cu compasul. Este întotdeauna emoționant să descoperi la artist rațiunile marii sale nevoi de adevăr: încrederea într-un public. Spiru Chintilă reușește, într-o carieră de muncă îndirjită, să-și construiască și publicul, odată cu opera.

Se întimplă, odată cunoscindu-l tablourile, ceea ce e obligatoriu să se întimplă în cazul creației cu demersul autenticității: descoperi lumea cu ochii maestrului. Tiparele operei n-ău artificialitatea atîtor tipare care au ținut geometricul la rangul de țel, nu de mijloc. Tot ce șochează la un prim contact cu imaginea, devine curind un bun spiritual sigur. Spiru Chintilă e pictorul care caută spre a găsi, iar căutarea tinde în toate către cele importante și însoțite de emoție.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Se poate spune că nu există șantier mai important, că nu există uzină edificată în anii construcției socialiste în care să nu fie încorporată și munca entuziastă, plină de abnegație a tinerei generații“. Aceste cuvinte, rostite de cea mai autorizată voce a națiunii, cea a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, circumscriu cu pregnanță o epocă, printr-una din dimensiunile ei cele mai relevante. De la „epopea bluzelor albastre“ a Salvei — Vișeu și a Bumbesti — Livezenilor și pînă la monumentalele cîntorii Epocii Ceaușescu care se cheamă Transfăgărășanul, Canalul Dunăre — Marea Neagră sau metroul bucureștean, țara a crescut și a renăscut printr-un zilnic transfer de proaspete energii, printr-o nemijlocită transfuzie de perpetuă tinerețe, atestînd locul tinerilor printre forțele sale de primul rang. Prin tot ce au făcut și fac ei, tinerii țării, pentru țară, pentru economia, civilizația și prosperitatea ei, prin nesecata investiție de entuziasm și de dăruire, de pasiune a noului și de continuă intraripare a viselor cu bătaie lungă, pusă în slujba neamului și a revoluției, tinerii României socialiste se impun — în ochii noștri și ai celor ce ne privesc — printr-o formulă de existență de o unică strălucire, inedită în peisajul nostru istoric.

Reamintind aceste adevăruri acum, în preajma zilei de 2 Mai, ziua tinerilor, în preajma marelui colochiu național al tinerei generații a României care va fi Congresul U.T.C. și într-un an impodobit cu o incandescență emblemă — „Anul Internațional al Tineretului“, decretat ca atare din inițiativă românească —, împlinim semnificațiile unei epoci în care tinerețea oamenilor se confundă cu tinerețea țării, într-o firească și inextricabilă armonie.

Nu știm dacă multe generații se pot mindri cu palmaresul unor fapte istorice de o asemenea anvergură, care să-i reveleze atît de definitiv virtuțile creatoare, ca tinăra generație a României acestor ani, anii Epocii Ceaușescu, ani corolar ai revoluției și ai împlinirii destinului nostru în timp și în lume.

O generație care a crescut și s-a afirmat în climatul de libertate, de demnitate a muncii și cinstire a hărniciei, de sănătate politică, economică, socială, morală a României celei mai tinere și mai rodnice epoci. O generație care a primit și primește mult, de la dreptul la muncă și la învățătură la liber acces în competiția de valori, inclusiv în cele mai mari răspunderi în toate domeniile de activitate. O generație care, primind mult, oferă la rindu-i mult, cu o dragoste pentru țară și cu o conștiință a misiunii ei care o detașează și o înalță între nenumăratele generații ce au premers-o. O generație care, profund integrată poporului, eforturilor lui și idealurilor care-i însuflețesc existența, știe că tinerețea și viața nu sînt o jucărie, ci un aspru, continuu și dezinteresat efort pentru triumful mai binelui pe acest pămînt. O generație de tineri care știu că afirmarea propriei personalități se realizează prin muncă, prin eforturi mereu mai spornice, articulate, sincronizate, unificate într-un unic șuvoi creator, vast cit și țara. Apropiatul Congres al Uniunii Tineretului Comunist, care va face bilanțul aportului tinerilor la devenirea României contemporane, ne va dovedi că nu avem, poate, destulă inimă ca să-i dăm acestei generații pentru cită inimă a pus, pune și va mai pune, alături de întregul nostru popor, în marea operă de edificare socialistă și comunistă a țării, de exemplară îndeplinire a marilor sarcini trasate de cel de-al XIII-lea forum al comunistilor.

În Anul Internațional al Tineretului, desfășurat sub deviza „Participare — Dezvoltare — Pace“, în concertul largii angajări a tinerei generații în soluționarea problemelor cruciale, confruntă umanitatea, deci a problemelor propriului viitor, vocea tinerei generații a României socialiste se impune astfel cu un timbru distinct, inconfundabil. Este o voce care, emanînd dintr-un sol fierbinte, ars de temperatura luptei pentru mai bine și de setea grăbirii întîlnirii cu viitorul, propune, în atenția lumii, idealuri, fapte, soluții de muncă și viață, de pace și de cooperare, a căror temeinicie e validată, aici, la noi, la modul cel mai înalt. Se probează astfel, cu un plus de forță, de tinerețe, prin voca matură a tinărului nostru, ce înseamnă România de azi, politica ei internă și externă, apelul ei la rațiune și echilibru, la salvagardarea valorilor pe care omenirea, moștenindu-le, e datoră să le transmită, îmbogățite, urmașilor, spre înălțarea în strălucire a muncii și existenței pe planeta Pămînt. Pentru noi, românii, e un motiv în plus de satisfacție și de mindrie faptul că un compatriot al nostru, tovarășul Nicu Ceaușescu, prim secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului, a fost ales președinte al Comitetului consultativ al O.N.U. pentru A.I.T., ca o înaltă recunoaștere a contribuției cu care tinăra generație de la Dunăre și Carpați se înscrie în dialogul participării, al dezvoltării și păcii.

De 2 Mai, țara — o țară străveche, dar tinăra prin impetuosul demers constructiv în care s-a angajat cu toată ființa — își celebrează, prin fiii ei cei mai tineri, un viitor aflat în cele mai bune milni.

ILIE PURCARU ■

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—archete): — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Stăfănescu — 25 42, 21 30, 25 58; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — George Arion, Victor Niță — 14 57; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgente—sport) — Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcaru, Cici Iordache-Adam, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Cărea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Don Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor-saf adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor-saf 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii“. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA“ — sectorul export—import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Grivitei nr. 64—66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU